Arany János és Petőfi Sándor

nyelnek, de a raforditott idős
nagyon megh[illegible]

Gyenes János
fotós

„Láttam a reiét"

Rajk András: „Láttam a reiét"
Nepszava, 1976 márc 7 - 9. oldal

Nagyon sok szép díszgyer-

Juan Gyenes, magyarul *Gyenes János* hosszú évtizedek óta a világ egyik legismertebb fotóművésze. Művészeti folyóiratok milliói őrzik felvételeit szerte a világon (riportképeit más lapok százmilliói), ő a szerzője sok fotóművészeti könyvnek, albumnak, portréi kimagasló személyiségek arcvonásait örökítették meg. Pályája valóban magasra ívelt — egyenesen megható, hogy eközben menynyire nem tagadta meg hazáját, ezen belül legszűkebb pátriáját. A vele készített számtalan beszélgetésben, írásaiban, megnyilatkozásaiban mindig külön hangsúlyozza, hogy a magyarországi Kaposvár szülötte. Néhány éve, agg korában elhunyt édesapja hazánk legöregebb zenetanára volt, akinek az emlékére a híres fotóművész Spanyolországban évente megrendezésre kerülő zenei versenyt alapított.

Kötődése a zenéhez így hát a legmélyebbről jövő, végigkíséri az életét. A látványhoz és a muzsikához való kettős kötöttségének az eredménye a Műcsarnokban rendezett Beethoven-kiállítás, amely már a zene és Beethoven nevezetes városában, Bécsben sikert aratott, nemzetközi hírnévre tett szert. Az értékes anyagot a Műcsarnok után a szülővárosban, Kaposvárott állítják ki.

„Lefényképezni" a beethoveni életművet — bizarrnak tűnő gondolat. Jogosnak tűnik a kérdés: fényképezhető-e, rögzíthető-e a pillanatba, síkban-térben kifejezhető-e az időben lejátszódó muzsika? A művész azért művész, hogy *„a múzsák testvériségének"* cáfolhatatlan elvi alapján megkísérelje. Mert az bizonyos, hogy minden művészi hatásnak megvan, létezik megfelelője minden más művészetben. Csak pontosan rá kell lelni. Mint az alaktalan kőben a formás szoborra. Gyenes eljárása a maga másmilyen nemében emlékeztet Leonyid Jakobszon leningrádi táncosainak a közelmúltban látott miniatűrjeire, amikor mozdulattá transzponálják Rodin csaknem mozduló, mégis mozdulatlan szobrait.

A fotóművész a zene élményére benne keletkező fantáziákat rögzíti képpé, de nem bizarr önkényességgel, hanem tisztelettel és hűséggel a mű iránt. A „Für Elise" halk bájától az F-dúr hegedű románc nemes szépségén át a Kreutzer-szonáta viharosabb világáig pontosan követhető a remek montázsokon, kompozíciókon ez a művészi alapállás. (Csak természetes, hogy a hajdani hegedűsnél kísért és dominál a hegedű látványa.) Gyenes pompásan építi be vízióit a természet csodálatos világába, amire a Holdfényszonáta, a VI. Szimfónia alkotója bőven kínál alkalmat. A kiállítás messze kimagasló darabja is természetkép, a IX. Szimfónia „képe", ahol a torlódó gomoly-felhők Beethoven vihart jósló arcával tekintenek a végtelen világra.

A kiállítás emlékkönyvébe valaki szűkszavúan bejegyezte: *„Láttam a zenét"*. Igen csak találó és helytálló értékelés.

Rajk András

Gyenes Istvánné, Korács Katalin

A Stúdió Lapja

A budapesti pedagógusok képzőművén stúdiója 1953-1963
Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.

37.-

Gyenes István

festő

szerepelt a Heves megyei képzőművészeknek az egri Liceum diszteremében rendezett tavaszi tárlatán.

"Táj"

Farkas András: Kritika helyett....
Heves Megyei Népujság, 1963. jun. 6.

MDK.

Gyenes István

Kiállitási hirdetés

Szocialista Müvészetért 1966 febr.

Gyenes István
festő

M.D.K.

Részt vett a tarlaton

Hannar Imre: Művészeti élet Győr-Sopron megyében
Művészet, 1968. junius - 46 lap.

GYENES János épitész

uradalmi mérnök, az eddigi adatok szerint az első Pécsi kőszinház terveit ő készitette

ld. Baranya, 1990.2. 54.p.

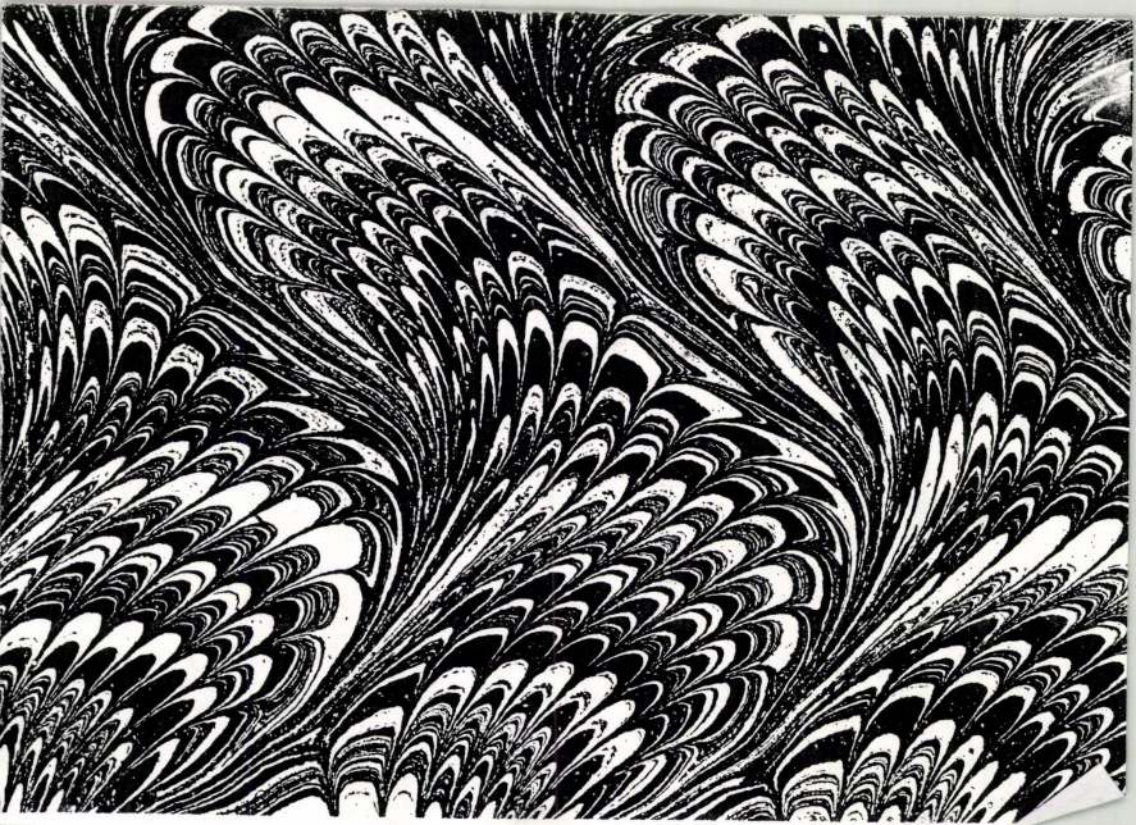

Gyenei Józsefné, népművész

Népművészeti bemutató Győrben

(Tudósítónktól.)

Pénteken a Népművészeti Vállalat győri boltjában a Népművészek Háziipari Szövetkezetének termékeiből — szűráruiból és fekete cserepeiből — kiállítás nyílt. Amint azt megnyitó beszédében *Gyenei Józsefné*, a népművészet mestere is hangsúlyozta, a Népművészeti Vállalat és a Népművészek Háziipari Szövetkezete, immár negyed százada, eredményesen működik együtt.

Győrben első ízben került sor a Népművészek Háziipari Szövetkezetének bemutatkozására, ahová most az ország keleti részének, Debrecennek és környékének népművészeti alkotásait hozták el.

—: Népművészeti bemutató Győrben. 6

Népszabadság, Bp. 1979. nov. 3.

Gyenes József

tvód

Sváb Gyula

Újabb állami nepis-
kolák,

MMÉE Közl.
1914. 24. l.

Juan Gyenes

Február 20.-án nyitják meg a Műcsarnokban Miháltz Pál festőművész kiállitását.

A Csók István Galériában Remsey Jenő festőművész,

A szombathelyi Derkovits Gyula-teremben Artner Ferenc festőművész kiállitása nyilik meg február 19.-én.

A Műcsarnokban Juan Gyenes fotókiállitásának február 20.-án lesz a megnyitása.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. febr. 14.
XX. évf. 7. sz. 8. lap.

Juan Gyenes

JUAN GYENES Spanyolországban élő magyar származású fotóművész ötvenedik fényképkiállítása Madridban nyílt meg Száz legkedvesebb felvételem címmel.

Magyar Hirlap 1978-83-13

Juan Gyenes 4

*elválaszthatatlan munkásságá-
ól.* Talán más anyagot kellett
volna tőle kérni.

S ezzel korántsem valami-
éle „életszagú realizmust" ké-
ünk számon Juan Gyenestől.
Hiszen *éppen azon ütközünk
meg, hogy szimbolikája meny-
nyire földhözragadt.*

Példák. Változat a *Missa Solemnisre:* félmeztelen, rafináltan világított nőalakra komor sejtelemmel néz le Beethoven megkettőzött (!) portréja. Ugyanez a félakt, vállán bársony drapéria, egy hegedűt emel a felhőkbe — ez volna a *Hegedűverseny.* Az iménti hölgy ráborul egy zongora billentyűsorára — *Zongoraverseny.* A *Kreutzer-szonáta* ürügyén aztán összeillesztve látjuk viszont a korábbi motívumokat: az ihletet adó géniusz zord arca ezúttal hegedűvel-drapériával kombinált nőismerősünkre tekint. Amikor a kreol szépség hasra fekszik egy kottakézirat lapon, akkor a felirat alatta így szól: *„...hogy kopogtat a sors a kapun."* Ez a kép ugyanis az Ötödik, azaz a *Sors-szimfónia címet* viseli.

Magyar Hirlap 1976/58/6

Juan Gyenes 3

Magyar Hirlap 1976/58/6

A kínos meglepetést spekulatív módszere okozza. Olyan banális képi elemekkel dolgozik, hogy végül is — mondjuk az ötödik-hatodik montázs megtekintése után —, kétségbe kell vonnunk ennek a fajta szemléletnek a jogát arra, hogy nyilvánosságot kapjon. Legalábbis a *Műcsarnokban*. Abban az intézményben, amely e héten nyitja meg — ugyancsak kamaraterme — kapuját *Robert Capa*, a méltán világhírű francia „fotóklasszikusa" alkotásai előtt.

Meglehet, Gyenesnek is vannak valóban kiállításra érett dolgai, hiszen életrajzi adatai arra engednek következtetni, hogy riporterként kapcsolatba került eseményekkel is, következésképp *feltehető, hogy a szépelgés nem*

Juan Gyenes 2

Mert amit Juan Gyenes hozott létre, az *messze marad attól, amit művészi látomásnak nevezünk.* Pedig kollekciója kétségkívül impozáns, már ami a méreteket és a technikai színvonalat illeti. Csaknem embermagasságú fotómontázs néz szembe a belépővel — egy ügyesen műanyagba öntött Beethovenmaszk dereng elő a gomolygó felhőkből, mintegy lebegve a sötét hegyvidék felett. Címe: *Kilencedik szimfónia.* S ugyanígy a mester majd minden ismert opuszára készült fényképpé rögzített „ráérzés".

Elvben bárki bármitől inspirálva érezheti magát. Juan Gyenes esetében sem az a baj, hogy a *„szemével akart hallani".*

Magyar Hirlap 1976/58/6

Juan Gyenes 1

A látogatót muzsika fogadja a magyar származású, Spanyolországban élő *Juan Gyenes* tárlatán, aláfestésül szolgálva a fotókhoz, amelyeket Beethoven zenéje ihletett. Mi tagadás, a hangkulissza jó megoldásnak bizonyul: így legalább *saját művei* mégis-csak megidézik a zeneköltőt ezen a kiállításon.

Magyar Hirlap 1976/58/6

Mészáros Tamás: Egy fotókiállitás képei

Juan Gyenes 5

Az ilyen és hasonló reklámízű felvételek ma már lemezborítókon sem kelnének el a világpiacon, mert a szakemberek tudják, hogy a zenekedvelő fantáziáját, képzettársításait értelmetlen volna megkötni *konkrét* illusztrációkkal. A muzsika az érzelmi szabadság birodalma, fogalmi úton nem lehet megközelíteni. A muzsika *kifejez* és újabb, akár más múformát kereső *kifejezésre* is indíthat. De elvont, tárgyi jelekben *kifejezhetetlen* tartalmi tágassága nem tűri a keresett megfejtéseket.

Juan Gyenes magyarországi bemutatkozása félresikerült, tanulságot alighanem mégis kínál. Bizonyította, hogy olykor a nemzetközi tekintély is takarhat művészkedést.

Mészáros Tamás

Magyar Hirlap 1976/58/6

Juan Gyenes

febr.2o.

Magyar Hirlap 1976/44/6

Juan Gyenes kiállítása

Pénteken délután a Műcsarnok kamaratermében megnyíl *Juan Gyenes* magyar származású spanyol fotóművész *In memoriam Beethoven* című fotókiállítása. Megnyitó beszédet *Kovács Dénes*, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola rektora, valamint *Salvador Garcia de Pruneda*, a budapesti spanyol konzuli és kereskedelmi képviselet vezetője mondott.

A március 7-ig nyitva tartó tárlaton a művész 32. Beethoven-zenére készített fotókompozícióját tekinthetik meg az érdeklődők.

Juan Gyenes neve nem ismeretlen a hazai közönség előtt; két kiadásban jelent meg bátyjával, Reményi Gyenes István íróval közösen készített *Granadától Segoviáig* című albuma, a Corvina kiadásában.

Juan Gyenes

/i.j./ sign.-val a "Teleobjektiv" c. rovat -"Arcok, pillanatok" cimmel bemutatja "a hajdani pesti fotoriporter...zenei, képzőmüvészeti kulturáját" amellyel egy szinész portrét, egy előadást, vagy egy történelmi pillanatot, Picasso születésnapját tudja megörökiteni képein:
Juan Gyenes - "névjegye", Federico Garcia Lorca Yerma c. drámája, Victor Garcia rendezésében, Carmen Sainz de la Maza játsza Dona Inez szerepét, Egy áhitattal megformált portré, Antonio köszönti Picassot.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. dec. 3o. XVI. évf. 53. sz. 16-17. lap.

GYENES Juan

JUAN GYENES, a Spanyolországban élő, ismert, magyar származású fotóművész mintegy 350 alkotását mutatja be az Ernst Múzeumban a jövő év májusában megrendezésre kerülő kiállításán.

Magyar Hirlap 1975/296/9

Gyenes Judit, grafikus

Rajz: Rep.

Gyenes Judit: rajza M. T.

Népszabadság, Bp. 1973. szept. 16.

Gyenes, Juan fotóművén

A tervek szerint állandó kiállítás céljára
képeket adományoz szülővárosának,
Kaposvárnak. 1987. október 21.-én tölti
be 75. életévét.

A Somogy Krónikája
Somogy, 1987. 5. sz. a hátsó-belső borítón

Gyenes János

fotós

„Láttam a zeriet"

Rajk András: „Láttam a zeriet"

Népszava, 1976. márc 7 - 9 oldal.

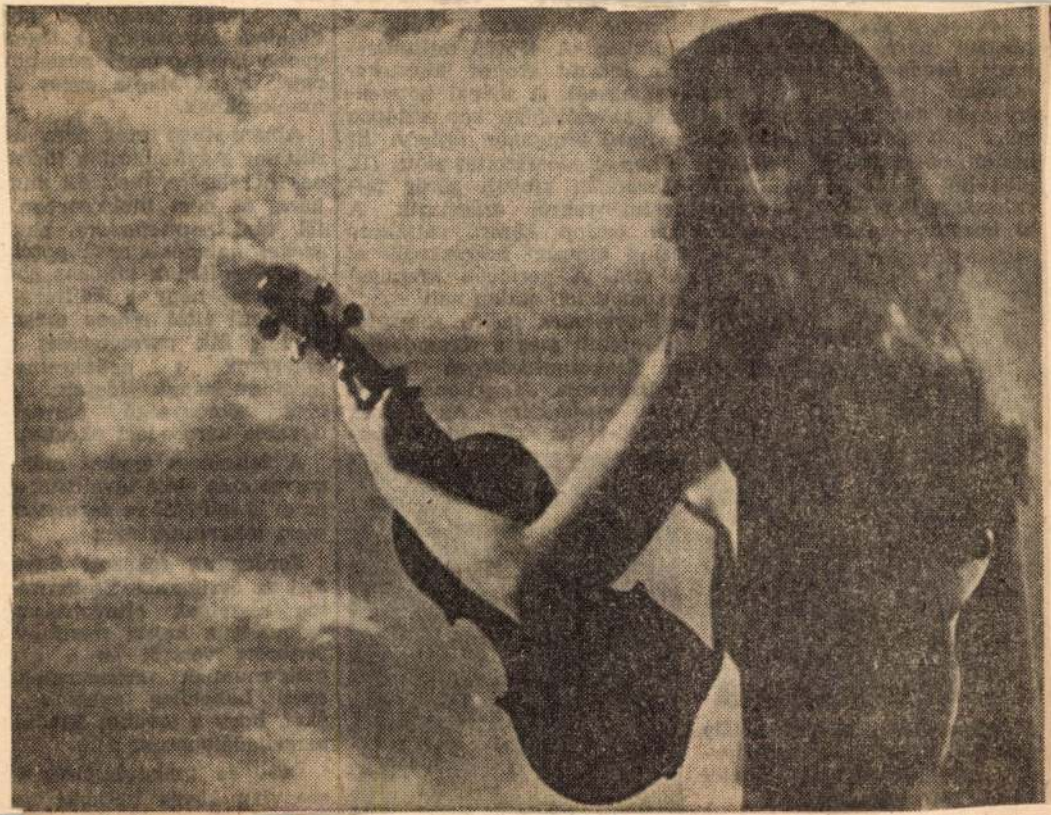

Juan Gyenes

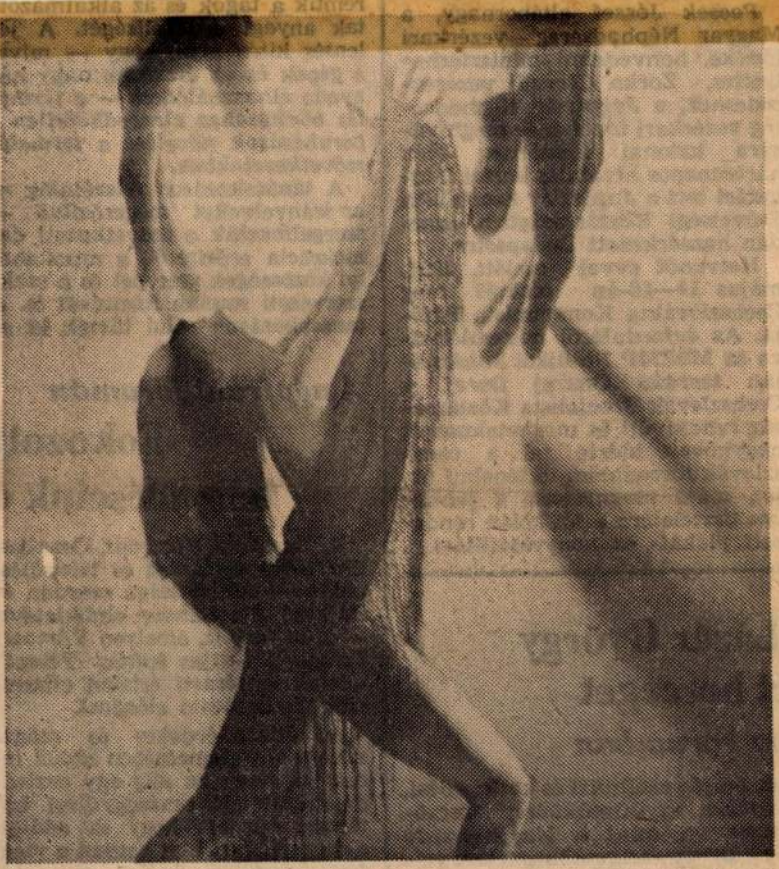

Ma nyílik meg a Vigadó Galériában Juan Gyenes fotóművész kiállítása. A tárlat egyik képe: Mephisto keringő

s Lázár György
ert herceget
tó a Fórumban

két ország szállítási és közlekedési, kutatási együttműködési szerződését, valamint a *Magyarország és a Belga—Luxemburgi Gazdasági Unió közötti beruházásvédelmi megállapodást.* A sajtótájékoztatón többször is elhangzott az a megállapítás, mely szerint Bel-

— ülést tartott, amelyen *Vámossy* Ferenc Ybl-díjas építész Településeink építészeti értékei címmel tartott vitaindító előadást.

Az előadó érdekes és magas színvonalú elemzésében abból indult ki, hogy az alig egy esztendeje született országgyűlési határozat sürgeti, hogy az eddiginél *„nagyobb súlyt kapjon a meglévő települési értékek megőrzése, a települések és környezetük harmonikus fejlesztése,* a településrekonstrukció, a lakóépület-

Négyszemközt a kegyelmes úrral

Kaposvár díszpolgára: Juan Gyenes

A kaposvári származású és Madridban élő Juan Gyenest már a múlt őszszel szülővárosába várták, hogy nyolcvanadik születésnapján átadják neki a díszpolgári címet. Ám akkor nem jöhetett, mert Miamiban éppen a századik kiállítására készült. A kegyelmes úrral – merthogy Gyenesnek, a Spanyol Királyi Művészeti Akadémia tagjának kijár ez a titulus – április végén, a már nagyon várt kaposvári látogatása során volt alkalmam szót váltani.

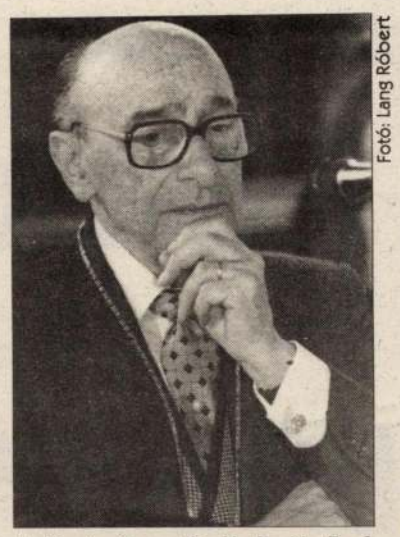

Fotó: Lang Róbert

JUAN GYENES

Magyar Narancs: Mivel érdemelte ki Juan Gyenes a Spanyol Királyi Művészeti Akadémia tagságát?

Juan Gyenes: Valószínűleg azzal, hogy ötven évig fotóztam Spanyolországban, amely országról kisgyermekként, bélyeggyűjtés közben szereztem tudomást. Akkor tudtam meg, hogy ott peseta van és XIII. Alfonz az uralkodója. Hogyan is gondolhattam volna arra, hogy egyszer majd én fényképezem az unokáit a királyi udvar házi fotósaként?

MN: Miben rejlik a gyenesi portréfotózás titka?

JGY: A legfontosabb, hogy a férfiakat olyannak fényképezzük, amilyenek, a nőket pedig olyannak, amilyenek lenni szeretnének.

MN: Melyek a legmaradandóbb hazai emlékei?

JGY: Soha nem tudom elfelejteni azt a hat évet, amelyet a Színházi Élet fotósaként töltöttem el Budapesten, és a világ legnagyobb művészeit sikerült lefényképeznem, többek közt Toscaninit, Bartókot, Kodályt, Dohnányit.

MN: Miért maradt meg a fekete-fehér fotóknál?

JGY: Mert egy bizonyos Rembrandt megmutatta nekem, hogy a fekete és a fehér is egy szín. Van százféle fehér és százféle fekete. Persze azért színes fotókat is készítek.

MN: Nem gondolja, hogy a fotóművészet még mindig mostohagyerek a művészetek között?

JGY: A fényképezés már a múlt század végén felzárkózott a magas művészetekhez. Az egyik Nobel-díjas spanyol barátom szerint a fényképezés az egyetlen eredeti művészet. Itt nem lehet csalni.

MN: Vannak-e még tervei a nyolcvanegy éves Juan Gyenesnek?

JGY: Természetesen vannak. Én mindig a holnapra gondolok.

Juan Gyenes a múlt évi Kaposvári Tavaszi Fesztivál fővédnökeként hatvan fotójával ajándékozta meg szülővárosát. A Somogy Megyei Múzeum Gyenes-gyűjteménye most újabb negyven fotóval gyarapodott.

G. J. Attila

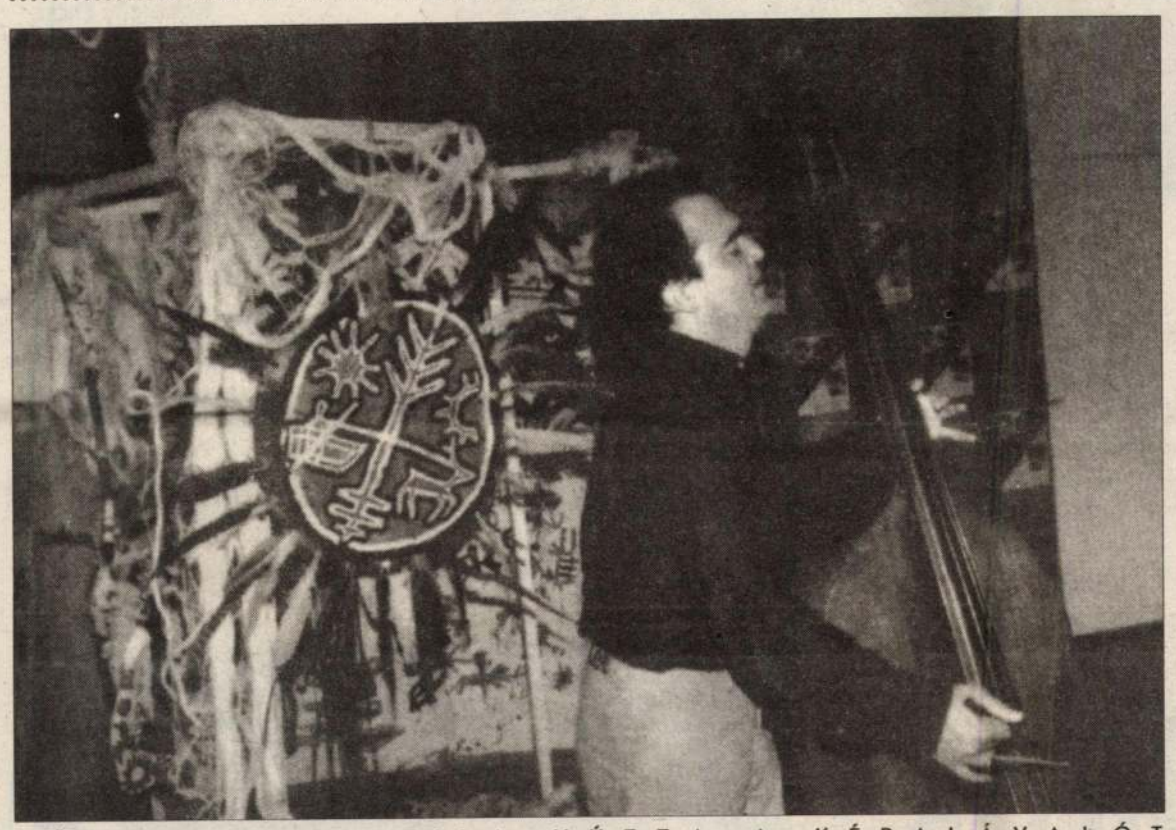

LŐRINSZKY ATTILA HÚZZA A KÉPALÁVALÓT

Mediawave

Egy nap tükrében homályosan

Harmincnégy ország 544 munkájából válogatott a kőkemény szemű és idegzetű zsűri, hogy ebben az évben is méltó színvonalú médiafesztivált rendezhessenek Győrben. Úgy tűnik, a Budapesti Filmszemle szánalmas nyikorgása helyett Győr lesz a szakma Mekkája. Erre minden esélye megvan: külföldi produkciók versenyeznek honi elektronikus agyrémekkel, az alkotók stúdióktól való függetlensége némi biztosítékot jelent a megújulás tekintetében, a fesztivál mentes a reprezentációs kényszertől s így tovább.

A Mediawave persze nemcsak a mozi sötétségét és vibráló fénypacáit jelenti. Míg a büntetésre mindig méltó szakmai zsűri bent rohadt a tolmácskészülékektől zaklatott moziteremben, az aulában egymásnak adtak randevút zenei formációk, performanceról leszokni képtelen képzőművészek, körülöttük a falakon fotók, a fotókon pucér testű nők. Igen, mert ez a fesztivál az erotika és a nemi szerepzavar jegyében identifikálta magát. Itt a helyem.

Az általam látott körülbelül harminc film nem alkalmas arra, hogy róluk tárgyilagos értékítéletet mondjunk. De erre soha nem is törekedtem, Hegellel egyetértve: a tények csak zavarólag hatnak. Kávékkal, szendvicsekkel, füstölő cigarettavégekkel védekezve próbáltam megérteni az önkifejezés szükségszerű vágyát. Megértés helyett sivatagi hőség koponyámban. Ha untatnak, már udvariasságból is átadom magam a bambaságnak. S biz, sokszor folyt végig méla nyál szám szögletén. De olykor-olykor átnedvesedett intelligenciám kultúrától szennyezett burka, s katarzistól tisztultak meg lelkem rozsdás lepedői.

Hartyándi Jenő, aki a fesztivál szellemi mentora és főszervezője volt, karöltve a csodálatos szemű Tóth Erzsébettel, na, igen, továbblépek, tehát Hartyándi Jenőnek a prospektusba írt bevezetőjében olvasható, mily nagyszerű, ha vizuális művészetünket tovább gazdagíthatjuk... Most jutott először eszembe, látva a szubjektivitás ilyen mérvű előretörését, hogy talán eljött az az idő, mikor a vizuális kultúra gazdagítását annak csontosítása, szálkásítása, kasztrálása jelentené.

Közhely, a technika mára már érzékelhetetlen gyorsulásával sem az ember, sem a művész nem tud lépést tartani. A képi szabadság rokokó orgiája maga alá gyűri az eszmélő embert. Minden megtörténhet a vásznon, csak minek. A vizualitás, totalitárius és határokat nem ismerő variabilitása miatt, egyre érdektelenebb lesz. Nem véletlen, hogy szakmai és közönségsikert azok a produkciók alkottak, amelyek megmaradtak egy konceptuális, formai, illetve ízléskategórián belül. Egyszerűbben: azok a produkciók tarthattak számot érdeklődésre, amelyeknél a szerző körülbelül tisztában volt önmaga szándékával, hajlandó volt némi önfegyelmet gyakorolni, s vizuális megoldásaiban a puritanizmus, s nem a beteges barokk felé hajlott.

Nyilvánvalóan itt nem egy eklektikus kor vizuális kultúrájának ornamentikus túlburjánzásáról van szó, hanem egy eddig kipróbálatlan emberi magatartás (a szabadság gyakorlása) csődjéről. S itt sem jó tanácsot, sem helyes irányt mutatni nem lehet, csak reménykedni. Reménykedni az ember állandó s heroikusan makacs önkorrekció-képességében, amely megmentette oly sokszor nemcsak az embert, hanem annak gyöngyöző váladékát is – a művészetet.

Bakáts Tibor Settenkedő

A Mediawave díjairól és a győztes munkákról a kulturális hírekben olvashatnak.

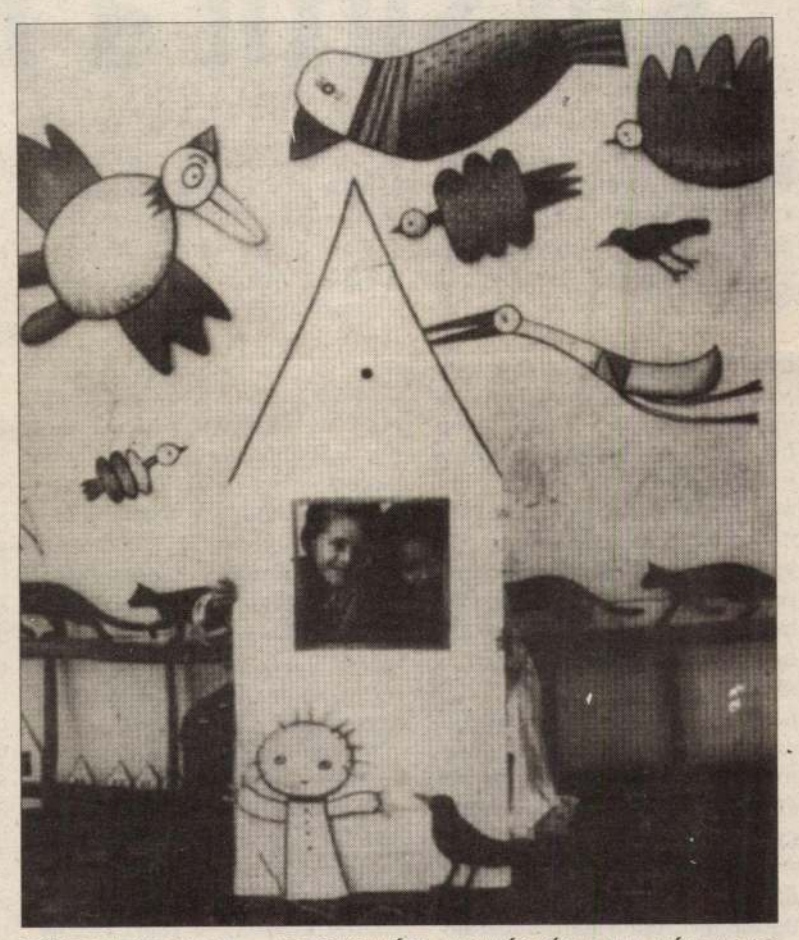

ZÖLDFA UTCA 66. – KECSKEMÉTI ANIMÁCIÓS FILM VÁLLALAT

„Én – én vagyok-e még?"
Márton László

Ária és recitativo

A Márton László-UFO

Márton László: A nagyratörő

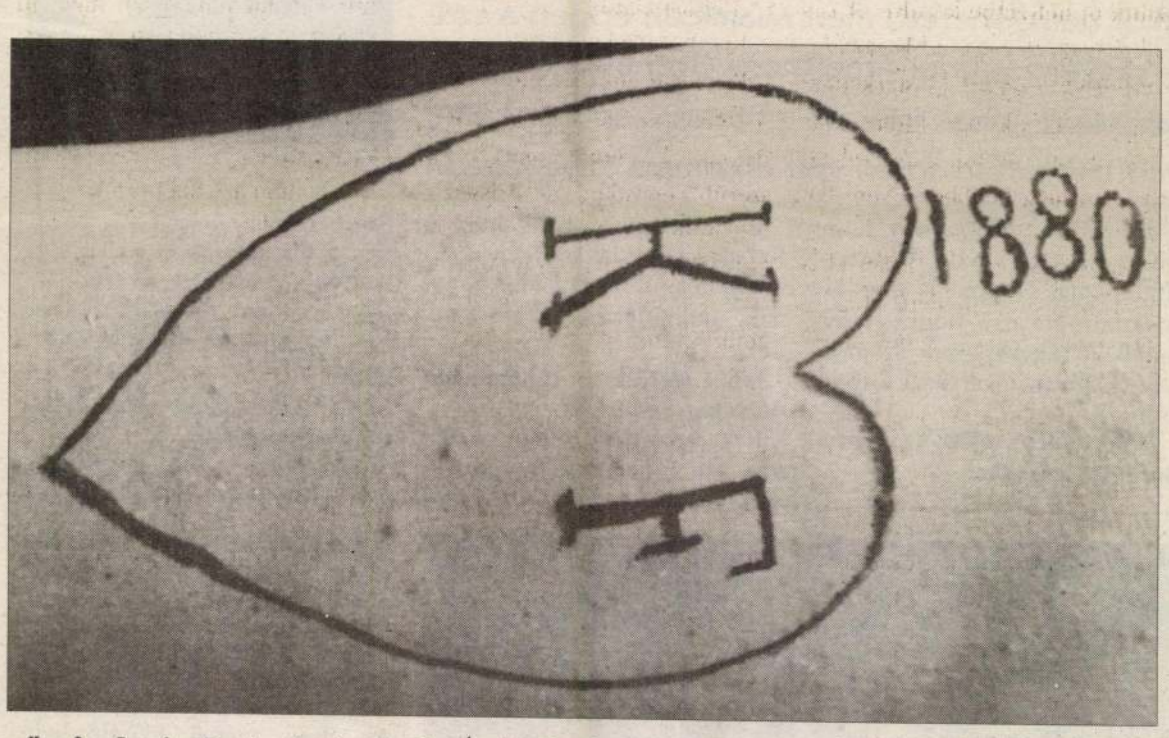

NARANCSGALÉRIA: KOVÁCS ÁKOS

Magyar történelmi dráma, királydráma, *valahonnan* egyszer csak lett egy ilyen. Vagyis hát *öt darab* lett, öt egész estét betöltő *egyszerre egymás után*. Ilyen pedig nincs. *Nem lehet*, ezt *mindenki* tudja, történelmi drámát írni, Blank-versekben. Olyan nincs, az Shakespeare, hogy semmi *kérdéses*, megy rendesen előre, zeng, ahogy kell, nem sok, nem kevés, a leg*természetes*ebb szöveg, minden *halálos* komolyan a helyén, ez nem lehet, gondolom, és látom, hogy *van*. Kolozsvári színészek adják. Senkálszky Endre *kiáll és dörög*, szaval; micsoda szív, egész nyolcvanvalahány éve fájdalmával áll ott. És ahogy Kovács Zsuzsanna átkozódik és Bíró József ahogy viszi, *elviszi* az egészet. Díszlet, jelmez, dikció, szenvedély, intrika, árulás, hűség, átok, szenvedés, szerelem. „Szivárvány, könny, mosoly és vérpatak." Harminc szereplő. Vagy negyven. Gálffy János, *tényleg*, és Kendi Sára és Báthory Zsigmond, Erdély fejedelme. A Benkner Márk szamosújvári alkapitány szerepe kimaradt, azt a kanyarodást levághatónak találta a szerző. A hossz miatt. Hosszú. Jól telik. *Mégis* jól telik, mondjuk, mintha valaminek a hossza és értéke bárhogy összefüggne. Minden viszonylat a helyén, hibátlanul. Minden kérdés fölmerül. Jó-e a hatalom, vagy jobb, ha békén hagynak Rómába utazni. Hatalom: akkor, ha *ország érdeke*, bármit szabad-e. Egy nő, a nők hogyan férnek el ilyen ügyek között; *véres homok* és *víg menyegző*. Mindennapi gondjaink. De: minden viszonylat? És minden kérdés? Az nem lehet. A Shakespeare-királydrámák arról szólnak, hogy mihez kezdjünk az életünkkel. Kiélezett helyzetek, *fönn*, fölemeli, megemeli, hogy jobban lássunk. Ha királydráma, akkor Shakespeare-t szoktuk nézni. Nagy büszkén Katona Józsefet. Mást nem szoktunk.

Ezután Márton Lászlót is?

Báthory Zsigmond hol lekötözön, hol vissza, nagypolitika, nagy formátum, szélsőségek. A felesége Rudolf császár *rokona*, és Zsigmond szerelmes a feleségébe, ámde bajok a potencia körül. Szilágyi Sándor történész, múlt századvég, egész életén keresztül ezt a kort vizsgálta, a tizenhatodik–tizenhetedik századot. Egy egész élet. Nem ismerhetett minden adatot. Márton László ismeri. Mintha *minden* adatot ismerne, azt is, amit nem, mert csak újabb száz év múlva kerül majd elő. Mintha Márton László is *száz év múlva került volna most elő*. Aranyszív ufó, elnéz, megért, gyerek, öreg, nem boszszankodik, csak néha bosszankodik, nem komolyan, nem néz tévét, *már látta*, és olvasta már, amit épp olvasol. *Úgy* csinálja, pont úgy, mint te, és csak kicsit jobban. Mintha *túl* jól?

Lehet-e, ami nem. Van-e olyan, ami nem lehet hogy legyen. Van egy nehézség nélkül lefutó királydrámánk, nem zötyög, meg se zökken; és hogy éppen az a nehézség-gubanc, ami királydrámáktól elvárható, nem az fut-e le nehézség nélkül?

Nehézség. Nehéz ügy.

A szerző pedig nem kacsint ránk.

A szerző, az biztos, hogy nem kacsintgat. Nem is látszik. Nem látszik, nem szól, nincs nyoma.

Hogy nincs is, mert elsuhant, lehet, a csillagokhoz?

Kukorelly Endre

Márton László: A nagyratörő. Szomorújáték két részben. A Kolozsvári Állami Színház vendégjátéka Debrecenben (magyarországi ősbemutató).
Rendezte: Parászka Miklós;
szereplők: Bíró József, Sata Árpád, Senkálszky Endre, Boér Ferenc, Csíky András, Jancsó Miklós, Hatházi András, László Gerő, Kovács Zsuzsanna, Salat Lehel, Nagy Dezső, Katona Károly, Bács Miklós, Rekita Rozália;
díszlet-jelmez: T. Th. Ciupe;
dramaturg: Visky András;
zene: Demény Attila.

Kossuth a Bánk

AZ ÖRÖKIFJÚ BÁNK

Kerényi Imre, aki az Erkel Színházban vendégként állította színre az operát húsvét vasárnapján, nem változtatta meg a szöveget, de a cselekmény idejét a XIII-ból a XIX. századba tette át. Azaz a keletkezés idejére. Ez leginkább a férfiak jelmezéből derül ki. *Csikós Attila* komor várfalai ugyanis nehezen köthetőek korhoz, s a legtöbb hölgy kosztüme is inkább az operai szabvány terméke. A férfiak viszont igazi zsinóros mentében, félcipőben, jellegzetes körszakállal lépnek színre. Nincs is ezzel semmi probléma. Csak hát ha eszünkbe se jut, hogy például Kossuth a Bánk, s akkor Széchenyi kicsoda, vagy hogy jön össze a dráma megbocsátó királya a 48-at véresen megtorló Ferencjóskával, akkor mi értelme az egésznek? Kerényi egyébként közérthetően játszatja végig a drámát, pontosan hozza a darab előadási hagyományait, a figurák évtizedek alatt kicsiszolódott típusait.

A kérdés csak az, hogy ez elegendő-e. Ha valaki újítani szeretne, annak nem időtrükkökhöz kellene folyamodnia, hanem a drámát kellene elfogulatlanul, friss szívvel végigelemezni: nem a hagyományokra figyelnie, hanem a tartalomra. Szembe kellene néznie azzal, hogy a külföldi elnyomás ellen fellázadó magyarság problémája ma teljesen időszerűtlen, hogy a darabot ma leginkább szerelmi drámaként lehet értelmezni. Esetleg a lázadozó, hőzöngő, magyarkodó Petur bánnak lehetne aktuális értelmet adni, persze csak ironikusat, de már Melinda őrülési jelenete direkt játszatva leginkább őrülten nevetséges.

A zenei megvalósítás hasonlóan biztonságos. *Nagy Ferenc* karmester semmi olyat nem fedezett föl a partitúrában, amit ne ismertünk volna eddig is. S nemcsak a szereplők, de az alakítások többsége is régi. *Mészöly Katalin* nagyszabású, de nem különösebben ellenszenves Gertrúd, *Melis György* immár nemcsak művészetével, de hetven évével is hitelt ad Tiborc reszketeg öregségének. Szerencsére az orgánum, legalábbis ebben a szerepben, érintetlennek tűnik. Peturt *Berczelly István* adta, aki inkább volt kedélyes reformkori középnemes, mint fékezhetetlen középkori főúr. Alakításából, szólamformálásából inkább nyugodt erő sugárzott. Melindának különleges ragyogást és értelmet adott *Csavlek Etelka* fennköltt szépsége: a magas homlok, az egyenes tartás, a sudár termet. Hangja sajnos nem ilyen nemes, nem elég csengő, kontúrja határozatlan. Mellette tényleg nevetségesnek tűnik Ottó, akit *Berkes János* énekelt kellően mulatságos parókával. Az ifjú *Clementis Tamás* termetre eltévedt balett-táncoshoz hasonlít, aztán kiderült: ő Biberach. Tartalmas baritonnal rendelkezik, s hangadásában meglepő hűséggel utánozza Airizer Csaba modorosságait.

Molnár András lenne a nagy újdonság, aki Hunyadi után Bánkot is a gombyukába tűzte. A szólam megformálása semmilyen problémát nem jelent számára, csak egyes magas hangokat hagy ott váratlanul, mintha nem lenne ereje tovább tartani. A szerepben a Simándy által kialakított zenei nyelvet követi, szinte teljesen pontosan. Ami egyben azt is jelenti, hogy nem rendelkezik saját elképzeléssel a figurát illetően. Azaz egy ponton mégis. A finálében, miután behozzák a halott Melindát, Simándy teljes pátosszal, főúri tartással énekelte: „Készítsetek helyet nekem a menny honába fenn... stb." Molnár ebben a jelenetben egy teljesen összeomlott embert ábrázol, mélyen esendő, sajnálandó,tragikus.

Valahogy így képzelnék egy új előadást, ilyen mozzanatok sorozatából.

Márok Tamás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1968 NOV 30

1021

Gyenes Judit

Gyenes Judit: Portré

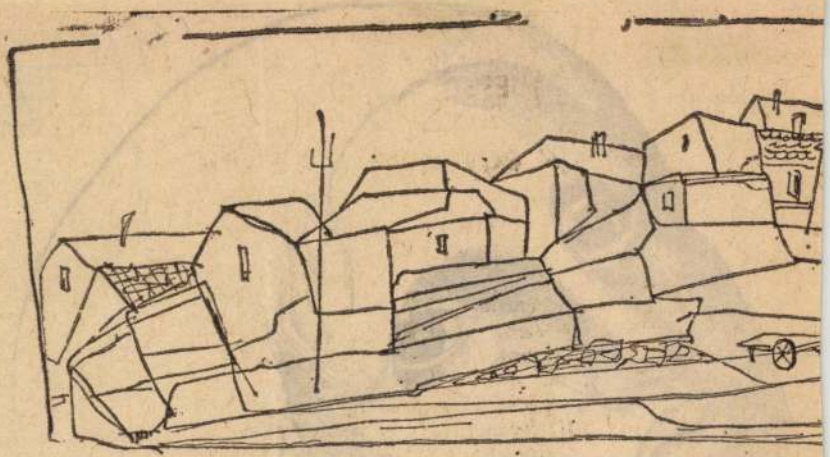

Jenei László: Házak

ARNOLD ZWEIG HALÁ

Nyolcvanegy éves korában meghalt Arnold Zweig, a Német Demokratikus Köztársaság irodalmának egyik világszerte ismert, nagy öregje, a XIX. századi kritikai realista regénystílus, az ugyancsak nagy hagyományú

man." Arnold Zweig az Osztrák—Magyar Monarchiában, Felső Sziléziában született, egy szegény mesterember fiaként. Művészi hajlamai, nagy kultúrája már korán megnyitották előtte az előkelő polgári szalonok ajtajait. E sze-

Gyenes Ida grafikus

a kispesti Képző-és Iparművészek
Csoportjának tagja

emlitve - Szakolczay Lajos:Kispest és a kisember
c.cikkében

Budapest 1981/7

GYENES, Huan (fotóművész)

Somogy, 1986/3.

FIGYELŐ

Juan Gyenes

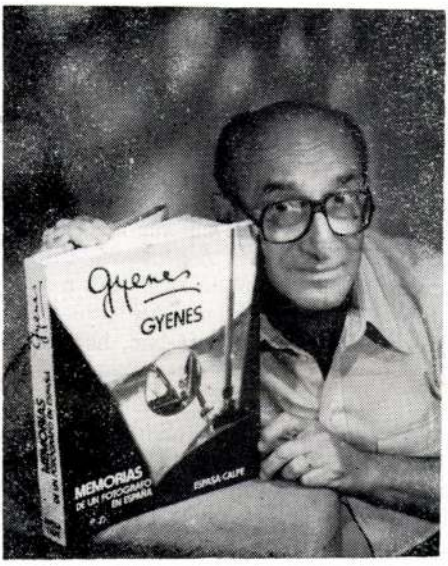

A név magyar. Lehetett volna Reményi Gyenes Jánost írni, de már több mint ötödfél évtizede a spanyol változat ismert a világban. A világhírű fotóművész 1912-ben született Kaposváron. Édesapja, Gyenes Izsó hegedűtanár volt. A család a zenének élt. Joggal mondhatta évtizedekkel később a Madridban élő művész: muzikális famíliába született, a zenével nevelkedett, és napjainkig is azzal él. Alig volt ötéves, amikor apja elkezdte tanítani a hegedű fogását. A serdülő Gyenes Jánosnak a hangszer volt a mindene, s azt tizennégy esztendős korában egyetlen dolog tudta háttérbe szorítani: a fényképezés.

Pályája, mint a legtöbb kiemelkedő embernél, véletlennel kezdődött. A szülők úgy gondolták, hogy a hegedű nem adhat biztos megélhetést, a művészfélékről mindenki csak enyhe gúnnyal beszélt. Ezért villanyszerelő-inasnak íratták be. Egyszer – itt a véletlen! – épp egy fotólaboratóriumban kellett az elektromos vezetékeket és készülékeket rendbe tenni. Akkoriban szerelték át Kaposváron a hálózatot kétszázhúsz voltra. A tanuló ezt nem vette számításba, s a nedves talajon olyan áramütést kapott, hogy csak a szerencse mentette meg az életét... Intő jel volt? Fogadjuk el annak! Hiszen nem sokkal később a fiatalember munkát vállalt a fényképésznél.

Ha a predestináció tana szerint néznénk az eseményeket, akkor már aligha mondanánk véletlennek, hogy alig tizenöt éves, amikor egy nagy művészhez jutott el. Munkaadó mestere 1927 novemberében a Róma-hegyre küldte fel Gyenes Jancsit, miután híre érkezett Rippl-Rónai József halálának. Az inas fényképezte le a világhírű festőt a halottas ágyán. A felvétel persze ma már nincsen meg, de a kezdet biztató volt.

Kaposvárról előbb Győrbe vezetett életútja édesapjával, majd onnan Budapestre – már egyedül. 1930-ban lépett be a Színházi Élet szerkesztőségébe. Kezdetben kisegítőként, a korabeli szóhasználat szerint mindenesként dolgozott a főszerkesztő mellett. Mígnem a lapnál is közbeszólt a véletlen... A vezető fotóriportert egyszer azzal bíz-

ták meg, hogy fényképezzen le egy szobrászt. Neki azonban a randevú fontosabb volt, s azt mondta: „Jancsi, menj te, és készítsd el a felvételeket!" Gyenes János hasznát látta zenei tanulmányainak, kompozíciót készített: a festő szobrai között. A kép mindenkinek tetszett, egész oldalon közölte a Színházi Élet. Később, amikor a főszerkesztő és a szobrász találkoztak, a művész megköszönte a szép felvételt. Erre a főnök: „Igen, a kövér fényképészünk nagyon jól dolgozik." A szobrász tiltakozott... Gyenes János kisegítőből így rövidesen hivatásos fotós lett. Ez nem anekdota. Igaz történet, amihez hasonló későbbi pályáján még nagyon sok előfordult.

Huszonegy éves, amikor riporterként figyelemmel kísérhette Budapest és Bécs zenei életét. „Az operett királyának", Lehár Ferencnek bécsi lakásán többször megfordult. Ennek az eredménye nemcsak egy kép, hanem egy ajánlás is. Lehár plakettszerű szövetdarabra ezt írta: „Kedves Gyenes János úrnak szíves emlékül Lehár Ferenc. Bécs, 1937. XI. 15." Utazásai közben Gyenes találkozott híres karmesterekkel: Toscanini, Furtwängler, előadóművészekkel: Pablo Casals, Huberman, Szigeti, zeneszerzőkkel: Bartók Béla, Kodály Zoltán, Kálmán Imre és mások.

A Színházi Élet több éven át foglalkoztatta. 1936-ban kiküldték a téli, majd a berlini nyári olimpiára. Ott többször találkozott Jesse Owensszel (kedves emléke az a kép, amin együtt néznek egy képes újságot). A művészeti élet képviselői közül pedig megismerte Max Reinhardtot, Saljapint, Marlene Dietrichet.

1936 újabb fordulópont életében. Hazaérkezve azt látta, hogy a helyzet számára egyre nehezebb lesz. Megvolt még az útlevele és a vízuma, ezért amikor meghallotta, hogy megy egy autó Londonba, ami félig üres, gyorsan határozott. A gépet vállára vette, összecsomagolt néhány felvételt, és előkereste tartalékolt öt fontját. Elindult a nagyvilágba! Öt fonttal. Londonban előbb alkalmi fotózásból élt. Azután kapcsolatba került a The New York Times egyik képszerkesztőjével, aki megkérte 1938-ban, hogy menjen Egyiptomba, Faruk király házasságkötését fényképezni.

Az igennek két év lett a következménye, ennyi időt töltött Egyiptomban. 1940-ben amerikai vízummal készült az Egyesült Államokba utazni. Mielőtt elindult volna az utolsó olasz hajó Alexandriából, megismerkedett a spanyol konzullal. Ő biztatta: „Művészember vagy, utazz inkább Spanyolországba!" Gyenes János eredetileg tizenöt napra tervezte az ott-tartózkodást, de végleges letelepedés lett belőle. Noha kezdetben csak annyit tudott spanyolul: „gracias" és „buenos dias".

Madridban a művészeti élet képviselőinek fényképezésével és kitartó munkával szerzett hírnevet magának. Végül 1948-ban önálló stúdiót nyithatott. Műterme azóta ugyanazon a helyen van: az Isabel la Católica 12. szám alatt.

1953-ban publikálta első könyvét Spanyolországban a balettről. Napjainkig tizenkét kötete, albuma jelent meg spanyol, angol, francia nyelven. Hetvennél több önálló tárlata volt Madridtól Tokióig, Budapesttől New Yorkig. A művészek Salvador Dali 1949-es látogatása óta szívesen keresik fel műtermét. Persze Juan Gyenes is sokat utazik, hogy találkozhasson neves egyéniségekkel. 1954-ben és 1956-ban Picassót, Casalst, Dalit kereste fel, a következő évben Ingrid Bergmant és Romy Schneidert, aztán Sofia Lorent. Dolgozhatott Wu-Cson Jennel, a pekingi Szépművészeti Akadémia igazgatójával.

Kiállításai közül kiemelkedik az 1950-es madridi, mert akkor mutatkozott be a szélesebb nyilvánosság előtt. Aztán az 1969-es bécsi, a Pálffy-palotában, ahol harminckét kompozícióját mutatta be Beethoven zenéjére (a tárlat Spanien, Licht und Kunst cím alatt nyílt meg). A következő évben a madridi Nemzeti Kongresszusi és Kiállító Palotában szerepelt. 1975-ben a manilai Kulturális Központ hívta meg, egy év múlva pedig

a budapesti Műcsarnok. 1979-ben a Hastings Gallery New Yorkban már harmadszor rendezte meg képeinek ottani bemutatását. Ugyanabban az évben Pekingben mondta neki a kulturális miniszter, hogy mennyire érzékletesen láttatta a spanyol hagyományokat.

Ezek után az természetesnek hat, hogy munkásságáért megkapta a madridi Képzőművészeti Kör aranyérmét, s tagjává választotta a Spanyol Képzőművészeti Akadémia, és meghívta a Royal Photographic Society Londonba.

Könyvei, albumai közül kiemelkedik a *Gyenes por Gyenes* (azaz Gyenes Gyenesről) című, mert az fényképészeti pályájának összefoglalása. Bevezetője így kezdődik: „Bejártam majdnem az egész világot, és mindig visszatértem Spanyolországba. Bevallom: sohasem tagadtam, hogy magyar származású vagyok. Abból az országból, amelynek népe oly sok hasonlóságot mutat a spanyol néppel ... Két olyan hazám van, amelyek küzdeni tudnak a szeretetért és meg tudják védeni becsületüket." Az összefoglaló kötetben többször felbukkan négy kéz (anya, feleség, lány és unoka), címe *Az élet folytatódik.* A kört idéző összekapcsolódás minden szó nélkül sugározza, hogy az élet megy tovább ... Az elszakíthatatlan kötelékeket jelzi, hogy *Barátom, Picasso* címmel magyarul olvasható a könyve. Pontosabb lett volna láthatót írni, mert Gyenes azt vallja, hogy ő szöveggel illusztrálja képeit.

Bármilyen nyelven jelent is meg, az önéletrajz így kezdődött: „Kaposváron születtem 1912-ben." Megőrizte kötődését szülőföldjéhez. Nemrégiben egy találkozón megkérdezték tőle: hogyan tud még ilyen szépen magyarul? A válasza az volt, nem akart felejteni.

L. S.

JUAN GYENES

tiene el honor de invitar a Vd. al acto inaugural de su exposición

"EL IRREPETIBLE DALI"

que se celebrará en el Hotel Ritz, de Barcelona, el miércoles día 19 de febrero.

Expondrá 82 fotografías inéditas por Gyenes *en homenaje a*

SALVADOR DALI, MARQUES DE DALI DE PUBOL

en vísperas de sus 82 cumpleaños.

Cocktel de inauguración: Día 19, a las 20 horas
HOTEL RITZ, Gran Vía, 668, BARCELONA

MADRID/BARCELONA
Febrero 1986

(El prólogo del catálogo escrito expresamente para esta exposición por SU MAJESTAD EL REY JUAN CARLOS I)

Írószemmel 1984

Nehéz eldönteni – ízlés dolga –, hogy az évente megjelenő antológiák közt *(Körkép, Szép versek, Írószemmel, Rivalda)* melyik a legizgalmasabb. Ráadásul ezeknek a köteteknek a színvonala évről évre változik is attól függően, hogy az adott esztendő vers-, novella-, dráma- vagy riporttermelése volt-e a legjobb. Felnőtt irodalomnak nem rangsorolják az egyes műfajokat, a miénk azonban igen. A versnek, novellának még min-

dig nagyobb „respektje" van, mint a riportnak. Oka lehet ennek talán az is, hogy az írók sajnálatosan kiszorultak a napi újságírásból, a napilapokból, holott jelenlétükre, (friss) szemléletükre igen nagy szükség lenne. Így állt elő az a helyzet, hogy az *Írószemmel*-nek nevezett antológia 1985-ös kötetében a 25 megjelent írásnak csak a töredékét írta „profi" író. Ez önmagában még nem minősítés kíván lenni, csupán annak a ténynek a megállapítása, hogy a korábbi kötetekben több író nevével találkozhatunk.

Igen tanulságos az is, hogy Ratzky Rita mely lapokból válogatta (válogat*hatta*) ezeket az írásokat, mert ez valahogyan minősíti is ezeket a lapokat, illetve indirekt módon azokat, amelyek nem szerepelnek ebben a válogatásban. A legtöbb írást, 5–5-öt az Új Tükörből, a Magyar Nemzetből, az Élet és Irodalomból, kettőt a Forrásból és a Nők Lapjából, 1–1-et az Ádámból, a Mozgó Világból, az Ifjúsági Szemléből, a Valóságból, a Palócföldből és a Jelenkorból. Tanulságos lesz a majdani sajtótörténésznek, irodalmárnak megfejteni, hogy egyrészt ez a lista mennyiben reprezentálja 1984 magyar sajtóját, másrészt mi lehet az oka, hogy a többiben nem „termett" kiemelésre méltó riport.

A jelen olvasóját azonban jobban érdeklik a tartalmi kérdések. Az, hogy a magyar valóságból mit éreztek fontosnak kiemelni, fürge tollal megörökíteni a kor írástudói, mert ez a kép is igen tanulságos. Megtudjuk, hogy az 1984-es év aszályos volt, de ennél is súlyosabb gond volt a „zöldségfronton" a termelő-kereskedő (felvásárló), valamint a vásárló közti feloldhatatlan érdekellentét. Három írás foglalkozik ezzel (Császár Nagy László–Horváth L. István; Bedő Ildikó). Igazolják a mi „empirikus", azaz vásárlói tapasztalatainkat, ugyanakkor megkísérlik feltárni az okokat. Gyerekkori emlékeim szerint a bolgárkertészek mind tehetős emberek voltak. Igaz, ők maguk adták el (kissé törve a magyart) a gusztusos, szép portékájukat. Kissé ijedten, hitetlenkedve s megdöbbenve olvasom, hogy ma a zöldségtermelés a nagyüzemeknek ráfizetéses, s emiatt csökkentik a termőterületet. Hogyan lehetséges ez? A termelő a felvásárlóra mutogat – a ZÖLDÉRT-re –, ám az is hasonló okokra panaszkodik. Több, mint rejtélyes ez, mikor gyerekkorom mindennapi eledele (már untuk!): a lecsó ma ünnepi menünek számít az észbontó árak miatt... A riportok óta szigorú rendeletek születtek, sőt a rendőrségen külön ügyosztály alakult a nepperek, árfelhajtók ellen, ám a piacon alig érezhető az eredmény. Igaz, a múlt nyáron is aszály volt, de ingyenessé kellett tenni az öntözővizet, hogy a gazdaságok hajlandók legyenek igénybe venni.

Hol hát a hiba? Mert súlyosak a gondok a termelésben más téren is. Ez derül ki Kun István *(Alma, almás)* és Laczkó András *(Szőlővessző és nektár)* írásaiból. Egy energia- és tőkeszegény országban megengedhetetlen, hogy termőre fordult almáskerteket vágjanak ki, klasszikus, nemzetközi hírű borvidékünkön elgazosodjanak – mert nem érdemes művelni – a hegyoldalak. Alma, zöldség, szőlő, termelés, önköltség, haszon, adó, érdekeltség. A fogalmak így sorolhatók, ám Kun István még melléjük teszi a demokráciát, a szabolcsi téeszek vezető garnitúrájának hozzáértését is, illetve a demokrácia hiányát, amely közönyt és apátiát szül az amúgy is sorsüldözött falvak népében.

Érdekes, hogy most kevesebb írás foglalkozik „direktben" a közélettel, ám közvetve több riport is felvet súlyos kérdéseket. Itt van rögtön az egészségügy, amely legalább annyira „lerágott csont", mint a zöldség, ám sehogy se bírja elveszíteni aktualitását. Már a paraszolvencia sem segít a betegen, döbben meg Serfőző Simon *(Amíg beáll a halál)*. Egyszerűen nem lehet szorongás nélkül olvasni az idős (rákos) beteg történetét, aki az „egészségügy", azaz néhány lelkiismeretlen orvos packázása miatt idő előtt és rettenetes kínokat kiállva halt meg. Ehhez az íráshoz képest kedélyes fecsegés Sulyok Kataliné *(Éjszakás nővérek)* és Tanács Istváné *(Öngyógyszerezés)*, mert csak a felszínt karistolják.

A Serfőző Simonéhoz hasonló megdöbbenést és elkeseredést vált ki a Kubinyi Ferencé *(Megkésett requiem 27 fiatal ravatala felett)*. A demokrácia, illetve az információszolgáltatás sajátosan torz értelmezése miatt évekig tabu volt a fiatalok narkomániája. Azóta feloldották ezt a tilalmat, mivel a baj, a jelenség olyan méreteket öltött, hogy

JUAN GYENES képei között

SOMOGY

KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

IRODALOM, MŰVÉSZET

BISZTRAY Ádám, CSANÁDY János, BÖRÖNDI Lajos, MAKAY Ida, PETŐCZ András, TANKA János, TOKAI András, TŰZ Tamás, CSÁK Géza, ÉBERT Tibor, LUKÁCS Ottó, DEÁK Mór, KISS Alajos, LEHOCZKI Károly, BAÁN Tibor versei. – MERÉNYI László: Berzsenyi verseinek első kritikai kiadása 1936-ban. – BAKONYI István: Egy kevésbé ismert Vörösmarty-dráma. – PÁKOLITZ István: Leckék. – BERNÁTH Mária: A stílusteremtő. – POMOGÁTS Béla: Magunk keresése. – VASADI Péter: A költő, aki mert kevés lenni. – LACZKÓ András: Tallózó.

ÉGTÁJAK

FERLINGHETTI, Lawrence: Populista kiáltvány *(Papp Árpád* fordítása). – NIKOLOV, Nino: Sok magyar költőtől fordítottam *(Alexandar Gjurov* fordítása). – NIKOLOV, Nino versei *(Utassy József* fordítása). – RIGÓ Béla: Bulat Okudzsava. – OKUDZSAVA, Bulat versei *(Rigó Béla* fordítása).

SZÜLŐFÖLDÜNK

KULIFAY Albert: Szárszói találkozók emléke. – KANYAR József: A Szárszói Nemzeti Emlékhely tervéről. – Szabó Lőrinc és Takáts Gyula levelezéséből *(Reőthy Ferenc).* – Víz, szőlő és építkezés (kerekasztal-beszélgetés).

FIGYELŐ

Juan Gyenes *(L. S.).* – Írószemmel 1984; Tamás Menyhért: Mérleges idő *(Horpácsi Sándor).* – Kolozsvári Grandpierre Emil: Összefüggések *(Szendi Zoltán).* – Albert Gábor: Hol vannak azok az oszlopok? *(Drescher J. Attila).* – Brasnyó István: Óda a regényhez; Gobby Fehér Gyula: Testek és álmok *(Botlik József).* – Tüskés Tibor: Utak Európába *(Kernya Róza).* – A csodák udvara. Négy újgörög dráma *(Szabó Kálmán).* – A tűz titka *(Hamvas Endre).* – Emlékkép Galíciából *(Engelmayer Ákos).* – Bartók és a szerbhorvát hősi énekek *(Volly István).*

XIV. ÉVFOLYAM 1986. MÁJ-JÚN. 3. SZÁM

Megforrt a tej

Megforrt a tej
Itt béke van
Napfény mosolya
Színarany

Megforrt a tej
Bombázók alszanak
Nincsen gonosz
Létek sarjadnak

Megforrt a tej
Város nem neszez
Fontos a rend
Fontos ez – csak ez

Fontos a játék
Fontos két szőke fej
Pontos a lét

Megforrt a tej

Máté Gyula: Érintetlen. (Tűzzománc.)

LUKÁCS OTTÓ

Goromba vonaton

Elhagynak lassan mindenek
Önmagadban még rendet teszel
Véredben még megfogan a világ
De valahol már zűrzavar felesel

Goromba vonat megy veled az Idő
Percegnek órák kerekek
Ifjúságodat lányarcok édességét
Nem feledheted

Futás örömét társak nevetését
(Halhatatlanság volt zöld reményed)
Nem tagadhatod meg szikrázó magadat
(Mércéd volt örök élet)

Múlt remeg újra zeng kölyök-korod
Körüláll kibomló Zala
Napfény örül lombok nevetnek
Hazád a dombok otthona

Hasztalan minden elkopsz – évek tűjain át
(Akarod vagy sebogy sem akarod)
Visz a vonat vissza hiába nézel
Halott a múlt halott

Éjszaka van motoz a homály
Hol van anyád csellóhúr-szava hol
Ifjúságod ékes tájai felől
Csattogó fájdalomként utazol

Halálaink

Szaporodnak halálaink
Futballmeccs-kivégzés
Lelátó-halál
Pokolgép jól irányzott ökölcsapása

Szemünk egymásra célzott gyűlölet
Egymás perében egyszemélyes bíróság vagyunk
Agyonverjük egymást
Mert más a színünk szagunk
Mert más isteneket szeretünk

Szaporodnak halálaink
Bomba-magvakkal
Lövedék-spórákkal szaporodnak
S a félelmünkön kövérednek

Juan Gyenes: Kompozíció Liszt Ferenc műveire.

velésével). Él az avantgárd meghökkentés és a mély gondolatiság eszközeivel. Ezt a párhuzamosságot látjuk új könyvében is.

A modern lélektan egyik nagy vívmánya volt, hogy nem elégedett meg mechanikus magyarázatokkal, hanem rejtett vagy a csak hagyományos szemlélettel nem látható tartalmak felderítésére vállalkozott. Az emberi benső mélyeit (a tudatalattit) kutatva egy sor fogalom új értelmezését adta, más jelentését bontotta ki. Ezen a ponton, bárhogy kerülgetem is, ki kell mondani, hogy Sigmund Freud munkásságához és iskolájához, hatásához közelítünk. S miért épp rá hivatkozunk e verseskötet értelmezésekor? Felszínes elintézés lenne, ha a címre utalnék, illetve az abban megnyilatkozó fallikus elemre. Ehelyett vegyünk egy idézetet Ladik Katalin *A férfiszülte leány* című verséből: „Üldözi az apa a lányát." A közlés első pillantásra mellbe vág. Ám ha tovább olvassuk, kiderül, hogy ezzel a mondattal, amire a kötetben egész gondolatépítményt állított a szerző, a freudi eszmék egyik sarktételénél vagyunk: az ösztöntannál.

Mielőtt bárki félreértelmezné az előbbi szót, meg kell jegyezni, Ladik Katalin az eredetinek megfelelően használja a fogalmat. Vagyis abból elindulva írt, hogy az ösztönök képviselik a test követelményeit a lelki élettel szemben. Újra megvizsgálta, átélte a két alapösztön (az ön- és a fajfenntartás) ellentétét, egymásra való hatását, s kiderült, hogy kombinálódva érvényesítik önmagukat. Az mindenki számára egyértelmű, hogy az evés megtörténte a tárgy megsemmisülését hozza magával. Így az erotika megidézése végső céljában nem mentesülhet a másik nem ellen irányuló agressziótól. Ekként olvasva *A férfiszülte leányt*, már egész másra kell gondolnunk, mint az előbb idézett mondat nyomán esetleg tettük. A lány üldözése ugyanis *a teremtés, a megformálás* érdekében történik. Ebből születtek a vers első pillantásra homályos, de a pszichoanalízissel megvilágosuló utalásai. Ne feledjük közben azt, hogy a kötet szerzője nő. Így még inkább építenie kellett a modern lélektanra: mert önmagát (s azáltal nemét) kell megszabadítania a nyelvre rakott bilincsektől: „Ha a leány szólni akar – mondja –, megcsonkítják a nyelvét, hiába erőlködik, senki sem érti a szavát."

Mondhatjuk persze azt is, hogy ez végletes fogalmazás. Igen, de a szerzőnek egyik célja *ez* volt. Hogy meghökkentő képzettársításokkal, itt-ott szürreális alkotótechnikával szóljon, és akként továbbgondolásra, meditációra késztessen. A lírikus mindig a lényegi tartalmakat keresi. Ladik eljárásának egyik része, hogy a kiemelt elemeket rakja egymás mellé. Ebből olykor költőileg szép, ám a ráció számára kevesebbet mondó sorok születtek. Mint például a *Repülő szarvasok* esetében: „Hosszú repülés után egy fehér házra találtak, ott egy leány, kinek vödrébe férfi még nem nézett bele. Így örvendezett a leány a szarvasokkal." Más esetben az tűnik szembe, hogy *A parázna söprű* verseiben mennyire kötődik a szellemi néprajz gyűjtéséhez. Dalokban, csúfolódókban, ráolvasásokban egyaránt tetten érhető a rejtett vagy nyílt erotika és a szókimondás. Ezeket későbbi (álszent) századok igyekeztek elfedni vagy legalábbis kipontozni. A kötöttségektől való szabadulás Ladik Katalin számára azt is jelenti, hogy tiltott vagy írásban fejcsóválást szülő (de a közbeszédben annál gyakoribb) szavakat nem kerül meg, természetes módon használja azokat. Ennek a törekvésnek megfelelően feszülhet szinte balladai dráma a *Barna padló*ban.

A parázna söprű alcíme szerint erotikus verseket tartalmaz. Aki kézbe veszi, nem csalódik. De csak abban az esetben nem, ha az erotikában a tiszta emberi örömök forrását keresi. Mert Ladik Katalin azt tette.

tüntetéssé vált a közönség lelkesedése, a búcsú a nagy zenésztől. A nyolcadik visszatapsoláskor egy gyermekdallal búcsúzott Bartók: „Kis kece lányom fehérbe vagyon . . ." – Most már menjenek szépen haza – mondta halkan, és lecsukta a zongorát. Sohasem láttuk viszont többé . . .

Bartók öt évet töltött New Yorkban. Közben betegen is folytatta és befejezte a szerbhorvát hősi énekek lejegyzését, kiadását. Csak a szövegek megfejtése csonka.

Meg-megszakadt a hangversenyélet New Yorkban is, és Bartókék gyakran csak abból éltek, amit a Columbia egyetem félévenként szerződésileg biztosított a népdaltudósnak. Amíg a szerb hősi énekekkel foglalkozott, néhány nevezetes remekművet komponált: a *Hegedűversenyt,* a *Concertót,* a *III. zongoraversenyt,* a *Brácsaversenyt.* A két utóbbit be se fejezhette. Legjobb barátja, Serly Tibor állította össze a halálos ágyán talált kottapapírokból.

Nemrég jártunk a sírjánál, mely mintegy 60 kilométerre van a világváros szívétől, a Páfrányszirt Temetőben. A zöld gyepen egyforma márványtáblácskák sorakoznak. Bartókén ennyi áll: Béla Bartók, Nagyszentmiklós 1881–New York 1945.

A jugoszláv népek is hálával gondolhatnak rá: a világ kétségkívül legnagyobb, legszorgalmasabb népzenetudósa a szerb hősi énekek közreadásával hatalmas munkát fejezett be!

VOLLY ISTVÁN

Salvador Dali (Juan Gyenes felvétele).

felkeresték Zágrábban Vinko Zganec tudományos kutatót is. Bartók meleg barátsággal levelezett vele az 1930-as években, és tisztázták az egyik legérdekesebb népzenei kölcsönhatást a magyar és a vend nép zenéje között. Bartókot is meglepte, hogy amíg a magyar népdaloknak csak 9 százaléka pentaton, a vendeké, horvátoké 33 százalékban volt az! Bartók kijelentette: „Teljesen azonos a régi magyar dallam-anyaggal, elsősorban a dunántúlival." És hogy ezt bizonyítsa, hozzátette: „Bátran kijelenthetjük: aki minél alaposabban akarja megismerni a régi magyar népdalstílust, az tanulmányozza át ezt a muraközi horvát kiadványt. Mindenesetre hálásak lehetünk a zágrábi Tudományos Akadémiának, hogy – bár horvát dalszöveggel, de mégis – ennyi magyar dallamot adott ki!" Azóta is hálával gondolunk Vinko Zganecre, mert gyűjteménye sok rejtőző régi magyar dallamnak vezetett nyomára!

Bartók másik tanulsága a Magyar Tudományos Akadémiának szólt 1934-ben: „Ha továbbra is így folynak a dolgok, mint eddig, ha továbbra is végeláthatatlanul késik a magyar népdalok egyetemes kiadása – akkor nemsokára az lesz a helyzet, hogy sokkal több magyar dal lesz hozzáférhető horvát, tót, rutén, román dalszövegekkel, mint eredeti magyar szöveggel. Akkor aztán hiába erősítgetjük majd, hogy *bizony ezek átvételek.*"

Bartóknak ez a figyelmeztetése csak halála után hozta meg gyümölcsét, a Magyar Népzene Tára hatalmas köteteit, mely homlokán viseli: IN MEMORIAM BELAE BARTÓK! (1951-től jelennek meg, ez idáig 7 kötet.)

1934-ben, éppen amikor Bartók könyvecskéje a szomszéd népek népzenéje összehasonlításáról megjelent, egy amerikai kutató, Milmann Parry 2200 nagylemezen(!) horvát és szerb hősi dalokat gyűjtött Jugoszláviában. A hatalmas folklóranyagot a New York-i Columbia Egyetemen helyezte el, s a rákövetkező évben tragikusan elhunyt.

Bartók Béla 1940 tavaszán Washingtonban és New Yorkban járt, hangversenyezett, és ekkor közölték vele, hogy milyen kincsek rejtőznek – némán – egy amerikai múzeumban. Napokon át hallgatta a hősi énekeket. Csak a Homérosz korabeli eposzokhoz hasonlíthatók ezek a szerb népénekek, hősi dalok! Az egyik 12 000 sorból állt, a másik 13 000-ből, *előadásuk napokon át tartott, pihenőkkel persze. Valóban a népköltészet csodái ezek!*

Bartók 1940. évi tavaszi látogatása után az egyetem hivatalosan is fölkérte őt az elárvult anyag rendezésére, lejegyzésére és közreadására. Bartók úgy gondolta, hogy fél év alatt elvégzi a munkát. Európában már folyt a háború. Bartók édesanyja is azt tanácsolta fiának, hogy vállalja a feladatot, menjen vissza Amerikába. Bartók és ifjú felesége látogató-útlevéllel felkészült az útra.

1940. október 8-án volt a búcsúhangversenye a Zeneakadémián, feleségével, Pásztory Dittával. Nekünk, fiataloknak csak a fal melletti állóhely jutott. Szinte

Kiállítások '98. / Exhibitions '98.

Állandó kiállítás
Juan Gyenes fotóművész

Időszaki kiállítások
január 6–20.
Sajtófotók

január 23–február 14.
Takáts Gyula Kossuth-díjas költő grafikái

február 20–március 7.
L. Tóth Judit festőművész

március 14–április 25.
Németh János keramikus művész

Vaszary Képtár H-7100 Kaposvár
Fő u. 12

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA GALLERY FOR CONTEMPORARY ART

VASZARY KÉPTÁR

KAPOSVÁR

GYENES János mérnök

a Mária utcai Stadttheater
terveiről

Pécsi Szemle 1999/2. 36-37

szült. Ez hosszabb ideig funkcionált, felületén több
A hozzátartozó padlószint téglából készült. A folyos
égett bélletű, befalazott ablaknyílás maradt meg, mel
A helyiség nyugati fala erősen átépített, itt egy tüzel
meg. A földszint nyugati helyiségébe kiképzett barok
megtaláltuk a 17. századi fa ajtókeret maradványának
keleti sarkában konzolos sarokkályha állt. A konzol
mélyülő nyílása előkerült a keleti falon. A kandalló
zatának lenyomatát a falon nyomonkövethettük. A fű
századi bejárat építésekor elbontották, ezzel működ
lokzaton egy ablak nyílt az udvar felé, de az elektron
tudtuk feltárni. A földszint legrangosabb helyisége a
volt. Középkori padlószintjét a pinceboltozat beépít
ség falain megmaradt vakolatból lehet az eredeti kö
tetni. A helyiség déli, valamint két keleti ablaknyílása
inkra átalakítva maradt fenn. A déli ablaknál a régi, á
köríves lezárás még jól megfigyelhető. Az északi
17. századi ablaknyílást tártunk fel. Az épület nyugat
helyiség a mai napig vizesblokként funkcionál, ennek

GYENES, JUAN

Kiállítások '98. / Exhibitions '98.

VASZARY KÉPTÁR, KAPOSVÁR

Állandó kiállítás

Juan Gyenes fotóművész

Időszaki kiállítások

január 6–20.

Sajtófotók

január 23–február 14.

Takáts Gyula Kossuth-díjas költő grafikái

február 23–március 7.

L. Tóth Judit festőművész

március 14–április 25.

Németh János keramikus művész

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA GALLERY FOR CONTEMPORARY ART

VASZARY KÉPTÁR

KAPOSVÁR

GYENES JÁNOS

GYENES *János /Juan Gyenes/* /KAPOSVÁR, 1912 – MADRID, 1995/
PAGANINI, AZ ÖRDÖGI HEGEDŰS
■ FOTÓ-KARTON, 392 X 295 MM
JELEZVE BALRA LENT ■ GYENES

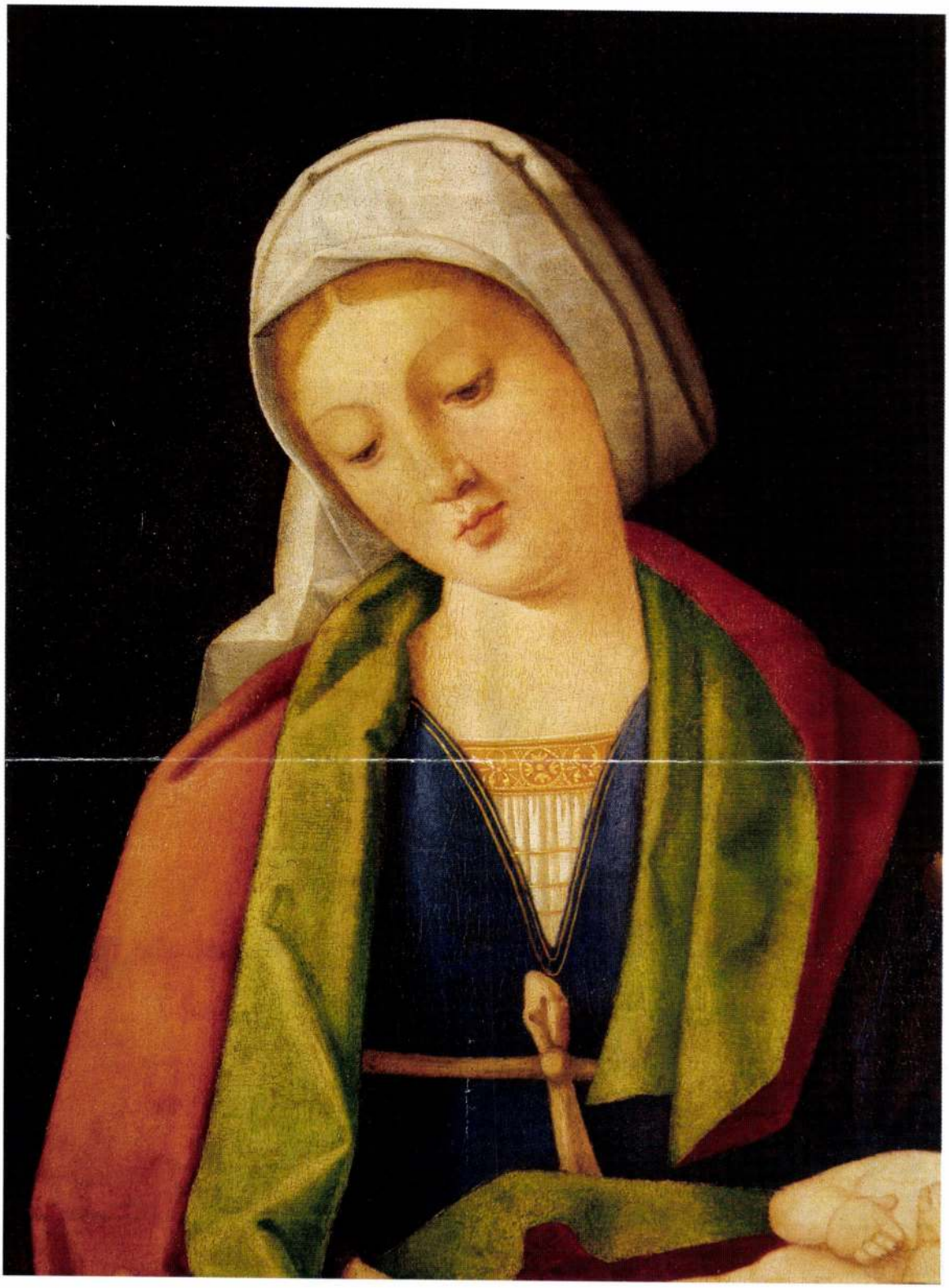

Gyenes Kálmán

és Horváth Rezső fotókiállitása nyilt meg Szegeden

Magyar Hirlap 1976/265/lo

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1968 JAN 27
1021

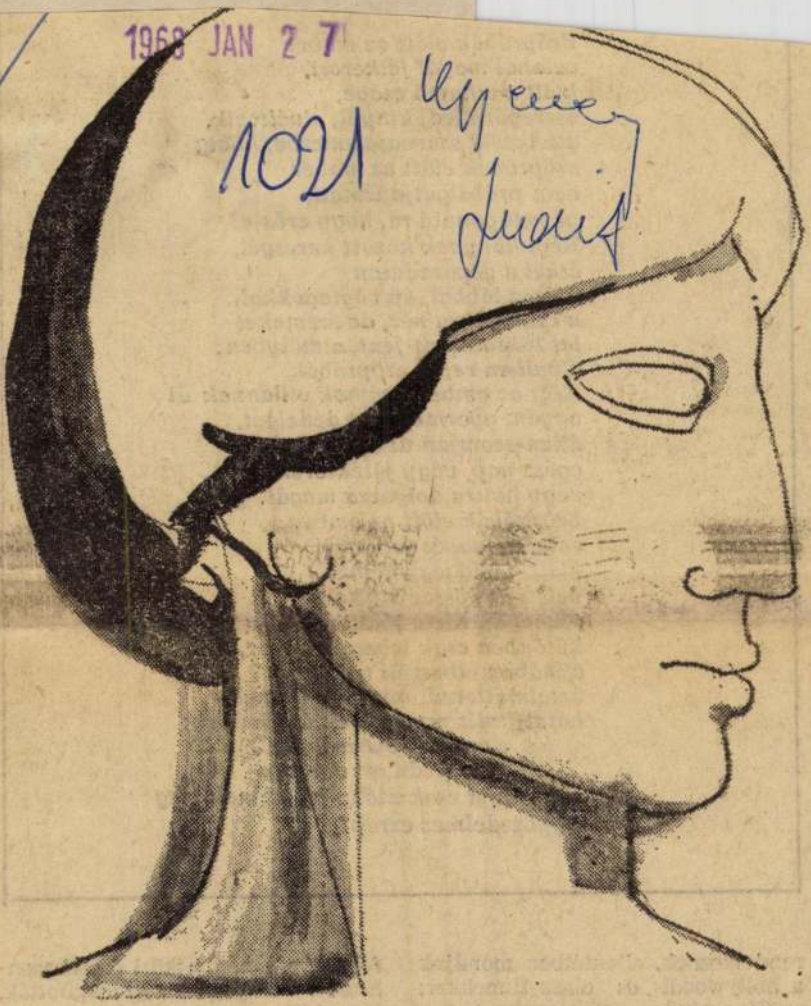

Gyeney Judit: Fej-tanulmány

Erőpróbá
valahai n
kiáll a vi
összegörn
átlelkesü
erőpróbá
nem prób
nem is gc
Régi kön
átkel a gé
száraz lábbal, ép végtagokkal,
a csillagokra néz, de szemeket
lát lüktetni ott fent, a mélyben;
álmában repül erőpróbák
előtt az ember, számok villannak át
agyán, gyermekeket dédelget,
étlen-szomjan ül egy moziban
egész nap, vagy játéktereken
vagy holtra dolgozza magát.
Erőpróbák előtt az ember
valahai magát felkeresi,
kiáll a világegyetembe,
vele méri össze mostani
önmagát. Élete fölött
különben csak lebeg ilyenkor,
álmában elbeszéli titkait,
ártalmatlanul, mint a gyermek,
hátatfordít reménynek és jövőnek;
s amikor visszafordul,
már arcán ott dereng,
amit majd csak utána formálnak meg
a győzedelmes ezrek!

rendelkeznek, ellentétben mondjuk a hollywoodi és olasz filmekkel; segíti aztán a mai magyar társadalom struktúrája is". Másodszor: „egy fejlődő vonal jelenléte az ideológiai és politikai vitában Magyarországon ezt a vonalat a ma-

folytatva a nemzetközi összehasonlítást — lényegében gazdagították, árnyalták azt a képet, amely a referátumok alapján kialakult. S ha időhiány következtében nem tudtunk is vitáink végére jutni — nem is várható egy ilyen tanácskozástól, különböző világnézetű,

M.D.K.

Gyenes Judit
grafikus

"Portré"

Élet és Irodalom, 1968. nov. 30-3 lap.

Ifj. Gyenes Lajos müépitész

"Az uj Nemzeti Szinház a Tisza István utca tengelyvonalában" a cime ifj. Gyenes Lajos müépitész másik rajzának.
Ligeti Miklós nyilatkozata mellett, a lap bemutatja "Tüzéremlék" c. szobrát.
Csorba Géza szintén foglalkozik a szinház felépitésének problémájával, s a lap hozza a müvész Beethovenről készült mellszobrát.
Zádor István "Női arckép" c. alkotását mutatja be és közli Reisz Zoltán müépitész véleményét a tervbe vett épitkezésről.

Délibáb, Bp. 1937. dec. 25. XI. évf. 52. sz. 22-24. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR PAPÍR

1971 MÁJ 3 1

1021

Gyenes Judit

KISGYERMEK
(GYENES JUDIT alkotása)

A

(Interjú a szaksze

A szakszervezetek XXII. kongresszusán Kimmel Emil, a nyomda, a papíripar és a sajtó 44 ezer szakszervezeti dolgozójának képviseletében szólalt fel, hogy ismertesse eredményeiket, gondjaikat, és hogy a szakszervezeti munka további javítására elvi javaslatokat tegyen.

A kongresszust követő héten megkerestük Kimmel elvtársat, hogy bővebb tájékoztatást kérjünk tőle az elkövetkező négy év programjáról, szakszervezetünk — a most már elsősorban a papíripar — legfontosabb feladatairól, és mindazokról az időszerű kérdésekről, amelyek esetleg a beszámolók olvasásakor elkerülték a figyelmünket. A főtitkár válaszaiban ott érződött még a kongresszus friss élményeinek, lendületének hatása, és az eredményes munka utáni öröm, amely talán ezen a mondaton mérhető le leginkább: „1942 óta veszek részt a szakszervezeti mozgalomban, de az eltelt 29 év alatt nem tudok visszaemlékezni olyan időszakra, amelyik ennyire termékeny lett volna, mint a mostani."

— *A szakszervezetek utolsó két kongresszusa között a magyar szakszervezeti* összetevője van, az üzemi demokráciától kezdve

GYENES KÁLMÁN

Százak mennek, milliók jönnek

Lassan elvándorol az összes jobb labdarúgó a brazil bajnokságból

Tavaly 857 brazil futballista hagyta el hazáját. Látszólag ez mindenkinek jó, a játékos és a klub is milliókat kereshet az üzleten. A bajnokság színvonala azonban egyre csökken, a válogatott játékosok pedig többet repülnek, mint egy légikisasszony.

Azonnal megnő a brazil légitársaságok forgalma, amint megkezdődik az átigazolási szezon Európában: tavaly összesen 857 brazil labdarúgó hagyta el hazáját, hogy a tengerentúlon – vagyis nekünk tengeren innen – gyűjtögesse össze a megélhetéséhez szükséges pár millió dollárt, olvasható a Nemzetközi Labdarúgó-szövetség (FIFA) honlapján. A két fő célpont Portugália – vélhetően a nyelvi könnyebbség, meg talán Madrid relatív közelsége miatt –, valamint Japán, még véletlenül sem a nyelvi könnyebbség miatt.

MILÁNÓ ELŐTT DONYECK

Amint egy játékos valamennyire befut hazája bajnokságában, ügynöke már küldi is EMS gyorspostán a videokazettákat Európába, Ázsiába, de még az is lehet, hogy mindjárt repülőre ül, biztos, ami biztos. De azért Brazíliában sem mindenki Ronaldo, Ronaldinho – bár sokan élnek arrafelé ilyen névvel – vagy Kaká, hogy hamarosan valamelyik spanyol vagy olasz óriásnál keresse hülyére magát. Mint azt januárban megfigyelhettük, sokan – nem megrettenve a vacogástól – akár Ukrajnába is elmennek, bár lehet, nem is tudtak az ottani hidegről, csak annyit látnak a térképen, hogy onnan kétezer kilométerre van Milánó, tőlük meg úgy négyszer annyira. Na, ilyen Elano Blumer is, akiért a Santos 7,6 millió eurót zsebelt be a Sahtyor Donyecktől.

Az elmúlt év legnagyobb bevétele a Sao Paulónak jött be, Luis Fabianóért a Porto 12,5 millió eurót fizetett, de ezt idén már le is pipálta a Santos és persze a Real Madrid Robinho 18 milliós adásvételével.

fotó: Rickey Rogers

Az argentin Tevez milliókat hozhat a Corinthiansnak

De a brazil klubok nem csak szambásokat exportálnak. Vegyük például az argentin Carlos Tevezt, akit a tavalyi Copa America után sok nagy európai klub megkörnyékezett, aztán mégis csak a szomszédban kötött ki, a Boca Juniorstól a Corinthiansba igazolt. De ez csak egy a tavalyi 499 hasonló transzfer közül, ami után egy-két éven belül biztosan több milliót kaszálnak a brazil klubok.

FOCISTÁK A REPTÉREN

Most akkor gondolhatnánk, hogy brazil földön minden szép és jó, s a kluboknak nagyobb költségvetésük van, mint a Real-nak és a Manchester Unitednek együttvéve. Nos, arról nem nagyon tudunk, hogy hova feketetik be az így szerzett milliókat, az viszont biztos, szegények, mint Rosaura. Az eladások miatt pedig a csapatoknak sem megy úgy, a 2004-es idény második helyezettje, a Paranaense tizennyolc játékosától vált meg, míg a 2003-as bajnok – tavaly már csak 14. – Cruzeiro tizennégytől, a Vasco da Gama pedig tizenháromtól. Szóval megy az adok-veszek, meg a süllyedés a tabellán.

Carlos Alberto Parreira, a brazilok szövetségi kapitánya érthetően nem is boldog emiatt: „Néhány év múlva a brazil liga egy U-20 vagy U-21-es bajnokság lesz." Na igen, mi örülünk, ha valamelyik külföldi klub végre szerződtet egy magyar játékost, de azért Lothar Matthäus sem repdesne a boldogságtól nagyon, ha másik kontinensről kellene összekapargatnia a válogatottat. Persze a mi futballistáink attól még nem játszanak rosszabbul, biztosan hoznák a Szaúd-Arábia elleni formát. A brazil azonban mégiscsak ötszörös világbajnok válogatott, ahol nem járnak örömtáncot, hogy a tegnapi, Hongkong elleni mérkőzésre meghívott 23 futballistából csak három játszik otthon, a többi meg utazhatott haza vagy mindjárt Hongkongba – nem hiába forgatták anno az egyik sportszergyártó cég reklámját Roberto Carlosékkal egy reptéren. Igaz, így is nyertek 7–1-re, de Hongkong egyébként sem egy világverő csapat.

NEM RISZÁLNI JÖNNEK

A brazil kínálat azonban nem csupán a férfi labdarúgóknál érezteti hatását. Vanderlei Luxemburgo edző sem a Gremio útját egyengeti, hanem a Real Madridét, aztán ott van a világjáró Rene Simoes, aki Jamaica, Trinidad és Tobago, Honduras és Katar válogatottjánál bizonyította a brazil szakértelmet. A női labdarúgók pedig mint jó feleségek követik a férfiakat Európába. A FIFA által tavaly a harmadik legjobb női játékosnak választott Marta már a svéd Umea szurkolóit gyönyörködteti – na nem éppen kivételes szépségével, nem egy fenekét riszáló szambatáncosnő –, míg Cristiane éppen manapság tervezgeti, hogy a német Potsdamban keresi meg a szemfestékrevalót. A futsalban a változatosság kedvéért szintén az élvonalba tartozó dél-amerikaiak közül a tajvani világbajnokságon részt vevő tizennégy játékos közül heten játszanak Európában. És nem gonoszok, csak talán már a génjeikben van a futballtudás. Csak nehogy klónozzák őket. **br**

Csődközelben a Lazio

Legalább 150 millió eurós adóhátralék felhalmozásával ismét csőd közeli helyzetbe került a Lazio. „Ha a hatóság nem ad engedélyt a tartozásunk átütemezésére, akkor lehúzhatjuk a rolót" – mondta a római klub elnöke, Claudio Lotito. A Lazio 2002 és 2004 között gyűjtötte össze ezt a hatalmas hátralékot. Lotito tavaly nyár óta irányítja az egyesületet, és szigorúan spórolásra rendezkedett be. Ennek köszönhetően a klub az elmúlt időszakban nem gyarapította adósságát. A Lazio a mostani idényre csak úgy kapta meg a bajnoki licencet, hogy júliusban rövid távú tőkeemeléssel biztosította likviditását. *(mti)*

HÍREK. EREDMÉNYEK

Tenisz. A San Joséban zajló, 380 ezer dollár összdíjazású férfitorna 1. fordulójában: Agassi (amerikai, 2.)–Reynolds (amerikai) 6:4, 6:4, Haas (német, 3.)–Carraz (francia) 6:3, 7:6. *(mti)*

Ökölvívás. Erdei Zsolt, a WBO félnehézsúlyú világbajnoka lett a tavalyi év férfi, míg Csábi Bettina, a WIBF-GBU szervezet harmatsúlyú bajnoka 2004 legjobb női versenyzője a www.profibox.hu internetes szaklap szavazásán. *(mti)*

Május 21-én mérkőzik a lengyel Andrzej Golotával a világbajnok Lamon Brewster a WBO nehézsúlyú címmérkőzésén. *(mti)*

Kosárlabda. NBA: Cleveland Cavaliers–Toronto Raptors 104:91, Orlando Magic–Golden State Warriors 109:113, Charlotte Bobcats–San Antonio Spurs 85:104, Milwaukee Bucks–Boston Celtics 121:97, Memphis Grizzlies–Minnesota Tomberwolves 108:96, Dallas Mavericks–Chicago Bulls 100:107, Denver Nuggets–Utah Jazz 97:87, Sacramento Kings–Phoenix Suns 123:125, Seattle SuperSonics–New Orleans Hornets 108:91. *(mti)*

Cselgáncs. Az olimpiai bajnok Kovács Antal nélkül rendezik a hét végén a budapesti Körcsarnokban a Hungária-Szentkirályi Kupát, amelyen 26 ország 240 versenyzője indul. *(mti)*

HIRDETÉS

Magyar Hírlap, 2005. február 10., csütörtök

Négyszemközt Erdéllyel

TÁRLATOLGATÓ

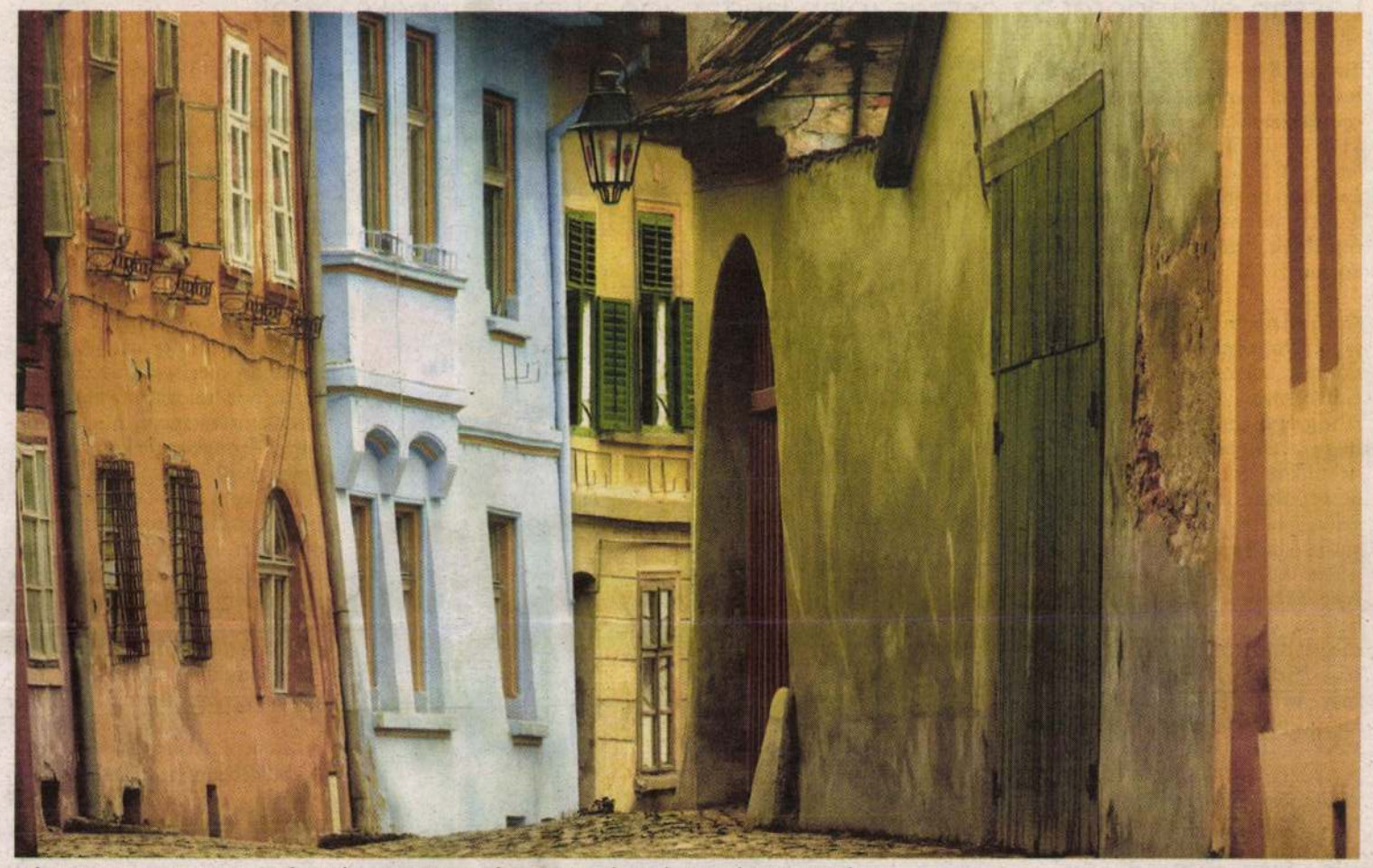

Képek – ahogy az egyik fotós, Németh György látja a 21. századtól alig érintett Erdélyt

„Torockón, a házikó ablakában állva mögöttem jó és tiszta embereket éreztem, előttem pedig hatalmas tér, tágas világ nyílt meg. Kapu volt az, nem ajtócska" – írja Németh György fotós a kiállítás meghívójában. Számára meghatározó élmény volt, amikor tavaly ősszel, engedve barátja és kollégája csábításának, egy hétre elkísérte Gyenes Kálmánt erdélyi útjára. Gyenes, aki a 90-es évek eleje óta számtalanszor járt ezen a tájon, kíváncsi volt, miként látja kollégája ezt a misztikus világot, amelyet épphogy csak megérintett a 21. század. Nos, a szegedi várban megnyílt közös kiállításukon jórészt ennek az egy hétnek az élményei láthatók.

Nem egy hagyományos Erdély-kiállítás tárul elénk, hanem két különböző szemléletű fotós variációi ugyanarra a témára. A sajtófotózással is foglakozó Németh György láthatólag rengeteg erőt és ihletet merített ebből a közös utazásból. Megérintette a táj és az ott élő ember lelkének tisztasága, az erdélyi szász városok historikus hangulata, a kristályvizű patakok eredeti színvilága. Németh képzőművész lévén nem tudott ellenállni a csábításnak, hogy a képek színvilágán és tónusain ne változtasson saját ízlése szerint. A modern fotográfia lehetőségeivel élve harsányabbak lesznek a színek az eredetinél, kontúrosabbak az úszó fatörzsek a folyókban, kifejezőbbek az arcok a kalapok vagy kendők árnyékában. Németh György számára ez a vidék azt a mesebeli tájat jelenti, amelyben a színeknek is jelentésük van, és ezért nem baj, ha kissé karakteresebbek a megszokottnál. Láthatóan csábítja a táj mozdulatlansága, élvezi, hogy ezúttal nem egy politikus mozdulatára kell vadásznia, hanem megvárhatja, mire a nap megfelelő szögben ér egy kapubejárót. Ritka ajándék az ilyen pillanat egy sajtófotós életében.

A nála idősebb és Erdélyt már jól ismerő Gyenes Kálmán szintén ilyen ritka pillanatokért jár erre a tájra. „Az emberek tisztasága, a hely misztikuma olyan mélyen érintett, hogy azóta is újra meg újra visszamegyek, már nem csak a fotózás kedvéért. A szó legszorosabb értelmében nem készítek portrékat, én az embert szeretem térbe ültetni, levegősen elkapni azt a pillanatot, amikor az arc a környezetről is mesél" – mondta Erdély-mániájáról Gyenes. Ha a két fotós közötti különbség lényegét akarnánk megfogalmazni, ez utóbbi mondatot kell idéznünk, hiszen Gyenes képein az arcvonások rajzolják meg a táj jellegzetességeit, míg Németh inkább a tájba képzeli az ott élő embert.

A Gyenes portréin szereplő arcokon minden ráncnak, mosolynak, fejtartásnak jelentősége van. Hiába szorongatja az öreg székely kezében a magyar igazolványt, mi azt az öntudatos pillantást vesszük észre, amely a férfi tekintetéből árad. A másik alapvető különbség, hogy Gyenes Kálmán – nem is ok nélkül – azt üzeni nekünk, hogy ő már sok mindent „megfotózott", ezen a tájon, nincs értelme mindenáron előrántani a fotómasinát. Ő ugyanis kiállította régi, olykor még fekete-fehér képeit is az új digitális technikával készült színesek mellett. Egy korábbi interjúban úgy nyilatkozott, hogy mindmáig fekete-fehér képeit szereti a legjobban, bár bizonyos témák esetében a szín különleges új dimenziót tud nyújtani. A kiváló sportfotós Gyenes egyébként a színeket a mozgás mellé rendelve érzi igazán fontosnak.

Az Erdély szép föld... című kiállítás különlegessége nem az, hogy két ilyen eltérő szemléletű fotós képeit mutatják be együtt, hanem hogy mindketten megragadták a táj és ember egységét ebben a különleges miliőben.

Szincsok György

Gyenes Kálmán és Németh György kiállítása
Vármúzeum, Szeged, Stefánia sétány
Nyitva: keddtől vasárnapig 10 és 18 óra között

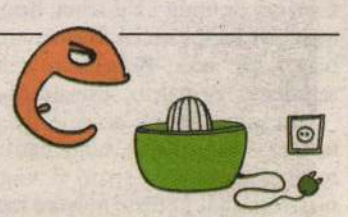

mandarin

18^{00} Fiatal művészek pódiuma – Borbély László zongorázik
Budapest, Magyar Rádió Márványterme

18^{15} A tejút
(francia–NSZK–olasz vígjáték, 1969)
Európa

19^{00} Csodálatos mandarin
Zene: Bartók Béla. Koreográfus: Harangozó Gyula
Budapest, Magyar Állami Operaház

20^{00} A mi madre
A budapesti Li Táncműhely előadása. Koreográfus: Ladjánszki Márta
Budapest, MU Színház

Gyaloglók

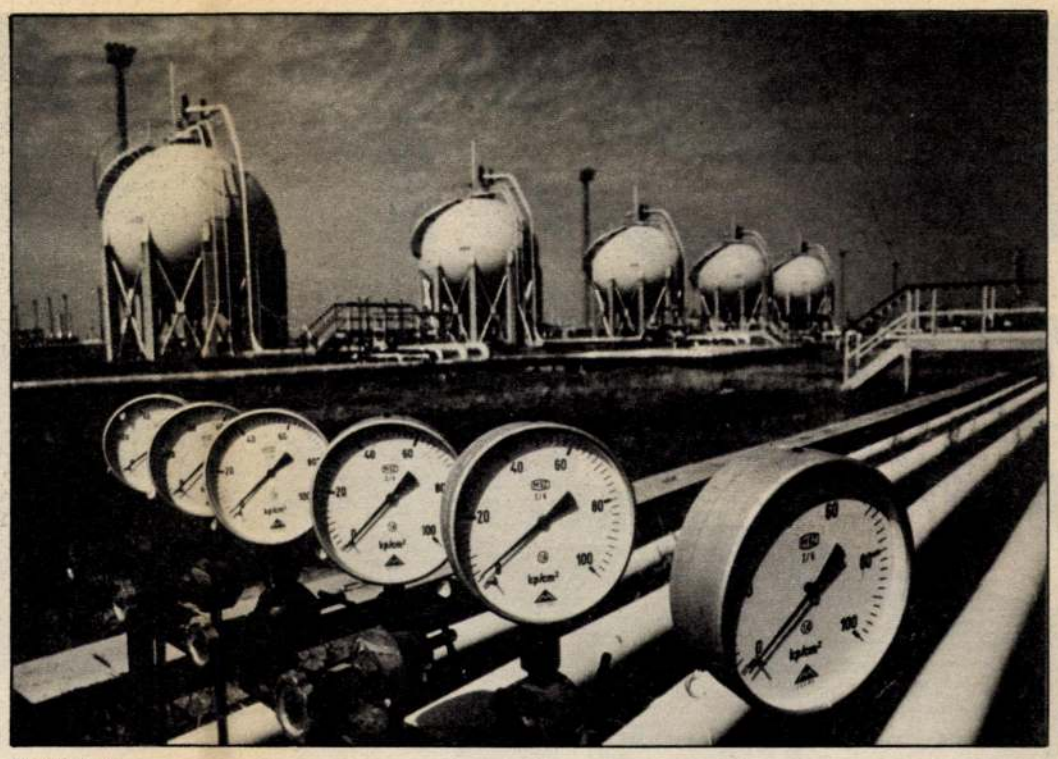

Gázüzem

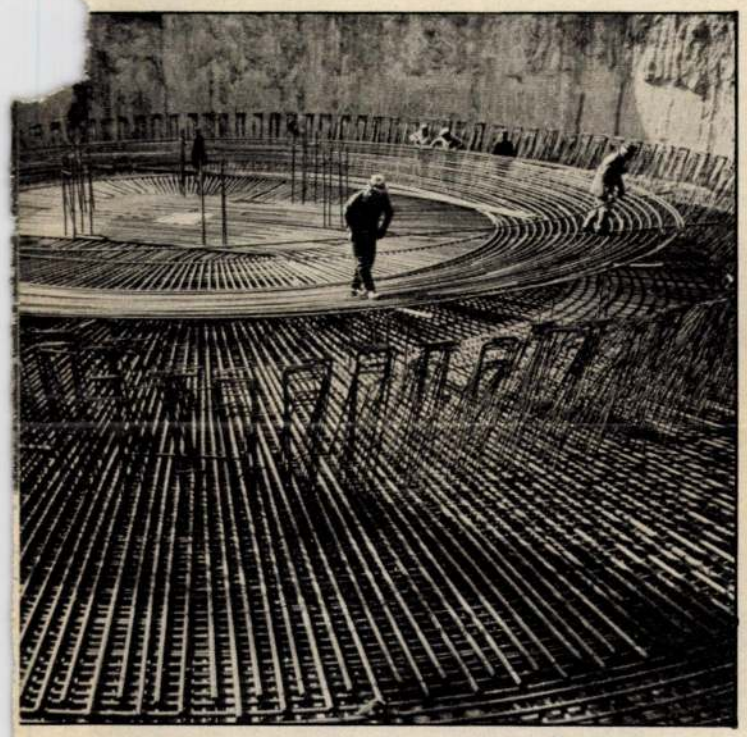

Vasbetonszerelők

Lakótelep

Olaj

Élete első önálló kiállításán figyelemre méltó fotókkal mutatkozott be Szegeden Gyenes Kálmán. Összeállításunkat az érdekes tárlat anyagából válogattuk.

A szervező

Kötetlen témák

GYENES KÁLMÁN FOTÓI

Az Angara mentén

Mostanában szinte naponta érkezik híradás Nyugat-Szibériával kapcsolatban. Nem véletlen, hisz az óriási mocsártenger alatt a világ legnagyobb szénhidrogéntelepe rejtőzik. Javában folyik a kitermelés és egyidejűleg az újabb lelőhelyek feltárása. De vajon meddig fogja ontani egy-egy kút a folyékony aranyat? Bár tartalék van még bőven, egyszer elapadnak a források. Épp ezért a kutatók újabb területeket próbálnak meghódítani.

A kísérleti mérések szerint Közép-Szibériában is van olaj. Geofizikusok és geológusok egy csoportja az Angara partján fekvő Bogucsánü község – járási székhely – közelében verte fel a tanyáját. Erről a bázisról indulnak ki a különböző feladatokkal megbízott brigádok. Nyáron néhány méteres sávot hasítanak a favágók, hogy télen, amikor a hó belepi a bentmaradt tönköket, végigmehessenek a szeizmikus méréseket végző járművek. És mi történik tavasszal meg ősszel? Ez a kérdés a tajgai embernek furcsán hangzik, itt ugyanis, ahol szeptembertől májusig hó borítja a tájat, csak két évszakot ismernek.

Az Angara felső folyása és a Podkamennaja Tunguszka folyó közt fekvő járás területe néhányszor nagyobb, mint Magyarország. A helyi lakosság nagy része a halászat és vadászat ősi mesterségén kívül a fa kitermelésével és értékesítésével keresi meg a kenyerét. Az írtásra kijelölt terepen előzőleg megcsapolják a fákat, minek eredményeképpen évente 11 ezer tonna gyantát nyernek. Az ipar számára fontos vörösfenyőből évi ötmillió köbmétert termelnek ki. Ennek nagyobb része exportra kerül. Az elszállítással nincs sok gond: a hatalmas rönkökből tutajokat ácsolnak és egyszerűen leúsztatják a folyókon.

Ezt a nagy mértékű „pusztítást", látva, óhatatlanul arra gondolunk, vajon meddig győzi az erdő. A favágók azonban nem aggódnak: a tajga ötven éven belül teljesen újraterméli önmagát. A természet így ad megélhetést a zord éghajlati viszonyok közt élő embereknek is.

Írta és fényképezte:
KERESZTI FERENC

GYENES KÁLMÁN
UJ TÜKÖR 1983. XX. 15. sz.

Lyenes Lajos, ifj., építész; szül. 1888 május 29-én Budapesten. Festőnek készült, s több budapesti kiállításon vett részt. Közben a budapesti József-műegyetemen elvégezte az építészi tanfolyamot, s 1910-ben építészi oklevelet nyert. Csakhamar önállósította magát, s több budapesti bérházat, klubhelyiséget és kávéházat tervezett. Egyebek közt ő építette a Neues Politisches Volksblatt budapesti palotáját és a nagykanizsai Central-szállót. A budapesti Lánchíd átalakítására alkalmával a m. kir. kereskedelmi minisztérium megbízásából ő tervezte az összes architektonikus részleteket, amiért 1916-ban legfelsőbb elismerést kapott. Az 1914-18-iki világháború alatt az újvidéki és aradi nagy repülőtelepek épületeit tervezte, melyek felépítése után szintén legfelsőbb elismerést nyert. Számos építészeti pályázaton vett részt, s több díjat nyert. 1913-ban a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet nagypályázatán (Balatoni kaszinó) a Kultuszminisztérium utazási ösztöndíjával és ezüst éremmel tüntették ki. 1918-ban a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet építészi szakosztályának jegyzője volt. Mint építész és mint festő állandó kiállítója a Műcsarnoknak és a Nemzeti Szalonnak.

± melyben mint főhadnagy vett részt,

---

a művész közlése nyomán

Gyenes Lajos

épitész

szül. 1888 Bpest.

Bpesti műegy. okl. 1910

~~[illegible]~~ Ek idény képes Fürth u.

Kismarty Lechner J. körl.

1955. nov. 23

+ 1944 nyilasok lelőtték

1945 máj. 27
Kiss. Nép.

Gyenes Lajos

U. 892

Omkt

1933 ápr.-máj (N kép k)

Krematorium
Szálloda terve
Teplom és paplak } ép. k

1934 téli

Nyaraló
Bérház Belgrádban
Balatoni nyaraló } lamp

Teplom és iskola terve
Menedékház } k

1934-35 jub. Reuma-szálló terve
az Erzsébet sugárút torkolatát
a trabadság-tér déli oldalának
mihépése
Dobogókői szállode
Játék hanmo terve

1935 téli

Belgrádi bérház
Skervilla terve
Emlék kápolna
Szálloda terve
Eml. kép. belseje
Bimbó u-i ville
Bérház terve

1936 máj.-jun jub

Teplom és paplak
Balatoni szállode
Kulturhár terve

1937 ápr.-jun (N kép k)

Városház terve
Rózsadombi villa terve
" " csaladi hár terve

T. Gyenes Lajos

épitész

KMTÁRS művcsoptok
1931 feb-márc. kiáll.

XI. 67, 68, 69, 70, 71.

~~1933 nemz. képm. kiáll.~~

~~218, 219, 220~~

A ludovika akad. anlájának
a ludov. akad. terve. (Neuszerl
Pesterzsébeti elemi isk. bezhajának terve „ „
Az Erzs. sugárút torkol a beképrése
lakóhaz

558. Jacob Grimme

~~Született~~ Antwerpenben 1526 táján, ~~s~~

A Tél.

A (köszég) kóval födött házai körül
lú-végi házak egyikének ajtaj
jobbra. Az elő- s a középtért bef
tokban ~~áttnak~~, ~~mások~~ vagy pedig
egy fiú csigát hajt, egy férf
ajszony szánkázik s a tóba be
suhana ~~vejzi szükséget~~ rendetlenkedik. Bal
el. Rajta hárman menne
A hátter sik terület, az égbol
kednek. Alól balra a mester ecc

Fa, méretei 36: s
Pyrker János

55

6 [illegible]

I. Gyenes Lajos

építész, Felsőerdősor u. 12

Műcsarnok

1930. tav. Kiáll. XIII. t. 9, 11, 17, 26

Tenepalote

Iparvállalat székháze

Vizparti épület

Üdülőház Balalmádin } Neukirchental

Dobogókői szálloda

Kulturhár Decsen

~~1934. sélí Kiáll. 425, 426, 427, 428, 429~~

Tanulmány kaszinó épülethez

A náltai lovagrad székházának terve

Villa terv

Belvárosi „Felhőkarcoló"

Gyenes Lajós

Műcsarnok

~~1920 21. téli kiáll. 41, 72~~

ifj. Gyenes Lajós

épülő

1921, tav. kiáll. 365, 377, 386

Szécsényi mozi belsége
szeszeden, tap.
MÁV tisztv. és altiszti
lakó telep terv. szkely, rajz
M. bár terve az külföldi
városban, tollr.

1925 tav

Attila krt-i bérkár terve
Ref Tupl Clevelandlenn
(Neuschloss Küssli kornéllal)
Villa az Alvinci útra
Budai ville terve
ép. rajzok

ólyom vármegye VI. 224.

1913. Sav. Kiáll. 777-779 X

Nagybecskereki városháza pályázati terve verf

Ville, r.

Homlokzat tan

Egenes Lajos ifj

lárd

Neuschloss-Knüssli

Kornél dr. alatt.

a Ludovika Akad.
alelájának tervére
vonatkozóan.

1911. 2. dy Bpi Feifi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

1910-es ever: 1913 [illegible] átalak. terv [illegible] [illegible] 3. dy

1913 MMÉE [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Balatoni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2 dy (Vayda)

~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~ Vayda [illegible]

Nagykanizsai Central szálló

Bpi Lánchíd átalak. terv. [illegible] architekt [illegible]

1916 [illegible] [illegible].

1. vhák. alatt terv. [illegible] és [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], 1918. [illegible] [illegible].

1913 Szhely áll főreál 3. dy (Vayda)

BARTÓK BÉLA

Ferenczy Béni plakettje

Kossuth Népe

MEGJELENIK HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL MINDEN NAP

I. évfolyam 20. szám — Főszerkesztő: Felkai Ferenc — 1945. május 24, csütörtök

Új egyenruha

(e) Új és más, mint amilyen volt. Az egyenruha is megváltozott, mint ahogy minden. A magyar honvéd — a demokrácia katonája — külsejével is hitet akar tenni, hogy más célok csillognak előtte, mint valamikori bajtársa előtt. Mást akar, mint elődje. Másért harcol, mint azelőtt. Más ellen fordítja fegyverét, mint a közelmultban. Más az érzése, sőt egészen más lett világszemlélete is. Ha pedig mindez más lett, meg kellett változnia a külsejének is.

Miben nyilvánul meg ez a változás? Jó lesz egyszer alaposan végiggondolni. Jó és szükséges, mert csak így állíthatjuk fel *azokat a kötelességeket, amiknek teljesítése az új magyar honvédre vár.* Kristályossá kell tennünk a lelkében most még alaktalanul hömpölygő új érzéseket, hogy ezek a kristályok éles fényben csillogjanak. Hogy azok is lássák, akiknek a lelkében csillognak, de azok is, akik kívülről gyönyörködnek az új magyar katona kristályos érzésvilágában.

Mert *az új magyar honvéd a kollektiv érzések és célok katonája. Csak egyetlen parancsot hall és hallgat meg: a közösség parancsszavát. Érzi és tudja, hogy csak ennek kommandójára szabad és kell figyelnie és engedelmeskednie. Mint ahogy felettesei is csak a közösség célkitűzéseit ismerik.*

Éppen ezért *nem lehet idegen érdekek zsoldosa.* Egész lelkében érzi, hogy a jövőben nem követhet semmiféle idegen vezényszót. *Őt csupán a magyar érdek vezényelheti, az ő fegyverét csak a magyar cél sütheti el, izmos két karját csak a magyar közösség lendítheti akcióba. A magyar föld magyar szülötte: a magyar katona a jövőben csak a magyar célok harcosa lesz.*

És *a szabadság katonája* lett az új magyar honvéd. Azé a százszor szent szabadságé, amelyet nehéz harcok árán vívott ki. *Amit el akartak orozni tőle, de amit görcsösen ölelt a keblére, mint tulajdon szülöttjét és amit minden erőszakkal szemben sikerült megvédenie.* Most már büszkén tekint tulajdon magzatára: a magyar szabadságra, amit semmi szín alatt nem hajlandó feláldozni idegen célok oltárán.

Új egyenruha feszül az új magyar honvéden. Ez az egyenruha *tiszta és szeplőtlen* marad. Soha nem fogja beszennyezni árulás és megalkuvás. *Az új magyar demokrácia harcosa ő.* Ezt a demokráciát pedig meg fogja védeni mindenkivel szemben, akár kintről, akár belülről fenyegeti veszedelem.

Megalakult a legfelsőbb honvédelmi tanács

Megalakult a Legfelsőbb Honvédelmi Tanács. A Tanács elnöke az ideiglenes miniszterelnök, tagjai: a miniszterek, a honvédelmi politikai államtitkár és a honvédség főparancsnoka. A Legfelsőbb Honvédelmi Tanácsra vonatkozó előbbi rendelkezések érvényben maradnak.

A Szálasi-féle vezérkari és hadiműszaki törzskari testületbe való kinevezéseket hatálytalanították. Azok a tisztek, akik ilyen alapon lettek Vk., illetve Hmtk. tisztek, ezentúl a régi fegyvernemük hajtókáját kötelesek viselni.

Bizottság bírálja el a honvédségen belül a demokratikus Magyarország érdekében kifejtett tevékenységet. A bizottság elnöke egy vezérőrnagy, tagjai három vezérkari, egy Hmtk és két csapattiszt.

Ujabb adatok a náci-nyilas halálkrónikából

A *Kossuth Népe* tegnapi számában megkezdte a náci és nyilas haramiák gyilkosságainak közlését.

Ma folytatjuk a náci rémuralom szerencsétlen áldozatainak felsorolását.

Diák, tisztviselő, rendőr felesége . . .

Perczel József 22 éves róm. kat. egyetemi hallgatót október 18-án, a Mártonhegyi-út 36. szám alatti villában, egy 6—7 főből álló nyilas csoport támadta meg. A fiatal egyetemi hallgató bátran szembeszállt a nyilasokkal, akik csak hosszadalmas tűzharc után tudták lelőni.

Koltay Anna 54 éves róm. kat. magántisztviselő kommunista érzelmei miatt volt nyilvántartva a nyilasok feketelistáján. Október 15-én pártszolgálatosok kopogtattak Mária Terézia-tér 16. szám alatti lakásán. Koltay Anna kinézett a kulcslyukon és ebben a pillanatban érte a gyilkos golyó.

Szikszai Imréné, rendőr felesége, aki a Tárogató-u. 32. szám alatt lakott, férjének vitt ebédet a Rózsadombra. Útja a svájci követség előtt vezetett el. A követséget, illetve annak környékét nyilasok tartották megszállva, nehogy az épületbe zsidók vagy baloldaliak menekülhessenek. Az ellenőrzést úgy végezték, hogy az utca végén álló nyilasok *rakétapisztollyal jelt adtak*, ha valaki az utcába befordult és a követség felé tartott. Szikszainé gyanutlanul ment el a nyilasok mellett, akik valószínűleg rászóltak, ezt azonban ő nem hallva továbbment, mire lelőtték.

Aki sajnálni merte a zsidókat . . .

Ifj. *Gyenes Lajos* építészmérnök, Benczur-u. 5. szám alatti lakost, november 3-án munkatáborba kísérték. A Szcitovszky-téren rosszul lett, kilépett a sorból, mire a csoportot kísérő nyilas nemzetőr lelőtte.

Kónya Mihály, harisnyakötő munkás, Majláth-u. 33. szám alatti lakos, november 14-én látta, amint a zsidó munkaszolgálatosokat kísérték az utcán. Kónya azt a megjegyzést tette, hogy „*szegény zsidók*". A nyilas nemzetőr erre beállította őt is a sorba, majd a Bécsi-út 139. szám alatti ház előtt agyonlőtte.

Fábián Miklós nyilaskeresztes pártszolgálatosnak tudomására jutott, hogy *Kecskés Sándor* gyári munkás, Beresényi-u. 5. szám alatti lakónak sok dohánya van. Fábián egy nyilas járőr élén december 3-án megjelent Kecskés lakásán, házkutatást és személyi motozást tartott, minden értéket magához vett, majd felszólította Kecskést, hogy kövesse a pártházba. Amint az utcára értek, hátulról agyonlőtte.

A Bonctani Intézetben

A nyilas haramiák áldozataként került a Bonctani Intézetbe: *Hadászi Sándor* rendőrőrmester a városmajori parkból, *Gimesi József* szabósegéd (Gergely-u. 28.), *Mezey Miklós* banktisztviselő (Gyöngyház-u. 2.), *Krasznor Árpádné* nevelőnő (Vak Bottyán-u. 3.), *Brunner István* tisztviselő (Rumbach Sebestyén-u. 6.), *Tusák Antal* gyárimunkás (Pestszenterzsébet), *Silberschitz Bernát* gyárimunkás (Sziget-u. 20.), *Meszterics Gyula* gyárimunkás (Hős-u. 15.), *Kristóf József* géplakatos (Újpest, Mátyás-tér 3.), *Hirsch Simon* magánzó (Gróf Zichy Jenő-u. 41.), *Kerényi Andor* kereskedő (Ráday-u. 57.), *Köszler Mihály* kereskedő (Vörösmarty-u. 11.), *Deutsch Lajos* kereskedő (Zsitvay Leó-u. 16.), *Grósz Ignác* (Bérkocsis-u. 41.), *Forgács János* alüszt (Hermann Ottó-u. 15.), *Kiss Imre* kereskedő (Kecskemét), *Herzog Nándor* kereskedő (Báthory-u. 23.), *Márkus Lajos* magánzó (Gazdarét-dülő 1916. hrsz.), *Schulhof László* kereskedő (Vörösmarty-u. 17.), *Major Sándor* bélyegkereskedő (Garay-u. 40.), *Herky József* zenész (Angyal-u. 27.), *Guttmann Lajos* (József-krt 50.), *Kárász Márton* (Rudolf trónörökös-tér 6.), *Simon Salamon* (Sziget-u. 11.), *Herz Henrik* (Dohány-u. 22.).

Német SS katonák áldozataként halt meg *Gecser Mária* 15 éves hajadon, akit a hozzájuk beszállásolt német katona lőtt le, valamint *Vikor Ferenc* váci segédmunkás, akit szeptember 24-én a Déli pályaudvar III. osztályú várótermében egy német katona géppisztollyal lőtt agyon.

Minthogy a nyilas haramiák áldozataikat meggyilkolásuk után csaknem kivétel nélkül ki is fosztották, igen nagy azoknak az ismeretlen holttesteknek a száma, akiknél semmiféle igazoló irást nem találtak. Nagy számban kerültek ismeretlen holttestek a bonctani intézetbe a *Bécsi-út 136. szám* és *Teleki-tér 4.* szám alól, azonkívül a *Gellért-hegyről, a Budakeszi-úti vám környékéről, a Budafoki-útról, a Csömöri-út és Öv-u. sarkáról, a XIV. kerületi Paskál-malom környékéről, valamint a Thököly-út és Hernád-utca vidékéről.* Természetesen legnagyobb azoknak a holttesteknek a száma, melyeket *a Dunából fogtak ki* és mint ismeretlen halottak kerültek eltemetésre.

Duna és géppisztoly

SS német katonák hurcolták el még március 24-én Újpesti-rakpart 8. szám alatti lakásából dr. *Kellner Zoltán ügyvédet, feleségét és sógorát, Csillag Károly jogszigorlót.* Reggel félnyolckor törtek rá a gyanutlan családra, mindhármukat a ház előtt várakozó autóra tuszkolták, a lakást kirabolták, az összes értékeket batyuba kötve magukkal vitték és a cselédnek kijelentették, hogy gazdája nem fog többet visszatérni. Dr. Kellner Zoltán holttestét március 29-én fogták ki a Dunából a Szilágyi Dezső-térnél.

Gottlieb Ignác madarásztelepi lakos, árukihordót, Kiss Béla és Jánó Pál nyilaskeresztes pártszolgálatvezetők december 12-én géppisztollyal gyilkolták meg, állítólag azért, mert Gottlieb katonaszökevényeket bujtatott.

Drexler Róbert látszerész segédet és *Fehér Iván* kereskedősegédet a nyilasok december 7-én az Andrássy-úton igazoltatták, majd behurcolták az Andrássy-út 60. szám alatti párthelyiségbe, ahol kihallgatták, majd négy másik zsidóval együtt a Dunapartra vitték őket. A Dunaparton rájuk lőttek, ketten azonban életben maradtak és a Rókus-kórházba kerültek. Fehér Iván és három társa holtan került a Dunába.

December hó 11-én egy nyilas járőr jelent meg a Pozsonyi-út 30. számú házban és a IV. emelet 17. számú lakásból az összes lakókat elhajtották, köztük *Katz Arnoldot* is. Miközben az V. kerületi nyilas párt helyisége felé tartottak, az idős magánzót, aki nem bírt lépést tartani a többiekkel, kilökték a sorból és családja szemeláttára agyonlőtték.

Akiket öngyilkosságba hajszoltak . . .

Lapunk legközelebbi számában közöljük azok névsorát, akiket a nyilas rémuralom öngyilkosságba kergetett és akiknek nevét a sajtó annakidején közléstilalom miatt nem hozhatta nyilvánosságra.

Ára: 1 pengő

Kossuth városának újjászületése

Cegléd a nyilasok szökése után

Cegléd, május.
— Kiküldött munkatársunktól —

Felkerestük Kossuth városának polgármesterét, *Szelepcsényi Imrét*, hogy a város aktuális kérdéseiről tájékozódjunk. Elmondotta, hogy a földreform során

8000 hold föld

került kiosztásra 7—8—10 holdas parcellákban és csaknem valamennyi földigénylő földhöz jutott. A földosztó bizottságban résztvett valamennyi párt kiküldöttje és Csch Lászlónak, a Parasztpárt elnökének vezetésével maga a bizottság vette kezébe a cövekeket és mérte ki az új birtokokat.

Félmilliós nyilas rablás a városházán

A polgármester további tájékoztatójában elmondotta, hogy bár Cegléd népe mindenkor szabadságszerető volt, a város mégis jó talaja volt a reakciónak. A város volt országgyűlési képviselője, *Zsengellér József*, akit annakidején „elvtársával", *Antal Istvánnal* szemben választottak meg, visszajött Ceglédre, jelentkezett a polgármesternél, de a politikai rendőrség *letartóztatta* és Kecskemétre szállíttatta. Ugyancsak letartóztatták dr. *Osváth Gábort*, a város volt polgármesterét is, akit a Sztójai-kormány idejében helyeztek Ceglédre Hódmezővásárhelyről. Jelenleg azirányban folyik a nyomozás, hogy

a város pénztárából eltünt 520.000 pengő

kinek a kezén veszett el. A városi fogda lakója *Szüle Károly* városi főügyész is, aki a nyilas rendszer egyik harcos egyénisége volt.

Cegléd büszkesége az 1500 ágyas 103-as honvéd hadikórház, mely *Papp Ferenc* orvosőrnagy vezetése alatt működik. A kórház egész felszerelését a Magyar Vöröskereszt és Cegléd város közönsége adta össze. A Magyar Nemzeti Bank ceglédi palotájában elhelyezett hadikórház mintaszerű felszerelésével egyike a legelső ilyen vidéki honvédségi intézményeknek.

A város egyébként is

magyar katonaváros

benyomását kelti és mint a 139-es bevonulási központ székhelye, *Szigethy István* százados vezetésével élénk munkát fejt ki az új honvédség felállításában.

Cegléden mind az öt demokratikus párt élénk pártéletet fejt ki s résztvesznek a város közügyeinek vezetésében. A Polgári Demokrata Párt most nyujtott be határozati javaslatot a város közgyűlése elé

gróf Károlyi Mihály ünnepélyes díszpolgárrá választásáról.

Gróf Károlyi Mihályt az ellenforradalmi időkben megfosztották díszpolgárságától.

Cegléd városa *nagy közellátási nehézségekkel* küzd. A sokáig megkövesedett front okozta, hogy mint utánpótlási központnak meglehetős nagy áldozatokat kellett hoznia a harcoló csapatok ellátásánál. Jegyrendszer nincsen, de a város szegényebb lakosságát a vámőrlésekből eredő liszttel sikerült ellátni. Nagy kár érte a várost a *gabonaraktár elpusztulásával*, ahol mintegy 400 vagón gabona és olajos mag vált a tűz martalékává.

Jól sikerült a földosztás

A város mindent megtesz, hogy mind a régi birtokosok, mind a földosztás során földhöz jutottak birtokai az utolsó talpalatnyi földig megművelésre kerüljenek. Közüzemi traktorokkal és az oroszoktól kapott üzemanyaggal szántják fel a földeket és vetőmagról is megfelelő mennyiségben gondoskodik a város vezetősége.

Mind a városi, mind a tanyai iskolák már november végén megkezdték munkájukat. Szórakozásról pedig az egyetlen mozin kívül a pártok által igen sűrűn rendezett előadások és táncestélyek gondoskodnak. A *Kossuth-múzeum értékes anyaga úgyszólván teljesen tönkrement.*

A helybeli redőrséget dr. *Gosztonyi Pál* rendőrkapitány vezetésével teljesen átszervezték és az egész országban úgyszólván elsőnek állították fel a csendőrség helyett az úgynevezett határrendőrséget, mely 400 főből áll és érdekes újítás, hogy *csak az őrsvezetők részesülnek fizetésben,*

az őrs tagjai önként jelentkező kisgazdákból állanak.

A határrendőrség a nagykiterjedésű ceglédi határt úgyszólván teljesen megtisztította a kétes elemektől és a *bujkáló nyilasoktól.* Ezzel visszaállította az utóbbi időben kissé meglazult élet- és vagyonbiztonságot.

Cegléd mindent a tavasztól, a nyártól és az ősztől vár. Várja, hogy a jó termés, főleg a gyümölcs- és zöldségpiac helyrebillentse a város mérlegét és újra azt lehessen mondani, hogy Kossuth városát gazdag és megelégedett nép lakja.

Németh József.

Itt az 5 százalékos általános forgalmiadó

Megjelent a polgármester rendelete

A háború pusztításai nem kímélték Budapest székesfőváros pénzkészletét sem s így lehet mondani, hogy nincs pénz és üres a kassza. Körülbelül *140 millió pengő az az összeg, amellyel a főváros az alkalmazottaknak tartozik.* Egyetlen fillér nincs a javításokra, a helyreállítási költségekre. Ez mégsem lehet akadálya annak, hogy Budapesten megindúljon az építkezés, a helyreállítási munka. Fedezetet kellett teremteni.

Hírdetményen értesíti *Vas Zoltán* polgármester a főváros közönségét, hogy *bevezette a városi általános forgalmiadót.* A forgalmiadót úgyszólván minden üzletkötés után fizetni kell. *A forgalmiadó kulcsa 5 százalék és bélyeggel vagy számolólappal kell leróni.* Bélyeggel azoknak, akik könyveket vezetnek, számolólappal azoknak, akik könyveket nem vezetnek. Célszerű, ha a forgalmiadó-alanyok a bélyegeket és a számolólapokat minél nagyobb mennyiségben megvásárolják a kerületi elöljáróságokon, az adópénztáraknál, a csarnok felügyelőségeinél, a fogyasztási adókirendeltségeknél, mert időt takarítanak meg, ha nem kell minden nap vagy 2—3 naponként bélyeg vagy számolólap vásárlása céljából bármelyik hivatalba elmenniök.

Az adó lerovását a polgármester a legszigorúbban ellenőrizteti. Lesznek járókelő ellenőrök az utcai, a piaci árusok, helyszíni ellenőrök az üzletek, telepek s könyvszakértők a könyvvezetésre kötelezett vállalatok állandó ellenőrzésére. Az esetleges visszaéléseket a polgármester a legszigorúbban — az iparengedély bevonásával is — megtorolja.

Enyhül az ablaküveg-hiány

Vas Zoltán polgármester elnöklésével szerdán reggel értekezlet volt a Központi Városházán. Az értekezlet elhatározta, hogy a Városházán központi panaszirodát állítanak fel a közönség sérelmeinek, ügyes-bajos dolgainak gyors elintézése céljából.

A főváros tulajdonában 1200 bérház és egyéb középület van, közülük mintegy 600 többé-kevésbbé súlyosan megsérült, illetőleg elpusztult Budapest ostroma alatt. Az értekezlet úgy döntött, hogy a helyreállítási és az újjáépítési munkát meggyorsítják.

Készül az

új közmunkarendelet,

melynek végrehajtását és a rendelkezések szigorú betartását a legszigorúbban ellenőrzik.

Bejelentette a polgármester többi között, hogy az egyik téglagyárnak 15 vagón szenet és egymillió pengőt utalt ki tetőfedő-cserép gyártására. Közölte azt is, hogy anyagi segítséget és élelmiszert juttatott a tokodi üveggyár üzemének megindítására is s remélhető, hogy

az ablaküveg-hiány rövidesen enyhül.

A polgármesteri értekezleten a közélelmezési ügyosztály vezetője bejelentette, hogy a rendelkezésre bocsátott összegből helyreállítják a megsérült közvágóhidakat és a kerületi vásárcsarnokokat. A közegészségügyi ügyosztály gyors ütemben igyekszik kijavíttatni az Uj Szent János-kórház épületeit. Sok az üvegkár a fővárosi iskolai épületeken is s az ablakokat még az őszi tanítási idő megkezdése előtt beüvegezteti a főváros.

Az ügyosztályok beszámolója után az értekezlet elhatározta, hogy a környéken lakó fővárosi alkalmazottak elhelyezésére otthonokat létesítenek s általában a távolabb lakó és a fővárosban dolgozók részére 10—15 tömegszállást létesítenek és rendbehozzák a megrongálódott Népszállót is.

Hová lett a másfélmillió aranykincs?

Őrizetbe vették Hadffy Hermant

Schwarcz Géza kereskedő bejelentette a rendőrségen, hogy *1,500.000 pengő értékű ékszereit és értékeit* még a nyilas rezsim alatt *Hadffy Hermann* volt alezredesnek, a Mezőtúri Textilipari Rt. igazgatójának adta át megőrzés végett. Mikor néhány nappal ezelőtt értékeit Hadffytól visszakérte, az nem tudta azokat visszaadni.

Hadffyt beidézték a rendőrségre, ahol elismerte, hogy valóban átvette az értékeket Schwarcztól, sőt állítása szerint több más ismerősétől is vett át nagyobb értékű ékszert és értékpapírt megőrzésre. Mindezeket — mint mondta — Balatonszabadiban lévő villája kertjében ásta el. Mikor azonban legutóbb ottjárt, hogy megbízóinak visszaadja holmijukat, megdöbbenéssel tapasztalta, hogy az *értékeket valaki onnan kiásta* és így azoknak teljesen nyomavesztett. A rendőrségen nem fogadták el Hadffy védekezését, amig ki nem derül, hogy mi is történt a rábízott értékekkel.

Feltalálták a „parcellázott" nevelőnőt!

Nem lehet nevelőnőt kapni — állapították meg a fővárosi érdekeltek. A gyermekgondozónők alkalmazása egyébként is igen költséges, mert sokba kerül az ellátás, valamint a fizetési igények lépést tartanak az árak alakulásával. Ötletes háziasszonyok feltalálták a „parcellázott" nevelőnőt. Ugyanabban a házban lakó családok közösen tartanak egy nevelőnőt.

Letartóztatták a Leszámitoló Bank két nyilas vezetőjét

Behek Ernő és dr. *Kovács Károly* voltak a Magyar Lszámitoló és Pénzváltó Bank irányítói Szálasi alatt. Beheket a nyilasok vézérigazgatóvá nevezték ki, míg Kovács a devizaosztálynak volt az igazgatója. Mindketten tagjai voltak a Volksbundnak és nagy részük volt abban, hogy a bank vagyona Németországba került. Ők maguk azonban itthon maradtak. A rendőrség most letartóztatta őket.

Tavaszi enyelgés!

CÉKLA: Ön zöld, mint egy nyilas álom,
Spenót, ön az ideálom!
SPENÓT: Az ön színe sem örökös,
Milyen színből is lett vörös?
CÉKLA (dühös): Nem is tudom, miért henceg,
Ön sem volt mindig nagyherceg,
Amért így felment az ára...
VEVŐ (megjelenik): Nem kell spenót vacsorára,
Olyan drága, mint a méreg,
Egy félkiló céklát kérek.
CÉKLA (a spenóthoz): Mért vág ilyen morcos képet?
SPENÓT: Hol találom a festéket?
Hogy magam gyorsan átfessem...
CÉKLA: Nem ön lesz az első Pesten.

(Benedikty)

Öt világrész hírei

Frankfurt városában, ahol a náci uralom kezdetén 31.000 zsidó élt, a szövetséges csapatok csak 120-at találtak életben. Ezek a zsidók az elmúlt évek során a legalacsonyabbrendű munkát végezték és évek óta egy szemernyi zsírt, cukrot, vagy tojást nem kaptak. A szövetséges hatóságok most először lakást utaltak ki számukra.

Jól értesült vatikáni körök szerint a pápa ősz előtt nem hívja egybe a bíborosválasztó konzisztóriumot s nem nevez ki új bíborosokat.

Az 1. amerikai hadsereget, amely 1944 június 6-án szállt partra és Cherbourg elfoglalásától kezdve sorozatos győzelmeket aratott, visszaküldik az Egyesült Államokba, hogy résztvegyen a távolkeleti harcokban.

Ottawából jelentik, hogy hatvan kanadai hadihajó fog résztvenni a Japán elleni háborúban.

Az utolsó három év folyamán 19 új gyémántbányát fedeztek fel az Uralban. 1944-ben sokkal több gyémántot termeltek, mint 1941-ben, amely pedig rekordesztendő volt ezen a téren.

Sir Bernhard Montgomery tábornagyot kinevezték a németországi brit megszálló csapatok főparancsnokává, valamint a németországi szövetséges ellenőrzőbizottság brit tagjává.

A párisi rádió közlése szerint eddig 84.000 amerikai katona hagyta el Európát. Június havában a tervek szerint 200.000 amerikai katonát szállítanak el az európai hadszínterekről.

A cseh kormány elhatározta, hogy Lidicét, azt a falut, amelyet annakidején a németek a Heydrich ellen elkövetett merénylet megtorlásaképpen a földdel tettek egyenlővé, lakosságát pedig kiirtották, újra felépíti.

A „Prinz Eugen" és a „Nürnberg" német könnyű cirkálót négy német rombolóval együtt átvették a szövetséges tengerészeti hatóságok. E hajókon kívül a dán kikötőkben még körülbelül 130 különböző mintájú és osztályú német hadihajó, valamint 200 kisegítő hajó és mintegy 600.000 tonnányi kereskedelmi hajótér horgonyoz.

Arany at, ezüstöt, briliánst
veszek, eladok. Jegygyűrűt készítek. Javítást vállalok. Schwarz aranyműves, Dohány-utca 22., I. emelet 4.

Ifj. Gyenes Lajos, építész és grafikusművész (1888–1944).
Ferkai András: Három város i ház Budapesten.
Bpest, VI. Nagymező u. 3. Épitész: Ifj. Gyenes Lajos és Vajda Andor.
Épült: 1913-ban.

Magyar Építőművészet, 1987. 2., 3-old.

Gyenes Lajos
építész
az alábbi kongresszus
plakátpályázatan tervét
megvették.

Építő Ipar – Építő Mű-
vészet. 1929. 132. l.
(A Nemzetközi Építési
Kongresszus.)

pottabb. A fej körül ugyan ki
jük, hogy a jobbkeze az előbbi
határozatlan körvonalakból k
csípőre teszi. Épebb az alak
rozata, tisztábban kivehető a
ruha vetése, melynek két old
bormű jobbkezébe futnának
got a következőkben ismertet
figyelhetünk.

A pillér, de a dombormű i
minősége is elősegített. Mindké

[1] Székesfehérváron, Ferenc Józ
fehérvári Szemle, II., 1932, 7—9. sz.
nyok, 33. l.

[2] Dercsényi Dezső: *A somogy*
ványai. Bp., 1934. 33—34. l.

[3] A dombormű témáját Horvá
der pannonischen Antike in der spä
Jahrbücher, Bd. XVI. 25—28 S. Vélen
folyójának a francia román plasztiká

[4] Horváth Henrik: *Pannóniai*
kánkban. Pécs, 1935. 18—22. l.

Gyenes Lajós
épitész

l.,

ÉIEM 1930.
108. l.

ÁGOS BIZOTTSÁGA.

tekintetes Igazgatóságának

I. és II. kötetét van szerencsénk a
álló intézet könyvtára számára meg-

Gyenes Lajos ifj

nem díjazott terv

l. . . Á: a bőr

Halászvarosházakibővi

Jerop. 1940

63. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
782 1938 szám.
Évk. 1938 év dec. hó 9. n.

Zámbó
2+

Gyenes Lajos
ügyész
IV. 892.

Az ügyész
1913. évi V. 26.
(VI. Fejezet 29.
pontjai)

A m.kir.vallás-és közoktatásügyi mi
alatt a keb.Számvevőség VII.osztály
rendeletének másolata.

Az oktatási
miniszter
helyett
Fenn, Ikvezte

NYOMTATVÁNY

Szenes Lajos

építész

szül. 1888. máj. 29.

Mesz

l.

Ki-Kicsoda?

278. l.

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

1912. 2. sz. 7, 9, 12, 13. l. lap

változott át, de megmaradt a hazug ízlés. Az emberek konzervatizmusa lehet fajfenntartó erő, lehet kicsinykedő élethezragadás (ahogy politikusemberek gondolják), de itt furcsa, különös, hogy itt milyen enyvesen ragadnak minden ahhoz, ami régi. S mekkora fordulatnak, vérelváltozásnak kellett bekövetkezni, mikor bútoraink formákban, felosztásban, vagy éppen színben megváltoztak s a régi archaikus testamentumokból meg-

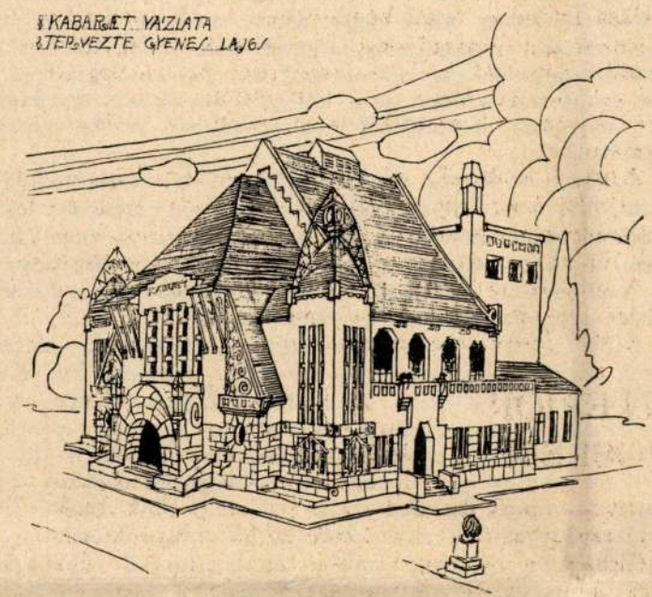

Kabaret-vázlata. Gyenes Lajos.

maradt ereklyék helyét bizalmasabb, hozzánk közelebbről beszélő, egyszerű, cicoma nélküli bútorok kezdették elfoglalni. Vagy a szentimentális, hangulatgerjesztő szerek — egy vén, fáradthangú zenélőóra, méltóságos táncot lejtő amorettek, apró, fürge bohócok, tükrök, gipszfejek s hasonló vásári gyártmányok — még most is milyen lassan sorvadnak ki.

Pedig azóta egy nagyszerű gondolat hányódik az emberiség agyában. S ez meg egy felette tartalmas kollektiv művészet ereit hozta forgásba friss vérrel, fiatal erővel. De az iparművészet karakterelemeit mégis nem igen tudták megfogni. Azt

A pályatervek felett egy öttagú bírálóbizottság dönt.

A pályatervek lepecsételve és jeligével ellátva, a pályázó nevét tartalmazó zárt jeligés levél kíséretében 1912 március 1-ig az Egyesület titkári hivatalánál nyujtandók be.

A bírálóbizottság tagjait az építőművészeti szakosztály fogja megválasztani.

Könyvtárijegy (ex-libris) pályázat. Tervezendő egyesületünk könyvtára részére oly könyvtári címke rajza, mely ruggyantabélyegzőre egyszerű síkmetszéssel átvihető legyen. Nagysága 40 mm. és 60 mm. álló helyzetben, hogy a lapok margóin elhelyezhető legyen. Felirásul a következő alkalmazandó: A M. É. és I. R. O. E. könyvtárából. A beérkezett legjobb pályamű jutalma egy körmöci arany. Lejárati határidő: f. évi január 31. Pályázat jeligés és eldöntését az iparművészeti szakosztály által kiküldött zsűri végzi el.

A M. É. I. R. O. E. bálja. Február 1-én tartjuk meg a Vigadó összes termeiben ezidei bálunkat. Az előjelek után itélve, az utolsó évek nagy sikereihez teljesen méltó lesz az idén is úgy a bál rendezése, mint annak erkölcsi és anyagi eredménye. Díszelnökökül sikerült megnyernünk mindazon tekintélyeket, akiknek közreműködésével bálunk a farsangi elite-mulatságok legelső sorába emelkedett. A

MOLNÁR SÁNDOR ÉPÍTŐMESTERI SZAKISKOLÁJA VII., RAKÓCZI-ÚT 78. TELEFON 159—08.

NEDVES új épületeket, lakásokat, árúraktárakat, pincéket tökéletesen kiszárítunk.

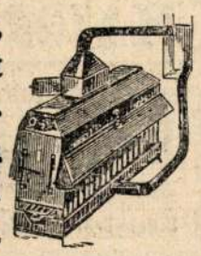

Szárító-, fűtési és tűz elleni impregnáló vállalat

Budapest, V. ker., Pannonia-utca 2/B. Telefon 21-04.

meghívó szétküldése már megtörtént s a jegyek árusítása serényen folyik. Felkérjük t. tagjainkat, hogy a meghívók és jegyekre vonatkozó igényeiket a titkárságnál már most elégítsék ki, nehogy az utolsó napokban torlódások keletkezzenek.

A Magyar Épitő- és Iparművészeti Rajzolók Orsz. Egyesülete választmányának rendes ülése 1911 december 30-án. Elnök: Wannenmacher Fábián, jegyző: Walther Lajos. Jelen vannak: Wannenmacher Fábián, Stauber József, Berger Dezső, Roth Manó, Gyulai Bernát, Nádor Lajos, Heisler Ferenc, Walther Lajos, Reitzer Elemér, Reitzer Jenő, Thomas Antal, Timár Béla, Schäffer Béla, Neugröschel Richárd, Molnár Ferenc, Müller Károly, Duneitz Marcell, Jákim István, Nagy Ernő, Zsille Kálmán, Spitz Ernő, Tull Viktor és Bloch Hugó. Távolmaradásukat kimentették: Vágó József, Porgesz József, Rothauser József, Fejes Zoltán és Balog Ferenc.

1. Elnök az ülést megnyitja s javaslatára a választmány a jegyzőkönyv hitelesítésére Neugröschel Richárd és Thomas Antal választmányi tagokat küldi ki.

2. Az 1911 november 25-iki választmányi ülés szabályszerűen hitelesített jegyzőkönyve felolvastatván, helybenhagyatott.

az erőt, amely éppen az energiájában, a szívósságában gyökerezik.

Az iparművészet öntudatra emelkedésével nagyot lendülhet az enteriör-művészet!

2. Az enteriör az, ami legközelebb áll lelkiéletünkhez; ahhoz a belső élethez, melynek hangulatai, de tudatossága is van. A mi finom idegéletünknek látható vetülete egy meleg, kedves miliő, egy őszinte jóbarát ő. Már ezért kell hozzánk legőszintébbnek lennie. Mert hiszen csak nekünk szól. Az a kellemetlen hazug álarc (egy arisztokratikus vonás), mely homályoskodó méltóságból, faragott bútorokból, préselt tárgyakból, csipke-gobelin mísztikából áll, legyen kiátkozva. Ez ugyis csupa frázis. Mint az a kéjelgés dússágban, gazdagságban, mely újra speciálódást s a szobákban is kategóriákat hozna magával.

Az enteriör legyen egyszerű, legyen természetes. Legyen őszinte, bizalmas. Ezt a bizalmasságot német enteriörök fejezik ki szépen. Fidel, mondja a német, amivel nem arrogáns közeledésre, inkább a jó szívet jelentő barátkozásra, kedvességre, ilyen bizalmasságra gondol. Valami erős pedantéria fűszerezi az ilyen szobákat, a tisztaság szaga, a csín.

A német ember háza — már úgy magamagának — vendégszerető, meleg. Ellenben kevés benne a materiáltság. Kevés benne az erő, a biztosság, a stabilitás. Mind az a szuggesztív érzés, mely az angol enteriör karaktere s amely a munka emberének föltétlen kiegészítője. Segítője. Ennek is ott kell lennie az enteriörben. A munka gondolata innen indul ki; az ízma, a tervezése. És mert éppen egész életünk szobák közt folyik, szükséges is az ilyen erősebb akcentusú enteriör.

(Érdekes s mintha nomád életünkből maradt volna vissza. Nincs állandó lakhelyünk s házból házba, szobákból szobákba vándorolunk. . .)

3. Az enteriör alapformáit már az épitkezés kell, hogy megadja. Bizonyos épitési formák maguk is hangulatkeltők, és más a gótika és más a rokokó és más a barok hatása. De aztán helyes gondolatot mutatnak a belső térbeosztásra, az elrendezésre. Középületeknél különösen. S ezeknél megmaradt a régi fal- (a freskó-) festés is. Aztán a szoba beépítése bútorokkal, használati tárgyakkal, legkedvesebb díszekkel, virágtartókkal. Szőnyegek elhelyezése. Külön a világítás megoldása. Külön a tárgyak praktikájának kérdése. Külön a szín. Apróbb tárgyak elhelyezése. Egy sereg probléma, mik alaposan kipróbálják a tervező művész agyát.

KIRSCHNER IGNÁC Budapest, V. ker., Csáky-utca 28. Telefon 108-20 Aszfalt- és fedéllemez-ipar

MAJOROS KÁROLY ÜVEGFESTŐ ÉS MOZAIKRAKÓ, BUDAPEST, VI., ORSZÁGBIRÓ-U. 33. SZÁM. TELEFON 170—13.

Legjobb fénymásoló-papirt szállit KUNSTÄDTER VILMOS műszaki papirkereskedése, Budapest, József-körút 7.
Villanyerőre berendezett fénymásolda és aluminium-nyomda beadványi tervekhez új eljárás szerint.
Újdonság! Rotatios fénymásolás!
Bármily hosszú rajz egy darabban. — Azonnali elintézés. Teljes irodaberendezés. Tel. 58-06. Budai telefon 26-99.

Maga az alaphang sokféle lehet. Ez már az enteriör egyénisége. Mégis mindenben egy általános vonás jelentkezik, mely ennek a művészetnek mintegy racevonása: a népből való származása...

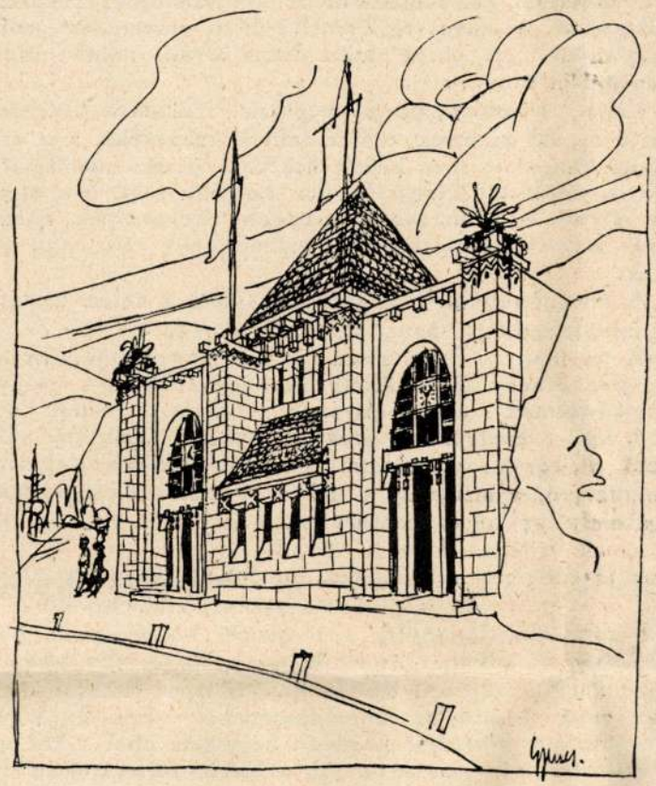

Vázlat. Gyenes Lajos.

Egy japán enteriör csupa misztika és naiv hangulat. Mint a japán lelke. A végtelen báj patinája festi be. A házuk valamelyik fénytől félreeső helyén van elhelyezve az ősök tiszteletére emelt házioltár — éppen mint a katholikus házaknál a kis szimbolikus kápolna. Tovább virágvázak, enyhe, fehéres színű virágokkal, szelid chrysanthemumokkal. S apró, csepp

3. A pénztáros helyett az ügyvezető titkár előterjeszti az 1911 november hónapról szóló pénztári jelentést.

1911. November.

Bevétel:

Kivét a postatakarékból	250.—	K
Tagdíjak	505.—	„
A Ház pótdíjak	39.50	„
Estély-bevétel	7.40	„
Összesen	801.90	K

Kiadás:

Közlönyátalány	150.—	K
Háztartási költségek	130.13	„
Irodai költségek	115.31	„
Estély-kiadások	37.—	„
Vetítőgép kezelési költségek	9.20	„
Segély 3 rajzolónak	80.—	„
Személyzeti illetmények	290.—	„
Visszatérülő kiadások (O. M. E.)	69.96	„
Összesen	881.60	K

Postatakarék útján befolyt 26 K tagdíj.

A pénztári jelentés kapcsán Neugröschel Richárd felajánlja, hogy az Egyesület villamos berendezését a jövőben díjtalanul hajlandó jókarban tartani. A választmány a pénztári jelentést tudomásul veszi s Neugröschel Richárd ajánlatát köszönettel elfogadja.

4. Főtitkár jelenti, hogy a mult választmányi ülés határozata értelmében a Ferenc József kereskedelmi kórház alapszabályait megszerezte. A vonatkozó pontokat felolvassa,

TELEFON 41—03. **MELOCCO L. CEMENTGYÁR BUDAPEST.** TELEFON 41—03.

Gyár és iroda: III. kerület, Ürömi-utca 24—32. sz. :: Ajánl: kitünő minőségű lassan és gyorsan kötő román-cementet és műportlandcementet bármely vasut- és hajóállomásra szállitva, igen jutányos áron és jótállás mellett.

Bélapátfalvai portlandcementgyár r.-t.

Alaptőke: 3,000.000 K. Igazgatóság: Budapest, V., Bank-utca 6. Telefon: 173—74.
✦ Gyár: Bélapátfalva (Borsod megye.) ✦

Portlandcementünknél eddig elért eredmények országszerte minden várakozást felülmáltak. Kiválóan alkalmas beton- és legkényesebb vasbeton munkákhoz ép úgy, mint mindenféle cementgyártáshoz. A szabványszerű 28 napi szilárdságot 3 nap alatt éri el.

✦

TELEFON 73—39.

Évi termelés 750.000 métermázsa. Szavatolunk a szabványokat messze felülmuló minőségért.
✦ Megrendeléseket elfogad a vezérképviselet:

MAGYAR BANK ÉS KERESKEDELMI R.-T.
Budapest, V., Váci-körút 32 sz.

amelyekből kitűnik, hogy e kórháznak csak kifejezetten kereskedelmi alkalmazottak lehetnek a tagjai. A választmány a jeentést tudomásul veszi.

Berger Dezső azon nézetének ad kifejezést, hogy meg kellene kísérelni azon kartársakat, műszaki embereket, akik tulajdonképen kereskedelmi tevékenységet fejtenek ki, hozzásegíteni, hogy a Ferenc József kereskedelmi kórházba bejussanak.

A főtitkár felajánlja, hogy ha valaki, aki ilyen alapon igényelhetné a Ferenc József kórházba való felvételt, neki ebbeli szándékát bejelenti, ő szívesen segítségére lesz tanácscsal s meg fogja kísérelni, hogy Berger Dezső felszólalása értelmében elvi döntést provokáljon. A választmány a főtitkári választ tudomásul veszi.

5. Elnök bejelenti, hogy Homonnay Jenő megköszönte az Egyesület részéről esküvője alkalmából tanusított figyelmet. Tudomásul szolgál.

6. Rothauser József levélben bejelenti, hogy üdülés céljából 4 hétre elutazott. Tudomásul vétetik.

7. Főtitkár bemutatja Weidlinger Andor első jegyző levelét, amelyben bejelenti, hogy személyi körülményeire való tekintettel, tisztségének egy ideig nem tehet eleget s azért helyettesítését kéri. A választmány Weidlinger Andor helyettesíténippek. Japán istenek. Jade-kőből vagy puszpángból, néha bronzból, legtöbbször elefántcsontból.

Egy görög enteriör erősen arisztokratikus. Előkelő, finomkodó, mint a görög. Mennyezetdisz, falfestés, súlyos, megmodellált kandeláberek. A bútorok jelentéktelenek, ellenben sok a disztárgy. Terrakotta-szobrok, aranyserlegek, ezüsttálcák. Mindegyiken a súlyosság kiemelve és az emberi test, előkelő mozdulatokkal. A görög ember háza olyan, mintha mindig ünnepségeket ülne...

Keleti, egyiptomi, perzsa népeknél nincsenek enteriörök. Érthető ez. Az emberek többet laktak szabadban s a szoba elpuhító hangulata nem kellett nekik. A perzsa szőnyegszövés maga is körülbelül Nagy Sándor korából való. S a disztárgyak is csak olyanok, amiket maguk cicomázására használhattak. Karvédők, karperecek, asszonyoknak való nagy gombostűk.

A mi enteriörünk a kényelmet ápolja s talán kifejezi a lelkiéletünk intimus vágyát is, a mi vérünket...

A mi magyar enteriörünk speciális magyarsága még nincs kifejlődve. Ahogy az építészetben a magyar stilhez — a kunyhó, a boglya-formák s a tág szérűkapus köralakok adtak kezdő lökést, úgy a magyar enteriörhöz is vannak népünktől vehető elemek. A szagos, a dús szinek, a virág szeretete úgy általánosságban. Formákban pedig a kör. A kisse érzékiségre mutató barokosan kigyózó körmozdulatok. KJ.

VASBETON.

Vasbeton ívek és boltozatok. Nálunk magasépitkezéseknél aránylag ritkán készitik mind a kettőt, pedig a megfelelő körülmények között gazdaságos az alkalmazásuk. Nagy néha találkozunk vele vasgerendákkal képezett bordák közötti lapos boltozatok alakjában, vagy — mint az Artézi-fürdőnél is — kupolák, keresztboltozatok stb. kiképzésénél olyan helyeken, ahol a kor egyik legdivatosabb szerkezetével, a Rabitz-boltozatokkal valamely okból nem lehet boldogulni.

Pedig a vasbeton-boltozatoknak volna a hétköznapi, a rendes bérházépitéseknél is tere: igen célszerűen helyettesitené a pince dongaboltozatában a téglát. E sorok irójának alkalma volt egy izben ilyen vasbeton-dongaboltozatot tervezni, s a kivitelt ellenőrizni, az 1910. évben a Róna-u. 25. sz. bérház épitkezésénél, Müller és Katona épitőmesterek megbizásából. A körülbelül 5·0 m. mély pincét kosárivű dongaboltozattal

RIBÁRSZKY GYŐZŐ MŰBUTOR- ÉS ÉPÜLETASZTALOS
Budapest, IX., Remete-utca 34. Tel. 143-49.

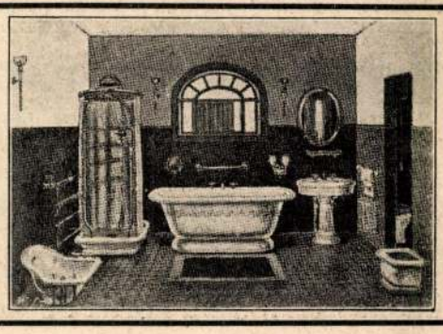

TÓTH FERENC EGÉSZSÉGÜGYI VÁLLALATA
FŐÜZLET: BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 56. SZ. TEL. 165-27. INTERURBAN
FIÓKÜZLET: SZATMÁRNÉMETI, ÁRPÁD-UTCA 1. SZ. TELEFON 3-57. INTERURBAN
Szatmármegyei ipar- és gazdasági kiállitáson aranyéremmel kitüntetve
Tervez és készít: Légszesz-, vízvezeték, fűtés és csatornázást, melegvíztelepeket, fürdők és closettek berendezéseit, valamint szivattyúműveket, erő- és kézihajtásra. Költségvetések és tervezések díjtalanul eszközöltetnek.

VASBETON- ÉS BETON-ÉPÍTŐ VÁLLALAT TAKÁCS ÉS DARVAS
TELEFON 157—58. :: OKLEVELES MÉRNÖKÖK BUDAPEST, VI., BULYOVSZKY-UTCA 21. SZ. :: TELEFON 157—58.

HALMAI LAJOS Vízmű-vállalat, fürdők, vízvezetékek, csatornázás és légszesz-vezetékek. Budapest, II., Nyúl-utca 11. sz. (Saját ház). Telefon: 172-89.

kellett áthidalni, természetesen megfelelő számú fiókboltozatokkal ellátva. A boltozat vastagsága a záradékban 8 cm. Számításom szerint a tégla-boltozatnál jóval kevesebbe került; s ezenkívül jelentékenyen kisebb a szerkezeti magasság is.

Vasbeton íveket néha célszerűen lehet alkalmazni vízszintes áthidaló-gerendák helyett. Így 1909-ben a Korall-u. 8. sz. bérház pincefalában levő 3·50—4·00 m. nyílású — nagyterhelésű — nyílásáthidalásokat a vasbetonmunkák vállalkozói, Holstein és Sterner Testvérek, legnagyobbrészt vasbeton ívekkel oldottak meg, (a munkát e sorok írója vezette) s amellett, hogy az egyenes áthidalókkal szemben némi megtakarítást értek el, még a nyílások magasságát is emelhették. Talán felesleges is megemlíteni, hogy az ívek megterhelése nem egyenletes volt, hanem hol a nyílás közepe felett, hol a harmadrészében volt egy-egy pillér felette, ami aztán a négyemelet terhelését koncentrálva adta át az ívre.

STAUBER JÓZSEF.

A MUNKA.

Részlet TIMÁR BÉLA 3 felvonásos színművéből.

Szerző a diplomájára támaszkodó emberrel szembeállítja a gondolkozó szakembert, ki tudását erős munka árán magánúton szerezte meg. A következő jelenet egy ilyen szaktudós munkás (Kormos Lajos) lakásában játszódik le, ahová a munkáslakások tanulmányozása céljából betér Margit, a gyárigazgató leánya és Róbert, az unokabátyja. Margit, filozopter és különösen szociológiával foglalkozik, Róbert pedig műépítész.

I. FELVONÁS.

ÖTÖDIK JELENET.

MARGIT *(hévvel)*: Aztán megkérdeztem, miért él Kormos Lajos visszavonultan? A felelet ez volt: mert dolgozik, a szabad idejét is folytonos munkában tölti el. *(Észreveszi a rajztáblát.)* És valóban! Róbert! Nézd csak Róbert! Ezt még egy munkáslakásban sem találtam.

RÓBERT: Ugyan micsoda különöset látsz ebben.

sével Walther Lajos jegyzőt bízza meg.

8. Faragó Sándor, Jurschán János, Korponay János, Lukoviczky Emil és Szabó Sándor az Egyesületből való kilépésüket jelentik be. A választmány a kilépéseket tudomásul veszi.

9. Az Egyesület rendes tagjaiul felvétettek: Kirják Géza, Darabos János, Gerstenbrein Arthur, Kálnai András, Klein György, Lázár Lajos, Makk Béla, Nádor Pál, Nagy Lajos, Vajdulák József, ifj. Predmérszky Béla, Rékey László, Schwarz Zoltán, Schwarz József, Stiebek Nándor, Tenczer György és Tüge Ferenc.

10. Főtitkár bemutatja a kereskedelemügyi miniszterhez az utazási ösztöndíj további engedélyezése és felemelése tárgyában intézett felterjesztés szövegét s bejelenti egyúttal, hogy ezen felterjesztést azért nem küldte el korábban, mert meg akarta várni az idei pályázat eredményét, hogy a felterjesztésben arra is hivatkozhassunk. Berger Dezső kifogásolja először, hogy a felterjesztésben az Egyesület közli a miniszterrel, hogy a pályázat egy alkalommal sikertelen volt. Kifogásolja

Telefonsz.: 124-91.

Épület-, ornament-, bádogos-, egészségügyi berendező

FARKAS IZOR
VIII., Nap-u. 10.

VÁMOS BERNÁT
szobafestő, mázoló- és tapétázó-mester a Vacuum és Sulfid vállalat beltagja:

ELVÁLLAL ÉS A LEGMODERNEBB KIVITELBEN VÉGEZ MINDHÁROM ÁGBAN MUNKÁKAT, KIS ÉS NAGY MÉRETEKBEN ◇◇ TELEFON 4—91.

Budapest, VI., Dalnok-utca 11.

Beton, vasbeton mindennemü vasvázas betonmunkák tervezése, kivitele. Telefon 24—46.
Holstein és Sterner Testvérek
Budapest, V. kerület, Révész-utca 11. sz.

még, hogy a további engedélyezés iránti felterjesztést az Egyesület csak most terjesztette fel. Továbbá azt is kifogásolja, hogy a felterjesztést elküldötték anélkül, hogy az előbb bemutattatott volna.

A főtitkárnak nincs kifogása az ellen, hogy a választmány az elküldött dolgok felett kritikát gyakoroljon, de kéri a választmányt, hogy az ügyek lebonyolítása elé ne gördítsen akadályokat. A választmány a felterjesztés szövegét helyesléssel veszi tudomásul. Helyeslléssel veszi egyúttal tudomásul a választmány, hogy a főtitkár oly ügyekben, amelyeket sürgősseknek ítél, eddig is mindig belátása szerint intézkedett, a választmánynak való utólagos bejelentés mellett és jóváhagyása reményében s hogy a jövőben is így fog eljárni.

11. Elnök bejelenti, hogy a báli meghívó díját ifj. Predmérszky Béla nyerte el, aki a pályázat kiírásakor még nem volt tagja az Egyesületnek, de időközben a tagok sorába felvétetett. Bejelenti még, hogy a táncrend elkészítésével a bálbizottság Nádor Lajost bízta meg. A választmány az elnök bejelentéseit tudomásul veszi.

12. Könyvtáros jelenti, hogy a könyvtár állománya örvendetesen gyarapszik s felsorolja azokat a műveket, amelyeket a rendelkezésére álló összegből a könyvtár részére megszerezni óhajt. A választmány a

MARGIT *(a rajzokat nézegetve)*: Míly kár, hogy nem vagy gépészmérnök.

RÓBERT: Ugyan kérlek, egy gyári munkás! Mit is rajzolhat egy közönséges munkás?

MARGIT: Ti hamarosan letárgyaljátok az embereket. Te, akinek diplomás építész létedre soha egy elfogadható architektonikus gondolatod nincs. Új ideákról nem is beszélek. Az új igazgatósági épület tervét is csak az én javításaim alapján fogadták el. Én javítom az építész úr tervét. Én, a filo-

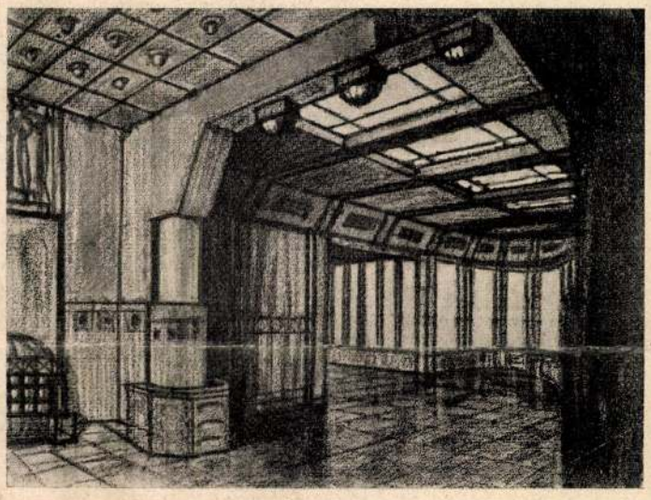

Vázlat. Gyenes Lajos.

zopter, a szociológus. És százat egy ellen, hogy ebben a pályázatban nélkülem részt sem vehetnél. Vagy mered azt állítani nekem, ki ismerlek, hogy képes vagy egy munkáslakóházat, egy elfogadhatót tervezni. Te, akinek fogalmad sincs arról, mi az a munkás? Hogy állapíthatnád meg, mik az ő igényei. És a tervek, melyeknek lelke része lesz az én lelkemnek — a te műved gyanánt fognak szerepelni, mert hát csak te tudhatod, hogy a ház alapfalai milyan méretüek, a földszinti falazat milyen erős és így tovább. És a világ nem veszi észre, míly vétket követ el, míkor a szabályok mögé vonulókat oly hatalommal ruházza fel. Nem tudja, hogy a szabályok lelke nélkül a szabály elveszti erejét, üres lesz.

BERÉNYI ÉS LENGYEL ÉPÜLETLAKATOS ÉS VASSZERKEZETEK GYÁRA BUDAPEST, VIII., KISSTÁCIÓ-UTCA II. SZ. TELEFON 115—13.

Kostyál József Budapest, II., Zsigmond-u. 11. :: TELEFON 16—96. :: **villamosszerelő**

HOLITSCHER ZSIGMOND ÉS TSA
BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCA 16. VILLAMOSSZERELÉSI ÉS MŰSZAKI OSZTÁLY. TELEFONSZÁM 48-37.

Te szabálygyüjtemény! Te száraz szabálygyüjtemény. Te beszélsz arról, mit rajzolhat egy közönséges gyári munkás?

RÓBERT: Ejnye, be kikeltél ismeretlen barátod érdekében! No, de hát lovagias vagyok és megadom magam. Megadnám magam még akkor is, ha nem volna igazad, mert nagyon szeretlek. A te beszédednek mindig van alapja. Gon-

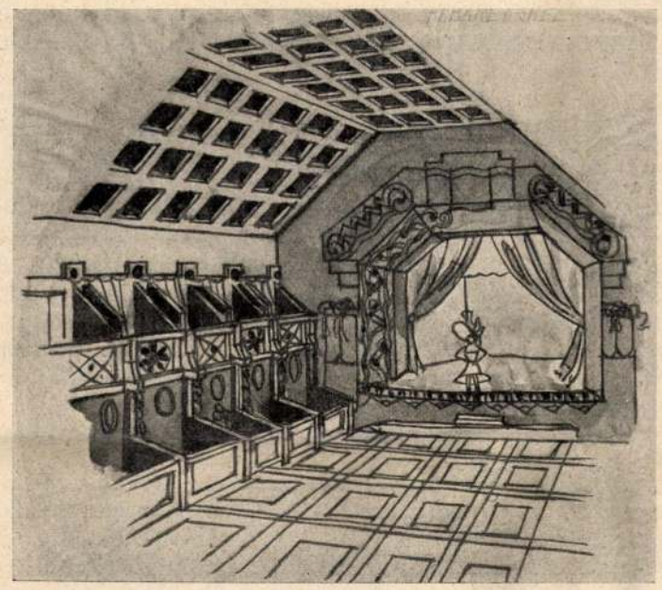

Vázlat. Gyenes Lajos.

dolkozó fő vagy. Én . . . én csak tanultam. Mindig a holt betűkön rágódtam. A körző, a vonalzó és a száraz számok, ezek voltak kis, szűkös birodalmam határai. Szoknom kell az új perspektívához, melyet te nyitottál meg nekem. Még nem szoktam a gondolkozáshoz, megszokott formák kisértenek még mindig. No, de majd belejövök. Hány lakásban voltunk? *(Jegyzőkönyvet vesz elő.)* Mennyi, de mennyi jegyzetet csináltunk. Ez a jegyzőkönyv ma reggel még üres volt és most már csak . . . egy . . . kettő . . . három üres lap van

könyvtáros jelentését tudomásul veszi.

13. Nagy Ernő indítványozza, hogy az egyesületi estéken a jelenlegieknél több és más irányú lap is álljon a tagok rendelkezésére. A megejtett szavazás eredményeképen a választmány Nagy Ernő indítványával szemben az eddigi gyakorlat fenntartását határozta el.

Kérelem. Felkérjük a M. É. I. R. O. E. t. tagjait, hogy alábbiak címét az Egyesület titkárságával közölni szíveskedjenek:

Barcza Dániel
Benko Béla
Berger Oszkár
Biró Aladár
Bodnár László
Bóránd János
Darilek Harry
Domonkos József
Egerzeiger Gyula
Fischer Bódog
Fodor Rezső
Gere József
Groszmann József
Harrach Lajos
Hauszner József
Hentzey Ferenc
Hevessy Elemér
Jakubik Gyula
Kaiser József
Kemény Béla
Klein József
Kocsis Károly
Koszka János
Krausz Gyula

SZŐLLŐSI LIPÓT ÉPÜLET, MŰBUTOR, PORTÁL, IRODA- ÉS ÜZLETBERENDEZÉSI ASZTALOSMUNKÁK GYÁRA
Budapest, VII., Kerepesi-út 60. szám. Telefonszám 98—63.

BUDAPEST, V. KER., LIPÓT-KÖRÚT 20. IFJ. STERN SÁNDOR MODERN VILÁGITÁSI VÁLLALATA ÉS ELEKTROTECHNIKAI MŰINTÉZETE :: TELEFON :: 165 SZÁM. ::

Tüchler Ármin Beton-, csatornaépítési és burkoló-vállalkozó
Budapest, VII., István-út 63. szám. ◆ Telefon 1-41.

Építő-szerszám, faárú és műszaki cikkek nagykereskedése **Spitz Gyula** BUDAPEST, VI. KER., ARADI-UTCA 17. TELEFON-SZÁM: 143—20.

Krausz Nándor
Kún Lajos
Kurcz Frigyes
Kutty István
Lusztig János
Macskássy Ákos
Malitsek József
Mayer Péter
Marton Jenő
Merkl Ferenc
Moldován Béla
Moretti Hermann
Müller Rezső
Münnich Ede
Nasch (Csermely) B.
Oberländer Sándor
Ostaja Adolf
Pinkay Károly
Pisszer János
Pólya István
Räncker Róbert
Roggenbauer József
Rosenthal Benő
Rosenheim Artur
Ruzsicska Béla
Sándor Imre
Schnur Aladár
Schuster Ottó
Simon Károly
Szabady Károly
Székely János
Szentimrey Béla
Szepesi Jenő
Szerdahelyi Izor
Szrenkányi Gyula
Szubotinovich György
Taschner Gottlieb
Thain Kálmán
Udvary Géza

benne, s erre mind te vezettél rá. Nélküled nem is foghattam volna hozzá a munkáslakások terveihez.

MARGIT *(Róbert beszéde alatt folyton a rajzot nézegette)*: Jer csak közelebb. Látod ezt?

RÓBERT: Nohát ez . . . ez . . . nohát . . . nagyszerű, hogy honnan vette? . . . ez a szimpla ember . . . ez a munkás . . . gyári munkás . . . embergép . . .

MARGIT: Ez az embergép: egész ember. Ez a munkás: szaktudós.

VÁROSRENDEZÉS.

A történelem folyamán látjuk, hogy a természetes, emberi fejlődés volt az első városrendező. Az emberi természet ugyanis szereti értékesebb, becsesebb dolgait védett helyre helyezni. A város közepén van tehát a piac, a templom, az iskola, a községháza. A védettebb, az előkelőbb helyet szerzik meg maguknak a módosabbak, míg távolabb a szegényebbek laknak. — A várost körülölelő bástyák és falak a további fejlődést mesterségesen megakasztják és ebben az állapotban találjuk a városok nagy részét a XIX. század nagy átalakításokat hozó forradalmi mozgalmakig.

A nagy forradalmak, technikai vívmányok megváltást is hoztak a városokra.

Más lesz a városok rendeltetése s megkezdődik a falusi népességnek a városokba való tódulása. A város mesterségesen fennálló határfalai leomlanak és továbbfejlődik. A továbbfejlődés sok helyen tervszerűen történik, máshol csupán ötletszerűen. De még ezeknél is tapasztalhatunk valami természetes, vérkeringés félét.

A város értékesebb, fontosabb elemei a belvárosban helyeződnek el. Itt vannak a bankok, tőzsdék, üzlethelyiségek, kulturális intézmények, iparvállalatok stb. A következő kör a lakóváros. Ez már az olcsóbb helyet választja ki bérházai számára. Végül a külváros munkásházaival és a kertváros, az előkelők negyede.

Az épületek különböző rendeltetésének megoldásában az emberi elme szinte bámulatos. Más rendeltetés, más anyag, más megoldás! Ugyanez tapasztalható a bérházak és villáknál is. Mindenütt a kihasználhatóság, az alkalmazhatóság!

HUFNAGL IMRE ASZTALOS-ÁRU GYÁRA, BUDAPEST, VI. KERÜLET, KARTÁCS-UTCA 27. ∴ TELEFON 103—23.

SPALT JÁNOS SZOBRÁSZ BUDAPEST, IX, KINIZSI-UTCA 5

Gyenes Lajos
épitész

l.

A Pesti Városháza
1937. 10. n. 7 l.

[illegible] együtt
küldeni hogy szignálhassa,
gyezik abba is hogy a 2 ládában
[illegible] titelben legyenek eladva,
—650 Pergőt szeretne elérni;
lehetőleg szeretne 1000—800

lehetetlen volna elérni
gy mennyi lett felajánlva?
bár mi féle kiadáso 1 E
0 kérem mindent felszámítani
[illegible] szíviges üdvözlettel

Marmuch

Gyenes Lajos
építész

** **A Fészek uj termei.** A Fészek művészklub ma mutatta be tagjainak átalakított termeit. Az átalakitás már a hallon és lépcsőházon kezdődött és számos teremre, meg szobára terjedt ki. Mindezek a helyiségek lényegesen más képet mutatnak, mint még nemrégen. Igen izléses a falak szisze s a termek diszitő motivumai nagyon ügyesen vannak összeharmonizálva a régi butorok formáival. Az átalakitás munkája Gyenes Lajos, a tehetséges fiatal épitőművész tervei alapján készült.

Az Ujság
1913. okt. 26.

dból.

48. Ereklyemuz.

alója felett három, keblén pedig jobbra egy
visel. Előrefésült rövid haja, szeme és
a leberetvált. Ingének állogallérja ~~kissé~~
ü paszomántgallérú szürke kabátja szétáll.
és

cm.
czi emlékek muzeumából (107/95. No. 140).
iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

604

Gyenes Lajos itj

mûépítész és festő

erőd

Bachó László: A magyar kir. honvéd Ludovika akadémia története. Bpest, 1930. 882. l.

von
Alwin
Schultz.
W. Weimar
Historischer Verlag Baumgärtel

Gyenes Lajos
Építész

Cikod

3

Becz Jenő: Építészet a Műcsarnok tavaszi tárlatán. Művészet 1940. 34. 27. 69. l.

Budapest székesfőváros

1553 szám

1941

Dr. Szentiv

Hivatalból
közszolgálati ügyben
díj átalányozva

A ker. elöli. szolg. ut.

Gyenes Lajos ify

épitész

l. J. M.

Bierbpostakárak

épit. – Szerint
MOB Kot 38. l.

Pozsony

Az előtért átszelő
„Preßburg" vára s = váro
kapuk tornyai uralkodnak
nak, a sziget felett vizi m
teherrel megrakott szekér
kis szigeten szarvasokat v
asszony van, kik közül a
foglalatoskodik s a harma
ben a szőlőhegyek emelke

„Preßbu
s jobbra a keretben, két

Rézmetszet, méretei a

Ltha T. 2386.

Gyenes Lajos

építész

iród

Bierbauer Virgil dr.:

Városépitési problemák Budapest Belvárosának északi oldalán. Tér és Forma 1936. 198. l. 199. l.

ás hó 5.-én 11. számú Nőgyógyászati
letet.Miként az OTI váci kirendeltsé-
zámu iratából kitünik, mivel feleségem
k, semmiféle segélyre nem jogosult.
A, feleségem az OTI tagja második gyer-
s jelentékeny költségekre egyik biz-
támogatást.Ismerve Nagyméltóságod szo-
el arra, hogy e helyzetbe önhibámon
rem, hogy műtéti segély kiutalását en-

odnak

mély tisztelettel

Gyenes

GY. 2. *Lajos*, építész, * Budapest 1888 máj. 29. Festőnek készült s több bpesti kiállításon vett részt. Közben a József-műegyetemen 1910. építészi oklevelet szerzett. Csakhamar önállósította magát s több bpesti bérházat, klubhelyiséget és kávéházat tervezett. Számos pályázaton vett részt sikerrel. Egyebek közt ő építette a Neues Politisches Volksblatt palotáját és a nagykanizsai Central-szállót. A bpesti Lánchíd átalakítása alkalmával a kereskedelmi minisztérium megbízásából Gy. tervezte az összes architektonikus részleteket.

E. G. I 429 l

(1943-44

épít cirrek Néphaza a Szabadsor

Dárdavég agancsból VI. 19

Gyenes Lajos

II. díj.

Repr.

György Denés: A Szabadságtéri építészeti tervpályázat. Tér és Forma 1930. 345. l. 347. l.

VI.

KÉZIMUNKÁK, TEXTILIÁK,

Gyenes Lajos építész

1938

Györgyinymagyépítőm. I.

1595. KÁRTYAASZTAL, diófa, berakott d
holz, mit Intarsia. Empirestil.

1596. VITRINASZTAL, faragott és aranyo
und vergoldet, mit Griff. XIX. Jh.

1597. EGY KEREK ASZTAL ÉS EGY
XIX. sz. — Runder Tisch und Arm

1598. EGY NAGY KÉPKERET, faragott
geschnitzt, vergoldet. XIX. Jh.

1599. KÉT FALITÜKÖR, kartusidomu, f
Wandspiegel, kartuschenförmig, in ge

1600. FALI ÜVEGSZEKRÉNY, fekete fa,
Holz, mit zwei Säulen. Spätempire.

1601. KÉT SZÉK, diófa, hajlott lábakkal,
Nussholz, mit geschweifte Füsse. XV

1602. EGY FALITÜKÖR, faragott és a
geschnitzt, vergoldet, mit Barockdek

1603. HÁROM TÁMLÁSSZÉK, diófa, berak
Drei Lehnstühle, Nussholz, mit In
A. XVIII. Jh.

1604. KÉT KAROSSZÉK, rokokódiszü, feh

lappal, mahagónifa. XIX. sz. — Rauchtisch, mit aufklapp-
XIX. Jh.

disszel. XVII. sz. stilusa. — Zwei Stühle, Eichenholz mit
s.

berakással. XIX. sz. — Nähtisch, schwarzes Holz mit Bein-

agónifa. XIX. sz. — Zwei kleine Wandstellagen, Mahagoni.

kk disszel. Olasz, XVIII. sz. — Zwei Armstühle, Nussholz,
, XVIII. Jh.

sal. Olasz, XVIII. sz. — Zwei Stühle, Nussholz, mit Rokoko-
n.

faragott disszel. Velence, XVIII. sz. — Konsoltisch, Nuss-
dig, XVIII. Jh.

egyajtós, berakott disszel. Olasz, XVII. sz. — Niedriger
Intarsia. Italienisch, XVII. Jh.

ajlott lábbal, felnyiló lappal. Olasz, XVIII. sz. — Spieltisch,
ie Platte zum aufklappen. Italienisch, XVIII. Jh.

sal. Velence, XVIII. sz. — Zwei Stühle, Nussholz, mit Rokoko-

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

1920-as évek

Szenes Lajos

Cas 4

Művészet 1912

1923-)
(1925 Bekken-udvar (Neuschl)
1925 Pongrác-uti lakóbár terve

Ludovika ánlajának átalak. terv

1927 Makói postapal. 1. díj (Neuschl.
Tervét 2 vettek Fő kislakás terv (Neuschl
Cegléd postapalota (Neuschl)
Mórituri postapal. 3. díj (Neuschl
Mori poste 2. díj (Neuschl)

1928 Baár Madas 1 díj

1929 Nth Épitési kongr. plakát pály. tervét
magbódi-úti tervét ottkon 2 vettek
Polit. Volksblatt (Vajda 1) megvét (Neuschl

Gyenes Lajos

Műveszet 1914

141.356

1930 – az. cock (1930) m. épit.-i törekvések
Miall. N. Sal. [illegible]

~~[illegible]~~

1930 Szabadsígtéri épit. terv 2. díj
1931 – 2. díj [illegible] Budai [illegible] [illegible]

1932 [illegible] Miall Ferenc
~~[illegible]~~ (Attila [illegible]) ~~[illegible]~~ (~~Nemzeti~~)

1933 Bpi Grosch Turista Egl. menedékhás 1 díj

1931 Debreceni városháza 3. díj (Nemzeti
Szabadsígtér déli old. lezárása terv 2 díj

1933 M. Épitőmű szöv nagy kromatorina terv

1934 Mincs kitünt. elism
Képz Eg. erüsternel

1935 GTI szegedi székhár 1. díj

1936 Képz Társ. épit. díj „kulturhár" terv

1937 Bp városközpont terv 2. díj
M Képzm Eg Nemzeti. [illegible]
Pk székhár terv ~~[illegible]~~ 2. díj (Hübner T)

1938 2. díj Tabáni [illegible] pály (~~Hübner~~ Tabán)
Rima bérhár Bp (Hübner Tibor)

1939 BSzKKT budai autobusz garage terv Vétel (Hübner Tibor)
Grsz. szinészcsal Nyugdíjint bérháza terv

Oszlopi östelep lelőhely

V/125.

Gyenes Lajos ifj.
építész

Budapest. 1940. szept.

Gyenes Lajos ifj. okl. építész mérnök, kir. törvényszéki hitelesszakértő.
VI. Benczur-u. 7. 220-074

Mint képviselő sem felejtette el, hogy az elektrotechnika zászlajá-

A Középeurópai Vasutegylet pályázati hirdetése.

A) Oly találmányok, vagy tökéletesítések jutalmazására, amelyek a vasútüzem számára jelentékenyen hasznosak.

B) kiváló vasúti szakirodalmi munkák jutalmazására.

Az egyes pályadíjak értéke 1500—7500 birodalmi márka lehet 30.000 birodalmi márka összes értékben.

A pályadíjakat a Középeurópai Vasútegylet Pályadíjbizottsága az 1941. év folyamán ítéli oda.

A pályázat feltételei.

A) Találmányokra és javításokra vonatkozólag

1. A találmányok és tökéletesítések megvalósítása, vagy kipróbálása időpontjának 1934. január 1-től 1939. december 31-ig terjedő időszakra kell esnie.

2. Mielőtt találmányok, vagy tökéletesítések a pályázatra benyujtatnának, kell, hogy azok valamely — Középeurópai Vasútegylet kötelékébe tartozó — vasútigazgatóság által kipróbáltassanak. A pályadíj iránti kérvényt ugyanennek a vasútigazgatóságnak kell pártolnia. A találmányok és tökéletesítések véleményezése, vagy kipróbálása iránti kérvényeket tehát nem az Egylet Ügyvivő Igazgatóságához kell intézni, hanem közvetlenül egy, az Egylet kötelékébe tartozó vasútigazgatósághoz.

3. A pályázatokat nyomtatásban, vagy legalább is jól olvasható gépirásban kell beküldeni.

4. A pályázatokat leírások, rajzok, szükség esetén modellek stb. útján oly áttekinthetően kell ismertetni, hogy a találmány, vagy tökéletesítés minősége, annak megvalósítása és hatásmódja felett biztos bírálatot lehessen gyakorolni. Az olyan pályázat, amelyik ilyen tekintetben hiányos, vagy kétséget enged meg, visszautasítható. A leírások, rajzok és egyéb mellékletek az Egylet tulajdonába mennek át.

5. Pályázatokhoz, amelyeket nem német nyelven nyujtanak be, annak német fordítását két példányban mellékelni kell.

telek, valamint a munka
a máv. magasépitményi
r., Teréz-körut 56. sz. III.
esti pályaudvarok épitő
er., Felső-erdősor 41. sz.
inthetők. Az ajánlatok
óráig nyujtandók be az
álya fenntartási főosztálya
VI. ker., Teréz-körut 56.
gy kor., az ajánlat mel-
éres b
ző fe
st-nyi
össz
ekre
helye
az
a t
kra
t al
üttes
munl
rász
XII.
inkál
et al
e, X
és a
sen
M á
vég
után
utá
le a
And

Budapest. (Lakatos munka.) A fővámigazgatóság a budapesti fővámhá vevő diszes vaskorlát kijavitásához s lakatos munkára versenytárgyalást hir hivatnak az érdekeltek, hogy ivenkint bélyeggel ellátott ajánlataikat a m. kir igazgatósághoz (IX., Fővámház, félem április 15-én déli 12 óráig nyu Az ajánlathoz az ajánlati összeg 5%-bánatpénz letételéről szóló nyugta cs

fővá
20.
eklő
rnel
es
mi
ala
zut
eng
ból
alis
ajár
ılato
%-á
n. k
oló
velet
r. ál
llam
t. c.
th.
és 6
élyez
s 4

ST,
Telefo

Somló

ozik: **épületek, templomok, kávé-** és lépcsőházak festésére stylszerű kivitel, izléses munka, szolid árak mellett.

Specialista diszfestészetben.

nkácsy Gyula

lakatosmester

, VI. ker. **Király-utca 102. szám.**

kor legjobb, legolcsóbb és legerősebb kémény és szellőztető tolóinak készítője. ban foglalt hirdetésére e helyen is felhivjuk olvasóink figyelmét.)

tonszerkezetek elkészitését elvállalja

nberger Emil épitőmester

(Mészáros és Gerstenberger cég)

Budapesten, VII., Thököly-ut 77.

tonfödémek 15 m. fesztávolságig, szabadon felfekve; vastartók, vasoszlopok, falegessé válnak. — Korlátlan hordképesség. Leggyakorználás. — Teljesen hangelszigetelő. Egész épületek sbetonból, közraktárak, áruházak, gyári épületek k, lépcsők, hidak csatornák, vizi-épitkezések, viztartósok készitése. **Tetemesen olcsóbb és műszakibb mint vastartók közötti boltozat.**

— **TELEFON 56—81.** —

BURZA és RÁCZ

fényező és mázoló mesterek

T, V., **GÉZA-UTCA 5. (a Bőrze palotánál).**

minden e szakmába vágó munkát u. m. **épületek, k, szállodák, portál és mindennemü butoét és erezését,** valamint mindennemü **gazdasági yezését a legmodernebb kivitelben és a legjutányosabb árban.**

OCCO L. BUDAPEST.

–03. CEMENTGYÁR. TELEFON 41—03

roda: III. ker., Ürömi-utca 24—32. sz

ITŰNŐ MINŐSÉGÜ LASSAN ÉS GYORSAN LÁNCEMENTET ÉS MŰPORTLANDCEMENELY VASUT VAGY HAJÓÁLLOMÁSRA SZÁLN JUTÁNYOS ÁRON és JÓTÁLLÁS MELLETT

reális hirdetési ala

LI

Haverland Antal, Budapest

Telefon 29—66. — Gy

vonókat és vasszerkeze

ORTIS

márvány-csiszol

BUDA

VIII. kerület, Tavaszi

Müller

ÉPÜLET- ÉS DISZMÜ-BÁD VEZETÉK-BE

Iroda és műhely: Budape

Lakás: Damjanic

Minden e szakba vágó j tosan eszközöltetnek. Hajutányos áron

Telefon 85—43. **Költségvetés**

HAZAI ASZFALT ÉS B

KÖVÉR I

BUDAPEST, V.,

Aszfalt burkolások, elszigetelések **természetes és valódi aszfalt négyszögletes, magas nyon lapok burkolása és szállitá KÁK:** csatornák, vasbetonhidak, vitelb

magyar h

MAR

Gyenes Lajos itj

épitén

Róm. kath. templom és paplak

Róm. kath. templom és iskola

Két csinei terv.

Repr.

Magyar Építőművészet

1931. 7-9. sz.

16-17. l.

FÜHRE

ELEKTROTECH

Villamosvil
erőátviteli,
tikai jelzők
ház- és mo

...38/alp. m. 1909. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. minister ur 1909. évi április 15-én 2038, szám alatt kelt rendeletével a **somogytarnócai vas állomáshoz vezető törvényhatósági közut 0·0—1·538 k szakaszainak kiépitését** engedélyezte.

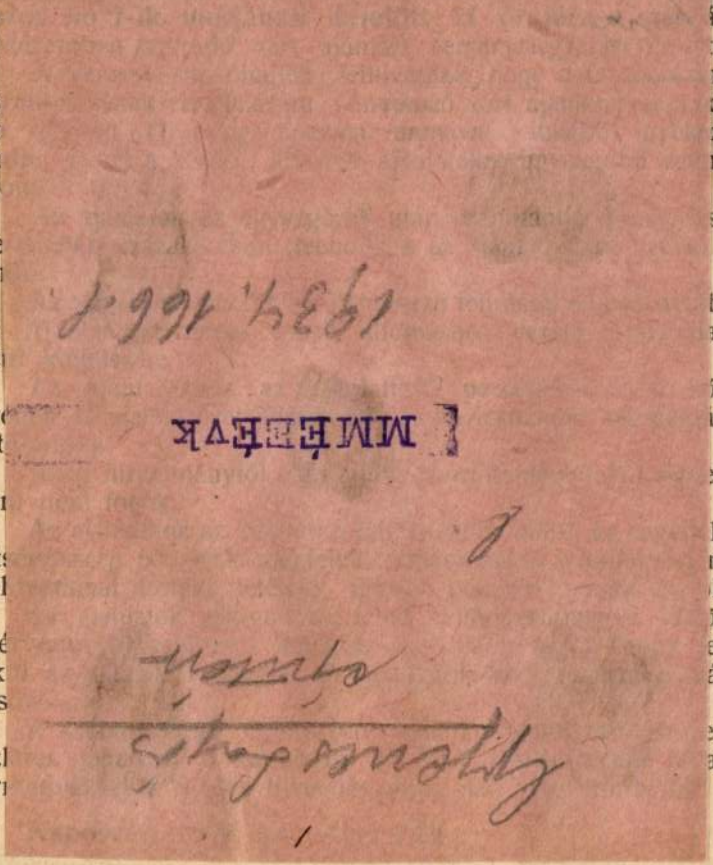

A fentemlitett és a házi kezelésben végrehajtandó henger munkák kivételével, egyéb összes teljesitendő s **15.489 kor. 13 f** elő ... **9.** ... **ju** ... ázi ... ülé ... ek. ... unk ... vég ... itüz ... nap ... zzen ... bea ... i ne ... fog ... s va ... árfe ... is k ... iran ... tand ... be : ... atósá ... köz ... óbány ... neve ... nyba ... csat ... elemb ... venn ... lyezet ... költs ... m. kir ... adól ... landó ... önség ... végé ... ekinte ... élk ... álaszt ... ass ... elet és ... észl ... atalná ... vár ...

1934. 166. 1
MMÉÉVK
8
Gyenes Lajos
Kaeskovics

és ipari célokra. Raktáron tartanak legjobb és legszolinemü **gázfőző és fütőkészülékeket** és melegitőket.

b. kir. város polgármesterétől.

ytárgyalási hirdetmény

s f. hó 13-án tartott rendkivüli közgyülésének határozata **nház** részben való lebontására, a régi anyagok értékesitésére, z átalakitására és az uj rész felépitésének munkálataira.

kák a nyert anyagok és tárgyak megvételével és teljes el-

és téglából) kőlépcsők, kőablak- és ajtó keretek,
nyezet szerkezetek,
dések,
k és berendezési tárgyak.

és az uj rész épitő munkái:

I. munka csoport:

es- és elhelyező munkák,

mlokzati cserép-,
árvány)-,

nkák;

II. munka csoport:

kák;

III. munka csoport:

Gyenes Lajos

épitész

Balatoni kaszinó-és fürdő hangversenyterem tervezésére kitűzött pályázatban tervével az egyleti ezüstérmet nyerte –

MMÉE Közl

1914. 248. l. (Az 1913/14. évi épitészeti nagypályázat bíráló bizottságának jelentése.)

?—

180. Olasz festő, 1570 körül: Női arckép
hajában tollal. Vászon, olaj, 118×90
cm.

Terevich PA, 262 l.

Gyenes Lajos
épitész
a Fészek klubban
koll. kiáll. pályázati és
egyéb terveiből, fényké-
pek kivitelre került mű-
veiről. Naturalista olajfest-
mények, rajzok –
U. 3260

Magyarország 1932.
dec. 18. (Gyenes Lajos
munkái.)

Az Est. 1932. dec. 18
(Gy. kiállítása Fészek-
klubban.).

Budapest, 1943.évi junius h

A miniszter

dr.vitéz Haá

miniszteri o

A hivatalos másolat hiteléül:

Bálogh

min.s.hiv.igazgató k.

Gyenes Lajos, ifj.

Építész

l.

Lex Nagy Társ

201. b. l.

Gyenes Lajos

A Kepesi Szabadságtér déli oldalának lezárási terve. II. díj.

Magyar Vilmos: Vá-
rosrendezési problémák
MMÉE Közl 1931.
2–3. l. képpel

Gyenes Lajos ifj

épitész hallgató

rajzai repr. –

Megfagyott Murvikus

1908.

u. o. 1909.

adultával fenti [illegible]

nlitett festményeket melyek
a holnap póstára adatnak
ékesíteni.
ár nem hehetne elérni ugy
et engedni de minden ezetre
450 Pengőnél többet kérünk.
ivélyes üdvözlettel

UDVARTARTASHOZ BEOSZTOTT

Mannaberg

Gyenes Lajos

épitész

szül. Budapest 1888.

Oklevelet nyert 1910.

Név jegyz. Műegyetem 8. l.

00,000 —

28810 —

58880 —

90,000 -

191050

Gyenes Lajos, ifj.

építész

KITÜNTETÉSEK. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet építészeti nagypályázatán, melynek tárgya a Balaton partján emelendő csarnok volt, 4 pályaműj vett részt: «Vénus», «Lelle», «Turul» és «Boldogok szigete» jeligével. A bíráló-bizottság, mely Berczik Gyula, Csányi Károly, Kommer József, Lux Kálmán és Szende Andor építészekből állott, megállapította, hogy a kitűzött pályázatot egyik pályaműj sem oldotta meg teljesen, de a «Vénus» jeligéjű tervnek kiválósága miatt az ezüstérmet és az utazási ösztöndíjat odaítélte. E tervnek a szerzője ifj. Gyenes Lajos építész. A jövő évi nagypályázat tárgyául glyptotéka tervét választották.

Művészet 1914. 141. l.

Térkép.

Totius Regni HUNGARIAE
FLUMINIS una cum adjacentibus
vissima Delineatio per Nicolau
a GOLFO DI VENETI-ben van adva
talapzatán nyerjük. A faragott
pedig Lipót alakja látható és
tot.

Rm., mér. 43.5:

Szn. 66-90
1161-905-

Gyenes Lajos
építész

lásd

Műveszet
1940. 89. l.
35. 4.

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

TÁRSELNÖK

PRESZLY ELEMÉR

Gyenes Lajos ifj

épitész

vod

Nemesvári 48. l

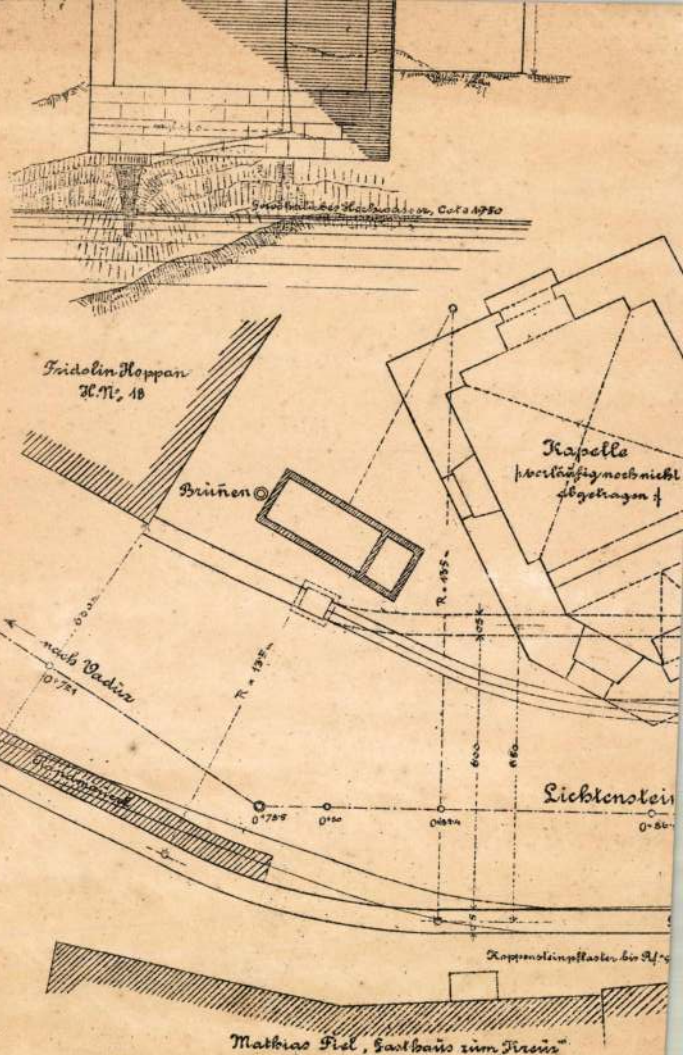

R.v. Waldheim art. Anst. Wien

Gyenes Lajós

építész és festő kollektív kiállítása a Fészekben.

Pester Lloyd.

~~1932 dec. Dec.~~

1932. dec. 23.

U. 3699.

1./ fizető készségében
adós egyéniségében
a fizetni akarás még
áldozatok árán is.

2./ fizető kény
a törvény
rejlik mel
követelését
hajtja.

Hitella

A hitelviszonyból keletkezik az hogy a
hetnek hitelezői, az adósnak is leh
ezáltal hitel hálózat keletkezik. A h
valamelyik hitelezőnek az adós /c/
zőjének nem felszolitja fizetésre s
tartozását a d adós fogja megfiz
ki fizette de ezzel együt c is kifizette

Gyenes Lajos ifj

építész

irod.

Pesti Napló. 1925

jan. 23. n. 5. l.

Goll Elemér dr.

halálával kapcsolatban nyilat.

Eszott.

Kötelezem magam arra, hogy

9 % **kamatot fizetek,** a kölcsön tő

Tudomásul veszem, hogy a kamat

át havi 15 **Pengő** 58– **fi**

192 7 **év** okt **hó** 1.

folyósitására hivatott számfejtő hivatal

le fogja vonni és a tartozásom törle

beszolgáltatni.

Tudomásul veszem, hogy minde

hivatkozott törvény és az azt kiegész

Különösen abban az esetben,

távoznám (ha nyugdijamat megváltanár

követelése erejéig a végkielégités (a m

P. K. 220/a Konverzió osztály. — Palatinus Budapest.

Gyenes Lajos

Krematorium tervével elnyerte a Magyar Építőművészek Szövetségének nagydíját.

irod

Nepszerű Tudomanyos és Technikai Napló. A Pesti Napló melléklete. 1933 máj. 31.

U. 3607

itj Gyenes Lajos

Menedékhaz c. épi-
tészeti rajz ujabb ki-
tüntető elismerés –
Képzőművészeti Tarsulat
téli kiáll

Pesti Napló

1934. januar 28

Zimay L. u 4

Gyenes Sajos ifj

épitész

M. Képzőművének Egyesületének kis ezüst érme.

Pesti Napló

1934. dec. 22.

(Kitüntetések a Műcsarnok kiállítás ...)

M. KIR. UDV. ÉS I

BUDAPEST, IV., MI

Gyenes Lajos

— **Kiadták a Képzőművészeti Társulat építészeti díját.** Csütörtök délben tartotta döntő ülését a Műcsarnokban a jubileumi kiállításra kitűzött társulati építészeti díj bírálóbizottsága. A díjat a bizottság egyhangúlag *I. Gyenes* Lajos »Kultúrház« című tervének ítélte oda, míg a díjjal járó kitüntető elismerésben *Árkay* Bertalan »Mohácsi templom« című művét részesítette.

Pesti Napló

1936. máj. 15

Gyenes Lajos
épitész

l. Siklóssy F K T tört. 1931

277. l.
78

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Gyenes Lajos itj

épitéz -

Szefeltlex. 336. l.

337. l.

Élctr.

u. o. 636. l.

Gyenes Lajos

épitész

1) Dobogóköz szállada terve

2) A budapesti Szabadság-tér déli oldalának terve

Repr.

Tér és Forma

1930. 402.

9.4.

Gyenes Lajos

építész

írod

Tér és Forma

1937. 71. l.

(Budapest – Város-
központ terpálya-
zata, képekkel.)

II. díjat nyert.

Gyenes Lajós

Tér és Forma

1939. 229, 230. l.

(Az Országos Színészegylet Nyugdíjintézetének bérháza Budapesten, képekkel)

Tervezte fenti.

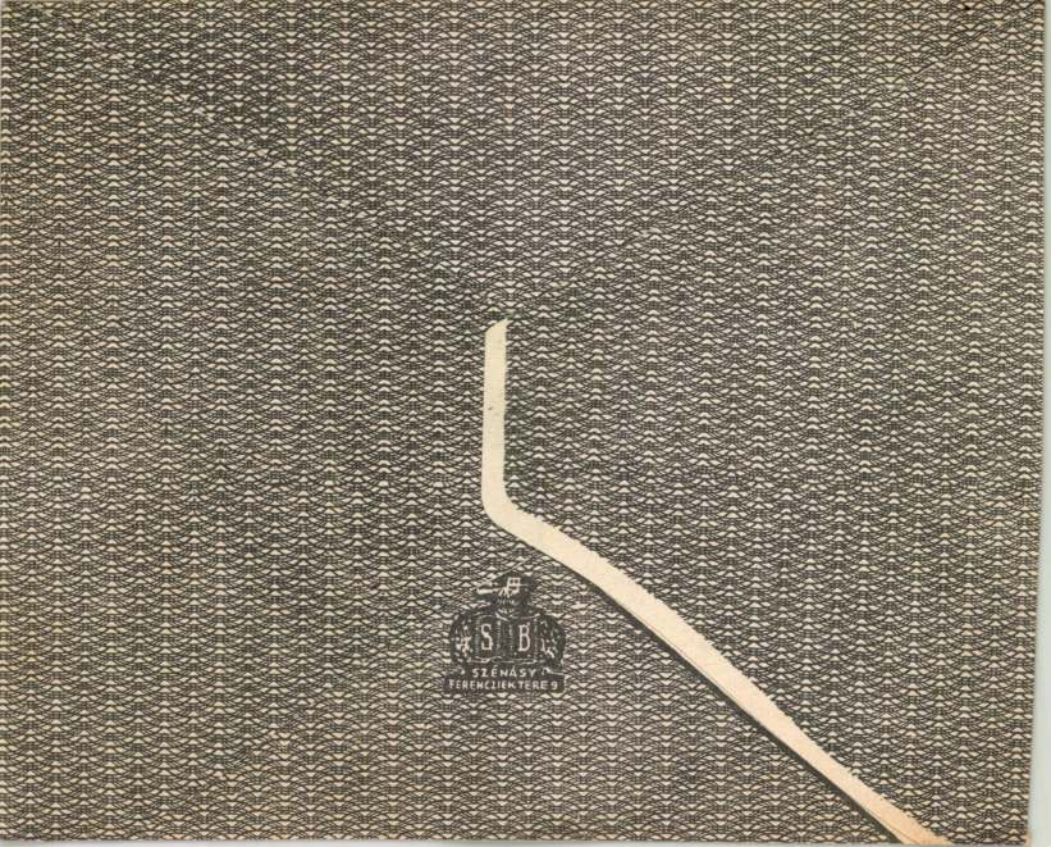
S B
SZÉNÁSY
TERÉZ KÖRÚT 9

MDK

Gyenes Lajos,ép.
Szül.Budapest, 1888-ban

Oklevél kelte: 1910
" száma: 4597

A m.kir.József Müegyetemen okl.-t, absolut.-t vagy okl. honositáat nyert épitészek névjegyzéke. 1873-1928-ig.
BI-MM. 17.1. 1931 jan.15.

I. Gyenes Lajos

Függ 933 IV/29

— **I. Gyenes Lajos nyerte az építőművészek nagydíját.** A magyar építőművészek szövetségének bíráló bizottsága pénteken döntött a nemzeti képzőművészeti kiállításra kitűzött nagydíj odaítélése tárgyában. A zsüri a szövetség nagydíját *I. Gyenes Lajos* pályaművének ítélte oda.

Függ. 1933. IV. 29.

M.D.K.

Gyenes Lajos, építés

„családi házak, villák
„brilliáns rajzaival" sze-
repel a Műcsarnok ta-
vaszi tárlatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1940. LXI. évf.

jun. 20. sz. 3. old.

I. Gyenes Lajos

MDK

A Ludovika Akadémia aulájának terve

A Ludovika Akadémia bérházának terve

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

M.D.K.

Gyenes Lajos, építész

és Hübner Tibor közös terve az építik 500 P-ös díjat nyerte el a budai Árpád gimnázium pá-lyázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1937. LVIII. évf.

olcc. 9. sz. 8. old.

M.D.K.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1937. LVIII. évf.

sz. old.

MDK

Gyenes Lajos építész

2. dij

A Szabadság tér rendezésére kiirt pályázat nyertesei.

Épitő Ipar Épitő Müvészet 1930. Jul. 1.

MDK

Gyenes Lajos és Hübner Tibor
építész

második dijat kapták

Tabán szállópályázat... Az Est, 1938. márc. 6.

7.o.

Gyenes Lajos épitész MDK

Az OTI szegedi székházpályázat nyertesei.
Pesti Hirlap 1935. máj. 9.

MDK

Gyenes Lajos

épitész

Kioktatott müépitészek.
Épitészet és Iparmüvészet 1912. 13.o.

Gyenes Lajos NDK

épitész III. dij

A debreceni városháza tervpályázata.
Magyar Épitőművészet 1931. 3-12.o.

Gyenes Lajos MDK

Jubiláris épitészeti kiállitás a Műcsarnokban. Épitőmesterek Lapja. A Munkaadó. 1934. dec. 13.

Gyanes Lajos MDK

épitész III. dijat kapta

a városháza pályázatán

Magyar Vilmos: Debrecen.
Épitő Ipar Épitő Művészet 1931. jul.15.

Gyenes Lajos MBK

Balatoni Kaszinó.A Magyar Mérnök és Épitész Egylet 1914. évi nagypályázatának nyertese.

Müvészet 1914. 355-356.o.

CATALOGUE ILLUSTRÉE

DE L'EXPOSITION D'HIVER A BUDAPEST

KÉPES TÁRGYMUTATÓ

AZ O. M. KÉPZŐMŰVÉSZETI TARSULAT

1892/93. ÉVI TÉLI KIÁLLITÁSÁHOZ.

Gyenes Lajos

az alábbi tervpályázdton

II. díj

MAGYAR EPITŐMŰVESZET

1930. 7-8. z. (A Szabadság-tér homlokzati kiképzésének tervpályázata.)

A pályatervi képe

repr. 32. l.

IFJ. GYENES LAJOS

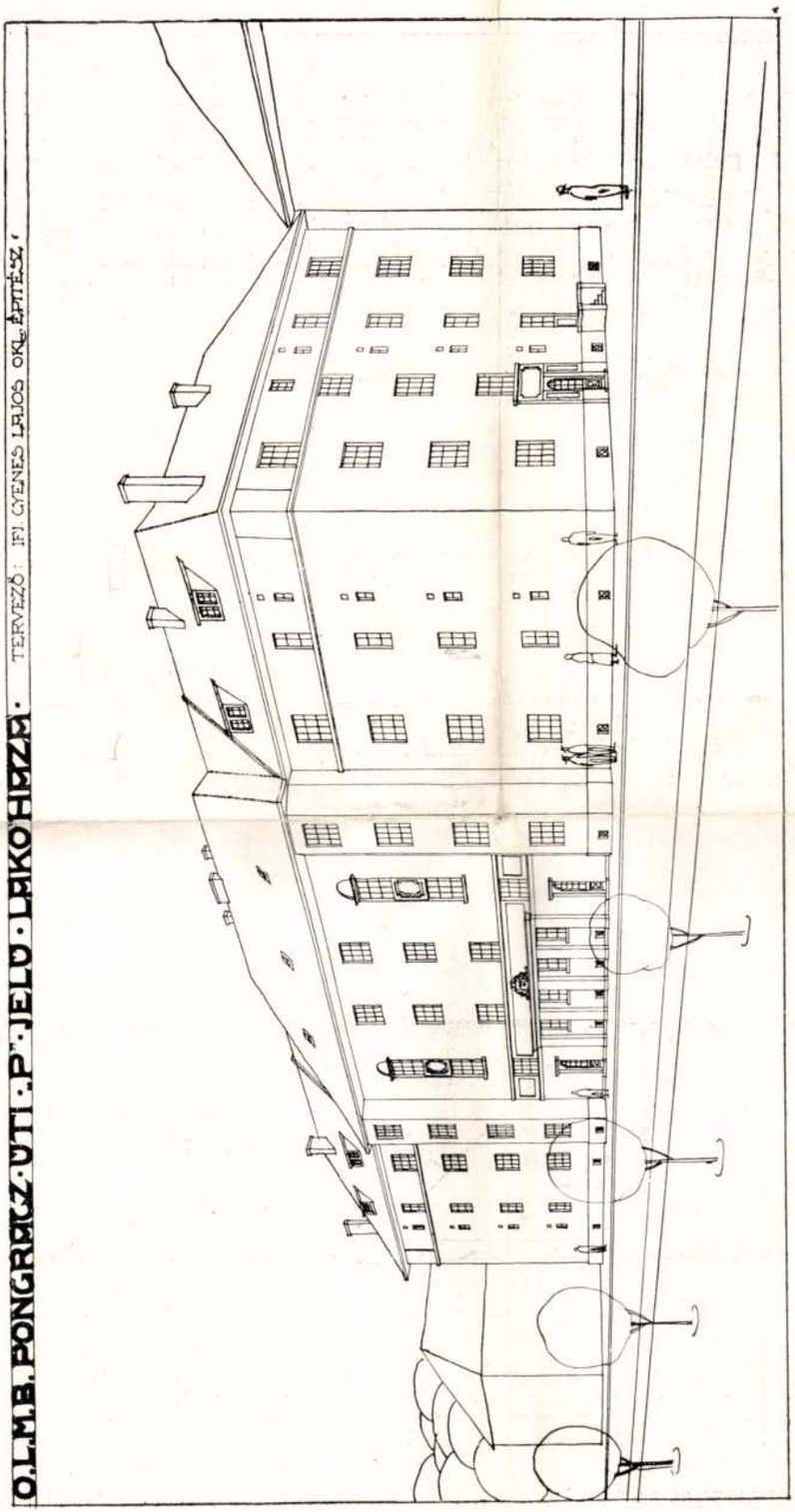

PONGRÁC-ÚTI LAKÓHÁZ

ÉPÍTETTE: STYLUS ÉPÍTŐ R.-T.

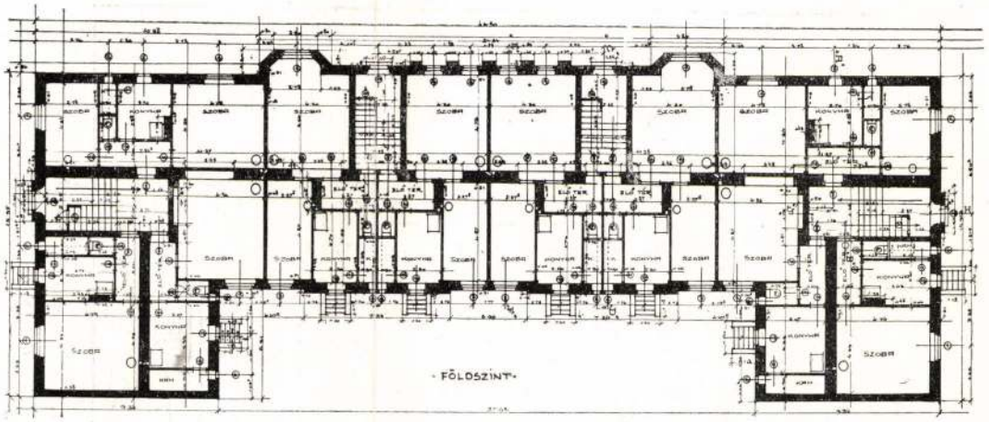

PONGRÁC-ÚTI LAKÓHÁZ IFJ. GYENES LAJOS

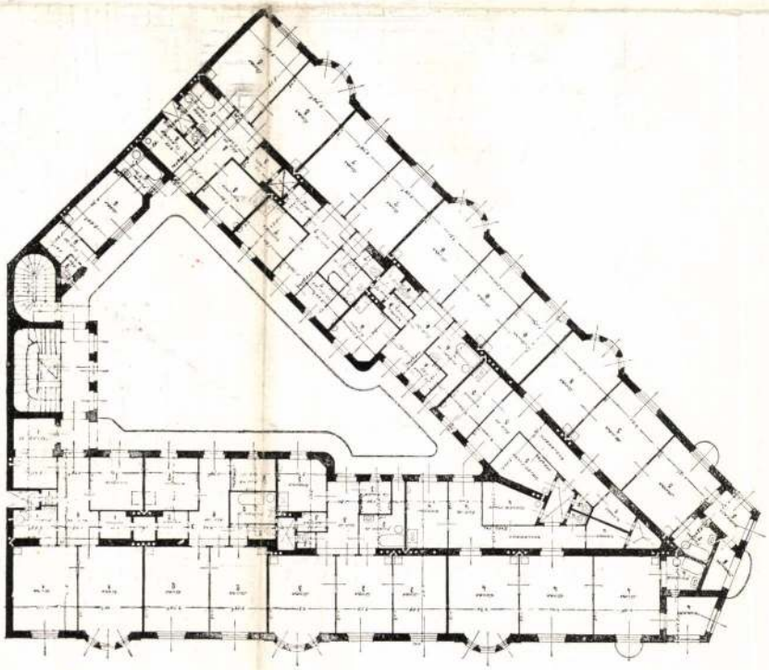

MÁRVÁNY-UTCAI LAKÓHÁZ FLEISCHL RÓBERT

Gyenes Layós

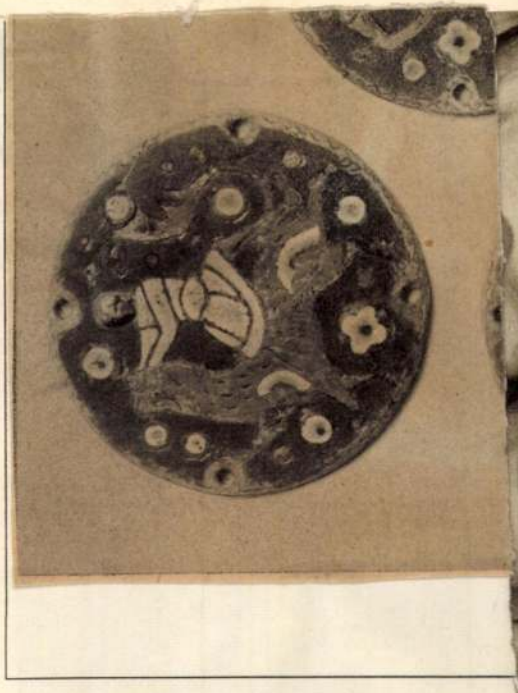

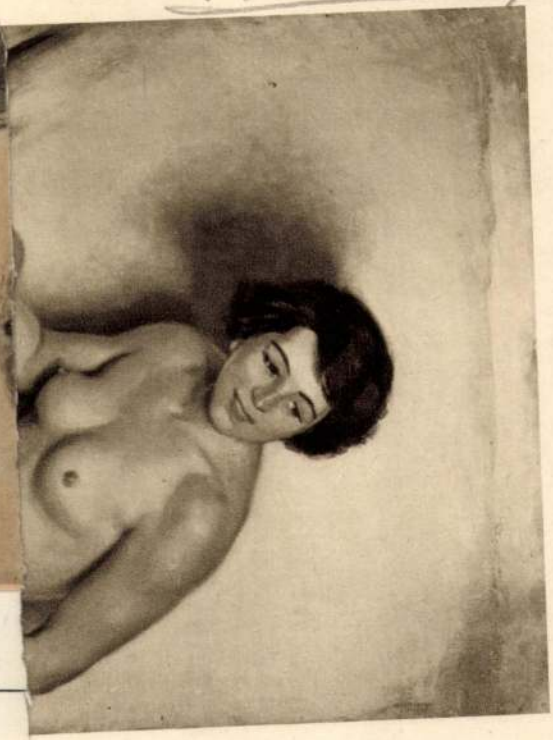

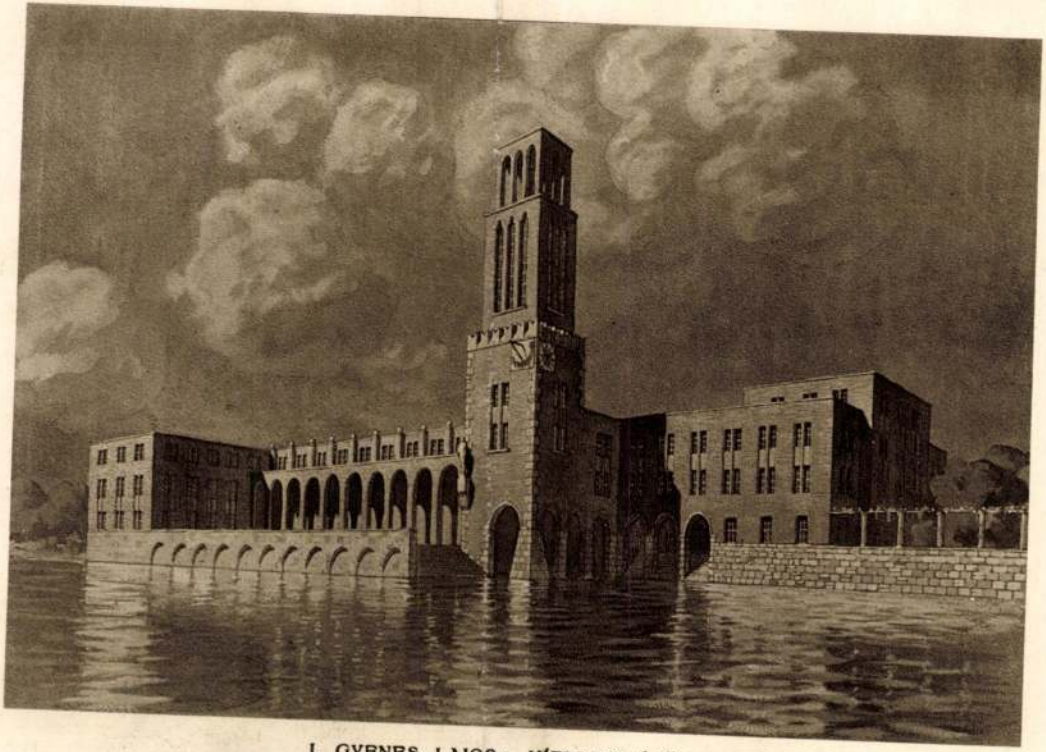

I. GYENES LAJOS: VÍZPARTI ÉPÜLET

MDK

Gyenes Lajos

müépitész I. dij

A bpesti orvosok turista egyesületének menedék-
ház-pályázata.
Épitőmunka. 1933. 1.sz. 20.o.

M.D.K.

Gyenes Lajos, építész

Szabadsáp-tér déli oldalának lezárására kiírt pályázaton második díjat nyert tervét ismerteti és közli:

Magyar Vilmos: Városrendezési problémák.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1931. 65.köt. 3. old.

M.D.K.

Gyenes Lajos, építész

Készítette a Lánchíd új korlátjainak és lámpáinak terveit az 1915. nov. 27-én befejezett átépítési munkálatokkal kapcsolatban.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1915. 49. köt. 273. old.

Gyenes Lajos MDK

építész
Reuma szálló terve

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

K

Gyenes Lajos
épitesz

vod
Liber Középitk

19 26. l.
14. t. kép

Női sarok v. Palma gummi	48
Férfi „ v. Palma gummi	88
Gyermeksarok 30 sz.-ig . .	48
Gyermektalp 30 sz.-ig . . .	**110**

Évek óta fennálló műhelyemben továbbra is **kizárólag kézimunkával, a legkitünőbb anyagból, a legjobb munkát készitem.**

Kiváló tisztelettel

MELEG JÁNOS

cipész

I., Horthy Miklós út 71.

(Lenke-térnél)

Főüzlet:

I., Tétényi-út 72.

Gyenes Lajos

épitész

Téli Tárlat - Mücsarnokban komoly,modern terveivel szerepel.

Magyarság
1935.XI.16.

M.D.K.

Gyenes Lajos,építész

Vajdával együtt a Nagymező u.3.sz.ház,a volt Ujságház t
tervezője.1912-14 között.XX.századi tömb,homlokzat-,
szerkezet és téralkotó gondolatokat tartalmazott mü-
vészete. 550. o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene,
a szinház és a film.Minerva.1960.Bpest

I. Gyenes Lajos

épitész

A Mücsarnok téli kiállitásának biráló bizottsága ujabb kitüntető elismerésben részesitette egyik épitészeti rajzát.-

Magyarság
1934.I.28

J.Gyenes Lajos

építész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - építészeti tervével szerepel.

Pesti Hirlap
1935.XI.16.

Gyenes Lajos

épitész

Téli Tárlat - Mücsarnokban - épitészeti tervével szerepel.

Pesti Napló
1935.XI.17.

Gyenes Lajos

épitész

Téli Tárlat - Mücsarnokban - épitészeti tervével szerepel.

Emlékkápolnája nagyon artisztikus

Uj Magyarság
1935.XI.17.

L. Gyenes Lajos

MDK

Városház terve

Rózsadombi villa terve

Rózsadombi családi ház terve

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Gyenes Lajos

építőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - építészeti tervével szerepel.

Nemzeti Ujság
1934.I.13.

Gyenes Lajos

építőművész

Téli Kiállitás - Mücsarnokban - építészeti tervével szerepel

Magyar Hirlap
1934.I.14.

I. Gyenes Lajos

műépitész

A Műcsarnok téli kiállitás n kiállitott művek biráló bizottsága ujabb kitüntető elismerésben részesitette Menedékház cimü épitészeti rajzát.-

Nemzeti Ujság

1934 I.28

Gyenes Lajos

Művével szerepel a Műcsarnok
Téli Tárlatán.

N. M. 929. XII. 22.

J.Gyenes Lajos

építész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - építési terveivel szerepel.

Templomterv,a torony négy oldalán alkalmazott monumentális keresztekkel.

Pesti Hirlap
1934.I.17.

Gyenes
építőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - építési tervével szerepel. Modern nyaraló és családiháztervek.

Magyarság
1934.I.14.

Gyenes

építőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - építési tervével szerepel.

Emlékszerü épitmények tervei

Magyarság
1934.I.14.

I. Gyenes Lajos építész

Terve szerepel a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub. kiáll.-én.

M.O. 934. XII. 8.

Gyenes Lajos ifj.dr. építőművész

A Magy.Képzőművészek Egyesületének jub.kiállításával kapcsolatban, ezüstéremmel tüntették k:

N.U.934.XII.22.

Gyenes Lajos

Az Erzsébet-sugárút megoldására készitett tervei, a Magy.Képzőművészek Egyesületének kiáll.-án.

Ujság, 934.XII.8.

I. Gyenes Lajos

müépitész

A Műcsarnok téli kiállitásán kiállitott müvek biráló bizottsága ujabb kitüntető elismerésben részesitette Menedékház cimü épitészeti rajzát.-

1934.I.28

I. Gyenes Lajos

müépitész

A Mücsarnok téli kiállitásán kiállitott müvek biráló bizottsága ujabb kitüntető elismerésben részesitette Menedékház cimü épitészeti rajzát.-

Függetlenség

1934.I.28

Gyenes Lajos

festőművész

Független Művészek Társaságának kiállitása - Pécsen a Turul dísztermében - felolvasást tart különféle művészeti irányokról.

Magyarság
1929.V.18.

Sz.Gyenes Lajos

festőművész

Független Művészek Társasága kiállitása - Kaposváron - a megnyitón érdekes előadást tartott a modern festészet problémáiról.

Pesti Hirlap
1929.V.23.

M.D.K.

Genes Lajos, építés

és Neuserloss-Knüsli Kornél közös munráját, az un. „Bethlen-udvar" ujbarozz bérházát (1925), a huszas években is tovább élő eklektika példájaként emliti:

- Major Máté hozzászólása a MTA ankétján "Az ujkori magyar müvészet periodizációjának problémái"-ról
- Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1967. XVI. évf. 1. sz. 12 old.

I. Gyenes Lajos

müépitész

A Mücsarnok téli kiállitásán kiállitott müvek biráló bizottsága ujabb kitüntető elismerésben részesitette Menedékház cimü épitészeti rajzát.-

Pesti Hirlap

1934.I.28

MDK

Gyenes Lajos

az alábbi pályázaton pályamunkáját megvásárolták 2oo pengőért

Az 193o. évi épitészkongresszus plakátja. Magyar Iparmüvészet 1929. 171.l.

MDK

Gyenes Lajos

Emlékkápolna belseje

Bimbóutcai villa

Bérház terve

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov.
29.1.

Lyeraa lajos

Majerszpolna belsőte

Simbuteai villa

Berbész terve

29.1.

MDK

Gyenes Lajos ifj. és Vajda Andor épitészek

a Budapesti Férfiszabók Ipartestületének Reáltanoda-utcai bérházára kiirt tervpályázaton
5oo koronás II. dijat nyertek

Müvészet 1912. 73.l.

MDK.

Gyenes Lajos festő

"Tabáni részlet /rézkarc/
"Tabáni részlet" "

Árverési Hirdető 4.sz., 1939. december.

32.l.

MDK

Gyenes Lajos

Belgrádi bérház

Ikervilla terve

Emlékkápolna

Szálloda terve

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov.
29.1.

MDR

Gyenes Lajos

Csendélet, of.

Narancsok, of.

Labdarózsák, of.

M.Szal. őszi tárl. 1920. szept.

12. 1.

MDK

Gyenes Lajos

Negyvennyolc pályázó...a Közp.Városháza ujjáépitésére.
Magyarország 1940. márc. 13. 10.1.

I. Gyenes Lajos MDK

Emlékkápolna belseje

Bimbóutcai villa

Bérház terve

Műcsarnok 1935 béli és Székely Bertalan emlékkiáll.

I.Gyenes Lajos MDK

Belgrádi bérház

Ikervilla terve

Emlékkápolna

Szálloda terve

Műcsarnok 1935 béli és Székely Bertalan emlékkiáll.

MDK

Neuschlossz Knüsli Kornél és Gyenes Lajos ép.-k tervét megvették.

A fővárosi bérlakás-tervpályázatok./Németvölgyi-ut, Róma-u. és Kisfaludi utcában épitendö bérházak./ Képzömüvészet. 1927. 3. sz. 17-18.l.

MDK

Gyenes Lajos

Tabáni részlet, rézk.
Hadnagy utca, "

Árverési Közl. 1931. 2.rk.sz.
39 l.

MDK

Gyenes Lajos, és Varga Andor épitészek

A fiumei áll. főgimn. tervpályázata.

Magyar Építőművészet, 1913. 8.sz. 6 l.

MDK

Gyenes Lajos épitész

Tér és Forma, 1930. 9.sz. 384. 1. kép.

Gyenes Lajos épitész M.D.K.

Ka posvár, Königsberg -villa.

Zádor Mihály : Kaposvár, Bp. 1954. 234.l.

Gyenes Lajos MDK

Református templom Clevelandban

Épitészeti rajzok
Mücsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Gyenes Lajos MDK

Attila köruti bérház terve

Épitészeti rajzok

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

MDK

Gyenes Lajos

Budai villa terve

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Gyenes Lajos

MDK

Villa az Alvinci uton

Mucsarnok 1925 tavaszi tárlat

MDK

Dr. Neuschloss Kornél és Gyenes Lajos építészek.

Tervükkel III. díjat nyertek. Kép. alaprajz.

A debreceni városháza tervpályázata.
Magyar Epitömüvészet. 1931. 4-6. sz.

MDK

Gyenes Lajos, ép.

Közös terve Neuschloss-Knüsli Kornéllal :

a Bethlen-udvar/Attila krt./

Magyar Müvészet. 1935. 128.l.

MDK

Gyenes Lajos

II.dijjal kitüntetett , a győri postapalota tervpályázatánál.

Cikk: Egyleti közl.A mü- és középit.szakoszt. müködése 1927-évi okt.1-től nov.7-ig.

A Magy.Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye LXI.k.47-48.sz. 302.o.

Gyenes Lajos, építész

M.D.K.

és Hübner Tibor a 2 db. 2000 p-ös díjak egyikét nyerték el a tabáni gyógszálló terepályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938. LXIX. évf.

márc. 10. sz. 9. old.

MDK

Gyenes Lajos és Vajda Andor

Tervpályázatok eredménye. A keszthelyi szálló- és fürdőépület. Épitő Ipar 1912. szept. 1. 342.l.

MDK

Gyenes Lajos

Épitészeti tervét állitotta ki a Műcsarnok 1934.évi téli tárlatán.

(m.v.): A Műcsarnok téli tárlata.

Nemzeti Ujság, 1934.Jan.13. 11.lap

Gyenes Lajos, épitész. MDK

Dobogóköi szálloda terve. Kép. 402.1.

A budapesti Szabadság tér déli oldalának terve.
Kép 402.1.

Tér és Forma. 1930., [illegible], 402.1.

M.D.K.

Ygnes Lajos, építész

egy kultúrház-tervét mutatta be az 1932-évi Áruminta vásáron.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1932. LIII.évf.

máj. 12. sz. 9. old.

M.D.K.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1932. LIII.évf.

sz. old.

MDK

Neuschloss -Knüsli Kornél és Gyenes Lajos építészek.

Fábián Gáspár dr.: Az Attila-köruti állami bérház. Epitö Ipar - Epitö Müvészet. 1925. 29-3o. sz. képpel.

M.D.K.

Gyenes Lajos, építész

Terve megvételben részesült a XII. Nemzetközi Építészkongresszus plakátpályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1929. L. évf.

aug. 21. sz. 5. old.

M.U.K.

MDK

Neuschloss -Knüsli Kornél dr. és
Gyenes Lajos építészek.

II. díjas terve. Repr.

Kemer János: Pályázat a Gellért- és Rudas-fürdö környékének rendezésére.
Tér és Forma. 1931. 162.l.

2

MDK

dr.Neuschloss Kornél és Gyenes Lajos
építészek

A tárlat egyéb építészeti alkotásai kiszorultak
a hátsó folyosóra, ami feltétlen háttérbeszorítása
sát jelenti az epitömüvészetnek, azonban itt is tel
tünik kiváló építészünk alkotása.

Dór: Építészet a Műcsarnok tavaszi tárlatán.
ÉPIP - ÉPMÜ 1925.jun.1. 49.évf.21-22.sz. 75-76.l

Építészet - világi

a Bp.-i szabadságtér déli oldalának terve - Gyenes Lajos

Tér és Forma, 1930. III. évf.

382-420.o.

A XII Nemzetközi Építész - kongresszus alkalmával bemutatott magyar munkák

Építészet - világi

Ujsághir, Gyenes Lajos

Tér és Forma, 1930. III. évf.

382-420.o.

A XII Nemzetközi Építész-
kongresszus alkalmával
bemutatott magyar munkák

Gyenes Lajos / Szentgyörgyvári /

festő

Művészet, 1939. IV. évf. 24-26. n. 54. l.

Erdős Imre: Győri Művészeti Napok

Gyenes Lajos, építész

Nouvelle Revue de Hongrie

1933. XXVI. a. XLVIII. I. 609-613. l.

Gerevich Tibor: Képzőművészeti kiállítás a műcsarnokban.

MDK

Gyenes Lajos

Gyenes Lajos és Hübner Tibor közös terve kapta a két második dij egyikét, a tabáni gyógyszálló pályázaton.

Cikk: Botrány a Tabán...

Magyarország, 1938.márc.5. 5.lap

MDK.

MDK

Gyenes Lajos, festöm.

Tájkép. Rézkarc. 32x24. J.l.j.

Árv. Közl.1930.4.rk.sz.55.szám. 20.1.

MDK

Gyenes Lajos, Schuler Dezső dr.,és Sebestyén Arthur

Hunor és Raktár utcai házcsoport; távlati képpel

Budapest szfőv. 1927 évi kislakásépitkezése. Magyar Építőművészet 1928. 28,30,31,32.l.

MDK

Gyenes Lajos

Múzeum terve.Épitészeti tanulmány.Rajz.
Fejedelmi emlék.Épitészeti tanulmany.Vizf.
Nagybányai harang.Rézkarc.

Képzőm.Társ.1911.tav.kiáll.kat. 45.l.

MDK

Gyenes Lajos - Nagy István

Dicséretben részesültek

Rimanóczy Gyula nyerte az Erzsébet telefonközp. pályázatának első díját. Pesti Napló 1937.máj. 21.

MDK

Gyenes Lajos

Neuschloss Kornéllal III.dijat nyert a debreceni városháza tervpályázatán.

Ép.Ip.- Ép.Műv. 1931.ápr.1. 56.o.

MDK

Gyenes Lajos épitész

Kárpáti Aurél: Miért szép a modern ház?
Pesti Napló, 1934, jan. 6. 4o.l. rajzok

Gyenes Lajos MDK

Zöld szimfonia

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Gyenes Lajos műépitész

A Neuschloss-Knüssli emlékérmet a Magy.Képzőművészek Egyesülete, Gyenes Lajos műépitésznek itélte oda.

Cikk: Wellisch Andor lett a Képzőművészek elnöke.

Pesti Városháza, 1937. 6.sz. 22.l.

M.D.K.

Gerner Lajos, építész

a Műcsarnok tavaszi tárlatán mutatta be az amerikai Kolumbus-örtorony pályázatára készített tervét.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1930 évf. 13-14. sz.
53. old.

MDK

Gyenes Lajos

Neuschloss Kornéllal II.dijat nyert a Gellért-hegy rendezésének tervpályázatán.

Ép.Ip.-Ép.Műv. 1931.ápr.1. 56.o.

MDK

Gyenes Lajos

Farkas I.:A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és művész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936. máj. 21. 11.l.

MDK

Gyenes Lajos

Szabadság-tér lezárásának tervével II. dijat nyert

Magyar V.: XII. Nemzetközi épitész kongresszusról. Épitő Ipar - Épitő Művészet 1931. jan. 15. 13.1.

Gyenes Lajos épitész M.D.K.

"agymező utcai ujságépület

Társte vező: Vajda Andor

Preisich Gábor: Bp. Városépitéséenk története a kiegyezéstől a Tanácsköztársaságig "p. 1964.

134.1.

MDK

Gyenes Lajos

Gyenes Lajos az épitészeti nagydijat nyerte el. Ebből az alkalomból a Fészek Club ünnepi vacsorát rendezett és Vidor Pál köszöntötte Gyenes Lajost.

Cikk: A Fészek ünnepi vacsorája.

Pesti Napló, 1936.junius.19.

Neuschloss -Knüsli Kornél és Gyenes Lajos,
építészek

az alábbi tervpályázaton III. díjat nyertek.

Weichinger Károly: A debreceni Városháza.
Tér és Forma. 1931. 185.l. Képpel.

MDK

Neuschloss-Knüsli Kornél, építész,
bölcsészdoktor és Gyenes Lajos építész

Közös alkotásuk: az Attila-körúti Bethlen-utca r.

E.G. II. 2ol.1.

Gyenes Lajos és Vajda Andor, M.D.K. építészek

1000 K- és harmadik díjat nyertek a finnai állami főgimnázium terepályézatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

jun. 25. sz. 15. old.

MDK

Gyenes Lajos és Várnay Marianne épitész

az OTI szegedi székház-pályázatán
közös tervük I. díjat nyert .

Pesti Napló 1935. máj. 9.

Gyenes Lajos MDK

Krematórium.ép.rajz

Szállóda terve, ép.rajz

Templom és papalak, ép.rajz

Mücsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti kiáll.

Neuschloss Knüszli Kornél MDK

és Gyenes Lajos, ép.-k.

A fővárosnak a Németvölgyi uton, Róna uccában és Kisfaludi uccában épitendő bérházainak tárvpályázatán tervét megvették.

Bece

Rácz Jenö müépitész: A fővárosi kislakás-tervpályázatok.

Képzömüvészet. 1927. XXX 3. sz. 17-19. l.

Gyenes Lajos

MDK

Bérház Belgrádban, tempera

Balatoni nyaraló, tempera

Templom és iskola terve, rajz

Menedékház, rajz

Műcsarnok 1934 téli kiállítás

Gyenes Lajos MDK

Nyaraló, tempera

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

Cyenes Lajos

MDK

Nyaralo, Lampert

Miesenbock 1954 Veit Kitaltbe

I. Gyenes Lajos MDK

Temetkező kápolna

Temetkező kápolna belseje

Temetőkápolna

Templom paplakkal

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

J. Gyenes Lajos

szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

VM 1930. III. 15.

Gyenes Lajos

Szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

Újság 1930. III. 18.

Gyenes Lajos

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Bécsi lépség 1930. III. 15.

Gyenes Lajos

Szerepelt a Dúlcsarnok Tavani Párlatán

Pécsi lipsóg 1930. III. 15.

Gyenes Lajos

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

MTL. 1930. III. 15.

Gyenes Lajos

Szerepelt a Múhsarnok Tavasi tárlatán.

Ch H 1930. III. 15.

J. Gyenes Lajos

Szerepelt a dúnsarnok Tavasi tárlatán.

EK 1930. III. 15.

Sz. Gyenes Lajos

szerepelt a Műcsarnok Tarasi tárlatán.

EK 1930. III. 15.

J. Gyenes Lajos

Szerepelt a Műkszarnok Tavaszi tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Gyenes Lajos

Szerepelt a Mücsarnok Tavasi tárlatán.

ch. 1930. III. 15.

J. Gyenes Lajos

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

† H. 1930. III. 19.

Gyenes Lajos.

Gyenes Lajos munkái

Gyenes Lajos, a modern törekvésü magyar építészet érdekes és finom ízlésü képviselője a Fészek-klub kiállítótermében mutatja be sokoldalú munkásságának az utolsó évekből származó termését. A kiállítás legérdekesebb része Gyenes pályázati és egyéb terveinek sorozata, amelyek közül különösen egy modern vidéki templom és egy nagyvárosi bérház elgondolása emelkedik ki. Ezek mellett néhány fénykép az építész kivitelezett műveivel is megismertet, amelyekből szívesen láttunk volna nagyobb kollekciót, talán még a tájképfestő és rajzoló Gyenes ugyancsak itt bemutatott képeinek rovására is. (—r.)

M. N. 932 XII. 18

MO. 1932. XII. 18.

Gyenes Lajos

N. N. XII. 16. 1932

— **Gyenes Lajos épitész kiállitása a Fészek Klubban.** A Fészek Müvészek Klubjában december 16-án, pénteken este 6 órakor nyilik meg Gyenes Lajos épitész kiállitása. A kiállitás festményeket, épitészeti rajzokat és grafikai müveket mutat be. Megtekinthető dijmentesen naponta este 6—9 óra között a Fészek Klub helyiségében, VII., Kertész-utca 36. szám alatt.

N. N. 1932. XII. 16.

Gyenes Lajos

Ép. 932 XII. 18

— **Gyenes Lajos kiállítása a Fészek-klubban.** A Fészek-klub kiállításai során ezúttal *Gyenes* Lajosnak, a kitűnő ízlésű építésznek munkáit mutatja be. A kiállított anyag nagyobb részét építészeti tervek alkotják, amelyek Gyenést a korszerű építészeti törekvések egyik érdekes képviselőjeként mutatják be. A tervek közül különösen az egyik modern konstrukciójú, Klinker-téglából elgondolt templom ragadja meg a figyelmet. Gyenes kivitelre nem került terveit néhány kész épületéről készült fotográfia és egy sorozat naturalista stílusú olajfestmény és ceruzarajz egészíti ki.

Ép 1932. XII. 18.

Gyenes Lajos

— **Gyenes Lajos építész kiállítása a Fészek Klubban.** A Fészek Művészek Klubjában december 16-án, pénteken este 6 órakor nyilt meg *Gyenes* Lajos építész kiállítása. A kiállítás festményeket, építészeti rajzokat és grafikai műveket mutat be. Megtekinthető díjmentesen este 6—9 óra között a Fészek Klub helyiségében, VII., Kertész-utca 36. sz. alatt.

8 Ó. Napló 1932. XII. 18.

Gyenes Lajos

Szerepelt a Munkácsy-céh negedi ki-
állításán.

PH. 1930. X. 19.

K

Gyenes Lajos ifj

épitész

vörd

Liber Kolépitk.

14. 4. Elfs.

Bethlen udvar

Mars VIII. 207.

MDK

dr. Neuschloss-Knüsli Kornél és Ifj.Gyenes Lajos építészek.

14. Bethlen-udvar

Liber -Középiek. 14.sz. kép.

Gyenes Lajos dr. ifj. építőművész

Kis ezüstérmet nyert a Műcsarnok kiáll.-én.

Magyarság, 934.XII.22.

Gyenes Lajos ifj.dr.építőművész

Ezüstérem kitüntetést nyert, a Magy.Képzőm.
Egy.jub.kiáll.-én.

P.H.934.XII.22.

J. Gyenes Lajos

Az Erzsébet sugárut torkolatának kiképzési tervét állitotta ki, a Magy.Képzőm.Egy.jub. kiáll.-án.

P.H.934.XII.12.

M.D.K.

ifj. Gyenes Lajos, építész

Neuschloss-Knüssli Kornéllal közös terve harmadik díjat nyert a debreceni városháza pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1931. LII. évf.

jun. 17. sz. 3. old.

Tj. Genes Lajos, ejutás.

Nemzetiszos-Kvintesti Hos-
vétlal hívás tarve harum-
dir díjat nyert a debre-
ceni vörös hárs fulyó-
zatán

M.D.K.

ifj. Nemes Lajos, építész

egy krematórium és
egy fürdő tervvel szerepel
az Ősi vátáron.

Véllalkozók Lapja. Bp. 1942. LXIII. évf.

ort. 8. sz. 4. old.

M.D.K.

Vállalkozék Lapja. Bp. 1942. LXIII. évf.

sz. 4. old.

N.D.K.

ifj. Genes Lajos, építés

Neuserloss-Knüssli Kornéllal közös terve a három, egyenként 2000 p-ös díj egyirét nyerte el a Gellért-tér a Gellért-és Rudas fürdők körötti Dunapart rendezésére kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1931. LII. évf.

ápr. 1. sz. 4. old.

ifj. Gyenes Lajos MDK

Villa az Alvinci uton

Épitészeti rajzok
Mücsarnok 1925 tavaszi kiállitás

ifj. Gyenes Lajos MDK

Budai villa terve

épitészeti rajz

Mücsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

ifj. Gyenes Lajos MDK

Református templom Clevelandban

Mücsarnok 1925 tavaszi tárlat

MDK

Dr. Neuschloss Kornél és ifj. Gyenes Lajos

Attila-köruti bérház alaprajza 20.1.
" " II. kapurészlete. Illuszt. 22.1.
" " távlati képe. 21.1.
Ez a Népjóléti minisztérium bérháza.

Magyar Epitömüvészet. 1925. XXV. évf. 1-3. sz.
A budai Bethlen udvar tervei.

MDK

Dr.Neuschloss Kornél és ifj.Gyenes Lajos építészek.

Attila körúti bérház. Ablakrészletek 23.l.
" " " A kész ház képe. 25.l.
" " " " részlet képe 25.l.

MÉM . 1935.XXV.1-3.sz. 23-24.l.

MDK

ifj. Gyenes Lajos

Díjkiosztások. Képzőművészet 1934. 47.l.

M.D.K.

ifj. Genes Lajos, építész

terve 300 pengős megvételben részesült a városszéli telepítés- és a munkáslakóházak típus-terv pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1932. LIII.évf.

szept. 5. sz. 3. old.

MDK

dr. Neuschloss K.Körnél és ifi. Gyenes Lajos építészek.

245. Ceglédi postaépület. mgt.

246. Makói postaépület. mgt.

KMT. 1928. tav.kiáll. Kat. 14.1.

ifj. Gyenes Lajos, építés M.D.K.

és dr. Neuschloss-Knüsli Kornél közös terve megvételben részesült a Maglódi-uti szeretetház pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1929. L. évf.

ápr. 10. sz. 3. old. +
" 17. " 5. "

GYENES LAJOS építész

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 56.p

ifj. Gyenes Lajos

MDK

Ceglédi postaépület

Makói postaépület

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

ifj. Henes Lajos, epitéz M.D.K.

és Vajda Andor kőrös terve 600 K-ás harmádik díjat nyert a szombathelyi állami főreáliskola terv-pályázatón.

Állalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

aug. 27. sz. 14. old.

MDK

Dr. Heuschloss-Knüsli Kornél és ifj. Gyenes Lajos építészek.

Baár -Madas Ref. leánynevelő intézet pályaterve

Kép. 44. l.

Tér és Forma. 1928. I. évf. 7. sz.

ifj. Gyenes Lajos MDK

Református templom terve, rajz

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállítás

M.D.K.

ifj. Genes Lajos, építész

és dr. Neuschloss-Knüsly Kornél
tervei szerint felépült Attila-
körüti állami bérházat [volt Beth-
len-udvart] ünnepélyesen felavat-
ták. Komor János hosszú ismer-
tetését egy fényképpel illusztrálja.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1925. XLVI. évf.

jul. 29 sz. 2. old.

ifj. Genes Lajos, építés M.D.K.

és Neuschloss-Knüssli Kornél körös terve 900 p-ös első díjat nyert a mahói póstaépület pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1927. XLVIII. évf.
ápr. 13. sz. 11. old.

M.D.K.

ifj. Genes Lajos. építész

és Hübner Tibor
körös serve az egyik 1000
p-ös második díjat nyer-
te el a Pénzintézeti Kör
pont szabadság-teri új
székhazának pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1937. LVIII. évf.

Jul. 1. sz. 10. old.

MDK

Dr. Neuschloss-Knüsli Kornél és ifj. Gyenes Lajos építészek.

A Ludovika-Akadémia aulájának terve.

Képzőművészet. 1931. ,áre. szám.

mDK

Dr. Neuschloss-Knüsli Kornél és ifj. Gyenes Lajos építészek.

Makói postaépület terve. Kép 156 l.

Képzőművészet. 1928. 11. sz.

MDK

ifj. Gyenes Lajos

ezüstérmet kapott.

M. Képzőmüv. Egyesület...kitüntetései.
Képzőmüvészet, 1935. 12. o.

Gyenes Lajos ifj. MDK

épitész.

Liber Középisk. 14.sz. Bethlen udvar

ifj. Gyenes Lajos MDK

Baár Madar ref. leánynevelőintézet pályaterve.repr

Tér és Forma 1928.7.sz.45-46.o.

ifj. Gyenes Lajos MDK

épitész

Liber Középitke Bp. 192o. 19.o.

ifj. Gyenes Lajos MDK

A Maglódi uti szeretetotthon. repr.

Tér és Forma 1929.II. évf.5.sz. 181-182.o.

ifj. Gyenes Lajos MDK

A Maglódi uti szeretetotthon II. repr.

Tér és Forma 1929.II. évf.5.sz. 181-182.o.

MDK

ifj. Gyenes Lajos

épitész

Lebontják? Nem bontják? Ripert a Bethlen-udvarról amelyet a nyáron kicsinositottak.
Az Est. 1935. aug. 29.

MDK

ifj.Gyenes Lajos

Tsv. kiáll. Mücs. 1925. máj. 34. l.

ifj.Gyenes Lajos és dr.Neuschloss Knüsli Kornél MDK

építész ek

Budai villa terve

14 l.

Tav. kiáll. Műcs. 1925. máj.

MDK

ifj.Gyenes Lajos és dr.Neuschloss Knüsli Kornél
építészek

bárház ~~és~~ az Attila köruton és ref.tpl
Clevelandban, ép.rajzok

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 13. l.

5
5
5
9 | 1
24 ora

5 · 5
8 · 5
5
8 · 5
4
5 · 5
5 · 5
42 · 5
24 ·
66 · 5 · 6 · 50
3990
3325
4325

MDK

ifj.Gyenes Lajos építész

Döntés a lenkeutá autóbuszgarázs tervpályázata ügyében
Pesti Napló, 1938. dec.22.

MDK

ifj. Gyenes Lajos építész

Döntöttek a Pénzint. Közp. szabadságtéri székházának tervpályázatáról. Pesti Napló, 1937. jun. 26.

MDK

ifj.Gyenes Lajos építész

Magyar V: A Gellért rkp müv. kiképzésének pályaterveI. Épitő Ipar Épitő Müv. 1931. ápr. 15. 61-62 l

MDK

ifj. Gyenes Lajos

Az óbudai híd budai... Tér és Forma, 1937. 6.sz. 165-166.l.

ifj. Gyenes Lajos MDK

épitész II. dij

A bpesti férfiszabók egyesületi házának terv-
pályázata. Reáltanoda utca.
Magyar Épitőművészet 1911. 12. sz. 3o.o.

ifj. Gyenes Lajos MDK

épitész III. dij

/A szombathelyi állami főreáliskola terveire kiirt pályázat./
Magyar Épitőmüvészet 1913. 8.sz. 30.o.

ifj. Gyenes Lajos MDK

épitész III. dij

A szombathelyi főreáliskola tervpályázata
Épitő Ipar 1913. 387.o. 4o7.o.

ifj. Gyenes Lajos MDK

földszinti és I. em. alaprajz.
/Reáltanoda utcai épület/

Magyar Épitőművészet 1912. 1.sz. 5-6.o.
/A bpesti férfiszabók ipartestülete székházának tervpályázata/

ifj. Gyenes Lajos MDK

Homlokzat. II. dij. repr.
/Reáltanoda utcai épület/

Magyar Épitőművészet 1912. 1.sz. 5-6.o.
/A bpesti férfiszabók ipartestülete székházának tervpályázata/

ifj. Gyenes Lajos MDK

épitész kapta a Neuschlossi Knüschni emlékérmet

Két épitőművész kitüntetése
Az Est 1937. jun. 6.

MDK

Gyenes Lajos ifj. építész

Pénzintézeti Közp. tervpályázata.

Müvészet, 1937. lo.sz. 119. l.

21

$$\frac{296.3}{8.88}$$

$$\begin{array}{r} 296 \\ 9 \\ \hline 287 \end{array}$$

szentgyörgyvári Gyanes Lajos festőművész
Magyar kiállitás Belgrádban
Művészet, 1940. 33.sz. 47.l.

Szentgyvári Gyenes Lajos
Vörösmuskátli, olaj

Őszi Tárlat. Mücs. kiállitása. 1922. nov.
18 l.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos
Sárga symphonia

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov.
22 1.

Egyesületek, 1900-1919.

Magyar Mérnök és Epitész Egylet nagypályázata, 1914:
Balaton partján emelendő csarnok: Ezüst érem és utazási ösztöndij: ifj. Gyenes Lajos

M Ú V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
141.

Ösztöndijak, 1900 - 1919.

Utazási ösztöndij a Magyar Mérnök és Épitész Egylet nagypályazatán:
ifj. G y e n e s Lajos

M Ű V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
141.

Pályázatok, 1900-1919.

A Magyar Mérnök és Epitész Egylet nagypalyázata/1914/ - Balaton partján emelendö csarnok - Ezüst érem: ifj.Gyenes Lajos

M Ú V E S Z E T
XIII.évf.1914.
141.

B a l a t o n

A Balaton partján emelendő csarnokra kiirt nagypályazat /Magyar Mérnök és Epitész Egylet - Ezüst érem és utazási ösztöndij: ifj. Gyenes Lajos/

M Ű V É S Z É T
XIII.évf.1914.
141.

ifj. Gyenes Lajos építész

Tér és Forma, 1929

II. évf. 258-261.

kapffer Péter: Az Erzsébet-út
Forrásolata.

Gyenes épitén

Tér és Forma, 1928

I. évf. 313-316.

Somogyi károly: A vasszerelvények szerepe a modern architektúrában.

Gyenes. építész

Tér és Forma, 1928

I. évf. 282-286.

Legujabb pályázatokról: A Baár Madas pályázat.

Gyenes tajos építész

Tér és Forma 1937. 67-80

A Budapest-Városközpont tem-
pájázatról

Gyenes Lajos építész

Tér és Forma, 1930. III. évf.

382-420.o.

A XII Nemzetközi Építész-
kongresszus alkalmával
bemutatott magyar munkák

Gyenes Lajos építész

Tér és Forma, 1930. III. évf.

382-420. o.

A XII Nemzetközi Építész-
kongresszus alkalmával
bemutatott magyar munkák

Gyenes Lajos építész

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 157-166.o.
komor János: Pályázat a Gellért és Rudas fürdő környékének rendezésére

Gyenes Lajos építész

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 193-190. o.

Weichinger Károly: A debreceni városháza. Egy Terv pályázat és annak tanulságai.

Gyenes Lajos építész

Tér és Forma 1939. 229-30

Bérlő Budapesten

Gyenes Lajos épitén

Tér és Forma, 1930

III. évf. 343-349.

Györgyi Dénes. A szabadság téri épiténeti tervpályázat.

ifj.Gyenes Lajos és dr. Neuschloss Knüsli Kor
Kornél
Atilla-körúti bérház terve
Református templom Clevelandban

O.M.K.T. 1925. május. 13 1.

MDK

Gyenes Lajos

Fer.József koronázási jub.díj. Képzőművészet, 1928, II.évf. 12.sz. 172 l.

MDK

I.Gyenes Lajos

Menedékház, épitészeti rajz, kitüntető elism.

A téli kiáll. dijai. Nemz. Ujs. 1934. jan. 28. 27 l.

MDK

I.Gyenes Lajos

Krematórium Ép.rajz

Szálloda terve, " "

Templom és paplak," "

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

21 1.

L. Gyenes Lajos MDK

Csendes utca

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

MDK

I.Gyenes Lajos
épit.mű:

Templom és paplak.Magántulajdon.
Balatoni szálloda. "
Kulturház terve. "

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 21.1.

MDK

I. Gyenes Lajos

Képzőművészet, 1935. 12.o. kép

I. Gyenes Lajos MDK

épitész
Kulturház tefve

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

I. Gyenes Lajos

építész
Balatoni szálloda

Mieszarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

I. Gyenes Lajos MDK

épitész
Templom és paplak

Mücsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

I. Gyenes Lajos MDK

Tabán

Mücsarnok 1926. Őszi kiállitás

I. Gyenes Lajos MDK

épitész
Az Erzsébet sugárut torkolata
A szabadság tér délu oldalának kiképzése

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubiláris kiállitás

I. Gyenes Lajos MDK

épitész
Dobogókői szálloda
Játékkaszinó terve

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

L. Gyenes Lajos

MDK

Ópium, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállítás

L. Gyenes Lajos MDK

Ópium

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

MDK

Gyenes Lajos

Ybl E.: A Mücsarnok téli kiállitása. B.H. 1935. nov. 17. 10.l.

ifj. G y e n e s Lajos épitész

Magyar Mérnök és Épitész
Egylet nagypályázata:
ezüst érem és utazasi
ösztöndij

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
141.

MDK

ifj.Gyenes Lajos

Fábián G: Nagyszabású építőművészeti program.
É„itő ipar Építő művészet, 1928, jun. 1. 81-82 l.

iszintes, szegmentives kapu és

lapszám, 1 l)

MDK

ifj. Gyenes Lajos épitész

Kárpáti A: Magyaros épitészeti...kiáll. a N. Szal.-ban. Magy. Iparmüvészet, 1930. 162 l.

MDK

ifj Gyenes Lajos épitész

Épitőmüv. Szakoszt. javaslatai...
Épitőmüvészet, 1928. 13.sz. 205 l/

M.D.K.

Ifj. Gyenes Lajos, épitész

Hübner Vilmossal közös terve 750 $-ös munkálatban részesült a Beszkárt Lehel-úti autobusz-garázs pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.
dec. 22. sz. 16. old.

M.D.K.

ifj. Genes Lajos, építész

és Hübner Tibor
körös terve a két egen-
heit 2000 p-ös második
díjak egyikét nyerte el
a tabáni gőgszálló pá-
lyázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

márc. 10. sz. 9. old.

MDK

ifj. Gyenes Lajos

Neuschloss-Kössli emlékérmet kapott

Kiosztották a Képzőművészek Egyesületének díjait.
Pesti Napló 1937. jun.24.

MDK

ifj.Gyenes Lajos és Neuschloss Kornél építészek

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 22 l. képek.

MDK

ifj. Gyenes Lajos, épitész

Neuschloss Knüsli Kornél dr.,ép.-el közös terve:
Attila-köruti bérház.
Villa az Alvinci uton.
Budai villa terve.
Reformatus templom Clevelandban.

OMKT-Mücs. Tavaszi kiáll.és Gyüjt.kiáll.1925 máj.-jun.
Kat. 13.1.

ifj. Gyenes Lajos MDK

Széchenyi mozgókép-szinház belseje Szegeden, tempera

Mücsarnok 1921. tavaszi kiállitás

ifj. Gyenes Lajos MDK

MÁV tisztviselő és altiszti lakótelep tervezete Szombathelyre, rajz

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

ifj. Gyenes Lajos MDK

Magyar ház tervezete egy külföldi városban, tollr.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Gyenes Lajos ifj.

R.k. templom és paplak. Repr.

Magyar Építőművészet, 1931. XXXI.évf.
7-9.sz. 16.lap

M.D.K.

Ifj Gyenes Lajos

A nagy tavaszi tárlaton, a Mücsarnokban rendezett kiállitáson a 443 kép és szobormü mellett szerepel müve az épitészmüvészeti részen.

Képek, szobrok - festők, szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26.- juli 2.
X. évf. 26. sz. 23. l.

ifj. G$_{v}$enes Lajos

MDK

Villa, rajz

Nagybecskereki városháza pályázata, vizf.

Homlokzattanulmány, rajz

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállítás

MDK

Gyenes Lajos ifj.

Ifj.Gyenes Lajos és Neuschloss Kornél kislakás tervpályázata, melyet a Főváros megvett.
Homlokzatok. Repr.
Alaprajz. "

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 22.l.

MDK

ifj. Gyenes Lajos és dr. Neuschloss Knüsli Kornél

A Ludovika Akadémia aulájának terve, repr.

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 68.l.

ifj.Gyenes Lajos

müépitész

Idegenforgalmi Tanács kiállitása - a Vigadóban -
2000 pengős II.dijjal tüntették ki tervét.

Magyar Hirlap
1931.III.29

MDK

Gyenes Lajos ifj. és Neuschloss Kornél

Kislakás tervpályázatukat a Főváros megvásárol
ta.

Homlokzat, repr.

Alaprajz, repr.

Képzőművészet 1927. 4. sz.

Gyenes Lajos építész.

Fészek Művész Klubban ki-
állítást rendez, festményeket, épi-
tészeti rajzokat, grafikai műveket
mutat be.

PH. 932. XII. 16.

Gyenes Lajos.
építőmérnök.

A szegedi Fogadalmi templom-tér
tervpályázat bíráló bizottságának
tagja.

Pesti Napló, 1924. febr. 26.

MDK

Gyenes Lajos ifj.

A XIII.ker.elöljáróság tervp. 100 pengőért megvásárolták tervét. Ifj.Gyenes Lajos és Nagy István közös terve.

(-ek.) : A XIII.ker.elöljáróság székháza.

A Pesti Városháza, 1936. 5.sz. 25.lap

MDK

ifj. Gyenes Lajos és Vajda Andor

pályamunkájuk az alábbi pályázaton
600 koronás III. dijat nyert

A szombathelyi áll. főreáliak. terveire kirt pályázat. Magyar Építőművészet. 1913. 8. sz. 30.l.

ifj. Gyenes Lajos, ép.

Széchenyi-mozgókép-szinház belseje Szegeden.

Máv. Tisztviselö és altiszti lakótelep tervezete Szombathelyre. Rajz. 19.1.

Magyar ház tervezete egy külföldi városban. Tollrajz. 19.1.

Mücs.-OMKE 1921. Tavaszi Kiáll. Kat. 18.1. és 19.1.

MDK

dr.ifj.Gyenes Lajos, épitész

ezüst érmet kapott.

/Magy.Képzömüv.Egy. választmánya./

Kitüntetések a Mücsarnok kiállitásán. /Jub.kiáll./
Nemzeti Ujság. 1934 dec.22. 11.1.

I. Gyenes Lajos

MDK

Üdülőház Balatonalmádin

Dobogókői száloda

Kulturház Decsen

RTanulmány kaszinóépülethez

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

I. Gyenes Lajos

I. Gyenes Lajos MDK

Zenepalota

Iparvállalat székháza

Vizparti épület

Mücsarnok 193o tavaszi kiállitás

I. Gyenes Lajos

MDK

Vizparti épület, repr.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

I. Gyenes Lajos MDK

A máltai lovagrend székházának terve

Belvárosi "Felhőkarcoló"

Villaterv

Mücsarnok 193o tavaszi kiállitás

I. Gyermek Lajos MDK

A második Jövőrend szabályzatának tervezete

Helyéreső "Felhőkarcoló"

Villáberv

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítása

MDK

I.Gyenes Lajos,ép.

A legérdekesebb, legjelentösebb mai anyagot ezuttal az épitészek hozták a kiállitásra.
A modern magyar épitészet java alkotásai láthatók szebbnél-szebb fotografiákban.

K.A.: A Képzömüvészek Egyesületének jubiláris kiállitása.
Pesti Napló. 1934 dec.8. 12.1.

MDK

Dr.Neuschloss -Knüssli Kornél és L.Gyenes Lajos. építészek.

A Ludovika Akadémia aulája. Kép

Képzőm. Társ. Művészcsoportok. 1931. évi kiáll. Kat.

I. Gyenes Lajos MDK

Csendes utca, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

MDK

I. Gyenes Lajos, épitész.

Krematórium.	Ép. rajz.
Szálloda terve.	" "
Templom és paplak.	" "

Bp. Műcs.-OMKT N-ems. Képzőmüv. kiáll. /Rend. M. Kir. Vall. és Közokt. Min./ 1933 ápr. 19.-máj. 25. Kép. tm. 21. l.

I. Gyenes Lajos

MDK

Tabán, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

MDK

I. Gyenes Lajos építész

jó építészeti tervel szerepelt.

Mücs. - Nemz. képző mův. kiáll. - Magy. Szemle, 1933, XVIII-2.
166. l. - Gerevich

MDK

Sz.Gyenes Lajos

Santa Maria della Salute

Canale Grande

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 5 1.

MDK

Gyenes Lajos 2oo pengős dij

193o évi plakátkongresszus... Magy. Iparművészet, 1929. 171 l.

MDK

Szokolay B: Művészeti szemle. Erdélyi Helikon.
1929, II.évf. 1.sz.

Sz. Gyenes Lajos

Velence
Rialto

Ernst Múz. 138. kiáll. Munkácsy Cóh V. kiáll.
1935. márc. 5 1.

Gyenes Lajos grafikus.

Archaeologiai Értesítő

XXXIII. 1913., 282.

Sz. Gyenes Lajos

Bemutatott művei:

169. sz. „Őszi hangulat", olaj.

Balogh I.: „A" Magyar Képzőművészek I. művészeti kislexikon, Budapest, 1946. VII.

131

Gyenes Lajos MDK

Nyárutó

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Gyenes Lajos

MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Gyenes Lajos MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

MDK

Gyenes Lajos

Művészet 1940. 34. sz. 69.l.

Gyenes Lajos MDK

Vörös muskátli, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

MDK

Gyenes Lajos

Két levél. Képzőművészet 1930. 30.sz.
111.1.

Gyenes Lajos MDK

Zöld symphonia, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Gyenes Lajos, festöm.

Tabán. Awuatinta.

Árv. Közl.1937.4.sz.a. 23.1.

MDK

Gyenes Lajos, festőm.

Férfi arckép. Olf.

Műcs. - 1911-12.évi téli kiáll. Kat. 84.l.

MDK

Gyenes Lajos, graf.

170.	Tabán.	Aquatinta.
171.	Tabán.	Aquatinta.

Árv. Csarh. 1937.okt.83.sz./Árv.Közl.rk.sz./ 22.l.

Gyenes Lajos

MDK

Ferenc József fogadószobája, olf.

Virágcsoport, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállítás

MDK

Gyenes Lajos

Képzőművészet 1930. jan. 24.1.

F. Gyenes Lajos fest.

Magyar Nemzet.
1946. VIII. 25.; II. évf. 188.
(: Hí. :)

Sz. Gyenes Lajos

Kiállít.

PH. 1942. II. 18.

. . . . . .

. . . . . .

ok: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

müveivel: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

on: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Gyenes Lajos

Kiállít

MN. 1942. XI. 26.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gyö
Megrendelés esetén az összeg MNB 149
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "A
mely a terület épitészeti állagának a tö

M

Gyenes Lajos

Kiállít

Mj M. 1942. XI. 17.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gyö
Megrendelés esetén az összeg MNB 149
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "A
mely a terület épitészeti állagának a tö

M

Gr. Gyenes Lajos

festőművész

Munkácsy-céh kiállítása - Ernst Múzeumban - képével szerepel. Színes rajzai olaszországi útjáról (Velence, Riabo, Canale Grande)

Pesti Hirlap
1933.III.19.

Sz. Gyenes Lajos

festőművész

Munkácsy-céh kiállítása - Ernst Múzeumban - képével szerepel.

Esti Kurir
1933.III.23.

Sz. Gyenes Lajos

hűve mezeinel a hunkány

Cék tárgysorsjátékán

Nyság 1937 VI-4

Sz. Gyenes Lajos

Szerepelt a Munkácsy-cék negedi kiállításán.

PH. 1930. X. 21.

Sz. Gyenes Lajos

Szerepelt a Munkácsy-cék megedi kiállí-
tásán

E K. 1930 X 22.

Gyenes Lajos

Szerepelt a Munkácsy-céh szegedi kiállításán.

EK 1930 X 19

Sz. Gyenes Lajos

Műcsarnok téli tárlatain néhány jó
szerepelt.

MH. 929. XII. 22.

Gyenes Lajos

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat téli kiállításán szerepelt.

Ek.929.XII.22.

Gyenes Lajos

Műcsarnok téli kiállításán két szép kompozíciójával szerepelt.

8ó4.929.XII.22.

Sz. Gyenes

Műcsarnok téli kiállításán szerepelt.

Az Est 929. XII. 22.

Gyenes Lajos

Műcsarnok téli tárlatán képe szere-
pelt.

NU.929.XII.22.

Gyarmas Lajos

Képzőművészeti Társulat téli kiállításán a Műcsarnokban szerepel.

BH. 929. XII. 22.

Egyenes Lajos

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi műtárlaton ezüstérmet nyert.

Pesti Napló
1930.II.9.

Gyenes Lajos

A barcelonai Arte Moderno-ban rendezett nemzetközi műtárlaton ezüstérmet nyert.-

Magyar Hirlap
1930.II.9.

Szenes Lajos

A barcelonai Arte Moderno-ban rendezett nemzetközi
műtárlaton ezüst érmet nyert.

Pesti Hirlap
1930.II.9.

MDK

Gyenes Lajos Sándor

Egy csokor ibolya olajf.
Parkrészlet "

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Majus. 9.1.

Gyenes Lajos S.

MDK

Őszi barackok, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállítás

Gyenes Lajos

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1927. IV. 2.

Sz. Gyenes Lajos

Alkotása, a szfőv.képzőm.gyüjteményének kiállitásán a Műcsarnokban.

P.H.932.VI.19.

Sr. Ayres Leitos

Szentgyörgyi Gyenes Lajos

Szerepelt a Műcsarnok tav. tárlatán.

E.K.932.IV.24.

Szentgyörgyi Gyenes Lajos

Szentgyörgyi Gyenes

"Teremrészlet" c. műve a Műcsarnok tav. tárlatán.

8.0.932.IV.24.

Szentgyörgyi Dénes

"Természetelet" c. műve a Műcsarnok tav. kiállitán.

8.0.932.IV.24.

Sz. Gyenes Lajos

Nemzeti Szalon csendéletkiállításán szerepelt.

Esti Kurir 932. II. 21.

Sz. Gyenes Lajos festő

Műcsarnokban a nagy magyar kiállításon neve szerepelt.

EK. 932. Ü. 21.

Sz. Gyenes Lajos.

A Mücsarnok téli kiállítására felhozták a szolnoki műnératelep jubilaeni kiállítását, melyen műnei szerepelnek.

Esti Kurir, 1927. dec. 18.

Sz Gyenes Lajos

festőművész

Munkácsy-cén kiállitása - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1930.XI.9.

Sz.Gyenes Lajos

festőművész

Munkácsy-ősh kiállitáson - Ernst Museumban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1930.XI.12.

Gyenes Lajos

gyümölcsezendélete a fé dolgok köré tartozik.

(gy.t.): Függetl. Nüvészek kiáll.-a. (N. Sz.)

8 ó.u. 931. XI. 15.

Amerika békéjének kérdése a pánamerikai kongresszuson

Lima, december 16.

A *Havas-Iroda* különtudósitója jelenti: Az amerikai államok értekezletén az Egyesült Államok küldöttsége csütörtökön délután emlékiratot terjesztett elő a napirendről.

Ebben javasolja a többi közt az amerikai földrész békéjének megszilárditására uj szerződés kötését.

A szerződéstervezet a fennálló szerződések szellemét követi és tanácskozóeljárást rendszeresit. Mint megjegyzik, az Egyesült Államok az emlékiratban semilyen gazdasági természetü javaslatot nem tesznek. (MTI)

Csatornával kötik össze az Atlanti-óceánt és a Földközi-tengert

London, december 16.

(Inf.) A *Daily Telegraph* nagy feltünést keltő párisi jelentést közöl, amely szerint

a francia és az angol kormány, továbbá holland érdekelt körök között megállapodás jött létre, hogy csatornával kötik össze az Atlanti-óceánt a Földközi-tengerrel.

A csatornát Délfranciaországon vezetik keresztül és alkalmassá teszik óceánjáró hajók és hadihajók közlekedésére. Az óriási csatornán keresztül halodnának az angol és francia óceánjárók, továbbá hadihajók.

Arról van szó, hogy a Bordeaux és a La Nouvelle között már most meglévő csatorna-hálózatot

90 millió font (mintegy két és negyed milliár pengő) költséggel kiszélesitsék.

A lap megjegyzi, hogy a nagyszabásu csatornaépitéssel *legfeljebb 1942 decemberében készülnének el.* A csatornaépités *százezer embert* foglalkoztat négy éven keresztül.

Tretorn Wimpassing **HÓ-SÁRCIPŐ** nagy választékban, olcsó árban
Neumann Géza sportszaküzlet, most csak Rákóczi-ut 34. Rókus-kórházzal szemben. — Hó- és sárcipő-javitás

A szilveszteri záróra

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A belügyminiszter rendelettel megállapitotta a szilveszteri zárórát. A miniszter december 31-én mindennemü nyilvános étkező- és szórakozóhelyiség nyitvatartását, továbbá az ezeken a helyeken szokásos szórakoztató zenélést *reggel hat óráig engedélyezte.* Felhatalmazta egyuttal az illetékes rendőrhatóságokat, hogy e napon *szini-, mozgófénykép-, hangverseny- és egyéb előadások, továbbá a táncmulatságok és össztáncok* tartását előzetes engedély alapján *szintén reggel hat óráig engedélyezhessék.*

TOKAJI A BOROK KIRÁLYA FUCHS TOKAJI A KORONÁJA
LERAKAT V. NADOR U. 5 TEL. 81-2-74 TOKAJI MINTAPINCE FUCHS LÁSZLÓ.

Fiatal magyar irók és müvészek előadássorozata

A *Magyar Munkaközösség* tudományos előadássorozatának keretében szombaton, december 17-én este hat órai kezdettel a Társadalomegészségügyi Muzeum előadótermében (Eötvös-utca 3.) *Sárközi* György kiváló fiatal magyar iró tart előadást *„Mai magyar irodalmi mozgalmak"* cimmel.

30 év óta

birja a Darmol sok millió ember bizalmát. Ez legjobban bizonyitja, hogy milyen jól bevált. — Szórekedés ellen a kedvelt hashajtó: DARMOL

— **Halálozás.** Özv. dr. *Klein* Sándorné szül. *Bánd* Ilonka f. hó 9-én váratlanul elhunyt.

x **Egészségének** fontos, hogy *Sikondán* a természetes *meleg szénsavas gyógyfürdőket* használja. *Központi fütés, folyó viz,* modern szobák. Prospektust küld az igazgatóság, Budapest, Mérleg-utca 12. Tel.: 389-054.

Két magyar lapot betiltottak Nagyváradon

Bukarest, december 16.

(Inf.) A Nagyváradon megjelenő *Néplap* és *Magyar Lapok* cimü ujságokat *bizonytalan időre betiltották.*

A betiltás mindaddig érvényben marad, amig le nem zárul a *bünvádi eljárás Scheffler kanonok, a két lap főszerkesztője ellen.* A kanonokot két héttel ezelőtt államellenes tevékenység cimén *börtönbe vetették.*

Hashajtónak **ARTIN** dragée. Biztos. Olcsó!

Ülést tartott a Magyar Képzőmüvészek Országos Szövetsége

A *Magyar Képzőmüvészek Országos Szövetsége* elnöksége és segélyzőbizottsága szerdán tartott ülésén *Róna* József elnökölt, aki bejelentette, hogy a szövetség *a visszatért Felvidék képzőmüvészeit testvéri szeretettel segiti s kapcsolja be a szövetség munkájába. Szentgyörgyi Gyenes Lajos igazgató ismerteti a szövetség szociális és gazdasági munkásságát és munkaprogramját.* Jelenti, hogy a müvésztársadalom sulyos anyagi bajainak orvoslására novemberben közel *4000 pengőt forditott* a szövetség és az igazgató előterjesztésére az elnökség s a segélybizottság *8000 pengő segélyt szavazott meg 150 segélyt kérő müvésznek.*

Müvész-szociális kérdések során az 1938-as év történeti jelentősége, képzőmüvészeti megörökitésének ügye is szóba került. Az idevonatkozó munkaterv kivitelére ötesztendős programot terjeszt a szövetség az illetékes fórumok elé.

Az ülés szónokai mind köszönetet mondtak Sz. *Gyenes* Lajos festőmüvésznek, a szövetség agilis igazgatójának az 1938-as esztendőben is végbevitt eredményes, önzetlen munkásságáért.

BAJTÁRSKERESÉS

A Károly-csapatkeresztre való jogosultságuk igazolása végett az alábbiak kérik azon volt bajtársaikat, akik tanusithatják a harctéren teljesitett szolgálatukat, közöljék velük elmüket a szerkesztőség utján:

A felhivást és a válaszokat dijtalanul közöljük.

Bársony Sándor (68. gy. e.) keresi azokat a bajtársait, akikkel az 1915 február 1 és 2-iki Turka (Galicia) községi ütközetnél orosz fogságba esett. Arra emlékszik, hogy *Baróthy* százados volt a századparancsnok. *Gulden* nevü főhadnagy is a fogságbaesettek között volt.

Dr. *Schiffer* Ferenc a karánsebesi 43. közös gy. e. tart. főorvosa, majd ezredorvosa, előbb zlj, utóbb ezredorvosfőnök 1914 szeptemberétől novemberig az északi fronton müködött. — *Herczig* Pál volt tizedes 1915 decemberben a 71. ezred menetszázadával Szászvárosból az orosz harctérre, Bukovinába ment. Toporlucon a 77. ezredhez osztották be és a Kocsubahegyen volt állásban. 1916 juniusban a Brussilov-offenziva alatt Csernovitznál hadifogságba esett. — *Deutsch* Lajos a 38. Molinári-ezred önkéntese 1918 márciusban Silosból az olasz frontra ment, hol a 105. kombinált gy. e.-nél teljesitett szolgálatot. — *Pogány* Béla e. é. önk. szakv. a 6., később a 8. lovastüzérezrednél, 1915 április 1-től október 1-ig a galiciai, bukovinai és besszarábiai orosz fronton az 1., 2., 3. és 4. Munitionscolonne-nál teljesitett szolgálatot, mint szak. par. felderitő telefonista. Csapata minden ütközetében résztvett. Emlékszik *Pöhm, Mecenzéf* és *Magos* György főhadnagyokra, *Hirsch, Pajor, Domán* és *Dienes* önk. társaira. — *Darm (Darvas)* Vilmos színész, a volt 1. közös huszárezr. távirász örm. az orosz harctéren volt, ahol fogságba esett. Parancsnokai: *Szentkirályi, Gottesmann* Alfréd örnagyok és *Gerő* főhadnagy győri lakosok voltak. — *Grün* Gyula a 2. vártüzérség 9/75 cm. légelhárító komb. ütegnél Sebenicoban teljesitett szolgálatot 1917-ben. Ütegparancsnoka dr. Wolf volt. Emlékszik *Lichtwitz* hadnagyra Budapestről, *Borza* szolg. vez. őrmesterre és *Schubert* szakaszvezetőre.

Fürst József 1915 március elején Nagykanizsáról a 307. gy. e.-del ment Bukovinába, ahol a Kolomea. Okna, Pohorluc körüli harcokban vett részt. Parancsnokai: *Sut* Cézár és *Zvorej* századosok voltak, emlékszik *Lukics* zászlósra, *Fábián* őrmesterre, *Pataky* szak.-vezetőre. Innét az 1. honv. gy. e. telefonosztagához tették át. Parancsnoka *Szita* László százados volt. Emlékszik *Korn* hadapródra, *Wein* Miksa és *Czobor*, továbbá *Székely* és *Puskás* őrmesterekre, akikkel Bukovinából Dalmáciában, a Lovcenen, majd Montenegróban teljesitettek szolgálatot. — *Ungár* Artur a 16. honv. gy. e.-del 1914-ben Galiciában vett részt a harcokban. Emlékszik *Pogány* zászlósra és *Váradi* őrmesterre.. — *Weisz* István hadapr.-jel. a losonci 25. közös gy. e. 4. zljával 1918 májusától augusztusig volt az olasz fronton (Vitelli-állások, Stilfs, Ferdinandhöhe.) Később 1918 szeptember—novemberben a 125. komb. ezrednél a Monte d'Val Bellán. 1918 november 3-án Trientben ezredével fogságba esett. Emlékszik *Jirás* századosra, *Engler* Samu főhadnagyra, *Wiest* Károly, *Werner, Petrovics, Lefkovics, Rachl, Suta* és *Illés* hadnagyokra.

Schirmann Viktor őrvezető 1916 április 1-től a 29. népf. gy. e. 6. századában *Erber* főhadnagy parancsnoksága alatt teljesitett harctéri szolgálatot, 1916 julius 16-án történt fogságba eséséig. — *Frühzeitig* József a 86. közös gy. e.-del 1916 májusában a 21. menetszázaddal ment az orosz frontra. Az Izipovce, Nefterovce, Kokutkovce, Presovce vonalon volt. 1917-ben a Mogilán volt a géppuskásokkal. — *Fischhof* Adolf 1915 májusban ment ki az orosz harctérre, ahol a 30. honv. gy. e.-ben teljesitett szolgálatot 1915 augusztus 15-ig a Bugfolyó partján. Keresi különösen *Finda* önkéntest, aki budapesti és dr. *Pápai* Lajos hadapród-őrmestert, aki jászszentlászlói lakos volt. — *Liener* Zoltán a 311. honv. gy. e.-ben az ojtozi szorosnál vett részt a harcokban. Tiszttársai *Bajtos* József hadnagy, *Wittich* főhadnagy és *Fried* százados budapesti ügyvéd voltak. *Ruttkay* főhadnaggyal a lucki harcokban vett részt. *Berger* hadnaggyal és más bajtársaival a 26. horvát gy. e.-ben a Monte Grappán és a Pertican volt együtt az ott folyó harcokban. — *Kugler* Gyula a pozsonyi 13. honv. gy. e.-től 1915 május 10-én *D'Elia* százados parancsnoksága alatt ment az olasz frontra, a karintiai hatarra. Pontáfel környékén járőrharcokban vett részt. Kéri különösen parancsnoka cimét.

Ullmann Mór özvegye keresi azokat a bajtársakat, akik néhai férjével 1914 végétől 1915-ig az orosz harctéren a 6-os népfelkelő gyalogezrednél szolgáltak. Férje 1916-ban orosz fogságba esett és 1918-ig az *omszki* fogolytáborban volt. — *Friedmann* Alfréd a 30. honvédgyalogezreddel 1916 szeptember 20-án ment az orosz harctérre. Résztvett a *Kirlibaba* körüli harcokban. Később a 306. ezredhez került. Itt volt az összeomlásig. Kéri *Horváth* István hadnagy volt parancsnoka cimét, továbbá *Heitlinger* Henrik volt bajtársa jelentkezését, ki a 30-as törzsnél volt beosztva.

Laufer Dezső 1914 december 23-án indult az orosz-lengyel harctérre, onnan a Kárpátokba a 32. közös gyalogezreddel. Századparancsnoka *Jakubek* kapitány volt. Emlékszik *Boda* József bajtársára, aki 1914-ben a Szövetség-utcában lakott. Később 1917-ben a pécsi 6-os közös gyalogezreddel a zborow—tarnopoli harcokban vett részt. 1917 julius 2-án orosz fogságba esett.

Steiner Adolf az I./51. honvédtüzérezrednél 1916 őszétől a román fronton, Bukovinában, Dornavatrán, majd 1918 áprilistól leszerelésig az olasz fronton teljesitett tüzvonalbeli szolgálatot. Emlékszik *Ferenczy* századosra, *Ganz* főhadnagyra, *Oltványi* hadnagyra, *Guba* tiszthelyettesre, *Deszkás* és *Gertner* tüzmesterekre. — *Weisz* Vilmos 1913-ban a pozsonyi 13. honvéd gyalogezred 3. zászlóaljában szolgált. Mozgósitáskor az első menettel, *Dörney* őrnagy zljparnoksága alatt mentek az orosz frontra. Századparancsnoka *Kaar* József százados volt, később *Délia* százados, majd *Hollósy* és *Éllő* Tivadar főhadnagyok. Emlékszik *Bartalos* őrmesterre, *Zechmeister* szakaszvezetőre.

Harmos Gyula tüzértizedes a nagyváradi 19. tábori tüzérezred 1. muníciós oszlopánál 1914 szeptembertől 1915 julius 27-ig teljesitett szolgálatot a fronton. Parancsnoka *Vidovics* kapitány volt. Emlékszik *Greilinger* főhadnagyra, továbbá *Katona* Lipót, *Schwarz* Andor szakaszvezetőkre, *Schwarz* Béla tüzmesterre. A tábori posta száma 109 volt. — *Grozer* Gyula a 7-es komáromi vártüzérekkel Déltirolba ment a *Tonale* szakaszhoz. Tábori posta száma 611 volt. *Pézo* és *Montezzo* környékén volt az állása. Parancsnoka *Gunczy* főhadnagy volt. Később a 10 cm-es *Gebirgshaubitznál* parancsnokai *Szilárd* főhadnagy, *Weisz* hadnagy és *Rotter* tüzmester voltak. 1915 szeptembertől 1916 márciusig. Innen a *Passa Paradiso* vonalra kerültek, ahol 1917 áprilisig voltak. Itt emlékszik még *Gessler* káplárra, *Bolla* és *Emmer* tüzmesterekre. Később az 5. Batteriehoz, majd a 8-as hegyitüzérséghez került, hol parancsnoka *Adorján* főhadnagy és *Dán* önkéntes szakaszvezető voltak.

Dr. *Tihanyi* Dezső hadnagy az olasz fronton 1916 juliusától 19.. májusáig a III. nehéztüzér ezrednél Tonellopasz-rayon II. Adamellocsoport, Feldpost 611, Artilleriegruppe Haupt. *Enenkl* Festungsart. Baon Nr. 7-nél teljesitett szolgálatot. Emlékszik *Wenecsek, Fuchs, Kralicsek* és *Roth* Sándor főhadnagyokra, kiknek cimét kéri. — *Jakubovics* József őrvezető, a 20. népf. honv. gyalogezred 4-ik zrj. géppuskás századánál 1916-tól az összeomlásig *Török* százados parancsnoksága és *Kulcsár* Viktor hadnagy szakaszparancsnoksága alatt teljesitett harctéri szolgálatot. — Dr. *Heumann* Imre tart. hadnagy, volt ügyvéd 1915 augusztus elsején vonult be Nagybereznára a 66-ik közös gyalogezredhez s 1916 február 12-től a 12-ik közös gyalogezredben az olasz harctéren teljesitett csapatszolgálatot, majd betegen tért vissza. 1917 december 12-én a francia harctérre ment, ahol a háboru végéig maradt. Utolsó állományilletékessége a 62-ik közös gyalogezred volt. *Öt árvája kéri* a volt bajtársakat néhai apjuk tüzharcosságának igazolására. —

VÁLASZOK

Paller Árpád e. önk., 23-ik közös gyalogezredbeli felhivására jelentkezik *Ringwald* Rezső órás (Budapest, VIII., Luther-utca 4, földszint) s közli, hogy vele mint csererokkant érkezett haza s ugy hiszi, ő volt az, akit mint sulyos beteget egész Svédországon át vezetett.

Özvegy Lukács (Lengsfeld) Istvánné felhivására *Fazekas* József (Dob-utca 74), volt 60-ik gyalogezredbeli közli, hogy felvilágositást tud adni. Este 7-től fél 9-ig található.

Rottmann Ferenc 34-ik gyalogezredbeli hadapródőrmester felhivására *Rimai* József (Simontornya), közli, hogy boldogult öccse, *Rimai* Lajos hadapródőrmester 1917 augusztus 28-án az Isonzó-fronton, a Monte San Gabrielle melletti harcokban hősi halált halt.

Frankl Arnold felhivására *Lakos* Miklós (Budapest, V., Wekerle Sándor-utca 10, II. 3) közli, hogy ugy emlékszik, együtt voltak, szivesen áll rendelkezésére. — *Klein* Lipót érdeklődésére *Anda* István e. e. hadnagy (Budapest, Döbrentei-u. 2—4) közli, hogy az általa keresett *Roth* százados, a 6. honv. huszárezred századosa, az Ukrajnában történt visszavonulás alatt értesülése szerint meghalt. — *Spinner* Sándor 21-ik honv. gy. ezr. 7-ik századbeli felhivására *Visnyei* József (Sarkad, Bihar megye, Sarkadi Cukorgyár) értesiti, hogy tüzvonalbeli szolgálatát igazolni tudja; ő volt az, aki nevezett bajtársa nővérének fogságbajutását 1917 augusztusban megirta. Szeretné, ha Spinner bajtársa soraival őt felkeresné. — *Schreiber* Sasvári Jenő kérésére *Fantó* Jenő (Budapest, VII., Dembinszky-utca 10, III. 57) közli, hogy a keresett 34-es bajtársakról felvilágositást tud adni s lehet, hogy ő is felismeri. Található minden este félöttől félhatig a lakásán. — Ugyancsak *Schreiber Sasvári Jenőnek* *Csillag* Elemér, a volt 34-ik közös gyalogezred 8-ik századának volt élelmezési altisztje üzeni, hogy telefonon bármely napon felhivhatja 9—1 és 4—6 között a 120—336. szám alatt.

Bajtársi találkozó

A *francia hadifogságban,* a St. Angeaui táborban volt tisztek és legénység első találkozója *holnap, december 17-én, szombaton* este 7 órakor lesz a Mátyás-pincében.

A volt cs. és kir. 85-ik gyalogezred altiszti és legénységi bajtársak felkérik a Budapesten és környékén lakó s az ezredhez tartozó bajtársakat, hogy *december 18-án, vasárnap délelőtt 10 órakor* a VII., Izabella-u. 29. szám alatti Ferenczi-vendéglőben tartandó bajtársi találkozón jelenjenek meg. Akadályoztatás esetén *Kürthy* Endrénél (VII., Rózsa-utca 40a, I. em. 4) kérik ennek szives bejelentését.

Vitéz tiszafői Hellebrondt Antal ny. tüzérségi tábornok és *Schreiner* János ny. tábornok védnöksége és vezetése mellett *a budapesti volt m. kir. 1. honv. tábori ágyusezred* és a belőle alakult tüzérezredek bajtársi köre megkezdte szervezkedését. A szervezőbizottság arra kéri a fenti ezredek kötelékében szolgált tényleges állományu és tartalékos tiszteket, altiszteket, valamint a legénységi állomány tagjait, hogy ugy a maguk, mint a kötelékükbe tartozó bajtársak cimét postán haladéktalanul közöljék Budapest, VII., Munkás-u. 3-b, fszt 5 cimre. Közli: *Kölcsei Kende* Péter ny. főszolgabiró e. e. őrnagy. — *Heidinger* Gusztáv (Budapest, Doboz-utca 17) kérdezi, hogy *a volt szabadkai 6-os honv. gy. ezredbeli* bajtársaknak mikor és hol van az összejövetelük.

— **Gyomorrontásoknál** igyunk mindig egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvizet, mert ez az emésztőcsatornát gyorsan és alaposan kitisztitja és igy biztos megkönnyebbülést szerez. Kérdezze meg orvosát.

x **Ha brilliáns,** arany és ezüst ékszertárgyait jól kivánja értékesiteni, keresse fel Singer I. ékszerész céget, IV., Egyetem-u. 11.

UJ KORSZAK

AMIT ifjukorunkban egész polcot elfoglaló történeti müvek három-négy kötete képviselt, testes könyvek néhányezer lappal, egykoru képek másolataival, oknyomozó tanulmányokkal ivelve át sorra következő nemzedékek életét, azt ma kéthetenként jelentik be türelmetlen közéleti szereplők, maguk számára foglalva le a korszakalapitás dicsőségét. Tegnap megint uj korszak kezdődött a főváros életében a kereszténypárt vezetőjének bejelentése szerint, más, mint ami eddig volt, egészen más, eddig ismeretlen, hatásában utólérhetetlen, nemzeti irányzatában, kereszténységében felülmulhatatlan. A valóságban pedig az történt, hogy összefogott Csilléry András pártja a kormánypárttal, a hatalmi többség biztositására. Husz esztendő óta — legyünk őszinték — tulajdonképpen folyton ez a helyzet. Bethlen alatt, Gömbös alatt, Darányi alatt mindmegannyiszor pecsétet ütöttek erre a szövetségre, jobbadán sikerrel, husz esztendő óta ez a koalició irányitja a budapesti városházát, husz esztendő óta hirdeti a kereszténypárt a maga felsőségét és egyedüli elhivatottságát, anélkül, hogy a választók egyharmadrészénél nagyobb táborra hivatkozhatna. Minden alkalommal uj korszakot kezdtek s nyilván a gyenge itélőképességü kortársban van a hiba, aki sehogysem tudja felfedezni a lényeges különbséget régi és uj között. Bizony ismert lemez már ez s még a szavak, a mondatok, amelyekkel bejelentik, sem hatnak az ujszerüség varázsával. Amerika felfedezőjéről nem emlitik a krónikák, hogy bejelentette volna az uj kort, mikor lábát partra tette, de hát mit is jelent az ő apró eredménye — ugyebár — a tegnapi naphoz képest. Kolumbusz Kristóf kénytelen volt korszakalkotásának elbirálását az utókorra bizni; napjaink hajósai nem engedik át a döntést ilyen bizonytalan tényezőnek. Ők maguk és rögtön megállapitják cselekedeteik történelmi jelentőségét.

* *
*

UNGVÁR

OLVASSÁK EL a nagy nemzetieskedők az ungvári üzenetet. Világos és érthető. A Felvidék hazatérésének könnyes, meghatott, boldog ünnepén fölemeltük már szavunkat az ellen, hogy egyes pártok mohó türelmetlenséggel csak a maguk kicsinyes érdekeit tekintve politikai vadászterületnek tekintsék a sokat szenvedett földet s agitációjukkal megzavarják a visszacsatolt magyarság lelki egységét. Mi sem természetesebb, mint hogy a hazafias jelszavakkal legsürübben teleaggatott mozgalom tartotta magára legkevésbé kötelezőnek ezt az erkölcsi parancsot s nyers szilajsággal berontott az ünneplő lelkek békés összhangjába. A tőlük megszokott módszerekkel és eszközökkel. Kik rajzottak köréjük rögtön? Ime, igy ir az Ungvári Közlöny: „Olyan elemek kezdtek el felekezeti türelmetlenséget hangoztatni, akiknek minden okuk megvan arra, hogy hallgassanak. Olyan elemek kezdték el a magyar nemzeti sorsközösséget mindig büszkén vallókkal szemben vallásuk kihangsulyozását, akik nem is oly régen sorbaállottak az ungvári közjegyzőségen, hogy nemzetiséget változtathassanak. Olyan elemek lettek a szélsőséges mozgalmak ungvári apostolai, akik nemrég önző anyagi érdekből és egyéni haszon reményében eldobták magyarságukat.“ — Ezt üzeni Ungvár s ezt az üzenetet minden tisztességes lelkiismeretnek meg kell értenie, ha nemzeti érzése nem külső máz, vagy eszköz az érvényesülésre; ezt az üzenetet meg kell értenie a magyar társadalomnak, mikor azt látja, hogy a rosszhiszemü célzatosság a tények elferditésével már a Felvidéket is csak saját indulati politikája eszközének akarja felhasználni. Látjuk az erőfeszitést, mellyel a hangulatkeltés a maga maszlagát be akarja vinni a Felvidékre, látjuk szándékát is, melyet a kenetteljes, mézes-mázos lelkendezés nem leplez el. Látjuk az ártó szándékkal összeállitott névsorokat s látjuk a taktikát, mely joggal bizik abban, hogy a becsületes megértés nem siet ellen-névsorokat összeállitani, mert tudja, hogy a rabság, az elnyomás sok mindent megmagyaráz. De kérdjük: hát oda akarják sodorni valóban a dolgokat, hát hajszává akarják mérgesiteni a légkört, hát alkotó munka helyett minden áron a szenvedélyek pusztitását kivánják fölkelteni? Ungvár üzenete talán kijózanithatná őket. Vagy csak addig tisztelik, szemforgató módon a felvidéki szellemet, amig a maguk részérdekeinek szekerébe remélik befogni?

* *
*

KÖNNYENÉLÉS

VAJJON tényleg a könnyenélésnek, az élet tulkönnyen vevésének légköre terpeszkedett volna el, bizonyos gondtalanság következtében a fővároson, mint Imrédy Béla miniszterelnök mondotta? Bizonyos, hogy egy milliós fővárosnak nemcsak nálunk, másutt is van egy jobbadán igen vékony rétege, mely gondtalan, könnyen él; részben kedvező anyagi helyzetének, részben talán léhaságának következtében. De valamelyest mi is látunk ennek a városnak életéből, hiszen a közönség ugy fordul manapság az ujsághoz, mint lelki orvosához. S éppen az utóbbi időben mi inkább a sulyos gondot, az elgyötörtség légkörét láttuk elterpeszkedni Budapest felett, semmint a könnyenélés, vigadás levegőjét. Mit számit a millióhoz képest az a néhányezer kivételes, szerencsés, biztonságos, vagy könnyelmü ember, mikor széles rétegek a holnap reménytelenségével viaskodnak, mikor százezrek feje felett egy szüntelen hangulatkeltés nyomában körvonalait bontó drákói megkülönböztetés pallosa fenyeget, mikor a köztisztviselők a legszerényebb élet legszükebb korlátai közé zárva is alig találják meg — ha egyáltalában — háztartásuk költségvetésének egyensulyát, mikor a kereskedelem vergődve kapkod levegő után? Ezek a százezrek, igen, s nem a néhány könnyenélő. Ezek teszik a főváros polgárságát, nem a mulatók közönsége. Amelynek költekezésén egyébként a szigoru moralista megütközhet, de a gazdaság embere tudja, hogy a könnyen költött pénz sem a csatornába hull, hanem nagyon sok kisember kenyeréhez járul

ELÜTÖTTE EGY AUTÓ
gróf Teleki Mihály földmüvelésügyi minisztert

Csak egész könnyü sérülést szenvedett a kezén
Ugyanott autóbaleset érte Aschner Lipótnét is

Ma délelőtt kevéssel 10 óra előtt a földmüvelésügyi minisztérium hatalmas palotája előtti téren egymásután két *autóbaleset* történt. Az egyiknél *gróf Teleki Mihály földmüvelésügyi miniszter* sérült meg, a másiknál pedig az *Egyesült Izzólámpagyár Rt. vezérigazgatójának, Aschner Lipótnak a felesége.*

Az első karambol

Mind a két baleset szerencsétlen véletlenségből keletkezett. Egy szürketaxi a földmivelésügyi minisztérium előtt haladt az *Alkotmány-utca* felé. Amikor a sarokhoz ért, *kirobogott az Alkotmány-utcából egy nagy magánautó.* Később derült ki, hogy ez a gépkocsi *Bartkó* János szolnoki gépgyáros tulajdona. Az autóban bennült *Aschner* Lipótné, az Egyesült Izzólámpagyár Rt. vezérigazgatójának felesége. A két automobil nem tudta egymást kikerülni.

A szolnoki gépgyáros autója nekiszaladt a szürketaxinak, oly erősen, hogy a jóval kisebb taxi szempilantás alatt felborult.

Csörömpölve törtek el az autó üvegei, percek alatt nagy embersereg gyülekezett össze s hamarosan értesitették a mentőket is.

Közben a járókelők a kerekeivel égnek meredő kocsiból kimentették a sulyosan megsérült Aschner Lipótnét

az összetört kocsiból. Megsérült a taxi soffőrje is. Hamarosan keritettek egy üres autótaxit, *Aschner* Lipótné kisérője beültette oda és sietve a Park-szanatóriumba szállitották. Mire a mentők kiérkeztek, már sok dolguk nem akadt, azonban valaki lihegve odafutott a mentőkocsihoz és igy szólt:

— *Ne menjenek el még az orvos urak, ujabb baleset történt, megsérült a földmüvelésügyi miniszter.*

A miniszter balesete

Percek alatt tisztázódott, hogy mi történt. Tiz óra lehetett, amikor gróf *Teleki* Mihály miniszter titkárának, *Vaszary* Lászlónak kiséretében *elhagyta a földmivelésügyi minisztérium épületét.* A miniszter a parlamentbe akart átsétálni gyalog. Ez még akkor volt, amikor *a közelben fölborult autótaxi körül még a kiváncsiak tenge állldogált.*

Gróf *Teleki* Mihály éppen fel akart lépni a kocsiut tulsó oldalán lévő járdaszigetre, amikor

közben hátranézett a karambol szinhelye felé.

Ebben a pillanatban egy hátulról érkező automobil

egyik oldalalával elütötte a minisztert.

Mellette haladó titkárának semmi baja nem történt, de gróf *Teleki* Mihály felkiáltott:

— *Megsebesültem, vérzik a kezem.*

A miniszter saját lábán visszasietett a minisztérium épületébe és a még közelben tartózkodó mentők részesitették első segélyben. Megállapitották, hogy gróf *Teleki* Mihály

balkezén két ujja közt felrepedt a bőr,

valószinüleg az autó kilincse tépte fel. Összeütközés nem történt. Sebét bekötötték és az éppen ottlévő mentőket autón a Bakay-klinikára szállitották a minisztert, ahol Bakay professzor azonnal elvégezte rajta a szükséges kezelést.

Hogy történt?

A baleset után nyomban megjelent a Kossuth Lajos-téren a rendőrség baleseti járőre. Hamarosan tisztázták mind a két karambol előzményeit és a tényállást irásba foglalták. Megállapitották, hogy a minisztert elütő automobilt *Melich* Pál banktisztviselő vezette, aki

abban a pillanatban, amikor a minisztert elütötte, megállt gépkocsijával.

Az autótulajdonos banktisztviselő mentegetődzve mondotta a következőket:

— Lassan mentem a minisztérium előtt gépkocsimmal, mert *láttam, hogy az Alkotmány-utca sarkán nagy tömeg áll valami autókarambolnál.* Tülköltem is, de amikor a járdasziget előtt elhaladtam, *valami csattanásfélét hallottam* Természetesen azonnal megálltam, hogy megnézzem, mi történt. Igy szereztem tudomást arról, hogy a gépkocsi oldala a földmivelésügyi miniszteren sebet ejtett.

Tekintettel arra, hogy *gróf Telekt* Mihály balesetének szemtanui azt állitották, hogy *a banktisztviselő nem dudált* és az éppen a járdaszigetre fellépő, de az őt elütő autónak háttal álló minisztert gépkocsijával *nem kerülte ki,* kihallgatás végett a gázoló automobil vezetőjét, Melich Pált előállitották az V. kerületi kapitányságra.

Aschnerné súlyosan megsérült

A Park-szanatóriumba szállitott *Aschner* Lipótnét nyomban gondos ápolás és vizsgálat alá vették. Dr. *Révész* főorvos röntgenfelvételeket készitett róla, a szanatórium sebészei pedig első segélyben részesitették. Megállapitották, hogy

Aschner Lipótné egyik bordája eltörött,

amint a karambol következtében lezuhant ülőhelyéről. Az összetört ablaküvegek szilánkjai is megsebesitették az uriasszonyt homlokán a bal szeme fölött, ahol négy centiméteres, csontig hatoló vágást szenvedett az üvegtől. A bal fül mögött ugyancsak négy centiméter hosszu, csontig hatoló éles vágási sebhely van. Az orvosi vélemény szerint azonban a sulyosan sérült *Aschner* Lipótné állapota *nem életveszélyes.*

Letartóztattak egy szélhámos volt szinészt

A rendőrségen ma délelőtt letartóztatták *Hátfalvy* János volt szinészt, aki ellen három különböző ügyben csalások és sikkasztások miatt körözést adott ki az ügyészség, mert különböző szélhámosságokat követett el.

Kiraboltak egy besszarábiai milliomos kereskedőt

Bukarest, december 16.

A besszarábiai Paslita városkában a péntekre virradó éjszaka vakmerő rablótámadás történt. Ismeretlen tettesek *betörtek a városka leggazdagabb kereskedőjének, Goldmannak a lakásába, kirángatták ágyából a milliomos kereskedőt, feleségét és két gyermekét, megkötözték őket, betömték a szájukat és az ágy alá dugták őket, majd kirabolták a lakást s minden készpénzt és ékszert elvittek. Több mint egymillió lei zsákmányoltak.*

A rablótámadást csak reggel fedezte fel a cselédleány. amikor keresni kezdte gazdáját és a családtagokat, akiket végül *félig megfulladva talált* az ágyak alatt. A csendőrség erélyesen nyomoz a rablók után.

Megjelennek Somlyó Zoltán versei

A karácsonyi könyvpiacon megjelenik *Somlyó* Zoltán verseskötete *Örkényi Strasser* szobrászmüvész mélynyomásu dombormüvével.

Érdekes itélet egy bukaresti szinésznő válóperében

Bukarest, december 16.

Nagy érdeklődés mellett hirdette ki a bukaresti polgári törvényszék pénteken délben az itéletet *Body Ilona ismert bukaresti szinésznő válópörében.* A szinésznő már több mint egy éve különváltan él férjétől s *hütlen elhagyás cimén kérte a válást.*

A válópör szenzációja egy tanuvallomás volt, amely szerint a válófélben levő házastársak nemrégiben nyilvános helyen csókolództak.

A biróság a tanuvallomás alapján *elutasitotta a válókeresetet.*

DOXA
a tökéletes svájci óra
Karácsonyra DOXA órát vegyen!
Az ólomplombára figyeljen!

Lyenes Lajos
grafikus

l. Arch. Ért.
1913. 283. l.

MELOCCO L.

CEMENTGYÁR ÉS BETONÉPITŐ VÁLLALAT

BUDAPEST Központi iroda és gyá
III. Ürömi-u. 24—3

Gyári-telefon 91—03
Iroda-telefon 12—46

Ajánl **kitünő minőségü lassan és gyorsan kötő román-cementet és műportland - cementet,** bármely vasuti vagy hajóállomásra szállitva, **igen jutányos árak és jótállás mellett.** Vállalkozik saját rendszerü **cement-beton-épitkezésekre.** Különösen vállalkozik **zsilipek, csőzsilipek, átereszek, csatornázások, partburkolatok, járdák, alapozások, fürdőberendezések** stb. épitkezésére jótállás és kedvező feltételek mellett.

Márkus Samu kö

GYENES, Lajos von Szentgyörgyvár

98. *Stilleben*

Csánky Ungdenkmal

30. C.
39

Gyenes Lajos

(szentgyörgyvári)

életrajz

irod

Csókássy 86 fl. -87) ébép

Végleges feldolgozásnál

okv. felh.

T. 2949.

pusztitott külváros látható, a
nak, az előtérben pedig a DONAW
tt ki. Felirata a látképen, a melyhez

COMORRA WIE DIE VOM TVRCKEN BE-
DMI. 1594.

A. Die Voestung Comorra és befe-
btnusen.

cm.

104.

Sz. Gyenes Lajos: Csendélet
Sz. Gyenes Lodovico: Natura morta

Dolányi Benczur Ida: Rózsák
Dolányi Benczur Ida: Rose

művészeti kritikáit. Egy ideig a Pesti Hírlap képes mellékletének szerkesztője volt. Megírta: A bútorasztalosság szerkezettanát (Athenaeum kiadása), a Szeresd otthonodat (Athenaeum), elkészítette a kereskedelemügyi min. megbízásából az állami faipari szakiskolák részére a bútoripari mintalapokat, továbbá a kultuszminisztérium megbízásából, — a tanonciskolák részére — az épület- és bútoripari mintalapok vezérfonalát. Mint tervező művész, a nemzetközi vásárokon több nagyszabású pavillont épített és rendezett be.

supplemento illustrato del più diffuso quotidiano ungherese, il „Pesti Hirlap", che si pubblica in 120.000 esemplari. Ha pubblicato un volume sull'arte della costruzione dei mobili (Casa Editrice Athenaeum), il volume „Ama la tua casa" (Case editrice Athenaeum), ha preparato per incarico del Ministero del Commercio le tavole sinottiche per le scuole per l'industria del legno, nonchè, per incarico del Ministero della Pubblica Istruzione, i progetti per le tavole delle Scuole per apprendisti. Come architetto, ha progettato ed eseguito numerosi padiglioni a varie esposizioni e fiere internazionali.

Gyenes Lajós

Szentgyörgyvári

cród

Elek Artur

Az újabb magyar grafikai
művészet.

Magyar Művészet

1937. 213 l.

57–358–

358. Janssen, Otto Leopold (festő,
—) Tájkép. Vászon, olaj; 94×119cm.

Hasrlaghy II. 126 l.
Jelezve: Otto Janssen, Düsseldorf 1862.

GY. 3. *Lajos*, festő, • Szentgyörgyvár (Zala vm.) 1890 okt. 14. Budapesten és a szolnoki művésztelepen tanult, azután Brassóban, majd Kolozsvárott volt rajztanár. 1918 óta Budapesten működik. Néhány képe a székesfővárosi tulajdonában van.

Dávid Ferencz: Rövid Magyarázat...
Albae Juliae, 1567. Az eredeti kiadás
fac-similéjével. Kolozsvár, 1910. (Könyv-
ism.) VI. 217 – 218.

Gyenes Lajós

szentgyörgy vári

festő Nyíjpest

életrajz, archep

lásd

Früh Dóm Pestm

I. 115. l.

MOB kat. 3213.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

de a hivatal [illegible] [illegible] [illegible]

hogy más ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible].

Dr. v. N. Z. eldiji [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

Gyenes Lajos

Szentgyörgyvári

festő

l. életr.

Karczagmagyállam

523. h.

Jósika Miklós : II. Rákóczi V. 79.

KÉPZŐMŰVÉSZETI SZEMINÁRIUM

A SZIN

Szin és vonal, ez a két fő eleme a festőművészetnek, melyekről sorozatos cikkekben tömör összefoglalásokat, felvilágosító megállapításokat fog kapni az olvasó. Elsősorban a szinnel fogunk foglalkozni.

szentgyörgyvári GYENES LAJOS: Csendélet

A Székesfőváros pályázati kiállításáról

A szin kétféle módon jelentkezik: ismerünk technikai és optikai szint. A technikai szin a festék. Az optikai szin, melyet szemünk a természet világából juttat el hozzánk. A kétféle szin egyáltalán nem azonos. Hogy a természet szineit vissza tudjuk adni, ahhoz a legkülönbözőbb festékanyagokat kell összekeverni. Minden szin az anyag felületének befolyása alatt áll, azaz világításnál veszít erejéből, ilyen pl. a kék szin, a felület minőségétől függ a szin. Pl. más-más anyagnál más és más lesz ugyanannak a szinnek a változata. A bársony felületén más, mint a selymen vagy a vásznon, a kövön más mint fán vagy a papiron. Sok függ a megvilágítástól is. Az egyik szin függőleges helyzetben a ráeső a másikat viszont vizszintes helyzetben a ráeső világítás erősíti, ilyen pl. a vöröslila.

A tecknikailag előállított szinek közül tiszta szinek: a sárga, a vörös és a kék. Az összes többi szint ezekből ki lehet keverni. Zöldet keverhetünk a kékből és sárgából, lilát ad a kék és a vörös, narancsszint a vörös és a sárga. Tiszta spektrálszinek: a vörös, a narancs, a sárga, a zöld, a kék és a lila, ezek a szivárvány szinei. Ámbár a fekete és a fehér optikai szem-

Képzőművészet
1928. 12. szám.

pontból nem tartozik a szinek közé, mégis a technikai használatnál igen nagy szerepet játszik, mégpedig a barna és a szürke előállításánál és a tiszta szinek lefokozásánál. A fekete és a fehér festékeknek a tiszta szinekkel való keverése ezeket zavarossá teszi és intenzitásukat csökkenti. A festő az így nyert szint tónusosnak mondja. (Nem tévesztendő össze a valőrrel.). Egy képen sok szin előfordulhat, melyeket egyformán zavarossá tesz a hozzájuk kevert szürke, ilyenkor azt mondjuk, hogy a kép szinei szürkébe vannak tartva, vagy tónusba vannak festve. A hollandi kismesterek interieurjei pl. tipikus esetei a tónuspikturának. Szóval ezekben az esetekben quasi a szin megtörik. Az ilyen tónusos piktura különösen sok bájjal érvényesült a rokokó mesterek, mint Chardin, Greuze művészetében.

A festő szempontjából különösen fontos a szineknek meleg és hideg szinekre való megkülönböztetése. A meleg szinek sárgát tartalmaznak, — a sárga a szinskála meleg pólusa, — a hideg szinek kéket tartalmaznak, — a kék a szinskála hideg pólusa.

Technikai úton minden szint lehet keverni egymással úgy, hogy a tökéletes keverés a szem számára egy ujabb szint eredményez. Optikai úton is lehet ugyanezeket a szineket keverni úgy, hogy a néző szemében ugyanaz a folyamat, tehát egy uj szin születése menjen végbe. Ezen az eljáráson alapszik az impresszionista festés pointilista metódusa. A pointilista festőművész a kis kommákat, szinvesszőket úgy rakja egymáshoz vagy egymás fölé, hogy bizonyos távolságról a néző szemében egyetlen uj szin születését eredményezi.

Minden szinnek van úgynevezett lokáltónusa. A szin lokáltónusa a szinnek az a elváltozásnélküli állapota, ahogyan a festék a tubusból kijön. Ez a lokáltónus, illetve a világítás, világosság következtében sokféle változáson megy át. A Nap fénye minden szint áthúz egy finom sárga lazúrral, ennek következtében a szin gyakran annyira megvilágosodik, hogy saját tulajdonságait lényegesen megváltoztatja. Megfigyelhettük, hogy erős világítás a sima felület szinét egészen elnyeli. Porcellánnál, üvegnél, vizfelületnél ezt gyakran láthatjuk, de megfigyelhettük azt is, hogy a felkelő nap a lokáltónust többékevésbé feloldja, az árnyék sötétsége ugyanígy elmossa a szineket. Az árnyéknál különben a távolság is számít: a közeli árnyékok általában melegebbek, mint a távoliak. A közeli árnyékok vörösbejátszó és lilába átmenő tónusokat mutatnak, míg a távoli árnyékok többnyire hidegkéknek látszanak. A tiszta szinek általában közepes világítás mellett őrzik meg legerősebben sajátosságaikat.

Nagyon erős befolyást gyakorol a szinekre a levegőég is. Ugyanazok a fák, melyek a közelben zöldek, ugyanazok a tetők, melyek pirosak körülöttünk, ha eltávolodunk tőlük, kékeszöldeknek, sőt kékeknek, illetve kékespirosaknak, sőt liláknak látszanak. Ezekben az esetekben ezek a szinek tónusértékben, azaz valőrben veszítenek. Világítóerejük csökkent. Minden szinnek van egy egyéni, specifikus világossága. A legkülönbözőbb kutatók a legkülönbözőbb módszerekkel mérték már le ezeket a világossági fokokat. Így Brücke fiziológus szerint a sárga világosabb mint a vörös, a legtöbb zöld világosabb mint a kék. Már Goethe is észrevette, hogy a sárga és a vörös világosabb mint a zöld és a kék. Helmholtz a következő világosság skálát állította össze: sárga—narancszöld—vörös—ciankék—ultramarin—lila. Hering viszont ezt a skálát állította fel: fehér—sárga—vörös—zöld—kék—fekete. Ugyancsak ő állította fel a következő tételt is: a világossági görbe legnagyobb terjedelemben a sárgában fekszik, míg csúcspontját a zöldben éri el. Ezt a világítási erőt tartja Hering a szin valőrjére legdöntőbb tényezőnek.

Eddig a szinek viszonyát tárgyaltuk a természet jelenségeihez, most nézzük egymáshoz való viszonyukat. Itt vannak a kiegészítő szinek, vagyis azok, amelyek együtt fehéret, illetve szürkét adnak. Vörösnek kiegészítő szine a kékeszöld, narancsnak a zöldeskék, zöldnek az ultramarin, zöldessárgának a lila és zöldnek a bibor. A kiegészítő szinek ellentéte a kontrasztok, melyekkel sokféle optikai csalódást lehet előidézni. Így pl. egy erősen szines alap a rajtafekvő minták szineit meg tudja változtatni. Ha két kört vagy helyesebben két gyűrűt veszünk miniumpiros szinben és az egyiket egy cinóberpiros, a másikat egy aranysárga alapra helyezzük, oly különböző szinüeknek látszanak, hogy csak ha elemeltük az alapról és egymás mellé tettük ismét őket, győződhetünk csak meg azonosságukról. Az aranysárga alapra helyezett gyűrű rozsdavörösnek, a piros alapra helyezett gyűrű sárgásnak látszik. Kontrasztok útján ott is lehet előidézni szineket, ahol egyébként nincsen szin, t. i. semleges mezőben meg lehet változtatni kontrasztokkal a szinek tónusát, sőt még a világosságát is. Ilyen kontrasztok állnak elő azáltal is, hogy az egyik szin meleg, a másik szin hideg. A hideg szinek egy semleges mezőben (szürke, barna) élénkebb kontrasztszineket eredményeznek, ha a mező világosabb, viszont ha a mező sötétebb, a meleg szinek adnak erőteljesebb kontrasztokat.

A kontraszt hatásokkal szemben előtudunk idézni olyan szinösszetételeket is, amelyekben az egymás mellett fekvő szinek harmonikusan hatnak. Ebben az esetben finom átmeneteket és közvetítő tónusokat kell segítségül vennünk, ami által egy összefolyó, egymásbasimuló hatást hozunk létre a szinek között olyatténképen, ahogyan az üveg irizál vagy a selyem changean

Sz. Gyenes Lajós

Szinharmonia c.-
keje repr.-

Képzőművészet

1929. 213 l.

MATH. LEMPERTZ'

Buchhandlung und Antiquariat

(INH. H. HANSTEIN)

BONN a. RHEIN

FRANZISKANERSTR. 6

gegenüber der Universitäts-Bibliothek

FERNSPR.: 2973

Postscheck-Konto Köln Nr. 41438

Bank-Konto:
Deutsche Bank und Disconto-Gesellschaft.
Filiale Bonn
Städt. Sparkasse Bonn
Reichsbank-Giro-Konto

★

Anmerkung für die Post!

Wenn verzogen, bitte mit neuer Adresse zurück.

En ca de changement d'adresse prière de renvoyer en ajoutant la nouvelle adresse.

If moved please return giving new addres.

Dru

Herrn
Löbl.

Gyenes Lajos, Szentgyörgyvári

Czendélet c. képe repr.

Képzőművészet

1930. 35. sz

nem lehet, annak ell
tehetséges. A jövő ú
les a legtöbb Scylla
Peterdi Gábor legjol
gyar festőművészet
A kiállítás másik érd
angliai sikerei után n
ségnek. Tájképein de
nek temperált kolorit
hangja egyéni és van
ság, mégis mintha n

Gyenes Lajos, Kentgyorgy-
vári

Tájkép, repr.
Képrőművészet 1932
113. l.

Kiállítva: Munkácsy-
ich-

SKUTEZKY DÖM

Gyenes Lajos

Nemtgyörgyvári

cród

Képzőművészet

1933, 213. l. (Pro Arte Hungarica.)

-10

Kéh cerura 119

Gyenes Lajos, szent-
györgyvári

l.

Képzőművészet

1933. 62. n.

boríték

bályrendelet 2.§./14/ bek.alapján
rulás /78.160.-P/, valamint az 53.§
ség biztositás kötelezettségének me
bérek az előirányzatnál 1o.655.5o P
Az erdő- és mezőgazdasági birtokból
tékü emelkedést mutatnak a saját ke
óta.

Előirányzatunkban a kül
részre bontottuk: Természetben adot
próbák /17.5oo.-P/ és Egyéb /46.48o
ség kedvéért e rovat bevételeit tel
ezért a költségelőirányzat szerinti
való szembeállitás helyett az alább

Gyenes Sajós

Szentgyörgyvári

Müvészkataszter és
képmárkázás c. cikke

Képzőmüvészet
1934. febr. (69. sz.)

Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. II Mügyűjtő, V–1931, 6 l.

Maszlaphy

jegyzék

hó 1.-én kifizetendő illetményekről.

9	10	11	12	13
vonások				
fizetési előleg	pénzintézeti központi kölcsön	letiltások	had-felszerelési adó	állami nyeremény-kölcsön
P f	P f	P f	P f	P f

Gyenes Lajos

1909/10 – 1913/14 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

88. l

Gyenes Lajos
Szentgyörgyi.

Déry Béla

ELŐRE

Írta: **SZENTGYÖRGYVÁRI GYENES LAJOS**
a Magyar Képzőművészek
Országos Szövetsége igazgatója.

Előre nézek. Kezemben tartom a magyar képzőművészek reményhajójának kormánykerekét. A közbizalom 1933-ban állított e kormánykerék mellé, s *azóta mindig csak előre jelszóval vezetem ezt a hajót a biztosabb rév felé.*

Drága kincset visz ez a hajó...

A magyar képzőművészek népes társadalma reményeit, vágyait, célkitűzéseit.

Előkelő tisztikar osztja a parancsot. Válogatott legénység segíti előbbre a hajót, melynek hajónaplójában lapozgatva, látom. hogy az útirány betartatott...

Program szerint dolgozzuk magunkat előbbre, s a biztató partok elérése már nem reménytelen.

Most, hogy a hajónaplót forgatom, látom, hogy a tisztikar s a legénység közül már sokan kidőltek.

1932. Első kormányosa s egyik építője a hajónak, díszsírhelyen fekszik a Kerepesi temetőben.

Déry Béla emléke előtt tisztelegni kell.

1933. A közbizalom *Déry Béla* helyére engem állított.

A tisztikar, élén szeretett díszelnökünkkel, Ugron Gáborral, számadást csinált, s az indulás előtt útitervet készített, melynek 26 pontban foglalt javaslatai megszabták a hajó útirányát, körvonalazták a hajó céljait.

1934. A 26 pont 38 javaslata alapján született meg a Memorandum.

1935. *Szervező munka.* A Szövetség szociális munkaprogramjának megszervezése, s a *Segély- és Nyugdíjintézmény megalakítása a Szövetség kebelén belül, melynek díszvédnökségét*

József Főherceg, tábornagy, Ő királyi fensége vállalta el.

1936. A művészsegélyezés alapjainak a lerakása, s egyben a Szövetség hivatalos helyiségének biztosítása.

Két kicsi szoba bérlete a Fészek Klubban. A szövetség megkezdte a művészek szociális segélyezését.

1937. A művészszociális kérdések egységes irányítása lehetővé tétetett.

A Kultuszminisztérium és Budapest Székesfőváros Polgármestere a művészsegélyezéssel a Szövetséget bízza meg.

A *Szövetség* hozzákezdett a segélyezési kataszter elkészítéséhez, s a művészsegélyezés biztosabb alapra való lefektetéséhez.

Művészgazdasági munkaprogramját is a Memorandumban lefektetett javaslatok alapján előbbre segítette.

Budapest Székesfőváros költségvetésében a képzőművészek támogatására beállított összegnek a *Memorandumban kért 100.000 pengőre való felemelését a Szövetség* sikerrel keresztülvitte, s egyben az *1937-es pótköltségvetésben, hogy 25.000 pengő beállíttatott.* A Szövetségnek ebben az akcióban is vezetőszerep jutott.

Szegeden és Debrecenben kiállítás.

A képzőművészek forgalmi adójának törlését a Szövetség kieszközölte.

1938. A művészsegélyezés adminisztratív kiépítése, a segélyezési kataszter felállítása *befejezést nyert.*

A segély- és nyugdíjintézmény megvalósítása érdekében alapszabálymódosítás.

Hivatalos helyiségeit a képzőművészek volt Andrássy-úti palotájában rendezte be.

Szent István 900 esztendős jubileuma, s a Kormányzó Úr 70 esztendős jubileuma, s az Eucharisztikus világkongresszus alkalmából készített munkaterv számottevő erkölcsi és anyagi eredményeket biztosított a művésztársadalomnak.

A magyar hadsereg felvidéki bevonulása alkalmával létesített sajtóhadiszállás művészeti osztályát a Szövetség megszervezte.

Propaganda-vonat szervezése Székesfehérvári művésznapokra.

1939. Szociális és művészgazdasági kérdések további kiépítése és előbbrevitele a Memorandum javaslatai alapján.

Megjelenik a Képzőművészeti Közlöny.

A hajónapló szerepét 1939-ben átveszi a Képzőművészeti Közlöny. Hűséges krónikása a szövetségi munkának. Szakirányú lap, képzőművészeti közérdek szempontjából az 1939-es szövetségi év egyik legfontosabb határkövét jelenti.

Ez a lap lesz a hajónkra vitt Memorandum mozgató vitorlája, ez a lap lesz a megértés, az építőmunka leveles ládája, a küzdelem, a harc fehérlobogója, amelyre a Memorandum 26 pontban foglalt javaslatai lesznek felírva, s mint a Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége tízparancsolata: viszi, irányítja azt a művészsorshajót, melyet a remény hajójának neveztem el, melynek kormánykerekét tartom, szeretettel forgatom, s legjobb igyekezetemmel próbálom a biztató partok felé irányítani, hol révbe kell érnie a magyar képzőművészek összessége művészgazdasági és szociális problémáinak.

2500.- pld. 3000.-

KÉPZŐMŰVÉSZETI KÖZLÖNY

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE KIADVÁNYA

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 69

TARTALOM:

1. **Ugron Gábor:** Köszöntő.
2. **Szentgyörgyvári Gyenes Lajos:** Előre.
3. **Dr. Molnár Ernő:** Központi Egyházművészeti Hivatal feladatai.
4. **Budapest Székesfőváros a képzőművészekért.**
5. **Glatz Oszkár:** A fiatalság helyzete és jövője.
6. **Vitéz Szabados Béla:** A győri képzőművészeti kiállítás.
7. **Műkereskedelmi reform.**
8. **A Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége hirei**
9. **Egyéb hirek.**

Budapest, 1939 július hó.

Kiadásért felelős:
SZ. GYENES LAJOS
a Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége igazgatója

Főmunkatárs:
vitéz SZABADOS BÉLA

Nyomta: Hollóssy János, Budapest,

KÖSZÖNTŐ

Irta: UGRON GÁBOR
v. b. t. t., ny. miniszter.
a Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége díszelnöke.

Azon alkalomból, hogy a Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége egy mindeddig fájón nélkülözött képzőművészeti szaklap megindításával új, nagy lépést tett azon a megkezdeti úton, melyen megalapítása óta egyenes irányban haladt, az egész magyar képzőművész-társadalmat szeretettel üdvözlöm.

Sokszor hangzott el már a panasz, hogy a művészek teljesen, vagy részben tájékozatlanok a művészi intézőkörök, a Kultuszminisztérium, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács, a Székesfőváros Művészeti ügyosztályának, az Egyházművészeti Hivatal, a Képzőművészek Országos Szövetsége működése és szándékaik felől. E tájékozatlanság megszüntetése, e lap egyik feladata, melyet ha sikeresen kiküszöböl, máris nem volt hiábavaló a közlöny kiadásával járó tetemes anyagi áldozat és reáfordított szellemi munka.

A második feladat, hogy a művésztársadalom is hallassa hangját és szavát, mutasson reá a maga sorskérdéseire és a maga erejéből is keresse a kibontakozás útját, keresse jobb boldogulását a mai gondterhelt, mostoha világban.

A feltörekvő művészifjúságnak az életbe való bevezetése, legyen a harmadik nagy feladat.

E hármas célnak megfelelve, megtaláljuk a harmonikus kapcsolatot az intéző körök és művészek között, a különböző útakat járó, de azonos célokért küzdő művészcsoportok között, a most indulók, a zeniten levők, s a már-már fáradtan csüggedők között. Ezáltal helyesen szolgáljuk a megértés, az egymásközötti harmonikus munkát s az egyetértés megteremtését. Szükségszerűen képzőművészeti kultúránk hatalmas emelkedését fogja ez eredményezni, hogy valóban méltók lehessünk nemcsak a megnagyobbodott csonka hazánkhoz, de minden igaz magyar hő akaratához, az újjászülető szentistváni Magyar Birodalomhoz.

A Szent István év eseménye *A Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége már 1937. októberében elfogadta Szentgyörgyi Gyenes Lajos igazgatónak egy kidolgozott tervét, s benyújtotta Budapest Székesfőváros polgármesterének, mely terv megvalósítása esetén a magyar művésztársadalom nemcsak méltóképpen hódolhatott volna első Szent királyának 900 esztendős országlása emlékének, de méreteiben is olyan munkaprogramot adott volna, mely kivételesen nagyszámú munkaalkalmat volt hivatva biztosítani a magyar képzőművészeknek.*

Az 1938. év bel- és külpolitikai eseményei azonban e munkaprogram megvalósításának nem kedveztek. A szép reményekkel induló 1938-iki jubileumi év, mellyel összeesett az eucharisztikus világkongresszus s egyben a Kormányzó úr 70 esztendős jubileuma, csupa izgalom volt kora tavasztól az év végéig. A világháború réme kísértett körülöttünk állandóan, mely eseményekben gazdag napokat hozott számunkra. Nagy történelmi események között megszületett a felvidék egy részének visszatérése október hó elején. A nemzeti áldozatkészség hatalmas lángolása óriási anyagi eredményeit a hadsereg fejlesztésére s a visszacsatolt felvidék részére biztosította nemzetünk, így a szövetségi 1937-es munkaterv nem valósulhatott meg.

1938. júniusában a Szövetség ismét beadvánnyal fordult a kultuszminiszterhez, a fővároshoz, továbbá a Parlament elnökségéhez, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanácshoz és Székesfehérvár polgármesteréhez, melyben az 1938-as történelmi év nagy eseményeit kérte monumentális művészi alkotásokban megörökíteni.

Ezen újabb elgondolás vezérlőmotívuma Szent István 900 esztendős országlásának méltó megörökítése azokban a városokban, melyekben Szent István püspökségeket alapított, mely városokat az aranyvonat felkereste.

A Szent István-i jubileumi év eseményei között a Kormányzó Úr születése 70 esztendős jubileumi ünnepe volt az a kivételes alkalom, melynek fontosságát a Szövetség átérezve, kérte az illetékes fórumokat, hogy a vármegyék és városok ezen alkalmat ragadják meg hódolatuk kifejezésére Magyarország kormányzójával szemben.

Örömmel jelentheti a Szövetség, hogy ezen munkaprogram elindítása fölötte szép eredményekkel szolgálta a nemzet kultúrális érdekei mellett a művészekét is.

A Szent István év sikere elsősorban a kultuszminisztérium érdeme. A minisztérium hathatós támogatásával sikerült a Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége által elindított akciót országos jelentőségű kultúrprogrammá tenni azokban a városokban, hol a gazdasági nehézségek ellenére, a hazafias, keresztény és magyar áldozatkészség minden áldozatot meghozott első Szent Királyunk emlékének s a Kormányzó Ur iránti mélységes tiszteletnek és hódolatnak.

Ebben a hazafias munkában az Egyház s a világi vezető személyiségek, a városi és vármegyei hivatalos tényezőkkel karöltve dolgoznak ma is. Hogy minő visszhangja volt a Szövetség által elindított akciónak, arra jellemző, hogy Rott Nándor Veszprém néhai püspöke külön pásztorlevéllel fordult híveihez, hogy az elindított akciónknak minél átütőbb sikere legyen.

A kultuszminisztérium művészeti osztálya a következőkben volt szíves bennünket informálni:

Képzőművészeti Közlöny
1939. I. sz. 11–12. l.

Harmos Károly, Jakoby Gyula, [illegible] Géza, Kiss József, Koch Ella, Löffler Béla, M. Haltenberger Anna, Nagy Márton, R. Nyiriy Lily, Oravec Imre, Prohászka István, Ruttkay György, Sipos Béla, Tichy Kálmán, Zsolczer József.

A képzőművészek szerzői joga nemzetközi vonatkozásai ügyében a Magyar Képzőművészek Országos Szövetségéhez a m. kir. Igazságügyminisztériumtól megkeresés érkezett a szerzői jog ügyében összehívott ankéton való részvételre.

A Szövetség képviseletében Farkas Zoltán dr. szobrászművész, a Szövetség ügyésze vett részt a tanácskozásokon, melyen Antal István igazságügyi államtitkár elnökölt.

» **A Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége kezdeményezésére a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter megkereste a vármegyéket, a városokat, a pénzintézeteket, hogy a Kormányzó Ur Ő Főméltósága 70 esztendős születésnapja, az az eucharisztikus kongresszus és a Szent István emlékév kiemelkedő eseményeit, annak jelentőségét művészi alkotások örökítsék meg.**

A felhívás folytán számos megrendelés történt, ami nemcsak a művészeknek nyujtott újabb kereseti lehetőséget, hanem módot adott arra is, hogy a magyar képzőművészet nagyobb méretű és jelentős alkotásokban gyarapodjék s a történelmi festő és szobrász művészetünk egy sereg kiváló alkotással gazdagodjék.«

Midőn a Szövetség örömmel veszi tudomásul a fentieket, egyben kötelességünknek tartjuk, hogy a magyar művésztársadalom nevében a leghálásabb köszönetünket tolmácsoljuk a nagy eredményekért a kultuszminiszternek.

Fresko XII. Pius pápáról. A Szövetség a Szent István-év történelmi eseményei művészi megörökítésének kíván továbbra is szószólója lenni, midőn a szemünk előtt lejátszódó események kimagasló nagy emlékeit a történelmi festő és szobrászművészetünk gazdagítására kívánja művészeink által maradandó mesterművekben az eljövendő századoknak hagyni. Az eminens nemzeti és kultúrális érdekek szemmeltartása mellett. Szövetségünk, az eucharisztikus világkongresszus kimagasló eseményei közül Pacelli bíboros, ma XII. Pius pápa, fogadtatását Budapesten a színpompás felvonulás közepett, triptichonszerű. nagyméretű freskóban óhajtja megörökíteni, melynek egyik szárnya a Szent István körmenetet is magában foglalná.

A freskó legméltóbb helye lehetne a királyi vár. Egyik termét, a nemzet, nagy hódolata jeléül nevezze el Horthy Miklós kormányzó termének. A Szövetség megindította e célból az akciót. Ebben a teremben elhelyezendő képen XII. Pius pápa mellett a Kormányzó Urnak az eucharisztikus világkongresszuson való szereplése is méltó keretben volna az utókor elé állítható.

A kormányzói teremben úgy véljük az otrantól tengeri ütközet, a vilézek avatása, s Magyarország főméltóságú Kormányzójának komáromi, kassai és ruszinszkói bevonulása volnának azok a megfestendő képek, melyek a magyar történelmi festészet galeriájában is a legméltóbban manifesztálhatnák Magyarország Kormányzójának országépitő nagy munkásságát.

Minden remény megvan arra, hogy a magyar művésztársadalom részére olyan nagyszabású munkaalkalmak állnak majd rendelkezésre, melynek erkölcsi és anyagi eredményei igen számottevők lesznek s egyben az 1938-as szentistváni év történelemformáló eseményeit a legméltóbb helyen, a legszerencsésebb formában egyesítetten örökíthetik meg.

Gyenes Lajos

a

szentgyörgyvári

festo

szül. 1890. okt. 14 Tapolca

lásd

Ki-Kicsoda?

278. l

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Gyenes Lajos, szentgyörgy vári

l. Lá Biró Hagyist

65. l.

1937

ŰVÉSZET
VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 7.

Gyenes Lajos

szentgyörgyvári

irvd

Lázár Béla dr.

Három kitüntetés.

Pesti Napló

1939. aug. 17

Gyenes Lajos
festő, brassói
rajztanár

l

Lykafest 1896-1914

108. l

1953

~~Bizó András~~

Sz. Gyenes Lajos

A SVÁBHEGYI NAGYSZÁLLÓ MAGYAR SZOBÁJA. Az újonnan átalakított nagyszálló „magyarszobája" a maga egészében ma egyedülálló látványossága Budapestnek. Itt a magyar történelem levegője veszi körül a látogatót és régi nagyságunk beszélő multja elevenedik meg a falakon. A mennyezet gerendás szerkezetű szögletes mezőiben Nagymagyarország 63 vármegyéjének címerei díszlenek. A mennyezet alapszíne a falakon folytatódik még vagy 50 cm széles sávban, melyben elszakított városaink címerei kapcsolják össze a mennyezetet a falak ornamentikájával. A falakon 21 méter összhosszúságú, 150 cm magas futófríz közvetlen a városok címereiből alkotott fríz alatt helyezkedik el, a mennyezetről levezetett gerendaszerkezetek között, melyeken a magyar történelem egy-egy epizódja van freskószerűen megfestve. Az egyes képek a „vigadó magyart" ábrázolják a képek alatt klasszikusainkból és a népköltészetünkből vett idézetekkel. Az első kép kupával intő ősmagyart ábrázol, ki a rohanó lovasoknak int istenhozzádot, majd ősmagyarjaink Szentgallenben, Anonimus, Toldi Miklós (a mulató csárdajelenettel, Mátyás király szép Ilonkával, ki elmenőben az „Erdők szép virágá"-ra emeli poharát, Thököly a váradi pasával (a „hátra van a fekete leves"), Tinódi, Balassa Bálint, Kurucok, Csokonai, Kisfaludy Szegedi Rózával a badacsonyi szüreten, Petőfi Bemmel, háttérben Erdélyt szimbolizáló vajdahunyadi várral s a szomorú jelen, a verbuválás (Muzsika szól, verbuválnak...). A zöld színben tartott falfelületeken az elszakított műemlékeink képei sorakoznak fel, mindennél ékesszólóbb tanubizonyságául annak, hogy „Nagy volt hajdan a magyar..." A magyarszoba érdekes és kiválóan sikerült festményeit, rajzait *Sz. Gyenes* Lajos és ~~Bizó András~~ festőművész-tanárok készítették.

Magyar Iparművészet
1923. 56, 65. l.

Bierbauer Virgil dr.: Új rendszerű párizsi bérház 161
— A berlini főpolgármester utasítása az építési engedélyek kiadása tárgyában 161
Galambos József: A magyarországi szikesek 28
Gáti Béla: Irak sivatagi autójáratai 112
Mg. B.: A magyar energiagazdálkodás irányelvei 62
Soulavy Antal: Az imatrai erőművek 59
Schubert J.: A római Piazza Colonna átalakítása 162
Sch. J.: A Rax függővasútja 112
— Útépítés Amerikában 112

3. Szakirodalom.

Könyvismertetések, bírálatok.

Rovatvezető: *Dr. Lósy-Schmidt Ede* egyleti könyvtárnok.

Bierbauer Virgil dr.: Rome: past and present 164
Vámos Ferenc: Der moderne Zweckbau. Von Adolf Behne 162

Gyenes Lajos

festő

lásd okv

Lex Magy Társ

201. b. l.

Gyenes Lajos:

Szentgyörgyvári

Csendélet, repr.

Művészet

1938. 30. l.

Ovális miniatűr, pergamen, 9×8 cm.
A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 262. l.

TRAUTMANN, JOHANN GEORG
(német festő, 1713—1769)

Éjjeli táj

Éjjeli táj

Réz, olaj, egyenként 28×42 cm.
Maszlaghy II., 240—241. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20., 4. l. — Gerevich PA, 248. l.

UNTERBERGER, MICHELANGELO
(osztrák festő, 1695—1785)

Assisi Sz Ferenc

Fa, olaj, 52·5×34 cm.

VEIT, PHILIPP (német festő, 1793—1877)

Szent Anna olvasni tanítja Sz. Máriát

Vászon, olaj, 220×150 cm.

Jelezve jobb alul: Monogramm és 1869.
Maszlaghy II., 548. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 249. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Gyenes Lajos

Szentgyörgyvári

erőd

Művészet 1940.

74–76. l. (A Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége közgyűlése.)

Gyenes Lajos

Szentgyörgyvári

exod

Művészet 1942. 57 l.

Szabó Erzsébet prosze

Szenes Lajos
szentgyörgyvári

írod

Művészet 1942,
77. l. (A képzőmű-
vészet támogatása.)

815. Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

~~815.~~ Mutahia.

hol az

A háttérben elterülő he
zolva, épületek közül tizenkét me
a nagy négyszögletes épület, a me
úton és a sátor közelében törökö
nai őrszem áll, a földön ketten
többen járnak-kelnek. Fölül ang
öt sorban ezt a szöveget olvassu

Post fata belli a
quos barbara Austria
captivos hospitesque
recepit habuitque K
sic Europae dimplo

Vászon, méretei 50. 29.
Vétetett 1895: IX. 28-
Elszámoltatott 1897: I
Az elszámolást tudomás

(269/97).

Gov.

19

Gyenes Lajos

Wiod
z

Müvészet 1942. 45-
46. 17. (Keppel.)

Gyenes Lajos

szentgyörgyvári

írod

Művészet 1943.

49. szám. (Képzőmű-
vészetünk kérdései.)

Astória szálló

Bruck Ferencz kalapszeskógyár könyvnyomda
Bpest. IX., Üllői-út 95. Tel.: József 341–48

ajos ucca
lloda mellett.

Gyenes Lajos,

szentgyörgyi

festő

Magyar rapszódia
c. Egyé repr

Műészeti Szalon

(Kolozsvár) 1929. IV. erf:
2. sz.

Az afrikai katonai felkelés titkos története

(I.) Még korán sincs vége a háborúnak, de máris egyre-másra kerülnek nyilvánosságra részletek olyan lezárult katonai és politikai akciókról, amelyeknek kétségtelen szerepük volt a háború egy-egy jelentős fordulatának kialakításában. Egyik ilyen fontos fordulat volt az angolszászok északafrikai partraszállása abban a kritikus időben, mikor Rommel hadai már-már Alexandria előtt állottak és a német harapófogó másik szorító szára sebesen közeledett Oroszországon át Ázsia felé. Erről az afrikai partraszállásról maga Roosevelt mondta meg, hogy az *valójában nem sztratégiai, hanem politikai akció volt*... Hozzátehetjük, hogy hosszú munkával egy teljes esztendeig előkészített politikai akció: *az angolszász titkos diplomáciának és Intelligence Servicenek detektívregénybe illő fogásával, amelyekről máig sem tud semmit a világ.* Az eredmény: az amerikaiak akadálytalan partraszállása, *Darlan* átpártolása, *Giraud* szökése, az egész északafrikai francia haderő hirtelen átállása, váratlanul érkezett s *nemcsak a nagyközönséget lepte meg, hanem magát De Gaulle-t is.* Tiszta dolog, hogy mindez nem pillanatnyi hangulatváltozás volt a francia tisztek között, hanem gondosan előre kitervelt összeesküvés eredménye és az amerikaiak semmiesetre sem kockáztatták volna meg 20.000 embert küldeni hajókon egy megerősített part, egy harcrakész sereg és egy egész földrész ellen, ha nem tudták volna halálos biztonsággal, hogy baráti fogadtatásra számíthatnak ez ellenséges pontokon. A világháború egyik legnagyobb cselszövénye volt az afrikai partraszállás és az Uj Magyarságnak most módjában van ennek a rendkívül izgalmas történelmi eseménynek eddig ismeretlen részleteit ismertetni.

Alighogy Franciaország letette a fegyvert 1940 nyarán, máris megindult Francia-Afrikában az amerikai aknamunka. A dakari, casablancai, algiri, oráni, meg a többi amerikai konzulátusok hirtelen megháromszorozták, megtízszerezték tisztviselőik számát, jó nyevtudással rendelkező altiszti személyzet érkezett a tengerentúlról és feltűnően megnövekedett a kereskedelmi attasék, szakértők és megfigyelők száma is. Lassankint egész amerikai hálózat keletkezett a többé-kevésbé magára hagyott Francai-Afrikában, mely igen buzgalmas propagandamunkát fejtett ki a lakosság körében. Minden alkalommal kihangsúlyozták, hogy az anyaországtól, sajnos, semmit sem remélhetnek már az afrikaiak: arra bizony a német rátette a kezét. Honnan vegyenek hát Francia-Afrikában benzint, amire mulhatatlan szükség van itt, ahol minden közlekedés autón történik s a távolságok szédítően nagyok? Honnan kapjanak cukrot, ami nélkül az arabnak élni sem érdemes? Honnan vegyen a fehér lakosság textilanyagot, amit Francia-Afrika nem termel, az anyaország pedig nem adhat? Hogyan ihassák az igazhitű mozlimok az illatos fodormentás teát gyűszűnyi csészékből, mikor Indo-Kínából több tea nem érkezik? Hát a gyárak, melyek paradicsomi keresetre tehetnének szert ebben a háborús konjunktúrában, ha volna szenük, amit Északafrika nem termel! Mit ér a vas, ha szén nem terem mellette? Napnál világosabb, hogy egész Francia-Északafrikának nyomorban kell elpusztulnia... ha a jó Sam bácsi — Uncle Sam — nem segít! És Sam bácsi adott ruhaszövetet, adott teát és mellé cukrot is, adott benzint és adott szenet... Nem nagyon olcsón és nem is nagyon sokat, de adott; és lassacskán hozzászoktatta a „colonokat" és „arbikat", hogy el kell viselni az amerikai beavatkozásokat, mert az Egyesült Államok nélkül nem lehet Északafrikában megélni.

E. A. JOHANN
AZ ÉLET SODRÁBAN
A szerelem, kaland, karrier, boldog és boldogtalan emberek nagy regénye a háború, forradalom és infláció forgatagában. Hertelendy István fordítása.
640 oldal. Ára kötve P 25.50.
UNIO-kiadás.

Murphy konzul titkos szervezete

Ezeknek a jóságos amerikai szállításoknak a beszervezésére jött létre Vichy és Washington között 1941 tavaszán a *Weygand—Murphy-egyezmény,* mely módot nyujtott az Egyesült Államoknak, hogy Francia-Északafrikát meghatározott nyersanyagokkal és szükségleti cikkekkel lássák el. Németország ezidőben még nem adta fel a kontinentális-blokk tervét és bízott *az afrikai főkormánybiztos Weygand tábornokban, a kétségtelenül legnagyobb francia hadvezetőben, ki mint főhadvezér a fegyverletételt maga ajánlotta és írta alá.* Nem emelt tehát kifogást a tervezett egyezmény ellen: hisz neki is érdeke volt, hogy Északafrika ellátása ne essék az ostromlott kontinens terhére. Hanem ezeknek az amerikai küldeményeknek a szétosztása az északafrikai lakosság között kitűnő alkalmakat adott az akkor még semleges jenkiknek (s rajtuk keresztül az angoloknak is), hogy sűrű érintkezésbe jussanak Északafrikában a különböző közigazgatási hatóságokkal és a népesség minden rétegeivel. Az amerikaiak alaposan ki is használták ezeket az alkalmakat a jövőbenéző angolbarát-hálózat megszervezésére és ennek a földalatti munkának az irányításával egy nagytehetségű, merész, simamodorú és kalandortermészetű férfit, a konzullá kinevezett *Murphy*-t bízták meg. *Murphy* azután hamarosan talált francia oldalról is megfelelő partnert, akit mindenbe beavathatott. Ez az összekötő ember a megszállott s megnemszállott Franciaország felé Monsieur *Lemaigre-Dubreuil* volt, ki merész kereskedelmi vállalkozásai miatt köztudomás szerint egyre üzleti úton volt Afrika és Franciaország között; ismert minden számottevő embert a Földközitenger kikötőiben és minden zárt ajtónak tudta a nyitját...

Weygand tábornok

Az agg *Weygand* tábornok, a francia főhadvezér, kit *Pétain* a fegyverletétel után Északafrika főkormányzójává nevezett ki, megcsontosodott németgyűlölő volt, amilyen csak egy elzászi eredetű, a „revanche" évtizedeiben nevelkedett harcokon és katonai hagyományokon edzett francia tábornok lehet. Az angolbarátok kezdetben őbelé vetették legmagasabban szárnyaló reményeiket, de Weygand igazi katona volt, talpig becsületes ember, aki nem volt hajlandó megszegni a szerződést, melyet maga írt alá. Mint katona megszokta, hogy olyan parancsokat kell teljesítenie, mik ellenkeznek személyes érzelmeivel. Most az volt a parancs, hogy ne engedje a francia birodalom egységét széthullani: gondoskodjék a rendről és a lakosság életszükségleteiről az északafrikai tartományokban. Kétségbeesésében hazája sorsa fölött lázas buzgalommal látott hozzá feladata teljesítéséhez, ami kitöltötte életét és elvonta a tépelődéstől. — „Az én feladatom", mondta a kísérő amerikainak, „hogy védjem a lövészárkot *mindenki ellen,* aki el akarja foglalni és nem az én dolgom azon okoskodni, hogy helyes-e ez a parancs és hogy mi végre kell a birodalom egységét mindenáron fenntartani". — Őhozzá magához egyenes úton hozzáférni nem lehetett, de mindenki tudta, hogy személyes érzelmei az angolszászokhoz vonzzák... és környezetét nem a németbarátok közül válogatta össze. — Ezek a fiatal és lelkes, kalandvágyó fiúk nem voltak olyan skrupulózusok, mint a vén generálisuk. Itt volt például *Baufre* vezérkari kapitány és barátai, mindenekfölött *Jousse* alezredes, kik *Murphy* indítványára *pontos tervezetet dolgoztak ki, hogy hogyan lehetne megszervezni egy katonai felkelést Északafrikában.* Mely tisztekre és mely garnizonokra lehet számítani, mennyi fegyver van és mennyi lőszer... és főleg *mennyi nincs,* vagyis mennyit és hová kellene az amerikaiaknak szeretetadományok örve alatt szállítaniuk. Ezt a nevezetes tervezetet és listát egy Északafrikában tartózkodó amerikai „üzletember", *Solberg,* tartalékos alezredes vette magához 1941 februárban, hogy Washingtonba vigye.

A Beaufre-ügy

Igy álltak az ügyek már 1941 elején — Amerika java semlegességében! Murphy azonban mindenképpen szerette volna belekeverni a dologba *Weygand-t magát.* Meg kell próbálni az egyenes utat! Most tehát *egyenes ajánlatot tettek az amerikaiak Weygandnak magának, hogy kívánja-e, hogy a semleges Amerika megfelelő hadianyagot és szükség esetén néhány divizió képzett katonaságot is rendelkezésére bocsásson az északafrikai francia haderőnek, melynek alig volt fegyvere s lőszere, hogy képes legyen megfelelő ellenállást kifejteni, ha a németek a fegyverletételi szerződés ellenére megkísérelnék Francia-Északafrikát megszállni?* Hanem erre a ravaszul megfogalmazott kérdésre *Weygand* még annál is diplomatikusabb választ adott. Azt felelte, hogy: *„Ha lőszert akarnak küldeni számunkra vagy bármi más katonai jellegű operációt szándékoznak a mi érdekünkben végezni, elvárom mindenesetre, hogy előzetesen engem fognak erről mint afrikai főbiztost értesíteni".* — *Murphy* és *Jousse* erre jónak látták a föntemlített listát s a kezdődő összeesküvést Weygand előtt titkon tartani... habár Weygand a hozzáérkezett ajánlatról s a saját válaszáról mitsem szólt Vichyben, s ahányszor ellátogatott a marsallhoz, mindig keményen kifakadt a fegyverletételi bizottsággal való újabb egyezmények és az egész németbarát irányzat ellen, sőt az akkor vezérlő *Darlannal* e tárgyban hevesen összekülönbözött.

A dolgok idáig haladtak, mikor névtelen feljelentésre a rendőrség váratlanul házkutatást tartott *Beaufre* kapitány lakásán, megleltek a lista egy vázlatát, a kapitányt fegyveres fedezet alatt Franciaországba vitték s a clermonti rendkívüli törvényszék elé állították, mely többhavi fogságra és rangvesztésre ítélte. *Iskolapéldája volt ez a tárgyalás a hagyományos francia elkenési módszereknek.* Maga a nyomozó hatóság igyekezett legjobban, hogy elvágja az árulási ügy minden messzebbvezető szálait és hogy nagyobbszerű botránynak elejét vegye... Darlan azonban felhasználja az alkalmat, hogy *Weygand-t állásából felmentesse,* ami a német intencióknak is megfelelt. A mindenttudó *Lemaigre-Dubreuil* természetesen jóelőre neszét vette ennek is, rohant Afrikába és december 13-án már Weyganddal beszélt: ki akarta használni a lélektani momentumot az agg és hevesvérű hadvezér dühét e méltatlan intrikák fölött, hogy csatlakozásra bírja. De Weygandban győzött a sok évtizedes fegyelem megszokása: *„Ha kitesznek a helyemről, menni fogok. Magam fogom kérni ez esetben nyugdíjaztatásomat; de függelemsértést el nem követek. Katona vagyok és első kötelességem az engedelmesség. Magukat fel nem jelentem, de a fegyverletételi szerződést, melyet én magam kértem a némettől, megtörni nem fogom!"*

... Ezzel az angolok és amerikaiak reménye, hogy Francia-Északafrikában nyilt katonai lázadás fog kitörni a becsületében vérig sértett agg Weygand személyes vezérlete alatt, végleg megsemmisült... Most már a tisztek mozgolódása és árulkodása, a listák és remények sem érdekelték őket különösebben. *A Jousse alezredes nagy izgalmak között szerkesztődött tervezete válasz nélkül maradt...* Amerika két hétre rá megizente Németországnak a háborút. **B. K.**

(Folytatjuk)

Vidéki nagyvállalat
textil-, vegyi és építő-
anyagbeszerzőket
és
gyakornokokat,
valamint
levelezőket
és
raktárnokokat
keres. Német nyelvtudásúak előnyben. Ajánlatok „Életkor legfeljebb 30 év" jelige alatt Blockner J. hirdető irodájába, IV., Városház-utca 10. kéretnek.

Jagow követ a magyar-német társaság kolozsvári alakuló ülésén

Kolozsvár, november 27.

A magyar-német társaság kolozsvári helyi csoportja pénteken este ünnepélyes keretek között alakult meg a Mátyás király-diákház előadótermében. Az alakuló ülést *Tasnádi-Nagy* András, a társaság elnöke nyitotta meg. Kibédi *Varga* Sándor főtitkár ismertette a társaság céljait és munkásságát, majd *Pukánszky* Béla debreceni egyetemi tanár tartott előadást a magyar-német szellemi kapcsolatokról. Előadása után sor került a tisztikar megválasztására. A kolozsvári csoport elnökévé *Szász* Ferenc alispánt, *Schilling* Dezső közjegyzőt és vitéz kibédi *Varga* Lajos egyetemi tanárt választották meg.

A tisztikar megválasztása után Dietrich von *Jagow* budapesti német követ szólalt fel és örömét fejezte ki, hogy *a magyar-*

100%-os teljesítményt várhat
svéd gyártmányú
a Facit
gyorssámológéptől!
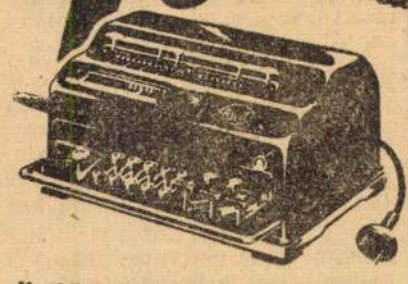
Ha nem ismerné még gépének összes előnyeit Facit szakértőink díjtalanul kitanítják erre!
Vezérképviselet: MALCSINER FERENC V., Vörösmarty-tér 4. Tel.: 384-819

UM

FERENCJÓZSEF
KESERŰVIZ

német társaság ténylegesen betöltötte feladatát a magyar-német barátság ápolása terén. A régi kapcsolatok ápolása és a két nép közötti barátság olyan tényezők, amelyek mellett mindenkor ki kell tartanunk, annál inkább, mert az nem különleges érdekeken nyugszik, hanem a *sorsközösségen.* Ez ma különös jelentőséget kap, amikor Németország súlyos harcban áll. Tévedés volna azt hinni, hogy Európában angol-amerikai, vagy bolsevista győzelem lehet. Itt csak német, vagy bolsevista győzelemről van szó. Ha a bolsevizmus győz, akkor a szabad Európa és az európai kultúra megszűnik. Mindenképpen meg kell akadályozni a bolsevizmus győzelmét, mert Anglia, amely maga hívta ki ezt a háborút, a moszkvai konferencián minden kétséget kizáróan bebizonyította, hogy *Európát feláldozta a bolsevizmusnak.* Meg lehetünk győződve, hogy *a német katona nemcsak ellenáll, de ki is üti a fegyvert az ellenség kezéből és győztes marad a csatatéren.* Németország zártabb egységben áll, mint valaha és minden erővel küzd belső arcvonalán az idegháború ellen. A Németország iránti barátság nyilvánuljon meg, mondotta, magyar barátaink részéről a német győzelembe vetett hitbe is, amely közös sorsunkat dönti el.

A magyar kormány képviseletében megjelent *Hankiss* János kultuszállamtitkár beszédében *kiemelte a német vendégek előtt azt a rendkívüli fontosságot, amelyet Erdély a magyar életben, szellemben és lélekben betölt. Radisics* Elemér, a külügyminisztérium kulturális osztályának vezetője, a külügyminiszter nevében üdvözölte az újonnan megalakult csoportot. Az alakuló ülés táviratot intézett *Ghyczy* Jenő külügyminiszterhez, *Szinyei Merse* Jenő kultuszminiszterhez, *Ribbentrop* német birodalmi külügyminiszterhez és *Mackensen* tábornagyhoz, a társaság védnökéhez.

Ullein-Reviczky Antal beszélt a svéd-magyar társaság stockholmi estjen

Stockholm, november 27.

A svéd-magyar társaság a Grand Hotel tükörtermében ünnepi estet rendezett, amelyen svéd részről a közélet, a tudományos és művészeti körök számos képviselője vett részt. Magyar részről jelen volt *Ullein-Reviczky* Antal követ feleségével s a magyar követség és kolónia több tagjával. Az ünnepségre hivatalosak voltak: *Bonte* gróf protokollfőnök, *Stroem* gróf külügyi sajtófőnök, *Ihre,* a külügyminisztérium tudományos-politikai osztályának vezetője, *Unger,* az osztály titkára, *Theorell* és *Corell* egyetemi tanár, *Bengt,* a történelmi múzeum igazgatója, *Berglund* és *Beyron* operaénekes, Rita *Hertzberg* operaénekesnő, *Zederstroem* Hugó és felesége, *Petterson* magyar főkonzul és *Thurulsson* konzul.

John *Almquist* volt kultuszminiszter, a társaság elnöke üdvözölte a megjelenteket, majd *Ullein-Reviczky* Antal követ tartott beszédet svéd nyelven. Örvendetes ténynek nevezte azt, hogy *a svéd és magyar nemzet,* bár nyelvük egészen eltérő és az egymást elválasztó földrajzi távolság nagy, *rokonnemzeteknek mondhatók;* nem fajilag, hanem *szellemileg, lelkileg* áll fenn ez a rokonság. A svéd lelket *ugyanazok az eszmék töltik ki,* amelyek a magyarok lelkét táplálják. A szabadság szeretete, az alkotmány tisztelete, az embertársak megbecsülése, a munka elismerése, az igazság keresése és a haza önzetlen szolgálata azok a tulajdonságok, amelyek jellemzők a svédekre és magyarokra s amelyekhez a magyarság ezeréves európai történelme során *soha nem volt hűtlen és nem lesz az a jövőben sem.* A svéd nemzet megérti a magyart.

TELKEK
Dunafüreden

Budapesttől 27 km-re vasúti megálló Érd után Százhalombatta (vonat Kelenföldről reggel 7.53-kor). Ezenkívül hajóösszeköttetés is.
Tájékoztatás: Magyar Tisztviselők Takarékpénztára R. T.-nál, IX., Ferenc-körút 14. szám
Telefon: 188—878

A magyar művészek küzdelme a háborus gazdasági nehézségekkel

A vászon- olaj-, műterem- és egyéb gondok enyhitésén dolgozik a képzőművészek szövetsége

Az egész világ a háború miatt válsággal küzd, fennakadás, anyaghiány veszélyezteti az ipart, kereskedelmet, az ellátást, fűtést, világítást. Sokan talán nem is gondolnak a hétköznapi szükségletek beszerzési gondja közt arra, hogy a művészek is mily küzdelmesen biztosítják maguknak a művészetükhöz szükséges nyersanyagokat.

A festékpor, az ecsetek hiánya minden téren veszélyezteti a festészetet, az olajfestő ezenkívül az olajok, főleg a lenolaj, terpentin, a vászon- és fatáblahiány áll itja áthidalhatatlan nehézségek elé, a freskó- és temperafestő nem jut hozzá a túróval és tojással készülő anyagokhoz és meszet is nehezen kap. Az akvarellista alig kap gomb-, tubus- és szilke-festéket, sőt a famentes papírt is nélkülözi. (A fából készült papírok idővel megbarnulnak és így értékét veszíti az átlátszó vízfestmény.) Ha az iparművészekre, szobrászokra gondolunk, még jobban igazat kell adnunk annak a mondásnak, hogy „Inter arma . . ." Hiányzik a drótvázkészítéshez szükséges drót- és faanyag. A broz, a márvány, a textilfonalak, a gyapjúk, az üveg, az agyagégetéshez szükséges fa, a fémek. Hát még a munkások, a segéderők! Ezen felül kísért a műterem- és lakáshiány, s a hideg szobák réme. Önkénytelenül eszünkbe jut, van-e olyan szervezetük a művészeknek, amely ezeken a hiányokon segít? *A művészek életbevágó gondjain a magyar képzőművészek országos szövetsége könnyít hatható-san.* A szövetség központjában, a régi műcsarnok Andrássy-úti palotájában meglátogatjuk a szövetség ügyvezető elnökét, *Szentgyörgyvári Gyenes* Lajost, hogy nála érdeklődjünk a szövetség céljairól, működéséről.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos dolgozószobáján megérződik a művészi légkör. A falakon festmények, rézkarcok, a nagy íróasztal mögött *a magyar művészet patronájának, a főméltóságú asszonynak díszmagyarruhás hatalmas méretű, poétikus képe* áll és Ugron Gábornak, az egyesület díszelnökének kiválóan sikerült portréja. A sok felhalmozódott írás, segélykérés, a beküldött rajzok, s a folyóiratok nem férnek el a nehéz íróasztalon, ellepik a nagy szoba többi asztalát, polcait is.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos beszélni kezd:

— Az a célunk, hogy működjék olyan szerv, ami az egyes művészeti frakciók, pártharcok fölé emelkedve a művészek egyetemes erkölcsi és művészgazdasági szociális érdekeit szolgálja eredményeiben, úgy, ahogy azt a színészeknél, ujságíróknál láthatjuk. Nem az a törekvésünk, hogy csak beérkezett, gyakran nagynevű művészeket támogassunk és juttassunk levegőhöz, *a kisebb tehetségűeket is munkához kell segítenünk, megmaradhassanak művészi színvonalon és ne kelljen megalkudniok tömegprodukciókkal.* Nem mindenki tudja megfizetni a beérkezett művészek munkáit, s így a szerényebb körülmények közt élő, de mégis komoly értéket kívánó publikumnak is nívós anyagot kell nyujtani. A szövetség egyik célja, hogy ezt a közönséget is, akinek szíve-vágya otthonának felékesítése, összehozza a kevésbé felkapott, de mégis érdemes művészekkel. Mert a kisebb jövedelmű embereknek néha fejlettebb a szépségigénye, mint sokszor a gazdagoknak. Egy tizennégymilliós nemzetnek képzőművészeti kultúrigényei kielégítésére sok művészre van szüksége. *Kicsire, nagyra egyformán.*

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos átnyujt egy terjedelmes füzetet: Ugron Gábor, az elmúlt ciklus művészeti tanácsainak elnöklete alatt szerkesztett elaborátum . . .

— Ez a „Memorandumunk", céljaink ebben vannak összegezve.

Fellapozzuk a szövetség kiadásában 1935-ben megjelent memorandumot, mely az országos irodalmi és művészeti tanács munkaprogramja. A művésztársadalom, a művészek, politikusok nagyrésze javaslatot tett, hogy a művészek jogos kívánságai szakszerű javaslatokba foglalva, azok megvalósítását kérje. Szó van az állam és főváros támogatásáról. Segély- és nyugdíjintézmény felállításáról, otthonok, üdülőtelepek létesítéséről, egyházi vásárlásokról, a művészi kamaráról. Igen egészséges gondolat a külföld mintájára a mozijegyek egy-két fillérrel való megadóztatása a művészet érdekében. A rádió bekapcsolása is életre való gondolat, éppúgy, mint az a javaslat, hogy a *középületek építési költségeinek két százalékát* művészi célokra fordítsák, amit a főváros igen szép eredménnyel már megvalósított. A kiállítások rendezéséhez is hozzászól a memorandum, alkalmas helyiségek problémájához, pályadíjakhoz, kitüntetésekhez. Kiterjed figyelme a művésztelepekre és iskolákra, külföldi és vidéki kiállításokra. Foglalkozik *a képek hitelesítése kérdésével, a szerzői joggal,* s a művészeti termelés értékesítésével. A műteremhiány égető problémájának ügyében is javaslatot tesz.

Ez az 1935-ben kiadott memorandum csaknem minden fontos kérdést felölel.

— Egy emberélet sem elég ezeknek a reformoknak keresztülvitelére, — mondja Szentgyörgyvári Gyenes Lajos. — Mi megkezdtük a nehéz munkát, kitűzött programpontjaink megvalósításán állandóan dolgozunk és eddig *főleg a művészszociális és művészgazdasági kérdésekben fejtett ki a szövetség számottevő munkásságot* s ért el jelentős eredményeket.

— Nemcsak a művészet mesterségbeli részéről igyekszünk gondoskodni a mai nehéz beszerzési viszonyok közt, hanem széles rétegben pénzzel és természetben is könnyítünk a szövetségbe tömörült művészek megélhetési gondjain. *Most éppen festővászon-nyersanyagért küzdünk. Hiszen a munkához való anyag biztosítása nemcsak egzisztenciális kérdés, de kulturkérdés is egyben.* Olaj, kence, serlach, petróleum és hasonló fontos anyagokat is állandóan juttatunk a magyar művésztársadalomnak. Adunk szülési és temetkezési segélyt. Segítünk műtermekhez, tüzelőanyaghoz, lakáshoz is juttatni a művészeket. A szövetség kebelében segély- és nyugdíjegyesületet létesítünk, *Szinyei Merse Jenő kultuszminiszter kivételes súlyt helyez arra, hogy ezen szociális problémáink megoldassanak s melyhez a kultuszminisztérium teljes erkölcsi és anyagi támogatást nyujt.*

Szociális téren a főméltóságú asszony biztosítja évek óta a legnagyobb támogatást s az ő adománya lehetővé teszi, hogy nemcsak a karácsonyi szentestén, de egész éven át a sok-sok bajbajutott festő- és szobrászművészünk s családjaik számottevő segítségben részesülhetnek. Azonkívül a főváros is nagyobb összegű támogatást nyujt. *Szendy* Károly, Budapest polgármestere mindenben a legkészségesebben támogatja és segíti a megoldásra váró problémánkat. *Tasnádi Nagy András, a művészeti tanács elnöke, kivételes szeretettel és megértéssel segíti előre munkánkat . . . a családvédelem nagy kérdésében Eszterházy Móricné grófné van nagy segítségünkre.*

— *Most egy művésznaptárt szerkesztünk. Színes reprodukciókkal, igen szép kivitelben, a szociális célra való tekintettel a szépművészeti múzeum, a fővárosi képtár, a műgyűjtők és művészek rendelkezésünkre bocsátották reprodukcióikat.* Remélhetőleg a naptár befolyó jövedelméből a katonai szolgálatot teljesítő művészeink szociális bajait enyhíthetjük majd . . . Nagyon fontos és különösen a szobrászokat érinti közelről a szerzői jog kérdése a sokszorosításoknál.

— *A műkereskedelem szabályozásával a közönséget igyekezünk nevelni, hogy különbséget tegyen a festmény, a kép és a festett vászon között. Ez a műkereskedelmi reform ügye, amellyel kapcsolatos a képhitelesítési munkálataink ügye. Rendkívül fontos művészeti probléma ez, mely nemcsak a képhamisítást, de a művész nevét is védi, még akkor is, ha a művész elhal.* Ezzel igyekszünk megmenteni a régi értékeket az elkallódástól, de a művásárló publikum érdekeit is megvédjük, ez kötelesség.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos egy képet mutat, Benedek Péternek egy hangulatos intim parasztszobáját:

— Mi, képzett művészek, nem tudjuk így meglátni a falusi környezetet, csak az tudja ezt a levegőt belevinni a képbe, aki ott él.

Majd néhány lapot vesz elő, ahol egy szarvasi szegény fiú, *Szijjártó* Péter, színészek, színésznők portréját ábrázolja nagy jellemzőképességgel és formaérzékkel. Ez egy külön probléma. *A népi erők feltörő értékeiből kell nekünk is kicsiszolni azt a magyar zsenit, ki a legtöbbször a mostoha körülmények között nem tudott a tehetsége által kijelölt utakra kerülni.* Sok-sok nagy tehetség keresi a szövetséget fel s ezek a tanulni vágyakozók, ha időben kerülhetnek a tehetségkiválasztó rostára, úgy mi is válogathatnánk majd a népi erők végtelenül gazdag magyar rezervoárjából. A népműveléssel karöltve lehet e problémát megoldani.

Sok szép fényképet látunk Szentgyörgyvári Gyenes íróasztalán.

— Ezek kerülnek a most szerkesztett művésznaptárunkba, amit színes és fényképreprodukciókkal békebeli kivitelben bocsátunk a közönség elé.

A magyar képzőművészek országos szövetsége nemcsak az egzisztenciákért, hanem a művészek segítésével a magyar kultúráért dolgozik nem fáradó lelkesedéssel, — mondja végül Szentgyörgyvári Gyenes Lajos.

— A magyar képzőművészek országos szövetsége nemcsak az egzisztenciákért, idők szociális követelményeitől s elért eredményeivel biztosítja azokat a kívánságokat, melyeket a magyar képzőművészek memorandumukban lefektettek. Követve a programot, melyet az elindulásnál írt fel zászlajára: *Mindent a magyar művésztársadalomért s a magyar kultúráért.*

— Patton amerikai tábornok katonai pályafutása véget ért. A stockholmi Afton Tidningen washingtoni tudósítása szerint Patton tábornok katonai pályafutása befejeződött, akár hadbíróság elé állítják, akár nem. A tábornok, mint a 7-ik amerikai hadsereg parancsnoka, erőszakosan bánt egy katonával, aki gránátrobbanástól idegösszeroppanást szenvedett. Erre Amerikában — mint különféle forrásokból származó hírek tudatják — vihar tört ki ellene. Bailey szenátor követelte, hogy Pattont állítsák hadbíróság elé. Néhány amerikai lap megpróbálja mentegetni a tábornokot, de az amerikai közvélemény széles rétegei egyáltalában nem akarják tudomásul venni ezeknek a lapoknak az érveléseit. Nincsenek megelégedve azzal, hogy Eisenhower tábornok megdorgálta Pattont. A legtöbb amerikai lap azt a véleményt juttatja kifejezésre, hogy Pattonnak nem szabad hasznot húznia abból, hogy Amerikában nincs felesleg jó tábornokokban.

Kicsi, de pompás hangú a
KLAVIANO
kiszongora
javítás, hangolás
Mogyoróssy hangszergyár
Budapest, Rákóczi-út 71. sz.

Budapesti őskeresztény látszerész-szaküzletek

Barna Andor
VI., Andrássy-út 26. Tel 316—546

CALDERONI ÉS TÁRSA
V., Vörösmarty-tér 1. Tel 381-148

DANYI
V., Vörösmarty-tér 6. szám
T: 18-53-18

L. DOÓR L.
V., Petőfi Sándor-u. 3 Pilvax-köz sarok Telefon: 387—161.

HERCZ LEIN LAJOS
VII Dohány-u 1/e Tel 226-156
(Károly-körútnál)

HERCEGFALVI
VII., Rákóczi-út 30. Rókus kórházzal szemben. — Tel. 427—513.

Knapecz József
IX., Üllői út 79 — Tel. 134—078.

LIBÁL ANDOR
opt. specialista lencse-gyártó
II., Fő utca 4. Tel.: 358-281.

Libál és Társa
VIII., József-körút 7.
Telefon: 138—929.

Ifj. Libál Lajos
V., Nádor-utca 6. Tel 348—026

MÓZES ISTVÁN
VII., Szövetség u 18
Tel 227-597

NAGY SÁNDOR
VIII., Üllői-út 40. Tel. 144—692

REFRACTIO
IV., Ferenciektere 1. szám.
Tel.: 182-769.

SAMODAI
VII., Erzsébet-körút 3. T. 423-328.

Thurzó Lajos
V., Vigadó-utca 6. Tel.: 382-220.

Zibrinyi Kálmán
I., Krisztina tér 3. Tel 166—809.

ZSOLDOS
VI. Vilmos császár-út 17.

Összeállította
VERSECI (MENCZER) Gusztávné
hirdetővállalata. Telefon: 129-039

Gyenes Lajos
szentgyörgyi

l.

Rajzoktalás
1937. 9-10. 4
129 l.

Jelen volt a
párisi kongresz-
szuson

. felső rész 1400—1410 körül. Rokon emlé-
ek: Reliquiarium (Montalto), Goldenes Rössel
Altötting), Madonna (Toledo) és Szent Katalin
Clermond-Ferrandból, Newyork, Morgan-gy.).
ienai, esetleg sienai magyar ötvös munkája,
nás vélemény szerint párisi munka. E részhez
Mátyás király készíttette a talpat, mely hihetőleg
Magyarországon dolgozó lombard ötvös alkotása.
A diadalkocsis zománcképek analógiái: Nagy zo-
náncmedaillon (Bécs, Kunsthistorisches Muse-
m), Tryptichon, (Milano, Museo Poldi Pezzoli)
Aragóniai Izabella tükre (Granada, Székesegyház)
s Reliquiarium (Gandia, collegiale). A talp
zerkezete is lombard, v. ö. Nagy ostensorium
Lodi, székesegyház).

. felső rész vagy Zsigmond király révén került
z országba, vagy Mátyás idejében. Fraknói sze-
nt Mátyás Merész Károly halála után annak
incseiből iparkodott némelyet megszerezni. —
Mátyástól fia, Corvin János örökölte, ki Bakócz
'amásnál zálogosította el, majd 1494-ben neki
jándékozta. (Erről eredeti oklevél az esztergomi
áptalan levéltárában.) Bakócz hagyatékából ju-
ott a kincstárba. — 1553., 1594., 1609., 1654. és
678-as leltárak.

Bock 136—137. l. — Zalka János: Két ős-
régi kereszt az esztergomi főegyház kincs-
tárában. Magyar Sion, III., 1865., 62—66. l.
— Henszlmann: A bécsi 1873. évi világ-
tárlatnak magyarországi művelőinek régé-
szeti osztálya. Bp. 1875—1876., 215—218. l.
A M. Tud. Akadémia ... AÉ, X., 1876.,

6 ≠ 6

Gyenes Lajos
Szentgyörgyvári

l.

Rajzoktatás
1940. I. 7. l.
(1. sz.)

[illegible]

[illegible] lenni. [illegible] okajtana

[illegible]

1921 II/29

Gyenes Lajós

szentgyörgyvári

l.

Rajzoktatás

1941. II. 1. n.

5. l. 8. l.

és kincstári raktárak számára, a v
vagy olyan rendelkezést, amelynek
lok vagy hatóságok számára besze
gyek a behozatali vám fizetése alól
magában és erre való tekintettel a
niszter ur részéről kedvező elintéz

Ezt Cimeddel mihozta

Budapest, 1920.

A miniszter

miniszteri

A Műemlékek Orsz. Bizottságának,

Gyenes Lajos

szentgyörgyvári

l.

Rajzoktatás

1941/II. évf. 2. n.

16. l.

elismerni.

hó 9-én.

Kiváló tisztelettel

kanonok,

egyhm. irodaigazgató.

Gyenes Lajos

Szentgyörgyvári

l.

Rajzoktatás

1942. III. évf. 14. n

bovitek

A titkár ur czime: Balassagy

A Nejseslapok

Kulotott Horvátszky celsb
zott egyes lapot

fog míg küldesi

Ezekből - mi nagy

20-20 sorozatot a n

a bosi tékozott akb

10-10 sorozatot Csá

ternak: II. Mary

elküldetek

Gyenes Lajos

festo

az Szentgyörgyvár

1890.

Reváí XXI. 401. l.

Gyenes Lajos

Szentgyörgyvári

festő

Szefeltlex. 159. l.

~~16~~

Életr. arck.

u. o. 636. l.

10 db 6 tarok játékkártya pesti és budai képekkel.

Gyártotta Mayer et Wilner Pesten

Strasser Richárd tul.

Kl. (2) 563.

Gyenes Lajos, szentgyörgy-
vári
festő

Pest, 1942. júl. 11.
(A Munkácsy Céh
gyászülése.)

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula urnak,

a Müemlékek Országos Bizottságának fő-
titkára,

Budapest.

XI., Lágymányosi-ut
16/b.

Gyenes Lajos

Nemzeti Újság

1941 január 23.

Kinevezés:

A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *Laurencsik* Béla igazgatói címmel felruházott budapesti állami felsőipariskolai tanárt és *Gyenes* Lajos m. kir. kormányfőtanácsos, ujpesti állami ipariskolai rendes tanárt, valamint *Zala* Mária cinkotai állami tanitóképző-intézeti rendes tanárt az állami középiskolai és a velük egy tekintet alá eső tanárok részére megállapitott s a VI. fizetési osztály 3. fizetési fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba előléptette.

Gyenes Lajos, Szentgyörgyvári

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Pest

Megjelent: 1942 NOV. 17.

Megalakul a képzőművészek segély- és nyugdíjintézménye

A *Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége* november 12-én tartotta közgyűlését a régi *Műcsarnok* Andrássy-úti palotája dísztermében a magyar művésztársadalom részvételével. Az ülésen megjelentek a kultuszkormányzat képviseletében a művészeti osztály vezetői: báró *Wlassics* Gyula államtitkár, vitéz *Haász* Aladár miniszteri osztályfőnök, dr. *Takács* Menyhért miniszteri osztálytanácsos, Budapest székesfőváros képviseletében dr. *Némethy* Károly tanácsnok. *Sidló* Ferenc országos elnök a magyar művésztársadalom nevében nagy beszédben emlékezett meg a hősi halált halt vitéz nagybányai *Horthy* István kormányzóhelyettesről. *Szentgyörgyvári Gyenes* Lajos ügyvezető elnök a szövetség elhunyt tagjairól való megemlékezés után vázolta a szövetség munkásságát, bejelentette *a művészek segély- és nyugdíjintézményének megalakítását*. A közgyűlés határozatban mondta ki, hogy *pályadíjak kitűzését* kéri a kultuszminisztertől, a magyar értékeknek, a magyar történelem nagyságainak, a magyar faj és magyr tájak jellegzetességének művészi alkotásokban való megörökítésére. A szövetség ösztöndíjalapjaiból *1500 pengőt* juttat két festő- és egy szobrászművésznek, amelyet a *Magyar Művészetért* kiállításon fog kiadni.

přírodno — po intenzitetu i vrednosti, vec 1 po pravcu,

Jedna grupa mađarskih likovnih umetnika udružila se radi priređivanja zajedničkih kolektivnih izložbi svojih radova po inostranstvu, prvenstveno po susednim zemljama.

Jedno preduzeće koje služi neposrednim interesima izlagača, ali istovremeno i onom širem, opštijem interesu kulturnog zbližavanja naroda čiju su neprocenjivu važnost — utvrđujemo to sa iskrenim zadovoljstvom — shvatili i mađarski umetnici. I zato nam je osobito drago što su na svom putu navratili i kod nas.

Njihove vođe su: jedan od već i u inostranstvu proslavljenih (na skorašnjoj barcelonskoj izložbi nagrađen je grand prix-om) prvaka novijeg mađarskog slikarstva, Bela Ivanji-Grinvald i Dezider Peči-Pilh, profesor budimpeštanske Likovno-Umetničke Akademije. Ostali, trideset i četiri na broju, sa oko 150 koje slikarskih, koje vajarskih radova, takođe svi su pri-

Gyenes Lajos

Szentgyörgyvári

— **Művésznaptár.** A Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének elnöke, *Szentgyörgyvári Gyenes* Lajos kitűnő gondolatot valósított meg egy, az 1943. évre szóló művésznaptár kiadásával. A naptár eladási árából befolyó összeg képzőművészeink segély- és nyugdíjintézményének vagyonát gyarapítja. A kiváló ízléssel összeállított naptár minden vasárnapját a régi és modern nagy magyar mesterek műveinek reprodukciói ékesítik. A művésznaptár amellett, hogy művészeti célokat is szolgál, egyúttal lakásunk és íróasztalunk választékos kincse.

Pest, 1943. dec. 18.

kés, 6 kisebb villa és kés acélpengével, 12 teáskanál.
er, 12 Gabeln, 12 Messer, 6 kleine Gabeln, 6 kleine
Österreich, XIX. Jh. 1840 gr.

omboru, neorokokódiszitéssel. Bécs, 1858. — Aufsatz,
kokodekor. Wien, 1858. 280 gr.

oru, neobarokdiszitéssel, födelén fekvő oroszlán. Bécs,
arockdekor, am Deckel Löwe. Wien, 1858. 560 gr.

kagylóalak. Bécs, XIX. sz. — Zwei Körbe, Silber,
X. Jh. 720 gr.

s peremmel. 1850 k. — Viereckige Platte, Silber, mit

llel, vésett rajzzal. Orosz, Moszkva, 1800. — Platte,
kel und graviertem Dekor. Russisch, Moskau, 1800.

ü, guillochirozott és vésett diszitéssel. Bécs, XIX. sz.
n Rand und Guillochedekor. Wien, XIX. Jh. 220 gr.

NÁL, EGY TEJSZINES KANNA, EGY TEASZŰRŐ,
i Milchschöpfer, eine Oberskanne, ein Teesieb, Silber.

Gyenes Lajos, Szentgyörgy vári
festő

vrod Pesti Hírlap
1931 jun. 2.
(A Munkácsy-Céh
közgyűlése.)
U. 3107

Gyenes Lajos

szentgyörgyvári

l.

A magyképzőmúcsek

memorandum

1935

ifj. Gyenes Lajos
festő

Kiállít a Műcsarnok őszi tárlatán,
megemlítve tabáni képe.

A reggel, 1926. X. 25.

Gyenes Lajos

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PM 1931. V. 22.

Gyenes Lajos

szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki

kiállításán.

MN 1931. V. 24.

Gyenes Lajos

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki

kiállításán.

In fl 1931. II. 22.

I. Gyenes Lajos

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításain.

PK. 1931. II. 22.

Gyenes Lajos.

A Ferenc József jubileumi ösztöndíj pályázaton művével szerepel, a műcsarnokban.

Pesti Napló, 1928. jún. 14.

Gyenes Lajos

Barokk romantika

MDK

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. Mícs.

Gyenes Lajos S. MDK

Vörös muskátli, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Gyenes Lajos S. MDK

Őszi barackok, Csendélet, olf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

MDK

Sz.Gyenes Lajos

"Vörös muskatli", olajfestm.

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzóm.
Kiáll.1947.Jan.Ernst Múzeum.Kat. 10.1.

M.D.K.

Sz. Gyenes Lajos

"Csendélet" c. alkotásának repr.-ját hozza a lap "A konyha müvészete" c. rovat cimlapján.

Szinházi Élet. Bp. 1929. dec. 22.- XIX. évf. 52. sz. 207. lap.

MDK

Sz. Gyenes Lajos

Szinharmónia, r epr.

Képzőművészet 1929. 24. sz. 213.l.

MDK

Sz. Gyenes Lajos

A Műcsarnok tav. tárlata. Képzőművészet 1928. 8-9. sz. 77.l.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Képzőművészet, 1928, 8-9.sz. Egyesületi hírek.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

A képzőművészek és a N. Stadion. Esti Kurir, 1937. nov. 28.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festö

Csendélet.

KMTárs. Téli tárl. 1938. febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarn. Kat. 6.l.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Csendélet, of.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj.

22. l.

. - Tudja mán takarosul, ü lesz a
r a királyi palotához ér otthagy-
tepin, nem kell mán neki, ugyis
befele, mindig mondja magában:

iag, a hasán van a hold, a mellyin

MDK

Sz.Gyenes Lajos

Tabáni részlet, rézk.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

24 l.

MDK

Sz.Gyenes Lajos

Velence

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Múz. 138.kiáll.

1933. márc. 5 l.

MDK

Sz.Gyenes Lajos

M.Képzőművészek Orsz.Szöv. és a Délvidéki Szépmives Céh ... kiáll. Ujvidéken. Szépművészet, 1941. 1.sz. 32 l.

MDK

MDK

Sz.Gyenes Lajos

Rózsák.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CXV.A Munkácsy-céh
III.reprezentativ kiáll.Bpest.1930.Nov.hó
Kat. 9.1.

MDK

Sz. Gyenes Lajos

Képzőművészet 1927. 5. sz. 31.l.

MDK

Sz. Gyenes Lajos, festőm.

Szinharmonia. Repr. /Virágok, dinnyék./

A Munkácsy-Céh kiállításáról.
Képzőművészet. 1929. 24. sz. 213.l.

MDK

Sz. Gyenes Lajos

A Műcsarnok tavaszi tárlata. Képzőművészet 1928. 8-9. sz. 77.l.

MDK

Sz.Gyenes Lajos

Narancsok.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CXV. A Munkácsy-céh
III.reprezentativ kiáll.Bpest.1930.Nov.hó
Kat.16.1.

MDK

Sz.Gyenes Lajos

Lebontott asztal.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-cén
II.Reprezentatív Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat. 18.1.

MDK

Sz.Gyenes Lajos

Szinharmónia.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI.A Munkácsy-féh
II.Reprezentativ Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat. 14.1.

MDK

Sz. Gyenes Lajos

Chrisantémumok.

Az Ernst-Múzeum kiáll. CXV. A Munkácsy-céh
III. reprezentatív kiáll. Pest. 1930. Nov. hó
Kat. 18. l.

MDK

Sz. Gyenes Lajos

Csendélet

Olasz emlék

Három téli kiáll. Csallóközi Farkas L.: Mücsarnok.
Müvész-Élet 1933.II.2.sz. 4.l.

MDK

Szentgyörgyi Gyenes Lajos,

a X.-XI.terem a különböző irányu, de kiforrott egyéniségü mesterek alkotásait mutatja be.
Minden név egy-egy fogalom.

A Mücsarnok reprezentativ kiállitása.
Képzömüvészet.1932. 48.sz. 63.l.

MDK

szentgyörgyi Gyenes Lajos, festöm.

26. Csendélet. Pasztell.

Albertina Művészház. -I. csop. Kiáll. Kat.
1942.nov.8-24.

MDK

Gyenes Lajos, szentgyörgyvari festőművész

Résztvett a Független Művészek vidéki vándorkiállitásain.

Cikk: A Független Művészek Társasága vándorkiállitása.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

MDK

Gyenes Lajos, szentgyörgyvári

Csendélete dijként volt kitüzve a "Tárlat legjobb képe" c. pályázaton a szoborművekre szavazóknak.

Cikk: A tárlat...

Képzőművészet, III.évf. 17.sz. 55.lap

MDK

Gyenes Lajos, szentgyörgyvari

Barok romantika.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 19.1.

MDK

Gyenes Lajos szentgyörgyvári

Csendélet.Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa.Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

MDK

Gyenes Lajos szentgyörgyvári

Képzőművészet 1932. 52. sz. 153.l.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos festő

Csendélet, festm. repr.

A Műcsarnok tsv.Tárl. /M.Képzőm.Egy/ Képzőművészet 1927, I.évf. 8.l. kép

MDK

Sz. Gyenes Lajos

Sz. Gyenes Lajos: Nagymagyarország hősies multja a magyar Pantheonban. Látogatás Zala György gigantikus méretü mütermében. Pesti Hirlap 1928. szept. 23. 39.l.

MDK

Sz. Gyenes Lajos

A Munkácsy Céh közgyülése. Képzőművészet 1934. 74. sz.

sz. Gyenes Lajos

MDK

Pompa, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

MDK

Sz. Gyenes Lajos, festőm.

Színharmónia. /Csendélet/. Repr.

Ernst Muzeum kiállításai. CVI. 1929. Kat.

Munkácsy-Cél kiáll.

szentgyörvári Gyenes Lajos MDK

Mosoly, olf.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

Vallomás, olf.

Mücsarnok 1929/30 téli kiállitás

szentgyörgyvári Gyenes Lajos festőművész

Nyárutó

Csendélet

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Mcmxxxiv.

MDK.

szentgyörgyvári Gyenes Lajos festőművész
A Független Művészek Társaságának Vándorkiállitásán /Mohács, Pécs, Kaposvár és Nagykanizsa:/
vett részt.

Képzőművészet, 1929. 21. sz. 144. l.

szentgyörgyvári Gyenes Lajos festőművész

Zöld szinfónia

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Képzőművészet 1927. 3. sz. 15.l.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Csendélet, repr.

Képzőművészet II. évf. 15. sz. 258.1.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

A Magyar Képzőművészek Egyesülete közgyülése. Képzőművészet 1929.19.sz. 1o4.l.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos, f.

A Mücsarnok tav.Tárl. /M.Képzőm.Egy/ Képzőművészet 1927, I.évf. 8.l.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Győzött a Reformcsoport a M. Képzőm. Egyesületében.
Képzőművészet 1930. IV. évf. 29. sz. 104.l.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

A Magyar Képzőm. Orsz. Szöv. Pentelei Mólnár J. elhalt nagynevü festőművészünknek...Képzőművészet 1934. 77.l.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Képzőművészet 1930. 34. sz. 208.1.

Sz. Gyenes Lajos
kiállító jelen volt a megnyitáson.
(Függetl. M. F. IV. őszi kiáll.)

József Ferenc főherceg és Anna ftgnő látogatása a Nemz. Sz.-Can.
N. U. 931. XI. 22.

Sz Gyenes Lajos

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Finom szinfantázia zöld csendélete.

Magyarság
1930.XII.21.

Sz. Gyenes Lajos

szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki

kiállításán.

P.N 1931. II. 22.

Sz. Gyenes Lajos

Műcsarnok kiállításain: "Nyolcvan
eszendő magyar képzőművészete"
neve szerepel.

PH. 932.II.20

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festőm.

nivósan képviseli a Munkácsy-céh törzsét.

Tárlatok. A Munkácsy-céh kiállitása.
Képzőmüvészet.1932. 1o6-1o7.l.

MDK.

szentgyörgyváli Gyenes Lajos, festőm.

monumentális csendéletei mesteri munkák.

Chroniqueur:
Műcsarnok. - Téli tárlat.
Képzőművészet. IV. évf. 26. sz. 28.1.

M.D.K.

Sz. Gyenes festő

Virágcsendélete említve:

Tél a művészetben. Bp. 1942, 4

MDK

Gyenes Lajos

Hétfő Reggel, 1939, febr. 27. Ellenzéki lista győzött a Fészekben.

Gyenes Lajos MDK

Csendélet I-II. olf.

Munkácsy Céh IX. kiáll.
Nemzeti Szalon 1936. máj.

Gyenes Lajos MDK

Csendélet

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Gyenes Lajos MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

MOK

Gyenes Lajos

Ligeti Miklós és György D. Guneplése. B.H.
1934. jul. 29. 13.1.

MDK

Gyenes Lajos

Képzőművészet. 1929. 2o.sz. 127-8. l.

MDK

Gyenes Lajos

Présház, rk

Tájkép, "

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942. máj. 7. 1.

Gyenes Lajos MDK

Velencei részlet, sz.rézk.

Tabáni " akvatinta

" " "

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942. máj. 7. 1.

MDK

Gyenes Lajos

Tabáni részlet, akvatinta

Árv.Közl. 1940.dec. 7.rk.sz. 96.aukc.

22 l.

[illegible]

Gyenes Lajos

Tanulmányfej, rajz

Tábori Piroska, rajz

N.Szal. tavaszi k.áll. 1916. ápr. 11. 1.

EDK

Gyenes Lajos

Tépelődás, rajz

dr.Papp Józsefné arcképe, ~~xfx~~ rajz

Bányai barátom, rajz

B.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 11. 1.

Sz. Ágoes Lajos

Kiállít a Független Művészek Társaságának Klubhelyiségében rendezett Karácsonyi Képvásáron Ezüstöt kt. 41.

P. H. 929. XII. 22.

Gyenes Lajos

Szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

PH 1932. XI. 20.

Sz. Gyenes Lajos

Munkával szerzett az ujpesti Közművelődési Körben rendezett szoborkiállításon.

P. H. 1929. XII. 20.

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Szerepel a Független Művének Társaságának Klubhelyiségében rendezett karácsonyi kép-vásáron (Erzsébet kit 41)

Ujság, 1929, XII. 15.

Gyenes Lajos

Csendéletével .....

szerepelt a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

8.O.U.930.X.5.

Gyenes Lajos

Alkotásával szerepelt a Független Művészek Társ.-nak kiáll.-án.

M.930.X.5.

Gyenes Lajos

Alkotása, a Független Művészek Társaságán k
ószi tárlatán.

N.U.930.X.2.

Gyenes

festőművész

Képzőművészeti Kiállitás - Lipótvárosi Társaskörben-
képével szerepel.

Pesti Hirlap
1935.XII.24.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Független Kritika képzőművészeti kiállitás - Lipótvárosi Társaskörben - munkájával vesz részt.

Nemzeti Ujság
1935.XII.20.

Gyenes Lajos

Alkotása a Független Művészek Társ.-nak
őszi tárlatán a Nemzeti Szalónban.

M.930.X.2.

Sz. Gyenes Lajos

"Az ősz" c. csendéletével

szerepelt a Független Művészek Társasága tárlatán.

P.H. 930. X. 5.

Gyeme Lajos

(Sendéleté nerepel a húsarnál)

téli tárlo-tón (emlitve)

Est 1938 II. 6

Sz. Gyenes Lajos

Művével szerepel a Munkácsy-léh Ernst-múzeumban rendezett Kiállításán.

E. K. 934. V. 15

B. H. 934. V. 13 | N. Ü. 934. V. 13.

P. H. 934. V. 13. | M. O. 934. V. 13.

Gyenes Lajos

Alkotása, a Független Művészek Társaságának kiállitásán.

P.H.930.X.2.

Sz. Gyenes Lajos

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

EK. 929. X. 20

Gyarmes Lajos

Munkácsy-ének II. kiállításán az Ernst Múzeumban Studiuma szerepelt.

MH. 929. X. 20.

Gyenes Lajos

Független Művészek Társaságának kiállításain önálló életekkel szerepelt.

BH. 929. X. 13.

Sz. Gyenes Lajos

Független Művészek Társaságának őszi tárlatain néhány szép csendélettel szerepelt.

BÓU. 929. X. 13.

Sz. Gyenes Lajos

Független Művészek Társaságának
őszi tárlatán a Nemzeti Szalonban
szerepelt.

EK. 929. X. 13.

Sz. Gyenes Lajos

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban "Színharmónia" c. csendéletével szerepelt.

PH.929.X.20.

Kiadás után

— Pallas nyomda, Budapest.

MDK

Gyenes Lajos

Őszi rózsák, of.

Gy. Márkus Lily virágai, of.

N. Szal. Téli Tárl. 1920. dec.
9.1.

Cyenea lactea

Dasi rosea, cf.

Cy. Adriana Lily virgata, cf.

Gyenes Lajos.

Műve X szerepelni fog a Munkácsy Céh őrzi kiállításán.

Magyarság, 1928. Nov. 7.

Gyenes Lajos.

A Ulunkácsy Céh őszi kiállításán
műveivel részt vett.

Nemzeti Ujság, 1928. Nov. 8.

Gyenes Lajos.

Magyarság. 1928. Nov. 11.

* **A Munkácsy Céh első kiállitása.** A Nemzeti Szalónban uj müvészi egyesülés rendezte meg első kiállitását. Adott programja szerint uj lendületet akar belevinni müvészi életünkbe, ezért már megindulása előtt felsorakoztatta mügyüjtőink tekintélyes sorát, összegyüjtötte nevesebb piktoraink java munkásságát és igy együttesen, szinte egymást kiegészitve rendezte meg első nagy kiállitását. Ez a kiállitás szinte keresztmetszete a mai magyar müvészetnek. Ez is volt legfőbb igyekvése a Munkácsy Céhnek. Ebben a válogatott szép együttesben minden törekvés megtalálja a maga helyét és a maga kedvelőit, megértőit. Egymást emelik, kiegészitik a különböző mütermekből kiállitott értékes képek, mert igazi müvészet sugallta őket. A kiállitók nevei közül kapásból megemlitjük *Gyenes* Lajos, *Csánky* Dénes, *Réti* István, *Aba-Novák* Vilmos, *Csók* István, *Rudnay* Gyula, *Koszta* József, *Vaszary* János, *Szüle* Péter, *Belányi* Viktor, *Glatz* Oszkár, *Gulyás* Sándor, *Gaál* Ferenc, *Goebel* Jenő, *Benkhard* Ágost, *Haranghy* Jenő, *Csóka* István, *Berény* Róbert *Halápy* Ede, *Mikola* András, *Márffy* Ödön, *Jeges* Ernő, *Emöd* Aurél, *Mihálsz* Pál értékes képeit. Ha nem is teljes a gárda, ha van jobb- és baloldalon is sok, igaz érték, a mügyüjtő-közönség mégis hiteles áron juthat jó és szép képekhez. Vasárnap délelőtt nyilik meg nagy ünnepséggel a kiállitás, pénteken és ma a mübarátok tekintették meg és a müvásárlás máris megindult. Megjelent a székesfőváros részéről *Buzáth* János alpol-

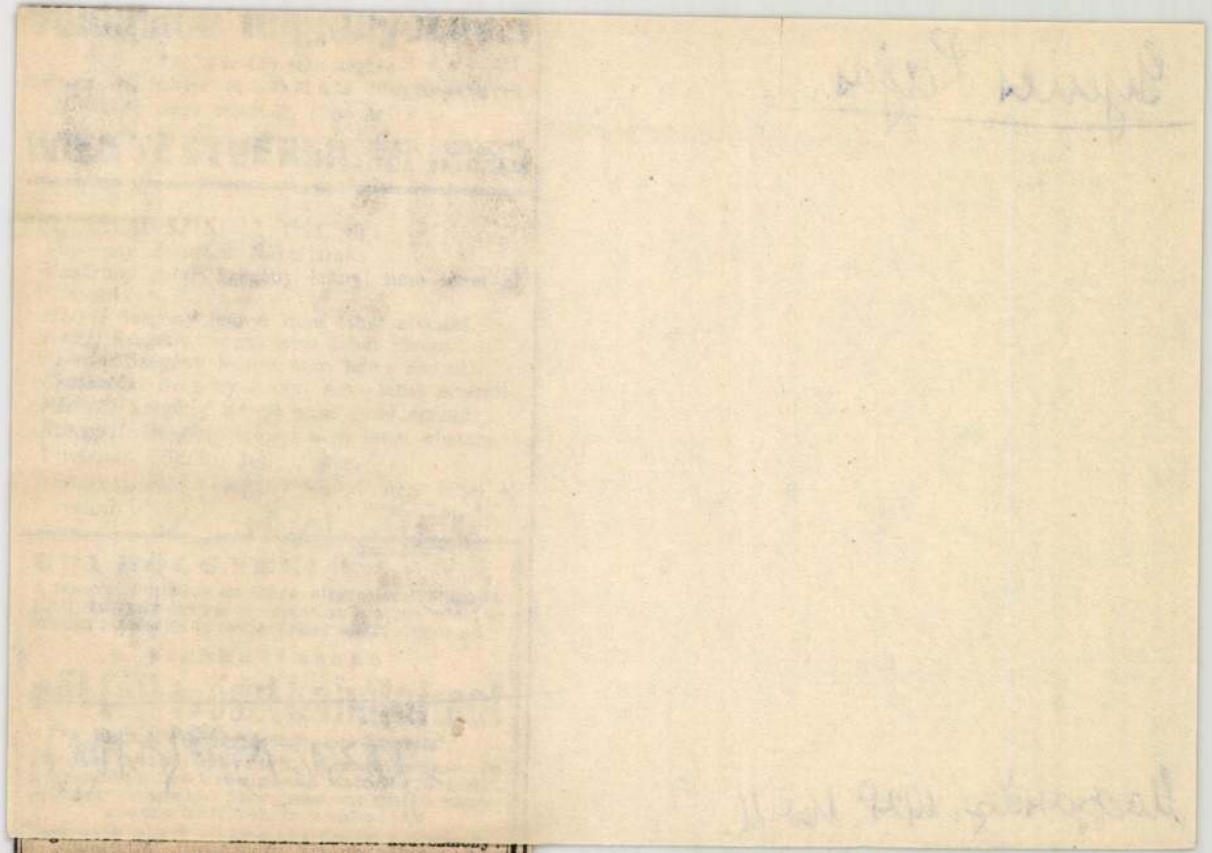

Szives pártfogását kéri:

Gyenes.

Müve szerepel a Munkácsy Céh első kiállításán.

Sórai ussá cz. 1928. Nov. 11.

Gyenes Lajos.

A "Műcsarnok téli" kiállításáról
festőnője szerepel.

Budapesti Hírlap, 1928. dec. 16.

Gyenes Lajos

Műve szerepel az arr. magyar képzőművészeti társulat téli kiállításán,

Esti Kurír, 1928. dec. 16.

Gyenes Lajos

Kiállít

8 d. u. 932 XII. 18.

Ké

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányuto

. . . . . .

Gyenes Lajos

Kiállít

E. K. 932. XII 21.

Gyenes Lajos

Kiállít

P. H. 932. XII. 20.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

üveivel: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Gyenes Lajos.

A Munkácsy Céh bemutató kiállításán művei szerepelnek.

Budapesti Hírlap, 1928. Nov. 11.

Gr. Gyenes.

Alkotása szerepel a Munkácsy-Céh első kiállításán.

Pesti Napló, 1928. Nov. 11.

Sz. Gyenes Lajos

festőművész

Munkácsy - céh kiállitása - az Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Esti Kurir
1930.XI.9.

szentgyöryvári Gyenes Lajos MDK

Barok romantika

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Sz Gyenes Lajos

festőművész

Munkácsy-cén kiállítása - Ernst Museumban - képével
szerepel. Szines narancsos-képe.

Vagyarság
1930.XI.9.

Sz. Gyenes Lajos

"Őszi csendélet" c. műve a Képzőm.Társ. tav. tárlatán.

P.H.932.IV.24.

Sz. Gyenes Lajos

"Őszi csendélet" c. műve a Képzőm.Társ. tav. tárlatán.

P.H.°32.IV.24.

Gyenes Lajos

Alkotásával szerepel az állami iparoktatási intézetek tanárainak kiállitásán.

M.934.VI.3.

Gyenes Lajos
festőművész

Tavaszi kiállítás - Műcsarnokban - gazdaghatóra
szendélitával szerepel

Budapesti Hirlap
1929 III. 3

Szentgyörgyi Gyenes Lajos
festőművész

5 avarsi kiállítás – Műcsarnokban. Képével szere-
pel –

Esti Kurir
1929 III. 3

Sz. Egyenes Lajos
Istőrművés

A Képzőművészek Egyesülete a Műcsarnok
tavaszi tárlatának zsűrijébe választotta –

Pesti Hirlap
1929.11.16

Czeus Lajos

Független Müvészek Társaságának kiállitása - Kaposváron - müvével szerepel.

Magyarság
1929.V.24.

Sz.Gyenes Lajos

festőművész

Munkácsy-céh ~~kiáki~~ közgyülése- Fészek-klubban - a közgyülés köszönetet nyilvánitott eredményes tevékenységéért.-

Nemzeti Ujság
1929.V.19.

Gyenes Lajos

festőművész

Munkácsy-céh közgyülése - a közgyülés eredményes tevé
kenységéért köszönetét nyilvánitotta.-

Magyarság
1929.V.18.

Sz.Gyenes Lajos

festőművész

Munkácsy-céh közgyülése - Fészekben - a közgyülés elismerését fejezi ki részére a céh ügyében tett fáradozásaiért.

Esti Kurir
1929.V.19.

Gyenes Lajos

Szerepel a Műcsarnok tél.

Távlatok

Az Est 1926 II. 28

Sz. Gyenes Lajos

festőművész

Független Művészek Társasága kiállitása - Nagykanizsán - képével szerepel. Pompás esendületről és részletekkel.-

Nemzeti Ujság
1929.VI.7.

Gyenes Lajos

említve

Ünnepléstben részesítették a művészek a 70-éves Bíró Henriket

Újság 1936 1. 28.

Sz. Gyenes Lajos

Független Művészek Társasága kiállitása - Kaposvá-
ron - művével szerepel.

Pesti Hirlap
1929.V.23

Sz Gyenes Lajos

festőművész

Független Művészek Társaságának kiállitása - Kaposváron - felolvasást tartott a különféle művészeti irányokról igen nagy tetszéssel.

Magyarság
1929.V.24

MDK

Sz.Gyenes Lajos

Virágcsokor, o.

Szépműv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

Gyenes Lajos MDK

Hadnagy utca, rézk.

Tapolcai zárda, akvatinta

Tabáni utca, "

Virág, of.

N.Szal. tav. tárlat, 1913. ápr.

11.1.

MDK

Gyenes Lajos

kormányfőtanácsosi cimet kapott

Kitüntetések. Pesti Hirlap 1939. aug. 15.

MDK

Gyenes Lajos, festő.

Tájkép, rézk.-

Árv. Közl. 1930 jun.3. rk.sz.- 54.aukc.-2o.1.

MDK

Gyenes Lajos

Interieur, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 19 l.

MDK

Gyenes Lajos

Tabáni részlet, rézk.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.
18 l.

Gyenes Lajos, festöm.-graf.

181. Tabáni részlet. Aquqtinta. 30x40.

182. Tabáni részlet. ". 30x40.

Festmények, rajzok, metszetek. -97. aukció.
Árv. Közl. 1941. márc. 2. rk. sz. -Kat. 24. l.

Gyenes Lajos

W. Gyenes Gitta, Zádor István, gr. Zichy István, Plány Ervin, Somló Lili, br. Schossbergerné, azok a fest müvészek, akiket kiemeli a portréfestők közül a Mücsarnok téli kiállitásán Jean Preux: "A jubiláris tárlat" c. beszámolójában. A hét müvészt tartja a legerősebb tehetségeknek.

A HÉT, Bp. 1911. dec. 24. XXII. évf.
52. sz. 851-852. lap.

Gyenes Lajos

Vadász Miklós, Jávor Pál, Frecskay Endre, Bednár János, Benjámin, Márton Ferenc, Littkei, Kasnya Béla, Kató, Kádár Béla, Lechner, Zádor István, Tichy, Schütz J. Tibor, Pálinkás, Stróbl Zs., müvészek azok, akik a Nemzeti Szalon őszi tárlatán szerepelnek, s Tövis: "Balatoni és egyéb képek" cimmel ir róluk, élesen támadva a Szalon vezetőségét és müvészeti politikáját, mivel az itt felsorolt, tehetséges, modern, fiatal müvészeket kihasználják, saját üzleti céljaik érdekében. Mint megállapitja, a hatalmon lévő csoport tagjai a zsebükre politizálnak, ahelyett, hogy festenének és a fiatalok alkotásai közé csempészik be giccseiket eladás céljából.
A HÉT, Bp. 1908. szept. 27. XIX. évf.
39. sz. 631. lap.

Gyenes Lajos

Az épitészek közül csak az ifju müvész szólalt meg. "Megérti a teret és meg is hóditja". Kiemeli muzeumi tervét,-mely„értékesen fiatal, nagyratörő munka"- Gerő Ödön: "Az ünnepi tárlat" c. beszámolójában, a Képzőművészeti Társulat ötvenéves fennállásának ünnepére rendezett, jubiláris kiállitásáról.

A HÉT, Bp. 1911. ápr. 9.
XXII. évf. 15. sz. 239. lap.

Ifj. Gyenes Lajos

Málnai Béla, Hikisch Rezső, Lajta Béla, Árkay Aladár, Ágoston Emil, Pogány Móric épitőművészek jelenléte -a "Tavasz a Műcsarnokban" c.- kiállitás legfőbb ékessége, mint a kritika megállapitja, "a legjava épitészeink" közé sorolva őket, akik nagyszerü terveikkel vesznek részt a tárlaton.
Azoknak a neveit, akik a "Képzőművészeti Társulat győztes csoportjához" tartoznak, nem sorolja föl, mellőzi őket, mert a nevek megemlitése csak a müvészeket illeti meg.

A HÉT, Bp. 1913. márc. 23. XXIV. évf. 12. sz. 195. lap.

Ifj. Gyenes Lajos müépitész

"A Délibáb karácsonyi ankétja az uj Nemzeti Szinház felépitéséről"-cimmel a lap felsorol néhány képzőművészt, akiket a problémával kapcsolatos nyilatkozatra kért fel:
Ifj. Gyenes Lajos müépitész, Ligeti Miklós szobrászmüvész, Csorba Géza szobrászmüvész, Zádor István festőmüvész és Reisz Zoltán müépitész szerepelnek válaszaikkal.
Ifj Gyenes Lajos tervrajza: "Madártávlati kép a város központjáról, az uj Nemzeti Szinházzal.

Délibáb, Bp. 1937. dec. 25. XI. évf. 52. sz. 22-24. lap.

f. Gyenes Lajos

Műcsarnok Tavaszi Tárlatán szerepelt építészeti részben terveivel.

NM·930.III.15.

Magyar királyi államvasutak. Ügyirat-szá

Utalvány-szám...../Bi.....ügyosztály.

Fizetési u

.....

a magyar királyi államvasutak főpénztára ál

.....

Pengő [redacted]

azaz [redacted]

[redacted]

A.....Pengő.....fillérről kiállítandó.....

.....

.....

Budapesten, 192.....

Utalványozza «.....» főosztály:

J. Gyenes Lajos

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton

M. 1933. IV. 20.

S. Gyenes Lajos

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

MH 1933. IV. 19.

† Gyenes Lajos

szerepelt az I. nemzeti társaton.

EK. 1933. IV. 20.

Gyenes Lajos

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton

Bórai lijság 1933. IV. 20.

Gyenes Lajos

faszobrász és modern képkeretező

BUDAPEST.

IX. ker., Baháts-tér 4. szám

Famű-
tárgyak művészi
restaurálása minden szak-
mábavágó munkát a legegyszerűbb-
től a legfinomabb kivitelig
jutányos áron
vállalja

Alapítva 1905-ben

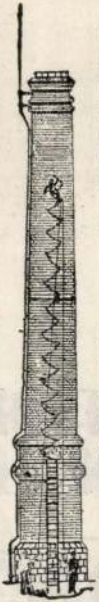

LÖBL BÉLA

elektrotechnikai vállalat

BUDAPEST, VI.
VÖRÖSMARTY-U. 33

Elvállal villamvilágítási, erőátvételi, lift, telefonberendezéseket
Speciálista üzemalatti gyárkémény-villámhárító szerelésben

Telefon: L. 962-36

XI.

BUTOROK • ÉS • EGYÉB BERENDEZÉSI • TÁRGYAK

MDK

Sz.Gyenes Lajos

Velence

Rialto

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138. kiáll.

1933. márc. 5 l.

MDK

Sz.Gyenes Lajos

Santa Maria della Salute

Canale Grande

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138. kiáll.

1933. márc. 5 l.

MDK

Sz.Gyenes Lajos

Velence

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 5 l.

MDK

MDK

Sz. Gyenes Lajos

Őszi hangulat, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 13 l.

MDK

Sz.Gyenes Lajos

Tabáni részlet, akvatinta

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.

19 l.

Sz. Gyenes Lajos festőművész

Magyar Nemzet.
1946. VII. 7.; I. évf. 148.
(: Denámolé. :)

MDK

Sz. Gyenes Lajos

a Képzőművészek Orsz. Szöv. nevében beszédet mondott Szablyáné Lohwag Ernesztin temetésén

In memoriam. Szablyáné Lohwag Ernesztin. Magyar Iparmüvészet 1940. 42.l.

MDK

Sz. Gyenes Lajos

az alábbi közgyülésen ügyvezető elnöknek
válqsztették

A Képzőművészek Szövetségének közgyülése. Nemzeti Ujság 194o. jun. 11.

MDK

Sz. Gyenes Lajos

a Céh müvésztagja, festő

Munkácsy Céh 8.repr.kiáll. N.Szal. 1935. márc.

3.1.

MDK

Sz.Gyenes Lajos

"Vörös muskátli", olajfestm.

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan.4-26-ig. 10.o.

M.D.K.

Sz. Gyenes Lajos: Csendélet. /A müvész tulajdona./

Szign. Sz. Gyenes Lajos.

Szinnyomás, — festménye után.

Panoráma. Bécs. 1927.máj.8. 19.sz. Boritékkép.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Csendélet, paszt.

Alkotás Művészház első csop. kiáll. Bp.1942.nov.

MDK

szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Képzőművészet, 1932. VI. 48. sz. 67. l.

127956	2622	Drávaszentmárton,Somogy m.	Női
127957	2622		

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos m MDK

festő

A Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének Közgyülése. Esti Kurir 1940. jun.11.

szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

festő

Lázár Béla: Három kitüntetés
Pesti Napló 1939. aug. 17.

szentgyörgyvári Gyenes Lajos MDK

festő

A Magy. Képzőművészek Orsz. Szövetsége mozgalmat indit a festők és szobrászok foglalkoztatásáért. Pesti Hirlap 1938. dec. 17.

Szentgyörgyváry Gyenes Lajos MDK

festő

Bálogh István a magyar müvészet jelentőségéről
Magyar Nemzet 1947. ápr. 2o.

M.D.K.

Sz. Gyenes Lajos

Müve szerepel a Mücsarnok tavaszi tárlatán bemutatott 443 kép és szobormü között.
A 16. oldalon "Gyenes Lajos" aláirással 3-as számozással a lap közli a müvész fényképét.

Képek, szobrok--festők, szobrászok. c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni.26.-juli.2.
X. évf. 26. sz. 20. l.

MDK

Sz. Gyenes Lajos, festöm.-graf.

240. Tabáni részlet. Rézkarc. 30x38

241. Tabáni részlet. " 30x38

Árv. Közl. 1933. dec.hó. 4.rk.sz. 68.aukció. 19.l.

MNK

Sz. Gyenes Lajos

Őszi hangulat, olajf.

I. Művészeti Kiáll. Kat. 1946. júl. 7.–júl. 28.-i.
13. lap

MDK

Sz. Gyenes Lajos

Virágok.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CXV.A Munkacsy-céh
III.reprezentativ kiáll.Epest.1930.Nov.hó
Kat. 12.1.

Gyenes Lajos,
Szentgyörgyvári

7 grafika -

Csánky Ung Mal

39. C.

Gyenes Lajos

Szentgyörgyvári
resit vett az alábbi
kiállitáson

Tent Haga 1934

PLÓSZ SÁNDOR
FŐLAPBIZOMÁNYOS
DOMBRÁD, Szabolcs m.

Gyenes Lajos

festő

lásd

Szentgyörgyvári Gyenes

Lajos alatt

MKSz 1947

1927 ősi Nyáruló, of

1927-28 téli Zitekirni

rózsaszín salonja

Narancsok

of

1929 tav

Potpourri

Antaldin | of

Mucsarnok

1911-13

1921-31

Gyenes Lajos,

szentgyörgyvári

Csendélet, pasztell

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942. 99. l.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Gyenes Lajós
Szentgyörgyvári
Csendélet, pasztell

3000 P

Alkotás Műveszház
I. csop-kiáll.
1942. nov.

- s aranmak mentén épült házakat
jeken túl hegy emelkedik házakkal be-
atto köti le figyelmünket s a kikötő-
ó vesztegel. Felirata a kép alatt:

Tenger part."

).8 s a keretnek 8.5 : 12.9 Cm.

Gyenes Lajos, Szentgyörgyvári

I. Lipót Ernst 7. Mutsarde

1930. tav. kiáll 3. 5. 46.

Nyár
Ős
Narancsok

Budapest, 1909. janu

Sátoraljaújhely IX. 164.

Gyenes Lajos,
Szentgyörgyvári
fest.

Sárga virágok

1932 főv. új szerzem. kiáll. Műcsarnok

(NOTHING WRITTEN ON THIS SIDE)

Gyenes Lajos

1921. szept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Merengő, olajf. 10.000.—
Csendélet, olajf. 12.000.—
Salome, olajf. 12.000.—

Egyébként rendes kiállító.

Zúzókő X. 43.

szentgyörgyvári GYENES LAJOS

46 Csendélet olajf. 600,—

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1932 febr-ma

Kölcsey-ereklyék TV. 133.

— Ferenc íróasztala és tintatartója
TV. 134.

Szenes Lajos
szentgyörgyi

Erdélyi Szemle 1943

4. SZ. Szinyei-Merse Jenő: Finnek és magyarok. *vitéz Haász Aladár:* Művészeti hetek a Székelyföldön. *Széll Sándor dr.:* Igazságot szolgáltatott Mátyás királynak szülővárosa. *Csinádi György:* Vers. *Szentgyörgyi Szenes Lajos:* A kolozsvári műcsarnok. *Dr. Bartha Ignác:* Térjünk valóban az egység útjára. *B. Csürös Emília:* Vers. *Joó Imre:* Egy év egy templomért. *Dr. Szathmáry Lajos:* A legrégibb magyar közművelődési egyesület. *Turán Lajos:* Két legényke elindul (elb). *Varró Dezső:* Vers. *Ádám Éva:* Vallás és költészet a harctéren. *Bodor Álmos:* Megkezdem a pénzszerzést (elb). *Kora Endre:* Az igazi szociáldemokrácia.

Cséd
55

N

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor
elnök

Gyenes Lajos

Szentgyörgyvári

Színharmonia (Gyümölcsendélet)

c. képe

repr.

Ernst Museum kiállításai

C VI. (1929)

Munkácsy-cék kiáll.

Gyenes Lajos

szentgyörgyvári

1940

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos: Őstehetségek. *Művészet* V. évf. p. 79—81.

Gyenes Lajos
festő

Gyenes Lajos szentgyörgyvári,
festőművész, tanár, Újpest, Horthy
Miklós-út 26. 294-669

Budavár, 1940. szept.

Gyenes Lajos

Szentgyörgyvár

Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége, igazg.: Szentgyörgyváry Gyenes Lajos festőművész-tanár, VI. Andrássy-út 69. 420-383

Bptávb 1940 szept.

Roham után 50
Orosz állások egy temetőn keresztül. — Orosz gránátok által összelőtt a kastély parkjában. — Póthíd a Dnyeszteren. — Az oroszok által feltört Sieniawsky herczegi koporsók a brzezani kastély kriptájában . 51

B) SZÖ

Lap

1. **Regények, elbeszélések.**

Két leány. Regény. Irta *Szemere* György ..... 2—458
Atsumi Shibato. Elbeszélés. Irta Eugen von *Binder-Krieglstein.* Fordította *Zoltán* Vilmos ..... 12—95
Egy bomba története. Lengyel regény. Irta *Strug* András ..... 110—594
Egy kis «fenstrálás». Elbeszélés. Irta *Bársony* István 218
Noémi fia. Regény. Irta *Laczkó* Géza 474—826
Bayros rajzaihoz. (képekkel) ... 590—606
A párbaj. Regény az orosz katonai életből. Irta *Kuprin* Ivanovics

Lap

Velics Antal (arczképpel) 142
Bányai Elemér (arczképpel 270
Lovik Károly..... 271
Vajda János síremléke..... 270
Baksay Sándor (arczképpel) 414
Negyvennyolczas közhonvédből olasz tábornok: Eberhardt Károly (arczképpel). *Hendel* Ödön 434
Az «Abafi» tanítványa 527
Széll Kálmán (arczképpel) 539
Vaszary Kolos (arczképpel) 587
Az orosz generálisok 623
Beöthy Zsolt (arczképpel). *S. A.* 639
Kármán Mór 690
Kármán Mór közéleti munkája. *Alexa*

Gyenes Lajos Sándor

Szül. Szentgyörgyvár ott 1890 Okt 14 - Okl. rajztanár - 1913/14. I. - első ondályb. mű-vezetőr - Olgyai V.

Morgan, Pierpont VI. 102

Gyenes Lajos Sándor festő *) 1890. ~~október 14-én~~ Szentgyörgyvárott /Zala ~~vármegye/~~. ~~Tanulmányait a buda-~~pesti képzőművészeti főiskolán ~~végezte, hol~~ 1913. ~~ban~~ rajztanári diplomát szerzett, majd ~~Ezután~~ Budapesten, néhány hónappal később pedig Brassóban kapott tanári állást, ~~Az 1914-ben kitört világháború miatt~~ 1914. a kolozsvári fa-és fémipari szakiskolához helyezték át. Az 1918. ~~iki~~ oláh megszállás óta Budapesten tartózkodik. Művészi tanulmányait ~~az~~ Fényes Adolf és Szlányi Lajos vezetése mellett 1911. és 1912. ~~ben~~ a szolnoki művésztelepen végezte. ~~1910 óta a budapesti tárlatoknak állandó kiállítója.~~ 1917. ~~ben~~ Kolozsvárt kollektiv kiállitást rendezett. Művei vannak a ~~budapesti~~ Székesfővárosi Muzeum, ~~a Habsburg volt királyi család~~ és Albrecht főherczeg tulajdonában.

~~Persönl. Mitteil. des Kstlers.~~

~~J.Szentiványi.~~

Szentgyörgyvári,

Gyenes Lajos Sándor, festő; szül. 1890 október 14-én Szentgyörgyvárott (Zala vármegye). Középiskolait Tapolcán, Veszprémben és Keszthelyen végezte s az utóbbi helyen 1909-ben tette le az érettségi vizsgát. Felsőbb tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán folytatta, hol 1913-ban középiskolai rajztanári diplomát nyert. Még ugyanez évben a budapesti Bulyovszky utcai főreáliskolában tanároskodott három hónapig, honnan Brassóba való áthelyezését kérte, hogy ott a bútorépítészet és belső berendezés konstruktiv feladatait egy elméleti, mint gyakorlati úton az ottani faipari szakiskolában elsajátítsa. Az 1914-ben kitört világháború miatt a kolozsvári fa- és fémipari szakiskolához helyezték át. Az 1916-iki oláh betörés alkalmával egy brassói műterme, mely az iskola épületében volt, az oláh pusztítás áldozata lett. Az 1918-iki oláh megszállás óta Budapesten tartózkodott és mint menekült tanár az újpesti faipari szakiskolában működött. A fővárosban feleségül vette Márkus József, Budapest volt főpolgármesterének leányát, Márkus Lily zongoraművésznőt. Művészi tanulmányait Ferenczy Károly és Iványi Grünwald Béla vezetése mellett 1911 és 1912-ben három-három hónapon át a szolnoki művésztelepen állami ösztöndíjjal végezte. 1910-ben állított ki először a Nemzeti Szalonban s azóta állandó kiállítója volt a budapesti társulatoknak. Néhány vidéki kiállításon is részt vett s 1917-ben Kolozsvárt egyéni kiállítást rendezett. Művei vannak a budapesti Székesfővárosi Múzeum, a Habsburg volt királyi család és Albrecht főherczeg tulajdonában.

a művész közlése nyomán.

Sz. Gyenes Lajos festő

Pesti Hirlap. 1926. márc. 18.10

a főváros mennyiségiása

Gyenes Lajos.

8 órai Ujság.
1930. III. 15., 2.
(: Kritika. :)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

Gyenes Lajos

1960 JAN 2 1

1021

Gyenes Lajosne

BALATONPART

Szélvédő, kackiás babával

Csendesen, igénytelenül, szerényen éldegélt, egyszerűen öltözködött. Amikor nőhöz szólt, lesütötte a szemét, hangja tétován csendült; minden pillanatban fékezésre kész: ha nem érdekes, amit mond, akkor tüstént abbahagyható legyen.

Azután autót vett... Gépkocsit, négy igazi kerékkel, sebességváltóval, a szélvédő mögött fityegő kackiás babával és virágtartóval a szerelvényfalon.

Ha elképzelhető, hogy valaha régen, Apolló, Zeus és Létő fia, a ragyogó szellemiség isteni

egy—egy földi kalandocskára, akkor lépésre csillapítja a nehezen zabolázható, vad motort. Lecsavarja az ablakot, megrezzen a pillája, és a várható gyönyörűségektől remegő térdekkel botladozó asszony, vagy leány megbűvölten kaparász a kilincsen, hogy mielőbb mellécsücsülhessen.

De ezek az aranyos asszonyok és leányok, — akik szépségesek ugyan, de fantáziájuk nehezen szakad el a földi rögtől, — nehezen szédülnek bele az olimposzi hangulatokba. Ez lehet az oka annak, hogy a kaparászás a legtöbb esetben óhaj mozad csupán. A tűsen

nefelejcskék szemét és udvariasan elmosolyogva szólt: — Köszönöm szépen, nagyos sietek.

Nem ez az egyetlen leány képviselte a mai nők érthetetlen magatartását. Talán ugyanazon a napon történt, — ez már délután esett, — hogy egy feltűnően csinos és ingerlően karcsú asszonyon akadt meg az autólovag pillantása. Kitárta előtte is az ajtót, olyan mozdulattal, amelynek csakis a nagy lélek rajzolhatja meg lendületes görbéjét. A hölgy is megállt. Zöld volt a szeme, olyan nagy és mély, mint az Indiai-óceán a trópu-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok
1972 APR 9

Rajzpedagógusok kiállítása Szolnokon

Megyénkben figyelemre méltó hagyományokkal rendelkeznek az időszakonként megrendezésre kerülő pedagógus kiállítások. Idén a Szigligeti Színház adott helyet előcsarnokában, hogy a megyei rajztanárok bemutathassák legújabb alkotásaikat. Köztudott, hogy a rajzpedagógusok legtöbbje a képzőművészet iránti vonzalomból választotta pályáját, s lehetőségeihez mérten fest, rajzol, vagy éppen mintáz.

Kétségtelen, hogy az általános iskolai rajzpedagógusok, akik amúgy sincsenek a Képzőművészeti Főiskolát végzettek lehetőségeinek birtokában, csak igen nehéz körülmények között áldozhatnak a művészet oltárán, különösen vidéki viszonylatban. A fővárosban változatos programú kiállításokon, művészek által vezetett alkotókörökben óhatatlanul nagyobb az önképzés lehetősége, mint a központtól távol, kisebb városokban, falvakban. Utóbbiak esetében általánosságban az a tapasztalat, hogy csupán a pedagógusok egymás közötti korrekciói, a megyeszékhely akciói és az egyéni kinlódás nyújtják a lehetőséget. Ez persze vidékenként más és más sajátossággal bővülhet.

Anyagi, technikai problémákról árulkodik jelen kiállítás is. Nem véletlen, hogy a bemutatott munkák között néhány olajkép kivételével jobbára csak grafikai technikákkal találkozunk. Plasztika, iparművészet egyáltalán nem szerepel az anyagban. Ez feltehetően annak tulajdonítható, hogy az iskolai oktatás leginkább a szén, kréta, akvarell eljárásokat alkalmazza, s a tanároknak ebből következően ezekben a technikákban van nagyobb gyakorlatuk. A tevékenységi kör, a napi munka meghatározza alkotói területüket is. Emellett szól az a tény is, hogy Imre Márta, aki többek között batikolt textíliát is készít, a szolnoki úttörő ház hasonló szakkörét vezeti. — Kár, hogy sem tőle, sem P. Sebők Margittól nem láthattunk anyagot az ez évi kiállításon.

A tárlat képe tematikai szempontból eléggé színes. A különböző lokális alföldi tájelemek között, a Tisza, Zagyva mellett megjelenik a Balaton, a Dunántúl, romantikus meredek utcák, városok. — Találunk csendéletet, álarcokat, interieur-t, s elevenen ható témaként szerepel a megváltozott kevi puszta, az új, épülő tószegi kultúrotthon.

Mindent összevetve azonban nemcsak számszerűen kisebb a bemutatott anyag, mint az 1969-ben a megyei művelődési központban szereplő együttes, de kevesebb a kiemelkedő munka is. — Több olyan alkotó hiányzik a tárlatról, aki az előző években figyelmet keltett, s vártuk, mivel jelentkezik ebben az esztendőben. A nagyjából egységes színvonalú együttesből meg kell említeni Gyenes Lajosné (Szandaszőllős) „Zagyvahíd" akvarelljét, mint az anyag egyik legérettebb munkáját. Nagyvonalú, biztos színhasználat, megkapó fény-árnyékok, határozott, tektonikus foltok friss kompozíciója emeli ki munkáját. Érezhető a festés élvezete, a könnyed képalkotás bemutatott képén. — Ugyanígy a vonalak könnyed futása, játékos öröme találkozik a jó kompozíciós készséggel Cs. Szabó Ágnes (Szolnok) „Veszprémi mese" monotípiáján. Hangulatos, érzékeny színvilágú, megragadó munka. Említhetjük még M. Csizy Jolán (Szolnok) munkáinak szintén előbbiekben is bizonyított puha-meleg, testől színvilágát, valamint B. Szigeti Éva (Szolnok) „Balaton" akvarelljének friss, pasztell koloritját, artisztikus ecsetkezelését.

egri

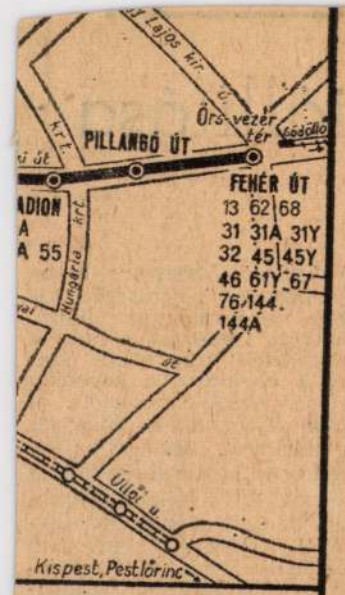

-nyugati vonal első szakasza
-nyugati vonal második szakasza
déli vonal
dai vonal
földalatti vonal
földalatti vonal meghosszabbítása
s csatlakozás
sz csatlakozás
sz csatlakozás
csatlakozás

dési eszközökkel normális forgalmi feltételek mellett 30 perc alatt tehető meg.

Térképünk a földalatti vasút fejlesztési tervein túl bemutatja az átadásra kerülő metróvonal és a felszíni tömegközlekedési eszközök közötti kapcsolatokat is.

Mit ke
a zöldh

Angliában 14 000 ember nem vakult volna meg, ha idejében felismeri, hogy glaukómája van.

A becslések szerint Angliában ma 250 000-en szenvednek a titokzatos szembetegségben, a zöldhályogban (glaukóma).

E betegség szerencsés áldozatai *tudják*, hogy glaukómájuk van, míg a szerencsétlen áldozatoknak erről nincs tudomásuk, ezért lassan és észrevétlenül elveszítik látásukat. Ha nem kapnak kezelést, elég gyorsan megvakulnak. A jelenleg nyilvántartott 100 000 vak 14 százaléka, vagyis nagyjából 14 000 ember glaukómától vakult meg.

A glaukóma oka elsősorban az, hogy túl nagy folyadéknyomás alakul ki a szemben, s a nyomás megakadályozza, hogy oxigéntartalmú vér jusson a látóideg vékonyka idegszálaiba. E táplálék nélkül az idegszálak egyenként elhalnak, ezért az áldozat látása fokozatosan csökken, majd teljesen megszűnik.

„Képzeljük azt, hogy a szem folyadékkal töltött vékonyfalú gömb — magyarázta F. S. Perkins professzor, a glaukóma világhírű szakértője. A gömbben lévő folyadék kis vezetékeken cserélődik, s amikor a folyadék nyomása túl nagy lesz, problémák keletkeznek".

A kutatók most épp azt próbálják meghatározni, hogy mi okozza a túl nagy nyomás kialakulását. Az egyik

[illegible] folyadékot kezd termelni, mint amennyi a vezetékeken távozni tud, s ezért alakul ki rendellenes nyomás.

Bármi oka legyen is a glaukómának, ezt a betegséget, ha elég korán felismerik, eredményesen tudják kezelni. Rendelkezésre állnak olyan gyógyszerek, amelyek csökkentik a nyomást. S ha a gyógyszerek nem használnak, viszonylag egyszerű operációt hajtanak végre, melynek során mesterséges „csatornákat" vágnak a szemben, s a felesleges folyadék ezeken távozik el.

A legfontosabb az, hogy a glaukómát elég korán észleljék, amikor még kezelni lehet. De ezzel kapcsolatban az orvosoknak és az érdekelteknek nagyon sok tanulni valójuk van.

Az egyik fajta glaukóma legjellemzőbb tünete, hogy a látás gyengül és a beteg színes karikákat lát. A glaukómás beteget tonométerrel vizsgálják, amely a szemben lévő folyadéknyomást méri. A tonométer jelenleg a leghatékonyabb klinikai eszköz e betegség észlelésére.

De a tonométer jelzései sajnos nem mindig meggyőzőek. A glaukóma biztos megállapításához ezenfelül még hosszas költséges vizsgálatok szükségesek.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

Gyenis Lajosné
1967 ÁFR 22

— **Vasárnap délelőtt** a balassagyarmati Palóc Múzeumban kiállítás nyílik. A megyei képzőművész studió három tagja: Gyenis Lajosné, Csikász István és Marton Bálint művei szerepelnek a tárlaton.

Gyenes Sándor

építész

a felsőpariskola tanára,

Működése részletesen

ismertetve

lásd okv

Jesch. 11) 135, 136. l.

79

218.

Pöltemberg Ernő:

Derékon alól, ül
a párnázott támlás
ke s bajusza barna, szem
fekete, sötétzöld atillaja z
elöi láthatók.

Olajfestés, vászon
Az 1848-diki

Gyenes Sándor

épitész, a felső-
ipariskola tanára

a szolnoki ev. templom
papi padját fenti ter-
verte, repr.

Jesch. 11 l, 79. l.

Pocsék neogot

nyiségekről szerkesztett méretjegyzék és az ajánlati ürlap valamennyi üzletvezetőségnél megtekinthető, a balparti üzletvezetőség osztályában (Teréz-körut 62. II. em. 5.) megszerezhetők.

Budapest. (Müszaki anyagok szállitása.) A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság üzletigazgatósága árlejtést hirdet az 1909. évben szükségelt különféle műszaki anyagok szállitására. 1. Kazánlemezek I. min. Martinfolytvasból, 2. Füstszekrény és

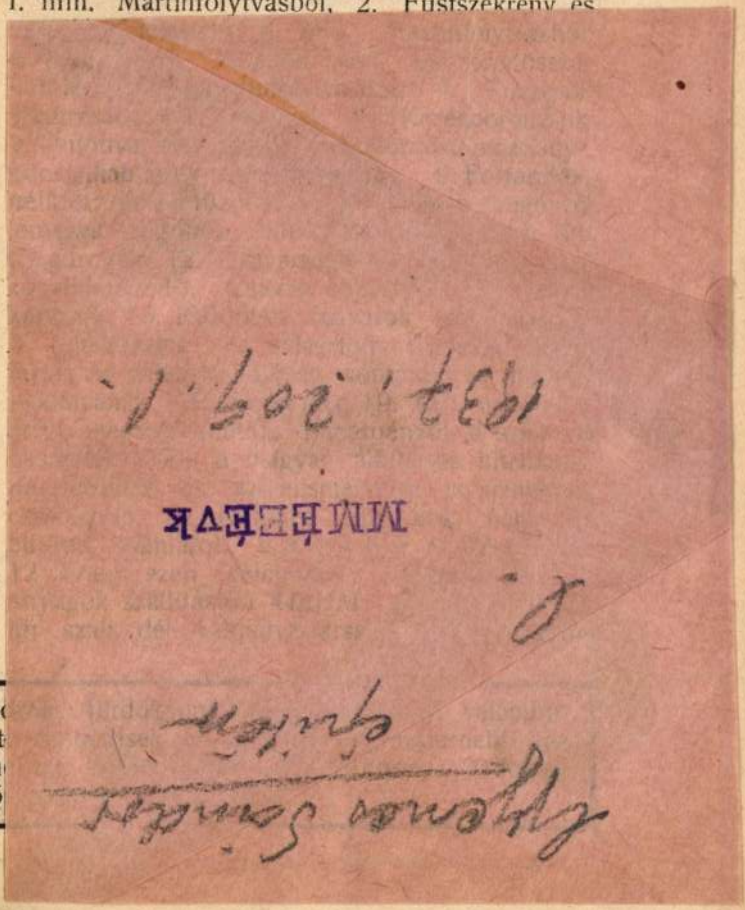

tik. Az 1 kor. bélyeggel ellátott ajánlatok o k t ó b e r 20-án d. e. 10 óráig a budapesti áll. gyermekmenhelynél (IX., Üllői-ut 86. sz. I. em. 23.) nyujtandók be. Bánatpénzül a marhahusnál 1000 k., a sertéshusnál 500 k., a kenyérnél 1000 k., a tejnél 1000 k., a tüzelőfánál 500 k., a kőszénnél 500 k., a pirszénnél 1000 kor. teendő le A tüzelőfánál ajánlat teendő: I. oszt. száraz bükk hasáb és I. oszt. hasitott bükk és tölgy dorong, továbbá száraz fenyőfára. Egy évi szükséglet 300—400 köbm. A kőszénnél ajánlat teendő 5000 kalóriát meghaladó dió kőszénre és meg kell nevezni a bányát, melyből a szén származik. Egy évi szükséglet körülbelül 5 vaggon. A pirszénnél ajánlat teendő légszeszgyári és bánya dió pirszénre. Egy évi szükséglet 25—30 vaggon.

Budapest. (T ü z i f a s z á l l i t á s.) A pestvidéki kir. törvényszék és kir. járásbiróság részére az 1909. évre szükséges 440 köbm. nem usztatott, kemény tölgyhasáb tüzifa szállitására versenytárgyalás hirdettetik. Ajánlati lapok, valamint költségvetések dijtalanul a kir. törvényszéki irodaigazgató által kiadatnak. Az ajánlatok lepecsételve a következő felirással látandók el: „Ajánlat a pestvidéki kir. törvényszék és a pestvidéki kir. járásbiróság részére az 1909 naptári évre szállitandó tüzifára", a melyek

Hatóságilag engedélyezett villamos vil

Tyttmann

elektrotechnikus és műszerész Budap

Fényképészet és mü

Falconnier-üveg épületkövek fehér és szines

Gyenes Sándor
épitész

MMÉE Évk
1940. 116. l

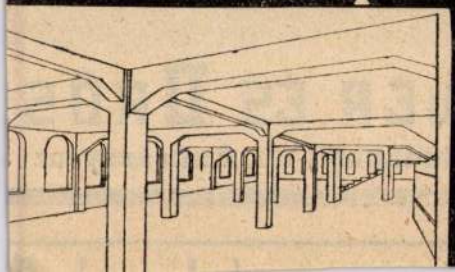

Lépcső
Oszlop
Erkély
Folyosó
Válaszfal

Bühler-féle szab. görgőjáratú
mindennemü sajtó
szállit mint különlegességeket

Elsőrendü referenciák.

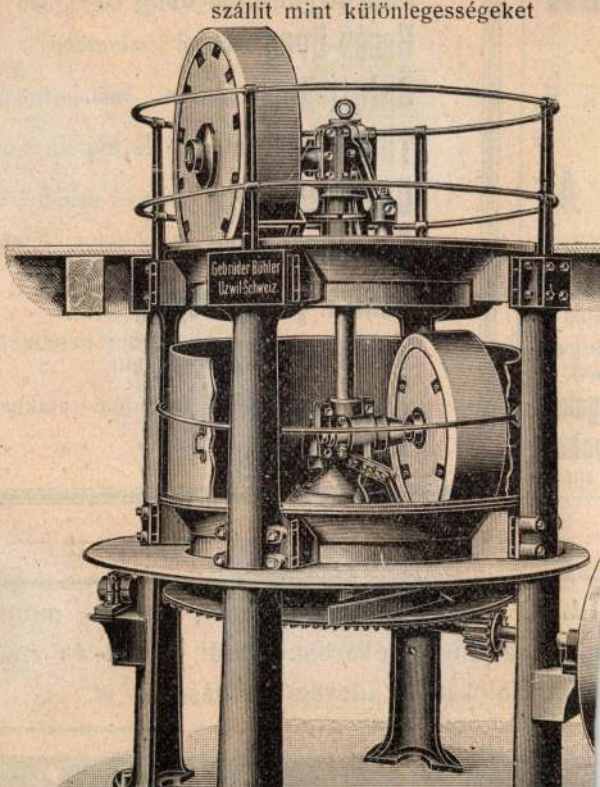

BÜHLER ÉS DRÖS

TELEFON 26—79. **Budapest, VI., Andrássy-ut**

Gyenes Sándor

építész

Szül. Szentgyörgyvár 1900

okl. nyert 1924

Szék jegyz. Műegyetem 8 l.

1. Részvénytőke
2. Pénztár
3. Folyószámla
4. Magyar Nemzeti Bank Rt.
5 Segédanyagok
6. Késztermények
7. Elfogadvány
8. Nyersanyag
9
8. Gyári épület
10. Gépek szerszámok
11. Gyári telek
12. Komoot

Gyenes Sándor
építészmérnök
mil. 1900 Szentgyörgyvár
Szolnokon él-
Elektrajz
l.
Schef Jász
adattár 218. l.
MOB kr. 3706.

Gyenes Lajos, [ ]

L: Ney Béla

Nagy Elemér: Gondolatok építészeti sajtónk hosszú évszázadáról 11-15

Magyar Építőművészet, Bp. 1983 83/1

MDK.

Gyenes Lajosné

Kiállitási kritika

Nógrád 1967 febr.5.p.7.

Gyenes Lajosné

Balassa gyarmat.

1965. -ben a rajzpedagógusok veszprémi művésztelepén töltött 3 hetet. Itt készült tájképe/repr/

Csorhát József: Háromheti termés: 300kép
Rajztanitás 1965. V. 24-25.1.

MTK

Gyenes Lajosné

Pályamunkáját díjazták

Nógrád 1967 nov.9.

MDK.

Gyenes Lajosné

Kiállitási hiradás

Nógrád 1966 febr.16

MDK

Gyenes László

építész

Magyar Építőművészet, 1911. 12. sz. 25-30. l.
képek.

M. D. K.

GYENES László festő

1907-ben Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Réti Bsz. 1954. 327. l.

Gyenes László ?

Bötsök – Réti

83. l.
84. l.

M.D.K,

GYENES László festő

1908-ban Nagybányán a Szabadiskola növendéke

Réti Bp. 1954. 328. l.

M.D.K.

MDK

Gyenes László,

1907-ben az iskolában dolgozott.
1908-ban " " "

A szabadiskola ideje. /1908-1912./ 83.l. 84.l.

Gyenes László, építész M.D.K.

és Neuschloss Kornél kö-
rös tervei szerint épült III. ker.
Kunor-utcai szfőv. kislakásos
bérházkomplexum baloldali
első épületét körli a lap
egy fényképpel.

Vállalkozók Lapja, XLIC. évf. 1528.

ápr. 25 sz. II. old.

MDK

I. Gyenes László, épitész

Városház terve.
Rózsadombi villa terve.
Rózsadombi családi ház terve.

SMKT.-Műcsarnok. IV. Nemzeti Képzőmův. Kiáll.
BP.1937.ápr.29.-jun.20. Kat. 19.1.

MDK

Sz.Gyenes László

Rézkarcok

Munkácsy cék 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 12 l.

M.D.K.

Genes Márton, egri ácsmester

1732-ben Gyöngyösön a Szt. Bertalan templom újjáépítésében vas részt.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

334. old.

MDK

Sz. Gyenes László
184-187. Rézkarcok

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 12 l.

MDK

Gyenes László bőrdiszmüves

xxxbizonyitványt kapott, mesterré avatták

Budiparrajzisk 1932-33. 93 l.

Gyenes Márton

ács

1733. Gröngrös

Balzlel (12 g. l

35. l.)

Csemegi I. ifj –

Bártfai Szabó L.:

A gröngrösi kent

Bertalan – templom

Bp. 1937. 14 l.

Ser.

Europa Lapterjentő Va

Budapest

V. ker. Rothermere u.

Gyenes Márton

1733 ban újra épitett
gyöngyösi órás harang-
torony tervét fenti
készitette

Csem Bárt Gyöngyös

ii. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Gyenes Lajos

Tabáni részlet, mfx rézk.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.
19 l.

MDK

Gyenes Lajos

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 23-24 l.

MDK

Gyenes Lajos

Munkácsy-céh közgyűlése. Képzőművészet, 1930. 30.sz.

MDK

Gyenes Lajos

Merengő, of.

Csendélet, of.

Salòme, of.

N.Szal. őszi kiáll. 1921. szept.

9 l.

MDK

Gyenes Lajos, szentgyörgyvári

Képzőművészet 1930. 34. sz. 208.l.

GYENES Márton /Gyencz Márton/ egri ácsmester, aki Gyöngyösön 1733-ban a Szent Bertalan templom ujjáépitésénél résztvesz a munkálatokban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Czynes Sándor

A ma nyíló képzőművészeti kiállítás főszereplői.

Bálskiskunmegyei
Képújság, Kecskemét
1956. máj. 27.

GYENES Sándor

(hajdu): Installációs kiállítást rendez INFAM címmel a Na-Ne Galériában Gyenes Sándor és Milasovszky László. = Magyar Nemzet, LIV.évf. 101.sz. 1991. május 2. 11.p.

Bp., NA-NE Galéria, INFAM c. kiáll.
Gyenes [illegible] és
Sándor és MIiasovszky László

Gyenes Sándor, építész

Gyenes Sándor építészmérnök, tanár, feleíthetetlen férj és rokon, 1977. szeptember 20-án 77. évében, rövid betegség után elhunyt. Temetése 1977. szeptember 29-én 13 órakor lesz a Farkasréti temetőben. Minden külön értesítés helyett.

- : Halálozás

Népszabadság, Bp. 1977 szept. 28.

10

Gyenes Sándor, építész

Gyenes Sándor építészmérnök, tanár, felejthetetlen férj és rokon, 1977. szeptember 20-án 77. évében, rövid betegség után elhunyt. Temetése 1977. december 29-én 13 órakor lesz a Farkasréti temetőben. Minden külön értesítés helyett.

- Halálozás.

Népszabadság Bp. 1977. szept. 27. 11.

GYENES Sándor

(hajdu): Installációs kiállítást rendez INFAM címmel a Na-Ne Galériában Gyenes Sándor és Milasovszky László. = Magyar Nemzet, LIV.évf. 101.sz. 1991. május 2. 11.p.

Bp., NA-NE Galéria, INFAM c. kiáll.
Gyenes [illegible] és M
Sándor és MIlasovszky László

dig vezető Egyesült Államokat.

Mindezt leírni egyszerű; mindenre ráakadni bonyolult. *Tévedni nem szabad.* A feladatot komplikálta a külön-

Gyenes Tamás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 MÁR 10.

ESTI HÍRLAP

Gyenes Tamás szobrászművész alkotásaiból emlékszobát rendeznek be szülőfalujában, Pécsváradon. Az anyagot az 1963-ban elhunyt művész özvegye bocsátja a közönség, illetve az emlékszoba berendezését vállaló Janus Pannonius Múzeum rendelkezésére.

MDK

Sz. Gyenes Lajos

Ernst Múz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 5 1.

Sz. Gyenes Lajos

Velence

MDK

Ernst Múz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 5 l.

Sz. Gyenes Lajos
Magyar Rapszódia, repr.

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festő:

„két, színekben felfokozott pasztell csendélete és egy tájképe, melyben a színek finom árnyalása és tompítottsága jelzi a művész öntörvő ízlését." (1931-es tárlat)
Még két mácik pasztellje egy további teremben.

(gy.) Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete
Képzőművészet. 1931. 43-44 sz. 185. l.

186

III/5.

bi eljárás végett értesitem Elnök Urat,
alatt a háborus események által okozott
geire a Müemlékek Országos Bizottsága
zmillió milpengőt, dr. Dercsényi Dezső
karékpénztár útján, elszámolás kötele-

hó 3.-án.

A miniszter rendeletéből:
dr. Pogány Károly s.k.
miniszteri tanácsos.

i c h Tibor urnak,
szágos Bizottsága elnöke,
H e l y b e n.

Szentgyörgyváry Gyenes Lajos festőművész
Őszi rózsák
Váza virágokkal
Virágok
Zöld szimfónia
Debreceni reprezentativ képzőművészeti kiállitás katalógusa.
Debrecen, 1937.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

MDK

Venezia-Rialto, rézk.

M. Rézkarcolók Egy. Szépmüv. Muz. 1946, jul.

7 l.

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, festő

Mautner krizantémjei. Olajf.

Tavaszi Tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 24.1

MDK

Szentgyörgyvári Gyenes, grafikus

Tárlatok. Képzőművészet, 1933. 59.sz, 87.1.

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Sárga symphonia

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban, Bp. 1928. katalogusa 22 lap

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos

Magyar rapszodia

Munkácsy-Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban, Budapest, 1928. katalogusa 15 lap

OLTÁRKERESZT, (187. kép)

négykarélyos talppal, áttört gombbal, hár
karélyos szárvégekkel. Középütt Krisztus-
szárvégeken domború evangelista jelképek.
pán körirat: PER A. R. D. I. RACZAI C. N
PLEO HOC PACIFICALE CURATUM I
PRO ECCLA BECZKOVIENSI AÑO 169
Magyar munka a XV. század végéről.
Aranyozott réz, mag. 27·2 cm.
A beczkói templomé volt. Az Ipolyi gyüjtemé
ből.

A magyar történeti ötvösmű-kiállítás la
roma. Bp., 1884., más dik terem, 64. lap.
Egyházi műrégiségeink az 1885. évi bu
pesti országos kiállításon. Egyházművés
Lap, VI., 1885., 340—341. l. — Ipolyi Bih
vármegye, 398/53. szám. — Radisics Ipo
47. szám. — Gerevich PA, 260. l.

KÖRMENETI KERESZT,

rajta Krisztus-test, tükrös dísz, a széleken gömb
Olasz munka, XV. század.
Réz, famagon, mag. 41 cm.

ANGYALI ÜDVÖZLET,

trébelt ezüstdombormű, [illegible] cm.
Alsórajnai munka, 1480 körül.

Bronzmagja egykor a bécsi Figdor-gyüj
ményben. (L. Pantheon, IV. kötet, Münche
1929., 333. l.) — Radisich: A Simor-M
zeum. Művészi Ipar, II., 1887., 225—226

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos
Interieur a királyi palotában

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,
8 l.

GYENES MIHÁLY

mérnök töltette fel a kecskeméti Marx tér területét és létesitette a sétány alapját.

Entz Géza - Genthon István - Szabados Jenő: Kecskemét. Bp. 1961. Müszaki könyvkiadó. - 183 l. /Városképek - Müemlékek sorozat./ - 116. l., 172. l. /224. jegyz./

MDK

Gyenes Sándor,
okl. ép.mérnök.

sz. 1900. Szolnok. Fa8 és Fémipari szakiskola.

A Bp. Mérnöki Kamara Közlönyének. -Hirdetés tagfelvételről. MMÉE Közlönye. 1928. I.28. 24.l. 62.köt.3-4. sz.

MDK

Gyenes Sándor, ép.mérnök.

Szolnok, Fa- és fémip. szakisk.

A Bp.Mérnöki Kamara Közleményei. A Kamara uj tagjai.
MMÉE Közlönye. 1928.II. 19, 56.1.62.köt. 7-8 sz.

MDK

Gyenes Sándor,ép.
Szül.Szentgyörgyvár,1900-ban

Oklevél kelte: 1924
" száma: 8287

A m.kir.József Müegyetemen okl.-t. absolut.-t vagy okl. honositást nyert épitészek névjegyzéke. 1873-1928-ig.
MI-M. 17.1. 1931 jan.15.

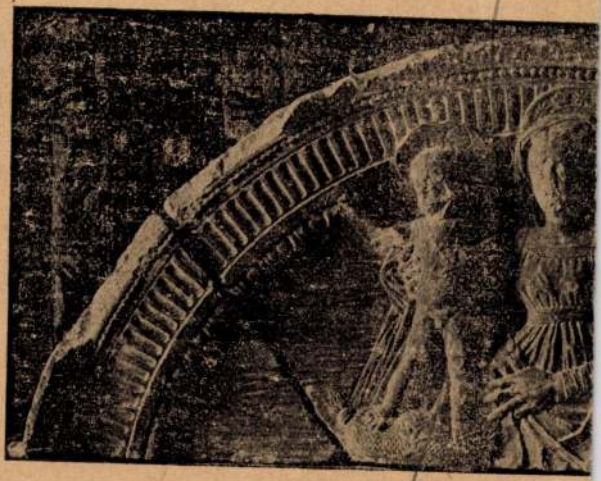

170. kép. *Magyar szobrász 1480 k*

Ipolyi Biharvármegye, 150. szám. — Divald: Magyarország csúcsíveskori szárnyasoltárai. II. kötet. Bp. 1911., 7. l. — Gerevich PA 259. l.

NÉMET SZOBRÁSZ 1480 körül

Fejereklyetartó, női fej

Fa, mag. 38 cm.

Radisich: A Simor-Múzeum. Művészi Ipar, II., 1887., 222, l.

NÉMET SZOBRÁSZ 1480 körül

Szentgyörgyvári Gyenes Lajos
Őszi csendélet

Tavaszi Tárlat. Miskolc, 1932. Április,
19 l.

K. Kovács László-nak baráti üdvözlettel:
Dankó Imre

DANKÓ IMRE

GYENES TAMÁS ÉS ALKOTÁSAI

Különnyomat a Janus Pannonius Múzeum
1965. évi Évkönyvéből

66. 3., 1220. Somogy m. Nyomda

GYENES TAMÁS ÉS ALKOTÁSAI

DANKÓ IMRE

A Baranyai Vasárnapok keretében megrendezésre került 1965. évi pécsváradi *Zengői Majális* egy értékes rendezvénnyel bővült.[1] A két éve elhunyt *Gyenes Tamás* pécsváradi származású szobrászművész alkotásaiból összeállított, ekkor megnyitott emlékkiállítás volt ez a rendezvény. Méltán vonta magára sokak figyelmét, hiszen egy állandó emlékszoba, emlékkiállítás csíráit hordta magában.[2] A Pécsváradon bemutatott emlékkiállítást később a pécsi Janus Pannonius Múzeumban is bemutattuk s ez különösen széleskörű igényt támasztott Gyenes Tamás művészetének alaposabb bemutatása, ismerete iránt.[3] Már a kiállítást megelőzően felhívtuk a figyelmet Gyenes Tamás tragikus életútjára, művészetére és baranyai kapcsolataira.[4] A *Dunántúli Naplóban* megjelent erről szóló cikk, majd pedig a *Művelődési Tájékoztató* közleménye megfelelő visszhangot váltott ki a közönségből.[5] A kiállításoknak mind Pécsváradon, mind pedig Pécsett nagy sikerük volt. Mindkét helyen sok látogatót vonzottak, s többségükben már tájékozottságuknál fogva többet láttak a kiállított szobrokból, rajzokból, dokumentumanyagból, mint az átlagos, az előkészületlen látogatók. Mindezek nyomán az a vélemény alakult ki, az a határozat született, hogy a pécsváradi vár felszabaduló helyiségeiben, a szükséges feltételek megteremtése után, állandó Gyenes Tamás emlékkiállítást kell rendezni. Ennek az emlékkiállításnak a megrendezéséhez a művész özvegye készségesen bocsát rendelkezésre anyagot.

Az állandó Gyenes Tamás emlékkiállítás létesítését nemcsak kegyeletes aktusnak szánjuk, hanem művészünk életét, munkásságát példának bemutatva, értékes, hatni képes művészeti hagyományaink közé kívánjuk sorolni.

[1] 1965. május 16.

[2] A kiállítást az új gimnázium épület emeleti részén rendeztük meg. 1965. május 16-tól június 18-ig volt nyitva.

[3] 1965. június 23—július 8-ig. Janus Pannonius Múzeum, Káptalan u. 2.

[4] Dankó Imre: Ismerje meg Gyenes Tamást szülőföldje! Dunántúli Napló XXII. (1965) febr. 28.

[5] Dankó Imre: Gyenes Tamás élete és munkássága. Művelődési Tájékoztató 1965. május. 81—83.

Gyenes Tamás 1920-ban született Pécsváradon. Szülei jómódú kereskedők voltak. Igyekeztek gyermeküknek gondos, hajlamainak megfelelő nevelést biztosítani. Gyermekkorát szülőfalujában töltötte, ott járt elemi iskolába, majd pedig Pécsett reálgimnáziumba. 1937-ben érettségizett. Művészi hajlamai már gyermekkorában megmutatkoztak. Még elemista volt, amikor a sajátmaga és pajtásai szórakoztatására agyagfigurákat készített. Gimnazista korában pedig rajzkészségével tűnt fel, de a szobrászkodást sem hagyta abba. Játékosan, időtöltésből egész sereg agyagszobrot készített. Tudatosan is ekkor kezdett foglalkozni a szobrászattal. Pécsi diákkorában résztvett egy kerámiai tanfolyamon, amit *Engels-Baiersdorf Erna* szobrásznő vezetett. Ennek a tanfolyamnak az időpontjában érlelődött meg benne a nagy elhatározás, hogy művész, hogy szobrász lesz.

Elhatározása elé azonban nagy akadályok gördültek. Már középiskolai tanulmányait sem végezhette zavartalanul, művészi tanulmányai pedig egyenesen lehetetlenné váltak. Gyenes Tamás nagyon rosszkor született, rosszkor érettségizett, mert mindkét időpont jelentős állomás volt a magyar fasizmus történetében. Nem csoda, hogy a pécsváradi zsidó fiú középfokú iskoláztatása is nehézségekbe ütközött, még kevésbé, hogy nem juthatott be az egyetemre. Ugyanis, azzal gondolva, hogy a Képzőművészeti Főiskolára nehezebb bejutnia, mint az egyetemre, nem oda, hanem az egyetemre jelentkezett érettségi után. A Képzőművészeti Főiskolával kísérletezni sem merő, az egyetemről eltiltott fiatalember hazaköltözött Pécsváradra. Itt egészen 1941-ig várt arra, hogy bejusson vagy az egyetemre, vagy a főiskolára. A nagy bizonytalanságot hozó éveket tanulással, mintázgatással és fazekassággal töltötte. Látszólag a nyugodt tanulás, a szellemi gyarapodás, a szakmai elmélyülés évei voltak ezek. Azonban csak látszólag, mert az őt körülvevő nagy bizonytalanság, a körülötte is egyre jobban kibontakozó gyűlölködő, veszélyekkel teli világ nem engedte, hogy valóban gyarapodjék, hogy elmélyüljön. A mindjobban tért hódító fasizmus naponként ölte meg benne a reményt, s hogy mégsem tört meg, hogy

1. kép. Gyenes Tamás Krúdy Gyula szobrát mintázza.

2. Kép. Gyenes Tamás egy tsz közgyűlésen.

mégsem hagyott fel terveivel, az annak köszönhető, hogy roppant nagy belső erő feszült benne, nagyon erős, szilárd akarata volt. Nem törődve a ráleselkedő veszélyekkel, a reménytelen helyzettel, állandóan tanult, nagy elszánással készítette elő magát a meg-megújuló felvételi vizsgákra, de méginkább a felvételi vizsgákon túl az egyszercsak, a mindenek ellenére, egyszer majd csak lehetséges művészi pályára. A kedvtelésből, unaloműzésből készített, de ugyanakkor nagyszerű szakmai gyakorlatot is biztosító agyagszobrocskáival, fazekaskészítményeivel sokak figyelmét felhívta magára. Így többek között az akkori zengővárkonyi református lelkész, most Kossuth-díjas egyetemi tanár, akadémikus *Fülep Lajos* érdeklődését is. Fülep felismerte a fiatalember tehetségét. Próbálkozásait rendkívül értékeseknek ítélte és mindent elkövetett, hogy Gyenes Tamás bejusson a Képzőművészeti Főiskolára.

Ez azonban hosszas utánjárás után csak 1941-ben sikerült. De a felvétel sem jelentett nyugodt tanulási lehetőséget, a nagy alkotásokra való előkészület időszakának biztosítását. Egymásután hívták be munkaszolgálatra, melyekkel végül is megakadályozták tanulmányai folytatásában, befejezésében. 1943—44-ben különféle munkaszolgálatos alakulatoknál teljesített szolgálatot, általában embertelen körülmények között. Ezekben az időkben csak a puszta lét volt számára a fontos, azt is igen nehéz volt megóvni, megmentenie. Rendkívüli szívósságának köszönhette, hogy nem pusztult el; sőt, hogy megőrizte álmait, vágyait is. A fasiszta terrort, a háború borzalmait átvészelve került haza 1945 tavaszán Pécsváradra. Idehaza újabb megpróbáltatás várt rá; minden hozzátartozóját elhurcolták és elpusztították.

Ez a nagy veszteség sem vette el önbizalmát. Visszament a Képzőművészeti Főiskolára és befejezte tanulmányait. 1949-ben végzett, mesterei *Sidló Ferenc* és *Pátzay Pál* voltak. A két mester csak fokozta az anyagba vetett rendíthetetlen hitét, a mindenen felülemelkedő akarat megbecsülését. Érthető, hogy a sok megpróbáltatás, sorscsapás akarati tényezővé vált Gyenes Tamásban és akár mestereinek dacos, nagy akartokat kifejező alakjai, ő is a tetthez, az akaratot igazoló cselekvéshez, a munkához fordult. Ez nemcsak művészi munka volt, hanem a kor adottságainak, a társadalmi igényeknek megfelelő közéleti tevékenység is. Lelkesedve állt azok soraiba, akik a rendkívül nehéz anyagi körülmények, az eszmei bizonytalanság, a több oldalról is megmutatkozó ellentmondásosság között építeni kezdték az országot, az új társadalmat. Oroszlánrésze volt a *Dési Huber Kör*, majd pedig *Kollégium* megszervezésében. Az elsők között kapott szovjet ösztöndíjat.

Mint szovjet ösztöndíjas Leningrádban képezte tovább magát és 1953-ban, mint a művészeti tudományok kandidátusa, tért vissza Magyarországra. A Szovjetunióban a művészet

3. kép. Gyenes a csepeli felszabadulási emlékművön dolgozik.

4. kép. Gyenes Tamás csepeli felszabadulási emlékművének alakja.

gyakorlati kérdései mellett behatóan foglalkozott a művészet elméletével is. Lelkiismeretesen tanulmányozta a szovjet szakirodalmat, a marxizmus—leninizmus művészeti, esztétikai tanításait. Különösen sokat foglalkozott a szovjet művészet központi kérdésével, a szocialista realizmussal. Alkotó munkásságában igyekezett a megismert elveket valóraváltani. Ez időben készített munkáit a nagyfokú konstruktivizmus, az egyértelmű realizmus jellemezte s ezért többségükben iskolásoknak hatottak.

Kevéssel hazatérése után a budapesti *Fényes Adolf Teremben* mutatkozott be önálló kiállítás keretében. A bemutatkozó kiállítás anyagából két munkáját említjük meg. Az egyik a később *Túrkevén* felállított *Magyar Vendég a Kolhozban* című kompozíciója, a másik pedig *Raszler Károly* grafikusművész kollégájáról készített portréja volt. Az előbbi nemes pátosszal ábrázolt, közérthető, de különösebben kifejezéstelen, iskolásnak ható alkotás. Az utóbbi viszont, a Raszler-portré, sok egyéniséget felvillantó, az igazi témát és a sajátos ábrázolásmódot megtaláló munka volt. A kiállítás a maga felemásságában is nagy érdeklődést keltett. Általános elismerést aratott Gyenes fejlett komponáló készsége, munkáinak plasztikussága, közérthetősége, nagy anyagismerete és általában szakmai tájékozottsága.

Kevéssel a kiállításon való bemutatkozása után docensként a Képzőművészeti Főiskolára került. Munkahelyén sokat dolgozott. Tevékenységét az alaposság, lelkiismeretesség és a hallgatókkal való türelmes, egyéni foglalkozás jellemezte. 1954—1956 között, mint a Szabad Művészet szerkesztője küzdött a különböző formákban jelentkező formalista tendenciák ellen.

De nemcsak írásaiban, tanszéki munkájában volt realista, hanem gyakorlati művészi tevékenységében is. Mind szóban, mind alkotásban amellett tört lándzsát, hogy a materialista világnézetű művész csak realista lehet, s hogy aki az anyag elsődlegességét vallja, nem tévedhet az érzéklés és értelem számára megközelíthetetlen, misztikus absztrakciók csalóka világába.

Gyenes Tamás művészetére az értelem diadala a legjellemzőbb. A földön járt, a formákba záródó világ körvonalait látta, felületeit érzékelte és érzékeltette. Munkásságának külső formáit a közösség mélységes tisztelete, a szocialista humanizmus, a haladásba vetett rendíthetetlen hit, a mindenféle elnyomás alól va-

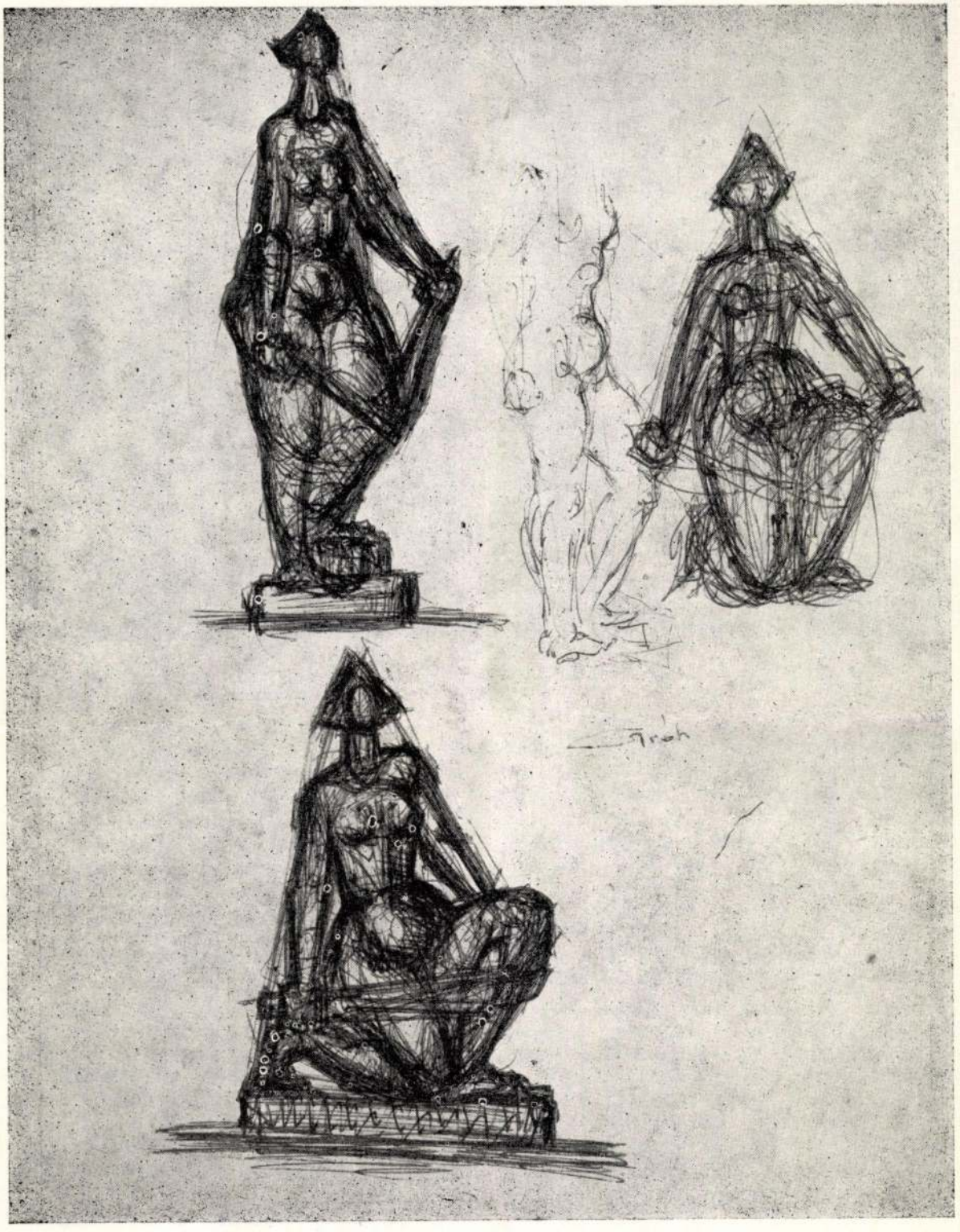

5. kép. Töltőtollrajzok.

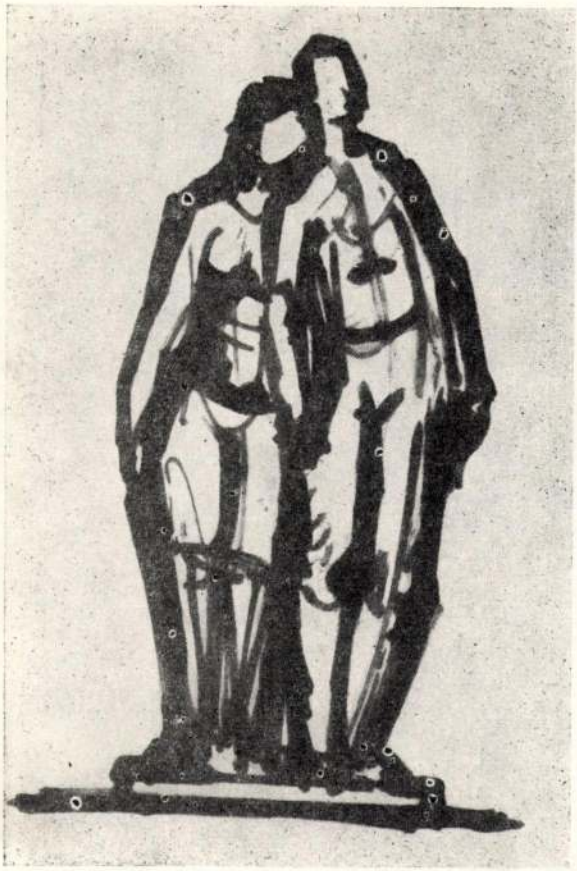

6. kép. Tintarajz.

ló felszabadítás és felszabadulás boldog öröme töltötte ki. Ezért áradt el bizonyos hősi páthosz munkáin. Az ebben az örömben kialakuló erőssodrú ünnepélyesség nyilvánult meg nála még hétköznapi témáin is, mégpedig azért, hogy további, hogy újabb hősi érzéseket, tettekre késztető akaratot, törhetetlen hitet indukáljanak. Kommunista volt, képzett marxista, olyan művész, aki a művészet sajátos lehetőségeivel is az új társadalmat kívánta építeni, a boldog emberi jövőt akarta közelebb hozni. Mindez szelíd, magyarázó, megértő mentalitásban jelentkezett nála. Pedagógushlélek volt, olyan ember, aki a másik embert minden tekintetben becsüli. Az is jellemző volt rá, és összefügg az eddigi elmondottakkal, hogy semmi nyoma sem volt benne a különcségnek, a külsődlegességnek, az olcsó önreklámnak. Szerény volt és finom. *Oelmacher Anna* írta róla megemlékezésében, hogy azon ritka művészek közé tartozott, akikben nyoma sem volt semmiféle exhibicionizmusnak, aki sohse viselt lavaliére nyakkendőt, sem frufrut a homlokán. Tisztára súrolt, rövidkörmű keze lehetett volna akár orvosé, akár mérnöké.[6]

[6] Oelmacher Anna: Gyenes Tamás. Művészet, 1963. 8.

1956-ban, amikor az ellenforradalmárok megfenyegették, önként lemondott képzőművészeti főiskolai állásáról. Az ellenforradalom leverése után sem ment vissza a főiskolára, hanem a Műszaki Egyetemen vállalt állást. Itt dolgozott haláláig, mintázást tanított. 1963. július 27-én autóbaleset következtében Budapesten elhunyt.

Gyenes Tamás élete, munkássága sajnálatosan kettétört, befejezetlen maradt. Igen sok új telt volna még ki a mindig tanuló, s a legjobbjaink eszmevilága körül foglalatoskodó művészből. Érdekes és egész művészetére jellemző, hogy leginkább a portré és az emlékmű foglalkoztatta. Mindkét műfajból több maradandót is alkotott. Munkái közül meg kell említenünk a csepeli *Szovjet Emlékművet*, az 1957. évi mezőgazdasági kiállításon bemutatott *Baltás embert*, az újpesti *Tanácsköztársasági Emlékművet*, az Ady-ligeti *Határőr* című. Ezeket különösen jellemzi a hősi páthosz, a mozdulatok, a testtartás összhangjában megmutatkozó öntudat, helytállás. Ő alkotta *Tornyai János* Hódmezővásárhelyen felállított mellszobrát, *Krúdy Gyula* óbudai, *Kalmár József* csepeli, *Jókai Mór* balatonfüredi szobrait. Ezek mindegyike sokrétű utánérzésről tanúskodik. Gyenes a megmintázott Tornyai, Jókai, Kalmár-portrékon keresztül elárulja a hozzájuk való szoros, személyes viszonyát. Ezekben az

7. kép. Tusrajz.

8. *kép.* A Túrkevén felállított »Magyar vendég a kolhozban« c. szobor két nézetben.

alkotásokban az ábrázolt egyéniség tisztelete, nagyrabecsülése mutatkozik meg. Különösen szembetűnő ez *Radnóti* emlékművén. *Radnóti Miklós* portréjának másodpéldányát hamarosan felállítják a pécsváradi Gimnázium előcsarnokában, első példánya az Írószövetségé. Megmintázta *Karikás Frigyest*, *Zalka Mátét* és kivitelezésre vár egy szép *Lenin-emlékmű* terve is. Tőle származik a kalocsai *Hunyadi* szobor és a Műegyetem Diákotthona számára készített *Rózsa Ferenc* portré is. Különösen a Hunyadi szobor érdemel említést. Itt hatalmas felületek nagy tömböket képeznek és ezeknek a tömböknek egymásba illesztéséből áll elénk a nehézkességében jellemző, Hunyadi erejét, állhatosságát, harckészségét érzékeltető szobor. Megmintázta — eszmevilágára igen jellemzően — a sohasem látott, de mélyen tisztelt *Schweitzer Albertet* is. *Olvasó nő* című szép kompozícióját, sajnos, nem állították fel a pécsváradi kulturotthon előtt. Pedig karakteres, jól összefogott, a környezethez már csak témáját illetően is jól illő alkotás. *Fajankó* és az *Ülő nő galambbal* című munkái folklór színezetűek; üdeségükkel, játékos megfogalmazásukkal váltanak ki hatást. *A vak*, a *Gunynyasztó* és más hasonló témájú szobrai az emberi élet tragikumait tárják fel egyszerű, de megrázó módon. Szobrainak ebből a csoportjából mély együttérzés csendül ki és egy önfeláldozó humánum, parttalan szeretet mutatkozik meg bennük. Az élet perifériáin élők, az elesettek iránt érzett rokonszenven kívül, a társadalmi arányokban megmutatkozó felelősségérzet is kifejezést nyer bennük.

Bár Gyenes Tamás rövid élete során is sokat és jelentőset alkotott, mégsem forrta ki magát, nem tudta tehetsége egészét kifejteni. Hogy ez tényleg így van, azt beszédesen bizonyítják nagyszámban fennmaradt játékos rajzai, vázlatai; terveknek is vehető firkálásai. Sok-sok unalmas értekezlet alatt, az élet adminisztratív részétől megtakarított percekben, önfeledt pillanatokban számtalan rajzot készített. A sok-sok cédulán, notesz- és füzetlapon megmaradt rajz mindegyike egy-egy műalkotás. Műalkotás is, mert kivétel nélkül mindegyik egy kiérlelt gondolatot tartalmaz, hihetetlen tömörséggel megfogalmazva és terv is egyben, mert a nagymértékű rajzosság ellenére mindegyik erőteljesen plasztikus, szobrászi. Olyan, mintha megmintázás előtti vázlat, »tervdokumentáció« lenne. Ezek a könnyed, de hihetetlenül tömör rajzok a maguk kivitelezetlenségük tragikumában is vidám, boldog és mindenekfelett meggyőző jelei Gyenes Tamás »nagy« művészetének.

9. kép. A föld ura.

10. kép. Pécsváradi gesztenyefába faragott dombormű-tanulmány.

11. kép. Olvasó nő.

12. kép. Anyaság.

Munkássága egyébként harmonikusan olvad bele korunk szobrászatába. Nem külön állomás, nem sziget. Ezt igazolják azok a finom, munkáiban lépten-nyomon meg-megmutatkozó hatások is, amelyek *Pátzay, Kisfaludy—Stróbl,* de leginkább századunk magyar szobrászatának vezéralakja, *Medgyessy Ferenc* részéről érték. Ezek a hatások, bár kielemezhetők Gyenes műveiből, mégsem feldolgozatlanok. Nem átvételek ezek, hanem a teljes átélés, a saját műhelyben való felhasználás és alakítás bizonyítékai. Nyilvánvaló, hogy élete további részében ezek a hatások méginkább feloldódtak volna az egyéni alkotásmódban, Gyenes Tamás erőteljesen kibontakozó egyéni művészetében.

Munkássága ismertetését aligha zárhatnánk le mással, mint azzal a kettős kívánással, hogy munkái összességének budapesti bemutatása és a tervezett, és annyira kívánt pécsváradi állandó emlékkiállítás mielőbb valósuljon meg.

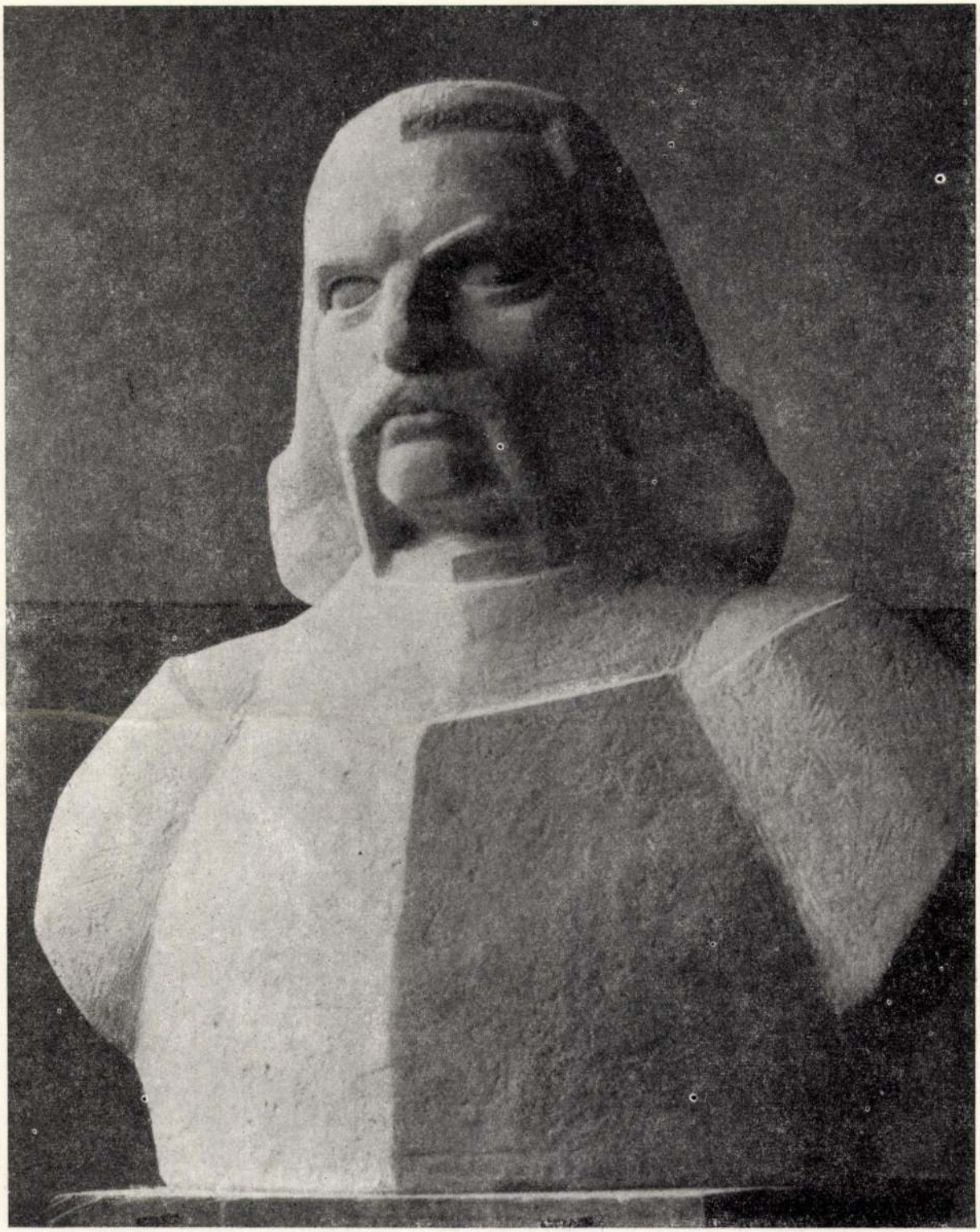

13. kép. A Kalocsán felállított Hunyadi-szobor.

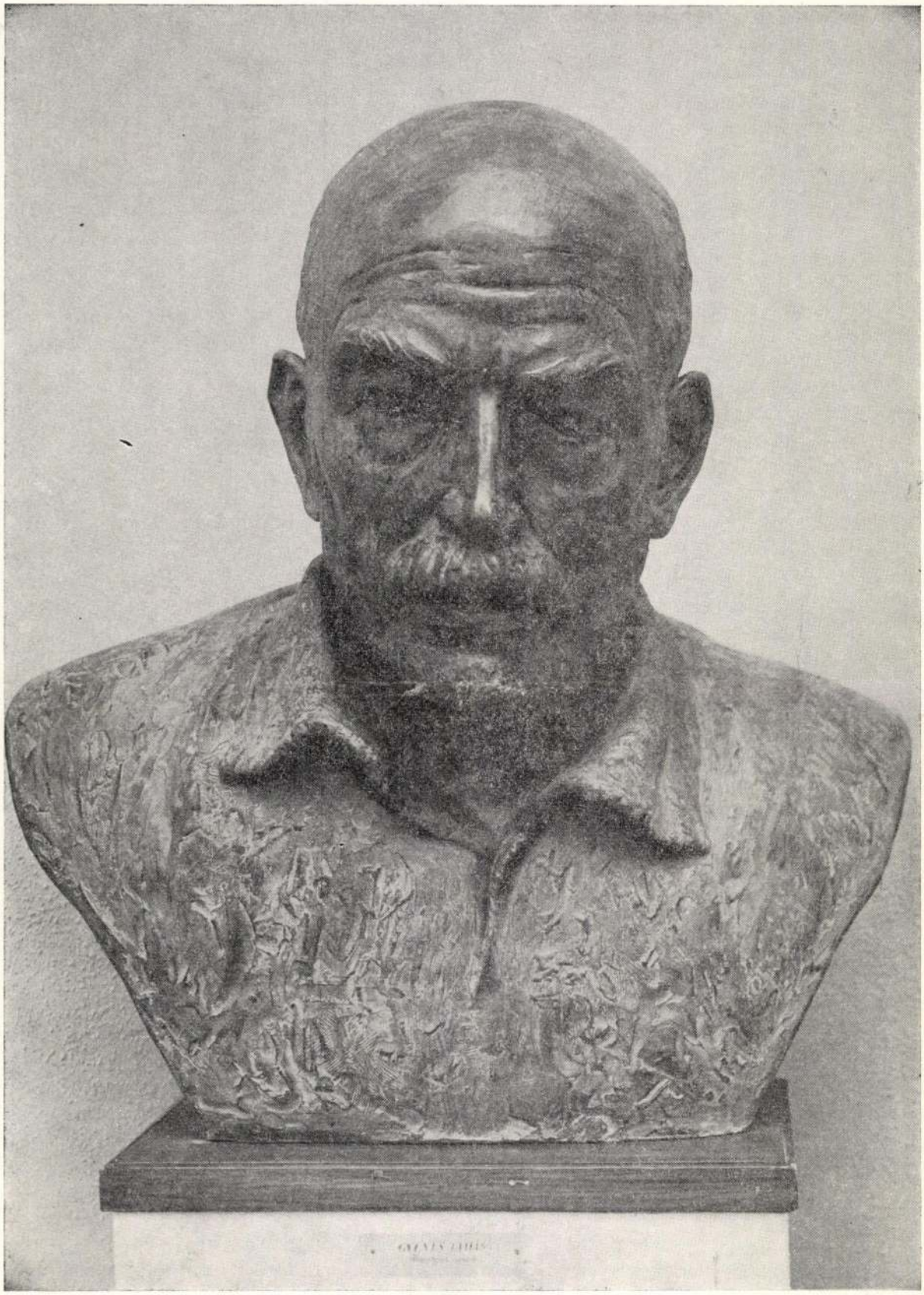

14. kép. A Hódmezővásárhelyen felállított Tornyai-szobor eredetije.

Tamás Gyenes und seine Werke

I. Dankó

Der unter tragischen Umständen früh verstorbene Bildhauer wurde 1920 in Pécsvárad geboren. Infolge jüdischer Abstammung konnte er in den Jahren des Faschismus nur mit verschiedenen Schwierigkeiten seine Studien fortsetzen. Er selbst überlebte zwar im Arbeitsdienst die Zeit des faschistischen Terrors, seine Angehörigen wurden aber alle ausgerottet. Erst nach dem Kriege gelang es ihm seine Studien zu beenden, und danach lernte er als Stipendiat in der Sowjetunion weiter, wo er sich auch theoretisch mit Kunstfragen beschäftigte. Nach seiner Heimkehr übernahm er die Redaktion der Kunstzeitschrift *Szabad Művészet* (»Freie Kunst«) und war als Dozent der Kunsthochschule in Budapest tätig. 1963 verstarb er bei einem Autounfall.

Für seine künstlerische Tätigkeit sind Humanismus geschlossene Komposition und Phatos kennzeichnend. Seine Künstlerlaufbahn wurde leider zu fürh unterbrochen, seine Skizzen, leichte Zeichnungen vensprachen aber noch viele bedeutende Werke.

* * *

Sein charakteristisches genre waren Denkmal und Porträt. In seinen Werken verewigte er ungarische Schriftsteller, Künstler und Politiker.

ТАМАШ ДЕНЕШ И ЕГО ТВОРЧЕСТВО

И. ДАНКО

Трагически погибший скульптор родился в 1920-ом году в Печвараде. Из-за его еврейского происхождения не разрешалось ему в годы фашизма закончить учебу. Ему самому, служа в рабочих батальонах, удалось пережить время фашистского террора, но вся его семья была уничтожена. После освобождения страны закончив свою учебу, продолжал учиться в СССР стипендиатом. В СССР занимался и теоретически вопросами искусства и вернувшись на Родину стал редактором искусствоведческого журнала и («Свободное Искусство») работал доцентом в Институте изобразительных искусств. В 1963-ом году умер вследствие крушения автомашины.

Творчество его характеризуется реализмом, гуманизмом, замкнутой композицией, пафосом. Творческий его путь остался несовершенным, но эскизы, легкие рисунки его наследства говорят о необычайном таланте.

Его характерные жанры были памятники и портреты. В своих творениях он увековечил лучших писателей, художников и политических деятелей.

GYENES Tamás

Gyenes Tamás szobrász.

Béke és Szabadság.1953.5sz.febr.1.17.l.

Gyenes Tamás

Gelléri Andor Endrének, a két világháború közötti magyar irodalom kiemelkedő alakjának mellszobrát, Gyenes Tamás alkotását, pénteken Budapesten, a III. kerületi Mókus utcai általános és zeneiskola előtt avatták fel.

Magyar Nemzet 1984. V. 5.

Фрагмент

Gyenes Tamás

Kovács Gyula: Napfény nélkül termő ágak
Záhorzik Nándor kis szobrai

Művészet, 1983. augusztus

Gyenes Tamás
szobrai

Gáti Gábor mestere volt a Fő-
iskolán.

Losonczi Miklós: Gáti Gábor szobrai.
Művészet, 1973. július - 15. oldal

Gyenes Tomás

műve Krúdy Gyula mellszobra a III. Kor-
vin Otto út 63. sz. ház előtt.

Berza László, Bernát György, Erdei Fe-
renc stb.: Budapest Sexikon, Budapest
1973. 1335 l

6241

Gyenes Tamás

a vásárhelyi nyári művésztelepet Szabó Ivánnal együtt vezeti jelenleg is.

Szabó Endre: Húszéves a vásárhelyi művésztelep.
Csongrád m. Hírlap, 1973. máj. 27.

Gyenes Tamás

1963. június 2-án halt meg.

Népszava, 1974. jún. 27. 102 elf. 148 sz. 8 p.

Gyenes Tamás szobrász

A Fiúkollégium előkertjében áll műve: Hunyadi-ja (1961.)
(említve és repr.)

Borsó Ferenc: Kalocsai szobrak.
Petőfi Népe, 1974. ápr. 28

Gyenes Tamás

Gyenes Tamás tanítványa volt a Képzőművészeti Főiskolán Bánáti József.

Művészet, 1977. május - 23. oldal.

Gyenes Tamás

– munkáiból emlékkiállítását rendezett a pécsi Jan. Pan. Múzeum 1965-ben – 2 ízben

A Jan. Pan. Múz. Ő kiállításai

Jan. Pan. Múz. Évk. 1976. XIX.

Gyenes Tamás, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között.

1965-benxkiáikitás rendezett kiállitás: Gyenes Tamás emlékkiállitás.-Siklóson.a Baranyai vasárnapok keretében . 385.old

Berkadi Nándor: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a felszabadulástól napjainkig 37?.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Gyenes Tamás, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:
1965-ben rendezett kiállitás: Gyenes Tamás emlékkiállitás 385.oldal

Markadi Zoltán: A Jan.Pann.Múz.változatos története a Felszabadulástól napjainkig 37[illegible].old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Gyenes Tamás
festő

M.D.K.

Pápán és a lovászpatonai
állami gazdaságban dolgozik.

Szigeti Csilla: Egy kiállítás és „háttere"
Művészet, 1963. január — 38 lap

Gyenes Tamás, szobrász

Ma negyedszázada, hogy megalakult a vásárhelyi művésztelep. – Az üres bölcsőt többen állták körül, a bölcső mellé áll közben Gyenes Tamás is, – mármint az egyre jobban érlelődő gondolat mellé, hogy az Alföldnek, mint önálló tájegységnek szüksége van művésztelepre.

Szabó Endre: Emlékezés a művésztelep negyedszázados jubileumára.
Csongrád Megyei Hírlap, 1978. aug. 13.

Gyenes Tamás

Az 1954-es hódmezővásárhelyi kiállítás bezárása után ankétot szerveztek, melyen tőlünk között a művész is részt vett.

Domótör János: A vásárhelyi tárlatok...
Művészet, 1978. december - 14. lap.

Gyenes Tamás
szobász

Ridovics László első nyilvános szereplésének képanyagáról Gyenes Tamás számottbe a Szabad Művészetben 1954-ben.

Ujvári Béla: Ridovics László.

MŰVÉSZET, 1972.október-november - 24.oldal

Petőfi szülőháza halála után hatvan évvel vált múzeummá, Nagy Lászlóé már most, halála után hat évvel feltámadt omladékaiból. Ebből a faluszéli, tágas parasztházból nyaranta hosszú leveleket hozott nekem a posta húszegynéhány évvel ezelőtt: Ágh Pista leveleit, akivel együtt jártunk a fiatal írók egyetemi alkotókörébe, s aki bátyjának verseimmel együtt bemutatott. És most itt szorongok a tömegben kétezredmagammal; a kertben, az asztalok tetején is állnak, a gyümölcsfákról falubeli gyerekek figyelik a sokadalmat — ennyi ember nemigen gyűlt még össze Iszkázon.

Veszprém megye tanácselnöke, Gyuricza László, a falu nagy fiát méltatja; Csóri Sándor az emberségről is példát adó költőt idézi fel, aztán Berek Kati mondja el a rögtönzött deszkadobogón egyetlen lendülettel a *Menyegző* majd két és fél száz sorát, amelyben kimondatlanul, magától értetődő természetességgel van jelen Nagy László második hazájának, Bulgáriának földje, tengere és folklórja, és a *Körmöcbányai táncszó* parafrázisa. A Bartók Táncegyüttes a nekik írt *Táncszók*ra táncol balladát, Sebő Ferenc a költő verseit énekli, Sebestyén Márta pedig bolgár népdalokat eredetiben és magyarul, Nagy László fordításában a Zsarátnok Együttes kíséretével. A bolgár íróküldöttség vezetője, Ljubomir Levcsev meghajol a költő édesanyja előtt, a szmoljani Nagy László-múzeum igazgatója átadja a bolgár szoba jelképes kulcsát, Hubay Miklós pedig József Attila *Születésnapomra* című versének egyszerre filológusi alaposságú és költői nitelű elemzésével megnyitja a Költészet Napja rendezvénysorozatát.

A kapu előtt, az alkalmi könyvsátornál százával fogynak a könyvek, dedikálnak a jelenlevő költők, szól a zene, mint egy falusi lakodalomban, tetszene Nagy Lászlónak. A házba óraszámra alig lehet bejutni, nemcsak a messze földről — Budapestről, Szegedről, Debrecenből, Bulgáriából, Lengyelországból — idesereglett pályatársak és tisztelők akarják látni, hanem a költő földijei is, akik nemegyszer megfordultak ebben a házban, s ugyanilyenben nőttek fel.

Az első szoba, ahol a költő született, a hajdani konyhában kiállított kéziratok, fényképek, a költő fiatalkori festményei a folyosón, a műhely a „csodabognár" dédapa szeszámaival és a költő faragóeszközeivel azt a világot idézik fel, ahonnan Nagy László elindult s ahonnan soha nem szakadt el, amelyet verseiben minden múzeumnál hívebben és élőbben megörökített. A faragott ablakkeretes, deszkamennyezetes bolgár szoba is fontos dolgokról tanúskodik. Arról például, hogy nem volt még magyar költő, akit egy másik ország, egy másik nép ennyire megbecsült volna: Bulgáriában három évvel hamarabb avattak Nagy László-múzeumot, mint Magyarországon. Aminek persze az az oka, hogy nem volt még hozzá mérhető költő, aki annyit fordított volna egy másik nép — egy másik kis nép — költészetéből és főleg népköltészetéből. Magyar elődei elsősorban a nyugat-európai költészetből merítettek ihletet, azt igyekeztek megismerni, áthasonítani, továbbadni, kortársai között vannak, akik távoli kultúrákat próbálnak meghonosítani. Nagy László a rokon történelmű közép-kelet-európai népek költészetét emelte látókörünkbe, azokét, akiken korábban átnéztünk. Nagy László úgy közép-európai és úgy egyetemes, mint Bartók: meglátja a hasonlóban a különbözőt, a különbözőben a hasonlót, felmutatja a közös értékeket. Bulgária mást jelentett számára, mint Adynak Párizs vagy Babitsnak Itália. Nem egy elmaradott ország fiának nosztalgiájával, hanem a szomszédban magát otthon érző tekintetével rajzolta szellemi térképünkre a saját szülőföldjét és Orfeuszét.

TÓTH ÉVA

MOLDOVA GYÖRGY

VALLOMÁS

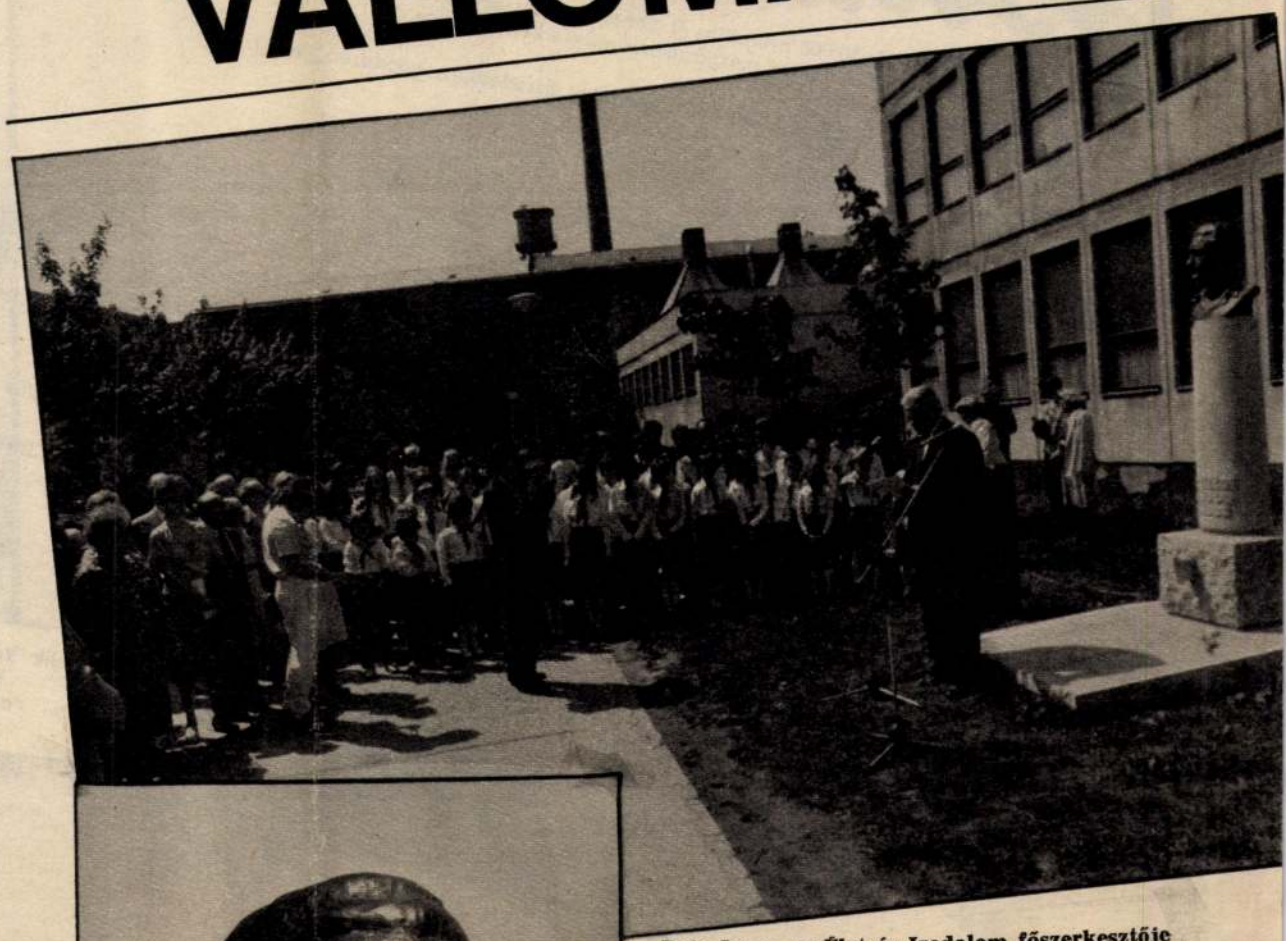

Bata Imre, az Élet és Irodalom főszerkesztője avatta fel Gelléri Andor Endre mellszobrát, Gyenes Tamás alkotását

KÉKESDY KÁROLY FELVÉTELEI

A háború végén zsenik és tündöklő tehetségek sora pusztult el: Radnóti, Szerb Antal, Papp Károly, Halász Gábor, Gelléri Andor Endre, nem jöttek át napjaink magaslatára. Melyikükkel veszítettük a legtöbbet? Egy kritikus, aki könyvet írt róluk, vette magának a bátorságot: feltette ezt a kérdést és válaszolni is mert rá.

Úgy találta, Gelléri Andor Endre az, aki legjobban hiányzik a felszabadulás utáni idők magyar irodalmából. Vitatkozni szabad felette, de magát a választást nem lehet méltánytalannak mondani. Én nem tudok mit szólni hozzá. Nekem Gelléri majd harminc éve mesterem, példaképem és ellenfelem. Lemondtam történetekről, sorsokról, mert tudtam, ha megírnám, okvetlenül rávetődne az Ő árnyéka. Versenyezni sohasem próbáltam vele. Annyit már tudok, hogy mit nem tudok.

Ha csúcsformában vagyok, 10 megoldásból talán ha 4—5 sikerül úgy, ahogy becsvágyam kívánja. Mit kezdjek Gellérivel, aki tízből tízszer lő tízest a céltáblán. Ki tudom én azt találni, hogy a benzinnek kígyó szeme van, a küszöb kuglóf színű, és a kávéból, mikor melegedni kezd, apró négerfejek szállnak ki? Nem. Fogadják el becsületszavamat, ilyenek nem jutnának az eszembe.

Meg tudom én írni újra a „Szállítóknál"-t, a „Ház a telepen"-t, vagy a chagalli remeklést, a „Villám és az esti tűz"-et? Nem hogy én, még az Írószövetség válogatottja sem! Mit tehet ilyenkor az ember? Feladtam a harcot, Fürst Milánra gondoltam, aki azt tanítja, hogy az igazi nagy tehetségek ellen csak egyetlen egy védekezés van, ha megpróbáljuk szeretni őket.

Egy előnyöm volt Gellérivel szemben, most már ez az egy is elveszett. Sokáig fiatalabb voltam nála. Mondom, most már ez az egy előny is az övé, 39 éves korában halt meg. Arca már örökké olyan marad, mint a korai novelláskötetein, erős arc, vastag szemüveg, emeletes magasságban tornyozódó fekete haj. Ahogy ő mondja az ifjúságról egyik novellája elején: „hiába nem emlékszem egyetlen télre sem, sem a hóra, sem a szélre, semmire. Ha azt mondom: ifjúságom; a nap ragyog. Erős sugarak oldják-bontják a levegőt, a zöld fűvel borított lankás emelkedők nevetve futnak a láthatárig, ahol ezüstös felhők bámulnak rám."

Ilyen az ifjúság, pusztíthatatlan, és romolhatatlan. Ezért ne higgye el senki, hogy Gelléri Andor Endre már elmúlt 75 éves, és csak szoborként él tovább álmai Óbudáján.

FELVÉGI ANDREA KÉPRIPORTJA

Gondozóőök

A VIII. kerületben 35–40 000 nyugdíjas él. Ebből szociális gondozásban 250 fő részesül. Közülük 154-en mozgásukban erősen korlátozottak, 40-en mozgásképtelenek.
Ellátásukat 13 hivatásos és közel 100 társadalmi tiszteletdíjas gondozónő végzi.

Emlék „füzér"

Telik Varga Józsefnė kosara, sokan várják már a mindennapi tejet, kenyeret

Ilonka néni régen és ma

A gyógyszereket sem szabad elfelejteni

Gyenes Tamás

Hírek

Szabad Művészet Bp.
1956 jún.

Gyenes Tamás, szobrász

Róna Ferenc mellszobrát készítette.

-: Lelepleztek Róna Ferenc szobrát az Építőipari Műszaki Egyetem diákotthonában 6.l

NÉPSZABADSÁG 1961. július 11.

MDK

Gyenes Tamás (képzőművész)

Járt a Szovjetunióban. (Tudósítás emlékeiről.)

Szabó Endre: műterem. (Almási Gyula Béla).
Tiszatáj, Szeged, 1960. december. 6. l.

EDK

Gyenes Tamás

Új Magy. Képzőm. Föv. Képt. vándorkiáll. 1948. jun.

21 l.

Gyenes Tamás, [Gestő] 7 Dh

Gyakran tartózkodik a dolgozik
Lovászpatonán.

Ezt olvastuk ...
– „A képzőművének falura járnak ... 6. p

Népszabadság, bp – 1960. dec. 3.

M.D.K.

Gyenes Tamás
szobrász

Ady-ligeten avatták fel
szobrát.

Feladatok, eredmények. – 44 l.
Művészet, 1961. január. 1 szám.

MDK

Gyenes Tamás

az alanti kiáll. birálóbiz. tagja

Vidéken élő képzőmüv. kiáll. Ernst Muz. 1954. nov.
2. 1.

GYENES Tamás szobrai

Rózsa Ferenc mellszobra (Az Építő-
ipari és Városrendezési Műszaki Egyetem
Rózsa Ferenc diákotthonában, XI. Ber-
csényi u. 28-30)

Felavatják Rózsa Ferenc szobrát és
emléktábláját
Magyar Nemzet 1961. júl. 10. 6. l.

Gyenes Tamás, szobrász

DOK

1961. márc. 4-én kiállítása nyílt meg
(Közösen Nemsics Antal festőművészel)
a Munkácsy-díjas szobrászművészek
a Veszprémi Bakonyi Múzeumban.

—: Hír

12-l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. márc. 5.

M. D. K.

GYENES Tamás szobrász

Munkácsy-díjas

Kiállítása Pápán

Nemcsics Antallal

Sok kiállítás nyílt vidéken

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) dec. 20. 4. l.

M. D. V.

GYENES Tamás rohrów

Gyűjteménye Miáltása Nemesics

Arbollal Pápán

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) dec. 17. 7. l.

M. N. G.

GYENES Tamás szobrász

1920 —

Vasmunkás, mellszobor

A M. N. Galéria évkönyvei I. kt.

Bp. 1959. 147. l.

Gyenes Tamás, szobrán MDK

Újpesten állították fel Gyenes Tamás vöröskatonát ábrázoló művét.

– : félszámnál több szobrot, dom bormüvet helyeznek el az idén Budapesten

Népszabadság, bp. 1959. nov. 27. 7.1

Gyenes Tamás, szobrász

M Dh

Az idén sok festő és szobrász „vágott neki a falusi nyárnak", azaz dolgozott vidéken. Gyenes Tamás már másodszor tért vissza a Pápa melletti Lovászpatonyára. A szakszervezet és a képzőmű vészeti Alap támogatásával kiállítást is rendez ott.

Darázs Endre: Paletták a fűben

Népszabadság, Bp. 1960. aug. 23.

7. l

Gyenes Tamás, szobrán

Gyenes Tamás szobránművén alkotta az Ady-ligeten szept. 28-án felavatott határőr=szobrot.

Repr.

-: Határőr-emlékművet avattak fel Ady-ligeten

5. f.

Népszabadság, Bp. 1960. szept. 29.

Gyenes Tamás, szobrán MDH

Jókai-szobrát még ebben az évben felállítják a balatonfüredi Jókai-villa előtt.

—: Röviden

Népszabadság Bp. 1960. febr. 20. 6.

MDK.

Gyenes Tamás, szobrász

Budapest felszabadulásának 15. évfordulójára a XXI. ker. Kalamár József Ált. Iskolában felavatták a névadónak: Kalamár Józsefnek mellszobrát, Gyenes Tamás szobrászművén alkotását, a Csepel Vas- és fémművek ajándékaként.

—: Szoboravatás Csepel = Királyerdőn

Népszabadság Bp. 1960. febr. 14. 10.1

Rónay Mária

Gyenes Tamás: Raszler Károly portréja /gipsz/

SZABAD MÜVESZET

1953.máj.-jun.sz. 117.l.

/Molnár J.: Kiállitások/

MDK

Gyenes Tamás

Uj élet tsz. dolgozéja, gipsz

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz. 1960. nov.

Cyenes Tamée

Ut élet tax. dolgoxéja. Elpas

Gyenes Tamás
szobrára

A JANUS PANNONIUS MÚZEUM

meghívja Önt

GYENES TAMÁS *szobrászművész*

emlékkiállításának megnyitására

1965. július 4-én, vasárnap délelőtt 11 órakor

A kiállítást

VARGA IMRE

a Szocialista Művészet főszerkesztője nyitja meg

Janus Pannonius Múzeum, Káptalan utca 2.

F. k. Romváry Ferenc

65-1973 Pécsi Szikra Nyomda

Gyenes Tamás

A vásárhelyi művésztelep alapító tagja volt.

Magyarország 1966. jún. 26.

Gyenes Tamás szobrász M.D.K.

Aluminium domber üveit Dabason állitják ki.

Napló

Magy ar Nemzet 1965. dec. 23. 4.1.

Ypenes Tæmb sepbræs W.D.Å.

Alnedsiuø ænbor Uvelt Uæbæen Ålllijæ Ki.

Napio

23. 4.J.

GYENES Tamás

KOVÁCS Péter: Fejezetek a magyar szobrászat közelmultjából. = Életünk, XXVIII. évf. 1990

880.

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Gyenes Tamás: (Parasztasszony)
Kobor

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Gyenes Tamás: (kovjet katona)

kobor

Negatív

Lilahy Istvánné Hegedűsné

Gyenes Tamás: Lenin emlékemű
Szovjetben

Negatív

Lilahy István Hegedűsné

Gyenes Tamás: Lenin

Szobor

Negatív

Zilahi István Hegedűsné

Gyenes Tamás (Olvasztár)

Szobor

M.D.K.

Gyenes Tamás

sorsára

Tragikus hirtelenséggel elhunyt
Gyenes Tamás – Pór Bertalan, Tornyai
János, Radnóti, Rózsa Miklós, Gellért
Andor képmásait készítette.

G.-E.: In memoriam Gyenes Tamás

Élet és Irodalom, 1963. július 6-8 lap

M.D.K.

Gyenes Tamás
szobrász

Negbíiasból a balatonfüredi Jókai mellszobrát, valamint a Műszaki Egyetem Slunyadi mellszobrát alkotta. A Malinovszkij úti bölcsőde díszítése volt utolsó munkája.

G.E.: In memoriam Gyenes Tamás
Élet és Irodalom, 1963. julius 6–8 lap

Palli

Fényhép

Képzőművészek Szövetsége

Gyenes Tamás: Magyar vendég a kolhozban
(IV. Magy. Vegy. Kiáll.)

Szobor.

Foló: Petrás S.

Neg. van

MDK

Gyenes Tamás

Pór Bertalan

Dutka É: 4. Magy. Képzőműv. Kiáll. szobrai.
Magy. Nemzet, 1954, jan. 10. 7 l.

ldszintes, kapu+1+2+1 tengelyes. Cseh-
sokszögü sarokpavillon. Klasszicista,

ś, Rp. 1957, 277–278 1)

MDK

Gyenes Tamás [szobrászművész]

A hódmezővásárhelyi országos őszi tárlaton szereplő alkotása: Tanyai jármos szobra repr. (Adv a képfelirat-ból.)

Fedor Ágnes: Tanyai [redacted] városában.
Nők Lapja, Bp. 1955. október 27. [8-9.l.]

M.D.K

Gyenes Tamás
szobrász

„A magyar vöröshadsereg harcosa" című művét
az ujpesti Béke téren állítják fel.

Magyar Nemzet, Bp. 1959 febr. 5.

5 l.

Gyenes Tamás
szobrász

M.D.K.

Ujpesten az Szabadság téren lepleztik le a
"A Vörös Hadsereg harcosa" szobrát.

Napló.
Magyar Nemzet, 1959. március 21.

H.

M.D.K.

Gyenes Tamás
szobrász

A Magyar Néphadsereg Központi Tiszti Házában kiállításon vesz részt.

Napló.
Magyar Nemzet, 1959. március 19.

Fl.

Gyenes Tamás.

festőművész;

Emlékkiállítása a várban.

(Ismerető a Pécsváradon lezajlott Zengői Majális gazdag programjából.)

Említve.

Népmürelés, 1965. 6. sz. 45. old.

M.D.V

Gyenes Tamás
szobrász

Vöröskatona című műve. – Méltatás.

Dretka Mária: Nagyobb felelősség ma művésznek lenni...
Magyar Nemzet, 1959. márc. 8.

8l

Gyenes Tamás
festőművész

M.D.K.

Ujpesti emlékkönyve.

Duttka Mária: A VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás zsűrimunkája
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 4.

12 l.

Gyenes Tamás, szobrász

M Dh

A művész befejezte Kipest vérzése kérülő szobrát.

– Sok új szobrot fejeztek be a magyar képzőművének az év első hónapjaiban

Népszabadság, Sp. 1959. jún. 16. 8.1

MDK

Gyenes Tamás 52.l. (képpel: Tornyai)

Artner T.: Az V. M. képzőm. kiáll.
Fk. M. - 1955.

Gyenes Tamás, szobrász MDK.

Az újpesti vöröskatona emlékmű
tervével szerepel a tárlaton.

Herczegh János: A VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Népszabadság, Bp. 1959. ápr. 19. 7. l

Gyenes Tamás [szobrász]

MDK

1953-ban a Népmüvelési Minisztérium a Tanásköztársaság 4o. évfordulójának tiszteletére felállitandó emlékmüre szoborpályázatot irt ki.

Az első dijat Gyenes Tamás nyerte.

A későbbiek folyamán még egy pályázatot irtak ki ugyanerre a müre, a pályázaton Mikus Sándor és Gyenes Tamás vettek részt. Ismét Gyenes Tamás nyerte el az első dijat, mostmár csak egy-alakos szobrával. - A rendelést a müvész azonban még most sem kapta meg.

Turi András: Gazdátlan emlékmü.
14 hónapja várja hiába a megbizást egy négyesztendős szoborpályázat nyertese.

Esti Hirlap, II.évf.223.sz. 1957.szept.24.szerda
2.oldal

MDK

Gyenes Tamás

/Turkeve

Értékes szobrokkal gazdagodnak vidéki városaink.
SzN. 1956. máj. 5.

MDK

Gyenes Tamás szobrászművész

Harcba induló ifjú vörös katona alakján dolgozik. A szobor a magyar vöröskatonák újpesti emlékműve lesz; a Tanácskörtársaság kikiáltásának 40. évfordulóján leplezik le. (a készülő műről fénykép repr.)

Harcba induló ifjú vörös katona.. (képfelirat.)

Érdekes Ujság, Bp. 1958. december 28. 18.l.

MDK

Gyenes Tamás

XIX. tavaszi szalon, 1947. máj.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Németh L: IV. Magy. Képzőm. kiáll. Szabad Nép, 1954. jan. 18.

Szűts Béláné

Gyenes Tamás szobormüve: „Magyar vendég a kolhozban"

Béke és szabadság, 1953. febr. 1.
IV. évf. 5 sz.

Badál

Gyenes Tamás: Tornyai János /szobor mellkép/

Müvelt Nép
1955.jan.23./VI.évf.4.sz./5.l.

/Péter Imre: Monumentális szobrászatunk/

Rónay Mária

Gyenes Tamás: Magyar vendég a kolhozban /bronz ?/

SZABAD MÜVÉSZET

1953.máj.-jun.sz. /Címlapkép/

Rómay Mária

Gyenes Tamás: Ternyai János, gipsz

SZABAD MŰVÉSZET

1955.2.sz. 52.l.

/Artner T.: Az V.M.Képzm.Kiállitásról./

M.D.K.

Gyenes Tamás

Szobrászmüvész kiállitja müveit Veszprémben a Bakonyi muzeomban.

Napló.
Magyar Nemzet 1961. március.3. 4.old

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 DEC 23.

MAGYAR NEMZET

1021

A tragikusan elhunyt Gyenes Tamás szobrászművész ~~alumínium~~ dombormüveit a Pest megyei tanács rendelésére Dabason állítják fel.

◇

kís
zik

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Gyenes Tamás

1021

1963. MÁJUS 2.

Holnap Pécsváradon

Zengői majális

Térzene, kiállítások, a népművészet mestereinek találkozója

Pécsvárad, május hetedike.

Az utcákon transzparensek, a villanyoszlopokhoz támasztva hatalmas táblák, a falakon sárga, piros, kék plakátok. Két szó mindenütt: ZENGŐI MAJÁLIS. A község az ünnepeket és nagy eseményeket jellemző sürgés-forgással készül a vasárnapra. A művelődési ház előtt lányok gereblyézik a nemrég létesített virágágyakat, a gimnázium előtt a gazokat gyomlálják. De munkában van a Zengői majális vezérkara — a népművelési csoport is.

Rendezvények a művelődési ház környékén

Fülöp István népművelési előadó éppen a vasárnapi néptánc-fesztivál résztvevőinek étkeztetését beszéli meg a vendéglátóipar helyi vezetőivel. Asztalán feljegyzések, meghívók, prospektusok. Az első kérdés — mi is lehetne más? — az időjárással kapcsolatos.

— Sikerül-e biztosítani a rendkívüli időjárás ellenére a Zengői majális megígért gazdag műsorát?

— Az eredeti tervek szerint a fesztivált a várkertben akartuk megrendezni. A szükséges földmunkát elvégeztük, s elkészült a szabadtéri színpad is. A mindennapos esőzések azonban annyira fellazították a frissen egyengetett talajt, hogy erről a szándékunkról le kellett mondani. Az időjárás e téren valóban visszavonulásra késztetett minket, de a majális megtartását nem tudja megakadályozni. A rendezvények színhelyét a művelődési ház környékére helyeztük át. Itt a betonburkolatú talaj teljesen sártalan, ugyanakkor a művelődési ház nagytermének befogadóképessége is megfelelő.

— Tehát egyetlen ígért műsorszám sem marad el?

— Még akkor sem, ha szakad az eső. A majális reggel nyolckor térzenével kezdődik. A művelődési ház előtt a pécsváradi önkéntes tűzoltó testület fúvószenekara, a gimnázium előtt pedig a pécsi honvédhelyőrség fúvószenekara játszik. A kiállításokat a gimnázium épületében 9 órakor dr. Majzik Jeremiás, a járási tanács vb-elnöke nyitja meg. A Népművelési Intézet és a Janus Pannonius Múzeum által összeállított anyag a magyar népművészet mestereinek legszebb alkotásait mutatja be. A fotokiállítás és Gyenes Tamás pécsváradi születésű szobrász tárlata ugyancsak a gimnázium épületében kapott helyet.

Étel, ital bőven lesz

Az eső tehát nem akadály. Folyik a készülődés. A művelődési ház ormán májusfa szalagjait lobogtatja a szél. Bent viszonylag csend van: a nagyterem takarítása már befejeződött, s ragyognak az előcsarnok hatalmas ablakai is. A művelődési ház igazgatója szerint 7—800 ember is elfér a teremben, s ha figyelembe vesszük, hogy egy időpontban több műsorszám is zajlik, ez elégséges is.

Minden nagyszabású rendezvény fő gondja az étkeztetés. Lesz-e elég enni- és inni-való Pécsváradon?

Molnár Sándor, a Zengő Étterem üzletvezetője ezzel kapcsolatban a következőket mondta el:

— Az étterem kétszáz személy befogadására alkalmas. Az időjárástól függően a kerthelyiséget is üzemeltetjük. A héten ezzel kapcsolatban minden előkészület megtörtént: elegendő asztalt és széket szereztünk. Itt újabb 300 ember kaphat helyet. A gyors kiszolgálás érdekében dupla személyzettel dolgozunk.

— És a készletek?

— Negyven hektó sör, 3—4 ezer palackbor és körülbelül 700 liter hordósbor áll a raktárban. Az étlap különlegességekkel is szolgál. Három mázsa halat rendeltünk. Itt lesz a dunaszekcsői halászmester, ő készíti a halászlét.

Az utcákon pavilonokat építenek. A művelődési ház szomszédságában lesz a borkóstoló, ahol a járási verseny legjobb borait árusítják. Lesz lacipecsenye, virsli és disznótor. Az ajándékok között pécsváradi különlegességek is vannak, melyek most készültek el „Pécsváradi emlék" felirattal.

Hat népi együttes szerepel a műsoron

A meghívón a Májusfa című műsor neves népművészei mellett hat népi együttes neve szerepel. Fellép, a Mecsek, a Dombóvári, a Buzsáki, a Kaposvári, a Mohácsi és a Paksi Táncegyüttes. Ott lesz Teimel István óbányai fazekasmester, aki szinte egyedülálló cserépedényeit mutatja be. A híres pécsváradi mézesbábokat külön sátorban árusítják...

Egyszóval: színes, gazdag műsorával felejthetetlen élménynek ígérkezik az idei Zengői majális.

Békés Sándor

aplo

et fasizmus győzelem lkalmából

NSZEP Központi Bizottságának első titkára, az NDK Államtanácsának elnöke, Willi Stoph, az NDK miniszterelnöke, valamint az NDK politikai és társadalmi életének sok más vezető személyisége.

A szovjet párt- és kormányküldöttség nevében Alekszej Koszigin miniszterelnök helyezte el az emlékezés koszorúját. A magyar párt- és kormányküldöttség nevében Gáspár Sándor, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az Elnöki Tanács helyettes elnöke koszorúzta meg az emlékműveket.

Ezután a Werner Seelenbinder Halle-ban ünnepi nagygyűlést tartottak, amelyen részt vettek az NSZEP vezetői, az NDK kormányának tagjai, a baráti német állam politikai és társadalmi életének vezető személyiségei és a külföldi küldöttségek.

A nagygyűlésen Willi Stoph miniszterelnök mondott ünnepi beszédet, majd Alekszej Koszigin, a Szovjetunió miniszterelnöke lépett a mikrofonhoz.

Az NDK fővárosában szombaton délelőtt az NDK nemzeti néphadseregének egységei szovjet csapatokkal együtt közös díszszemlén vonulnak fel. Húsz év óta ez az első eset, hogy a berlini díszszemlén szovjet egységek is részt vesznek.

Moszkva:

A fasiszta Németország fölött aratott győzelem 20. évfordulójának küszöbén a Szovjetunió Legfelső Tanácsának elnöksége a Szovjetunió Hőse címet adományozta 18 volt frontharcosnak a fasiszta hódítók elleni harcban a parancsnokság által kitűzött feladatok példamutató teljesítéséért. Közülük tizenhárman haláluk után kapták meg a kitüntetést. A harcokban tanúsított hősi magatartásukért összesen 31 399 személyt tüntettek ki a 20. évforduló alkalmából különböző érdemrendekkel és érmekkel.

Orvosi ügyelet

Pécs mj. város biztosított dolgozói részére ügyeletes orvosi szolgálatot tartanak 1965. május 8-án (szombaton) du. 14 órától, 10-én (hétfőn) reggel 7 óráig a következő helyeken:

Nagy részvéttel búcsúztatták Szakasits Árpádot

Pénteken délután a Kerepesi temetőben nagy részvéttel búcsúztatták Szakasits Árpádot. Koporsóját a munkásmozgalom nagy halottainak emlékművénél felállított ravatalon helyezték el, amelyet elborítottak a gyász és a kegyelet koszorúi. A koporsó előtt díszpárnákon az elhunyt kitüntetéseit helyezték el.

Az emlékműnél többezren gyűltek össze, a végső tisztességadásra. A családtagokon kívül részt vett a gyászszertartáson és a ravatal mellett díszőrséget állt Apró Antal, Biszku Béla, Kállai Gyula, Nemes Dezső, Rónai Sándor, Somogyi Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, Brutyó János és Nyers Rezső, a Politikai Bizottság póttagjai, Szurdi István, az MSZMP Központi Bizottságának titkára. Heves megyéből, amelynek Szakasits Árpád országgyűlési képviselője volt, küldöttség vett részt a gyászszertartáson.

Részt vett a búcsúztatáson és díszőrséget állt a ravatalnál a külföldi békemozgalmak több képviselője is.

A munkás gyászinduló hangjai után Kállai Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöke mondott búcsúbeszédet.

Ezután Mihályfi Ernő, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának tagja, a Magyar Nemzet főszerkesztője, a Magyar Ujságírók Országos Szövetsége Elnökségének tagja, az Elnöki Tanács és a magyar újságírótársadalom nevében méltatta Szakasits Árpád életútját, munkásságát.

A búcsúbeszédek elhagzása után a munkásőrség férfi kórusa gyászdalt énekelt. A koporsót elborították a kegyelet, a megemlékezés virágai, koszorúi.

A gyászszertartás az Internacionálé hangjaival fejeződött be.

Bonn nem ünnepel

Bonn: Miközben Párizstól Moszkváig Európa minden fővárosában folynak az előkészületek a nácizmus felett aratott győzelem huszadik évfordulójának megünneplésére, Bonnban tüntetően hangoztatják, hogy „nincs ok az ünneplésre". Kormányszóvivők már korábban bejelentették: egyetlen nyugatnémet politikus és kormánytisztviselő sem fog részt venni azon az ünnepi fogadáson, amelyet a szovjet nagykövetség rendez vasárnap az évforduló alkalmából. Sőt, az a hír járja, hogy egyes revansista szervezetek tüntetést akarnak rendezni az előtt az épület előtt, amelyet Szmirnov nagykövet kibérelt a fogadás céljára. Különböző revansista szervezetek felhívásokat adtak ki, s felszólítják a közvéleményt, hogy május 8-át tegye a „az elveszett hazáért való jog emléknapjává".

A kormány szóvivője péntek déli sajtóértekezletén kijelentette: a legélesebben vissza kell utasítani az NDK május 8-a alkalmából kiadott kiáltványát, mert az „figyelmen kívül hagyja a nemzetközi jogot és az emberi jogokat".

A Nácizmus Üldözötteinek Szövetsége nyilatkozatban szólítja fel a nyugatnémet lakosságot.

Közlemények

— **Társastánc-verseny lesz** 9-én, vasárnap délelőtt 11 és délután 14 órai kezdettel Pécs Város Doktor Sándor Művelődési Házában (Déryné u. 18.) pécsi, kaposvári, bajai, keszthelyi párok részvételével. Minden érdeklődőt szívesen látunk. Belépés díjtalan. (x)

*

— **Az Országos Rendező Iroda** május 10-én, hétfőn fél 6, háromnegyed 9 órakor előadást tart a színházban. Fellépnek: Gobbi Hilda, Fónay Márta, Kazal László, Pongrácz Imre, Hollós Ilona és sokan mások. Jegyek válthatók az Országos Filharmóniánál, Színház tér. 2. (x)

*

— **Felhívjuk** a gépjárművel külföldre utazók figyelmét, hogy a [illegible] szeszgyár u., Pipacs u., Basamalmi u., Basamalom dűlő, Fürj u., Rigó u., Nagyhidi u., Zsolnay u., A.-Balokány u., F.-Balokány u., Harangöntő u., Farkas I. u., Lánc u., Temető u., Balokány liget, Dankó P. u., Nárcisz u., Eozin u., Bulgár u., Cinka Panna u., I. ker. Tanács, Előd u., Felszabadulás u., Diósi u., Darázs u., Dályok u., Pélmonostor u., Baranyavár u., Kiskőszeg u., Mészkemence u., Eper u., Dózsa Gy. u., Álmos u., Halász u., Pécsbánya-rendező által behatárolt területen. (x)

Az ország egész területén lévő **külső szerelési és építési munkahelyekre lakatos, csőszerelő, hegesztő kőműves és villanyszerelő szakmunkásokat, ezen szakmák betanított munkásait és segédmunkásokat felveszünk.**

Élelmiszeripari Javító Szerelő és Szolgáltató Vállalat 1. sz. Gyáregysége. Budapest, IX., Soroksári út 48.

fűtéséhez (vízfűtés) 1,5 m³

Gyenes Tamás

Gyenes Tamás (1920–1963): szobrász. Több emlékmű és portré fűződik a nevéhez, művészeti íróként is tevékenykedett.

Mihályfi Ernő: Művészet, barátaim
Bp. Corvina 1977

Gyenes Tamás, szobrász

Az 50-es években a vásárhelyi művésztelepen dolgozó művész Szántó Kovácsról portrészobrot alkotott (említve), melyet egyéni kiállításán bemutatott, de eddig felállításra nem került.

Dönötör János: Szántó Kovács János a képzőművészetben.

Csongrád Megyei Hírlap, 1977. aug. 20.

MDK

Gyenes Tamás

Magyar vendég a Szovjetunióban

Két magyar képzőművésznek.... Magyar Nemzet 1952. dec. 30.

MDK

Gyenes Tamás

/d.m./: Két fiatal müvész. Magyar Nemzet 1953 jun. 3.

MDK

Gyenes Tamás

Gyenes T. szobrász és Raszler K. grafikus...
Magyar Nemzet 1953. máj. 17.

M.D.K.

Gyenes Tamás szobrász

Az ujpesti Tanácsköztársaaág emlékmü.

Németh Lajos: Korunk szobrászati alkotásai és ma él
jelentős szobrászok fővárosunkban Bp. 1967.
78.1.

Gyenes Tamás

„Határőrök helytállása" c. emlékezése (1960)

Bp. II/a Ady-liget határőrepység

Rajna György: Elszámolás a hiltső kiniletek műemlékeiről I.

Budapest 1982/11

Gyenes Tamás

Stobra (1961)

Bp. IV. Tó u. 1-3 gyermekotthonban

Rajna György: Elyámolás a külső kerületek műemlékeiről

Budapest 1982/12

Gyenes Tamás

„A magyar Vörös hadsereg harcosa" kö - 1959

Bp. IV. Szabadság tér

Rajna György: Elszámolás a külső kerületek műemlékeiről

Budapest 1982/12

Gyenes Tamás

Méltatás

Szabó Endre: Igy kezdődött- igy folytatódott.
Müvészet, 1974. március - M. 5.oldal

M.D.K.

Genes Tamás
nobrán

Méltatás

Sz. Zs: Egy kiállítás alkalmából

Művészet, 1962. február — 33 l.

M.DK

Genes Tamás
nohán

A fiatalon elhunyt művész
gyunyasztóját alkotókkal ki
a tárlaton.

Frank János: A szarádos úti művésztelep
Élet és Irodalom, 1965. febr. 6-7 lap.

M.D.K.

Gyenes Tamás

Berend Ilona: "Két fiatal müvész kiállitása" cimmel ir a két müvésznek a Bibliotheca Officina termeiben rendezett kiállitásáról és megemliti a müvész "Anya" c. szobrát.

A lap bemutatja "Vak ember" szobrát.
Repr.

Szinház, Bp. 1947. márc. 12-18. III. évf. 11. sz.

M.D.K.

M.D.K.

Gyenes Tamás szobrászmüvész

Berend Ilona: "Tavaszi Tárlat" c. beszámolójában dicsérettel emlékezik meg a müvésznek a/kiállitáson szereplő müveiről.
Nemzeti Szalonban rendezett/

Szinház, Bp. 1947. május 27.-juni 2.
III. évf. 22. sz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Gyenes Tamás

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1985 MÁR — 6.

1021

CIUS 6., SZOMBAT

Emlékszoba

Emlékszobát rendeznek be a fiatalon elhunyt Gyenes Tamás szobrászművész alkotásaiból szülőfalujában, Pécsváradon. A Nemzeti Galéria kezdeményezésére itt helyeznék el legszebb alkotásait. A művész özvegye készségesen bocsátja rendelkezésre mindazokat az anyagokat, amelyek ennek az emlékszobának megvalósításához szükségesek.

Fény a

— avagy:

Hódmezővásárhelyen, a a villanyvezetéket. Új lamosenergia, a fény a F a DAV hódmezővásárhelyi ki tor nevét viselő hálózati szere 1902-ben alakult, eddig kéts címet. A 12 tagból négy sza munkás. 1965-ös vállalásaik k hálózati szerelési tervük

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Gyenes Tamás
1965 MÁR. 9.

1021

napló

Gyenes Tamás özvegye Pécsett

Palkó Sándor elvtárs, a Baranya megyei Tanács vb-elnöke tegnap délelőtt fogadta Gyenes Tamás szobrászművész özvegyét, Nagy Zsuzsa írónőt. A művész özvegye személyes ajándékként átnyújtotta Palkó Sándor elvtársnak Gyenes Tamás egyik híres alkotása, a csepeli szovjet hősi emlékmű kisminta-ját. A művész egyébként ezért a szoborért kapta a Munkácsy-díjat. A fogadás után beszélgettünk Nagy Zsuzsával.

— Gyenes Tamás azt vallotta, hogy a nép, a szocialista művészet mecénása, foglalja el méltó helyét a művészetben. Hogyan váltotta ezt valóra saját művészi munkásságában?

— 1959-ben férjem, mint a Képzőművész Szakszervezet szobrász szakosztályának titkára, megszervezte, hogy a művészek nyaranta költözzenek le vidékre az egyszerű emberek közé. Mi magunk a Veszprém megyei Lovászpatonai Állami Gazdaságba mentünk. A gazdaság vezetői a legnagyobb munkaidőben is biztosították, hogy a traktorosok és a gazdaság más munkásai sorra modellt álljanak, és a szobrászathoz minden anyagi kellék rendelkezésre álljon. Megszervezték a kész művek kiállítását is. A két és félezer lakosú faluból ezer néző gyűlt össze erre a legnagyobb dologidőben. Lovászpatona úgyszólván saját művészévé fogadta férjemet, s utána négy nyáron át, egészen haláláig lent dolgozott Lovászpatonán. Azt hiszem, ezzel lett művészete társadalmi valósággá, így került a nép számára megfogható közelségbe.

— A baranyai vasárnapok keretében a zengői majálisor Gyenes Tamás kiállítás nyílik. Mit hoznak le Pécsváradra a művész alkotásai közül?

— Mivel a Nemzeti Galéria az ősszel Gyenes Tamás emlékkiállítást rendez, a törékeny anyagot már nem tudjuk lehozni, csak a masszív szobrokat. Ezek között Pécsváradra érkezik majd a Palkó Sándor elvtársnak ajándékozott kisminta bronzba öntött változata és az újpesti tanácsköztársasági emlékmű, valamint a Radnóti-portré ugyancsak bronzmintája. Az utóbbi műnek a másodpéldányát egyébként Pécsváradon helyezik majd el. Ezenkívül hatnyolc bronz kompozíciót, több domborművet, néhány terrakottát és az alkotói folyamat melléktermékeinek ismertetése céljából rajzokat mutatunk

ek!

ntūli nap

megyei Bizottsága és a Megyei Tanács

ÁRA 50 FILLÉR

Hetvenöt francia városban együtt indulnak a kommunisták és a szocialisták a községi választásokon

A vasárnapi községi választások előtt éles harc folyik a francia politikai pártok között. Waldeck Rochet, a Francia Kommunista Párt főtit-

— Tixier—Vignancour szélsőjobboldali köztársasági elnökjelölt hívei — támadták meg.

Erd

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296; 188-307

Gyenes Tamás

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1983 MÁJ 12

1021

Több figyelmet...

Mindig örömmel veszi kézbe az ember a megyéről szóló kiadványokat. Forgatja lapjait, nézi a képeket még mielőtt a szövegbe kezdene. Sajnos, kedve lohad tévedés láttán. Egy ilyen tévedés egyikét veszi észre a szem nyomban, amint a »Képek Csongrád megye történetéből« című kiadványt nézegeti. Ugyanis a vásárhelyi Tornyai mellszobrot ábrázoló fényképfelvétel alatt az áll, hogy Medgyessy Ferenc alkotása. Hát nem az! A mellszobor Gyenes Tamás műve. Bosszantó, hogy a szobrok alkotói körül mindig tévedés fordul elő. De érthetetlen az is, hogy az egyébként ízléses kiadvány íróinak, szerkesztőinek, lektorainak neve szinte egy oldalterjedelmet foglal el, s közülük egyik sem figyelt fel erre a tévedésre, holott a mellszobor leleplezésekor többen közülük személyesen is részt vettek az ünnepélyes aktuson.

Több figyelmet a jövőben a tényekre.

MAKÓ

Vaskapu utca 3. számú ház eladó, azonnal elfoglalható. Ifj. 14574

Nagyesillag utca 61. számú ház betegség miatt sürgősen eladó. 15486

Jawa 250-es motorkerékpár — (nagykerekű) eladó. Hollósy Kornélia 1. Takács. 15411

Árpád u. 10. számú ház 5/8-ad része eladó, elcserélhető, beköltözhető. 15495

Közelelő tehén eladó. Mikecsa u. 28. sz. 15496

5 méteres istálló lebontásra eladó. Erd. Meskó utca 50. sz. 15497

Békési útfélen 3 kat. hold föld kukorica alá kiadó. Erd. Madarász u. 2/a. 15498

Lakást keres gyermektelen házaspár költségtérítéssel. Ajánlatot levélben „47052" jeligére a makói hirdetőbe. 47052

Zöld Pannónia eladó. Rákos, Makói u. 11. sz. 47051

Szántó Kovács u. 20. számú ház eladó, azonnal elfoglalható. 15483

CSONGRÁD

Felújított 150-es Czettka eladó. Uzsoki u. 7. sz. 78466

Fekete oldalkocsis Pannónia motorkerékpár eladó. Árvíz u. 2. sz. 78469

TLF típusú fekete Pannónia nyolcezer km-rel, új állapotban eladó. **Karácsonyi S. u. 44. sz.** 78468

M.D.K.

Gyenes Tamás szobrász

A Dési Huber Kör Képzőművészeti Szabadiskolájának tanára, 1948. szobrászat

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 129.l.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK.KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

M.D.4

Gyenes Tamás
szobrász

Pécsváradon vendvetik
melékkiállítását a Helytörténeti
Múzeumban.

—: Kiállítások
Művészet, 1967. október - 47 lap.

MDK.

Gyenes Tamás szobrász.

„Tornyai János" mellszobor. (repr.)

Péter Imre: Monumentális szobrászatunk.

Művelt nép. 1958. jan. 23. VI. é. 4. o. 5. l.

MDK

Gyenes Tamás

szobrász

"Anná"ja

szerepelt a Bp.VIII.ker.Tanácsa és a Műcsarnok által rendezett kiállitáson a Józsefvárosi Művelődési Házban.

Müterem 1958 i.évf.10.sz. 46.o.

Gyenes Tamás
szobrász

MDK

"Reiter Guszti bácsi"

a hódmezővásárhelyi kiállitáson.

F.Gy. Az V. vásárhelyi őszi tárlat.
Müterem 1958 I.évf. 12. sz. 38.o.

MDK.

Gyenes Tamás

Kiállitási hir

Fórum 1967 okt.14.

Gyenes Tamás Szobrász

„Csepeli Szovjet emlékmű" – vel
„szerepel a VI. kér röm. kiállitáson

Nonlogi: A VI. m. kérröm. kiáll. szobrai

Nepszava 1956 jan. 7, 84 évf. 6 n. 6 l.

MDK.

Gyenes Tamás

Kiállitási hir

Müvészet 1967 okt. p.48.

Gyenes Tamás
szobrász

M.D.K

Szobrai a pécsi Janus Pannonius
múzeumban vannak.

Hais Éva: A pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeménye
Művészet, 1965. november - 42 kep

Gyenes Tamás

Fiatalon elhúnyt szobrászművész. A nagybányai szobrászat egyik kiemelkedő képviselője.

Németh Lajos: Modern magyar művészet
Corvina 1968.

140. l.

Gyenes Tamás

kiállitott nolza:

Gepeli felszabadulási emlékmüterv.

Gipsz.

Pécs-baranyai Országos képzőmüvészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Vagvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

29. l.

Gyenes Tamás

Krudy Gyula, III., Kovoin Ottó tér,

19-es emlékmű, 1958, bronz 320 cm, Ujpest.

Csepeli szovjet emlékmű, 1956, bronz, 300 cm

Csepel

A felszabadult Budapest művészete.

Budapest 1960. 19 l

Kiállítás-katalógus.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUL 3.

MAGYAR NEMZET

A pécsi Janus Pannonius múzeumban július 4-én nyílik meg Gyenes Tamás szobrászművész emlékkiállítása. Megnyitó beszédet mond: Varga Imre, a Szocialista Művészet főszerkesztője.

1965 JUL 3.
MAGYAR NEMZET

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Gyenes Tamás

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1965 FEB 28.

1021

napló

Ismerje meg Gyenes Tamást szülőföldje!

Talán furcsán hangzik a cím, pedig helytálló. Nagyon kevesen tudják Baranyában, Pécsváradon, hogy ki volt Gyenes Tamás, s hogy miért érdemes emlékét felidézve megismertetni vele szülőföldjét.

Pátzay és Sidló tanítványa

Gyenes Tamás 1920-ban született Pécsváradon. Itt töltötte gyermekkorát, Pécsett járt reálgimnáziumba, 1937-ben érettségizett. Pécsi diákkorában résztvett egy kerámiai tanfolyamon, amit Engel-Baiersdorf Erna szobrásznő vezetett. Már előzőleg is próbálkozott mintázással, és sokak figyelmét felhívta magára. Felkeltette maga iránt az akkor zengővárkonyi református lelkész, most Kossuth-díjas egyetemi tanár, akadémikus Fülep Lajos érdeklődését is. Fülep felismerte a fiatalember tehetségét, próbálkozásait rendkívül tehetségesnek ítélte, és mindent elkövetett, hogy védence bejusson a Képzőművészeti Főiskolára. Ez bizony nehezen sikerült, s Gyenes Tamás tehetségét bizonyítja, hogy a szigorú numerus clausus ellenére is felvették 1941-ben, ahol előbb Pátzay, majd Sidló tanítványa lett. Érettségijétől a felvételig elhúzódó éveket nagy nyugtalanságban otthon töltötte Pécsváradon, és fazekassággal próbálkozott. Erre az időszakára úgy emlékezett vissza, hogy „keze ráébredt az anyagra".

Bejutva a főiskolára se köszöntött rá nyugodt időszak. Többször behívták katonának, s behívásai végül is megakadályozták abban, hogy a tanulmányait folytathassa. Visszatérve a háború után Pécsváradra, egyetlen hozzátartozóját sem találta meg, mind elhurcolták és elpusztították. A nagy veszteség sem vette el önbizalmát, visszament a főiskolára, s azt 1949-ben el is végezte. Résztvett a Dési-Huber-kör, majd pedig a Kollégium megszervezésében. Az elsők között kapott szovjet ösztöndíjat. Leningrádban képezte tovább magát, és 1953-ban, mint kandidátus, tért vissza Magyarországra. Ekkor rendezte első kiállítását is, 1953-ban Budapesten a Fényes Adolf teremben. Ez a bemutatkozó kiállítás különösen két munkája miatt figyelemreméltó. A Magyar vendég a kolhozban című nagyarányú, monumentális kompozíciója, ami diplomamunkája volt, iskolásnak hatott, míg Raszler Károly grafikus kollégája arcképe már a kibontakozó, az egyéni látás- és ábrázolásmódját megtaláló Gyenes Tamást mutatta. Hamarosan a Képzőművészeti Főiskolára került docensnek. Igen sokat dolgozott: alaposság, lelkiismeretesség és a hallgatókkal való türelmes foglalkozás voltak itt töltött idejének jellemzői. 1956-ban, amikor az ellenforradalmár erők megfenyegették, önként lemondott állásáról. Az ellenforradalom leverése után sem ment vissza a főiskolára, hanem a Műszaki Egyetemen vállalt állást, mintázást tanított, szobrászati technológiát adott elő. 1963. július 27-én autóbaleset következtében, 43 éves korában meghalt.

Gazdag munkásélet

Élete, munkássága kettétört, befejezetlen maradt. Igen sok telt volna még ki a mindig tanuló, a legjobbjaink eszmevilága körül foglalatoskodó Gyenes Tamástól. Leginkább a portré és az emlékmű foglalkoztatta. Mindkét műfajban több maradandót is alkotott. Emlékművei közül meg kell említenünk a csepeli Szovjet emlékművet, a mezőgazdasági kiállításon bemutatott (1957) Baltás embert, az újpesti Tanácsköztársasági emlékművet, az Ady-ligeti Határőr című. Ő alkotta Tornyai János Hódmezővásárhelyen felállított mellszobrát, Krúdy Gyula óbudai, Kalmár József csepeli, Jókai Mór balatonfüredi szobrait. Radnóti Miklós portréjának másodpéldányát a pécsváradi iskola kertjében fogják hamarosan felállítani, első példánya pedig az írószövetségé. Megmintázta Karikás Frigyest, Zalka Mátét és kivitelezésre vár egy szép Lenin-terve is.

Gyenes Tamás mint művészeti szakíró is jelentős. A Szabad Művészetet szerkesztette, és meg nem alkuvó fáradhatatlansággal küzdött a formalizmus minden megnyilvánulása ellen. Írásaiban meggyőző erővel hirdette, hogy a materialista világnézetű művész csak realista lehet, s hogy aki az anyag elsődlegességét vallja, nem tévedhet be az érzékelés számára megközelíthetetlen misztikus absztrakció csalóka világába.

Gyenes Tamás szerette az embereket, az egyszerű dolgozó népet. Termelőszövetkezeteket, állami gazdaságokat látogatott sorra, ott dolgozott a földeken, az istállókban, a műhelyekben, s ott szerzett magának barátokat, s szervezett munkáinak műértő közönséget. Rövid élete egész során elkísérte a pécsváradi táj, a pécsváradi ember, a környék dolgozó népe, az először itt látott munka szeretete és tisztelete. Művészetének gyökereit a pécsváradi, zengővárkonyi parasztok, munkások életében, munkamozzanataiban kell keresnünk, abban a reális világban ami körülvette gyermek- és ifjúkorában, indulásakor.

Emlékszoba Pécsváradon

Bármennyire közel is állt Gyenes Tamás az emberekhez, bármennyire is gyökerezett művészete a pécsváradi talajban, mégis elfelejtették. Bizony, alig tartotta valaki számon Pécsváradon, Baranyában! Pedig szeretettel gondolt mindig szülőfalujára, Pécsre, a megyére, és gondol még most is rá, halála után, műveivel. Az elmúlt év végén dr. Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója arról értesítette a Baranya megyei Múzeumigazgatóságot, hogy mind a Nemzeti Galéria, mind pedig a maga részéről pártfogolná és a megvalósuláshoz segítené egy Gyenes Tamás emlékszoba felállítását Pécsváradon. Az emlékszobába Gyenes Tamás alkotásaiból a legszebbeket, a legbeszédesebbeket helyeznék el. A művész özvegye készségesen bocsátja rendelkezésünkre mindazokat az anyagokat, amelyek ennek az emlékszobának a megvalósításához szükségesek. Egy percig sem lehet vitás, hogy a Gyenes Tamás emlékszobát létre kell hoznunk, hiszen ezáltal adjuk vissza Gyenes Tamást szülőföldjének, ezáltal ismertetjük meg Baranya népét Gyenes Tamás életével, munkásságával. De nemcsak ezt a célt szolgálná ez az emlékszoba, hanem fontosabbat is! Bizonyára eredményesen járulna hozzá képzőművészeti iskolázottságunk és kultúránk fejlődéséhez, és nem utolsó sorban példát mutatva ösztönözné művészeinket a való élet reális ábrázolására.

Dankó Imre

zer amerikai „tanácsadó" Dél-Vietnamban

mására hozta, hogy rövidesen több száz *„katonai tanácsadót"* küldenek Dél-Vietnamba. Ugy hírlik, — mutatnak rá a hírügynökségek —, hogy 800 ilyen tanácsadó kiküldéséről van szó, sőt, a *Washington Star* értesülése szerint *kétezer amerikai katona* megy Dél-Vietnamba.

Mcnamara az intézkedést azzal indokolta, hogy az idén százezer fővel bővül a dél-vietnami haderő és az Egyesült Államok ennek a százezer embernek a kiképzéséhez ad segítséget. Az amerikai csapat-erősítések folytán az Egyesült Államok Dél-Vietnamban tartózkodó *„tanácsadóinak"* száma meghaladja majd a 25 000-ret.

Az AFP washingtoni jelentése azt adja tudtul, hogy pénteken délután Johnson elnök Stevensont, az Egyesült Államok ENSZ-küldöttét fogadta s megvitatta vele a dél-vietnami helyzet perspektíváit. Ugyanezen a napon felkereste az elnököt Henry Cabot Lodge volt saigoni amerikai nagykövet is.

Saigonból az AFP hírügynökség közli, hogy pénteken a dél-vietnami kormány tartott ülést, s ezen megvitatta, milyen intézkedésekkel állják útját a *„kommunista propagandának"*. A kormány elhatározta, hogy *hatékonyan megszigorítja a cenzurát*, harcot indít a *„kommunista és semleges eszmék"* terjedése ellen, és fellép azokkal szemben, akik *„tudatosan vagy nem tudatosan kommunista propaganda terjesztőivé"* válnak.

ni kezelésbe veszi ültetvényeket

nak, *de a termelést az állam ellenőrzi.* Ebből a célból a kormány *új indonéz nemzetiségű igazgatókat nevez ki az állami kezelésbe vett vállalatok élére.*

Az Antara hírügynökség ezzel az intézkedéssel párhuzamosan hírt ad arról is, hogy Indonéziában *országszerte bezárták az USIS amerikai tájékoztató szolgálat helyiségeit.* Az intézkedést az tette szükségessé, *hogy e tájékoztató szerv indonéz-ellenes propaganda tevékenységet fejtett ki.*

Az AP New York-i jelentésében röviden beszámol arról, hogy U Thant ENSZ-főtitkár fogadta Palar indonéz nagykövetet, levelet adott át neki, amelyben az indonéz kormányt hivatalosan értesíti: tudomásul vette Indonézia kilépését a világszervezetből. *Néhány órával később az ENSZ New York-i székházáról bevonták Indonézia lobogóját.*

Hongkongi hatóságok önkénye

Rosztropovics, Vienyevszkája és *Gyegyuhin* szovjet művészeket, akik Japánból a *Boac Légiforgalmi Társaság* gépén Hongkongon keresztül utaztak izraeli szereplésre, a hongkongi hatóságok 18 órára, a többi utastól elkülönítve visszatartották. Nem engedték meg azt sem, hogy külföldi szovjet diplomáciai képviselettel telefonon érintkezésbe lépjenek. Az orvosi segítséget azzal tagadták meg a beteg *Rosztropovicstól*, hogy semmiféle gyógyszerük nincs.

A kellemetlen incidens után a szovjet művészek folytathatták útjukat és szerencsésen megérkeztek Tel Avivba.

Hohlov szov ismét börtönl

Brazzaville:

Szpickij, a Szovjetunió Brazzaville-i nagykövete pénteken átnyújtotta kormánya nyilatkozatát *Massemba Debát* köztársasági elnöknek.

A nyilatkozat hangoztatja, hogy a Szovjetunió határozottan elítéli az imperialisták cselszövéseit a fiatal afrikai köztársaság kormánya és népe ellen, s más békeszerető országokkal együtt a Brazzaville-i Kongó népének és kormányának oldalán áll.

Massemba Debát megköszönte a Szovjetunió kormányának és népének a támoga-

Mit mond a

Max Clos, a Figaro saigon tudósítója írja a *Figaro Littéraire*-ben. Az amerikai beavatkozás célja hivatalosan *„a kommunizmus elleni harc"*. Ez a fogalom semmit sem mond a vietnami parasztoknak. A Vietcong sohasem beszél kommunizmusról. A politikai biztos nem tart politikai beszédeket a parasztoknak. Konkrét problémákra konkrét megoldásokat javasol. Arról beszél, ami mindenkit foglalkoztat: *a béke, a biztonság helyreállításáról, a közügyek jobb intézéséről.*

A politikai biztos ilyeneket mond a parasztoknak: *nem tartoztok bért fizetni a Saigonba menekült földbirtokosoknak. A föld azé, aki megműveli. Ha zaklatnának benneteket, mi itt leszünk, hogy megvédjünk.*

Ha a kormány mozgósít, a politikai biztos így beszél a szülőkhöz: *ne engedjétek el fiaitokat, elesnek az amerikaiak érdekeiért. Rejtsétek el őket. Szükség esetén küldjétek el a mi övezetünkbe, törődünk majd velük.*

Forradalmi időszakban a propaganda mitsem ér, ha konkrét tettek nem támasztják alá. A Vietcong azt mondja a lakosságnak: *el vagyunk nyomva, az idegen szolgálatba szegődött kormány korrupt embereket ültetett a nyakatokba. A parasztok körülnéznek. A kormány által kinevezett tartományi főnök nagy házban lakik, Mercedesen jár*

Tájékoztató a magánautó-vásárlásról

delőnek értesítést küld, hogy milyen sorszámon tartja nyilván. A megrendeléseknek a személygépkocsik beérkezésétől függően tesz eleget. A vállalat autószalonjai adnak tájékoztatást (Volga és Trabant típusoknál VI., Népköztársaság útja 8., Moszkvicsról a VI., Lenin körút 77. szám alatt), arról, hogy a rendelések kielégítése milyen sorszámnál tart és a következő hónapban vagy hónapokban milyen sorszámok kielégítése várható.

A Magyar Honvédelmi Sportszövetség megyei elnöksége amatőr

személygépkocsi-vezetői tanfolyamot indít.

Jelentkezés 1955. május 1-től 6-ig Pécs, Megye u. 20., fszt., de. 9—12-ig.

Gyenes Tamás

Magyarország

1957 MÁJ 22

610

SZOBOR A MŰTEREM SARKÁBAN

A Százados úti Művésztelepen jártam, Gyenes Tamás szobrászművész műtermében. Nézegettem a portrékat, kisebb-nagyobb alkotásokat, a mezőgazdasági kiállításra formálódó hatalmas művet, amikor a sarokban egy gipszszoborra lettem figyelmes.

Az egy méteres szobor egyszerű munkás katonát ábrázol. Úgy áll a sarokban magasraemelt kezében puskájával, mint egy felkiáltójel. Kompozícióját felfelé ható lendület teszi dinamikussá, de amint tovább nézem, úgy tűnik, mintha forradalmi lendülete megtorpanna, mozdulatát nem a felszabadultság, inkább a sikertelenség miatt érzett elkeseredettség jellemezné.

Ez a szobor emlékműnek készült

A kormány 1953-ban zártkörű pályázatot hirdetett a Tanácsköztársaság emlékművére. A pályázat meghívásos volt s ez azt jelentette, hogy néhány arra kijelölt művészt kértek fel a részvételre. A meghívottak között volt Gyenes Tamás szobrászművész is. A feladat szerint az emlékműnek többalakos kompozícióból kell állnia, s azt a Vérmezőn állítanák fel.

A művészek megtekintették a leendő emlékmű kijelölt helyét. Már akkor bejelentették kifogásaikat, mert nem tartották alkalmasnak a helyszínt a felállítandó emlékmű részére. A tiltakozást a pályázatot kiíró bizottság nem fogadta el, a művészek elkezdték a tervezést.

A pályamunkát, az emlékmű gipszmakettjét gyorsan kellett elkészíteni, mert viszonylag rövid idő állt rendelkezésre. De amilyen rövid volt a határidő, olyan sokáig tartott, amíg a zsüri foglalkozott az elkészült emlékmű-tervekkel. A makettek hónapokig hevertek a Műcsarnokban, onnan átszállították azokat a Szépművészeti Múzeumba. (A szállítás közben, vagy a tétlen hónapok alatt Gyenes pályamunkájának el is veszett egyik figurája s ezt egy fénykép pótolta a helyén.)

Végre a zsüri megtekintette a műveket és hosszabb vita után úgy döntött, hogy a pályázat eredménye nem üti meg a kívánt színvonalat; újabb pályázatot hirdetett. A második „fordulóra" kevesebb művészt hívtak meg és a feltételeket úgy állították fel, hogy a művészek szabadabban tervezhessenek: nem kötötték meghatározott szoborcsoport elképzeléshez az emlékmű tervét. Ugyanakkor újabb helyet jelöltek ki a Vérmezőn.

A pályamunkák elkészültek, legtöbbjük egyfigurás kompozíció volt. S a zsüri ismét újabb, harmadik „fordulót" írt ki. A részvételre már csak két művészt — Gyenes Tamást és Mikus Sándort — kérték fel.

A két művész 1956 júliusában adta át művét a zsürinek. Ismét eltelt néhány hónap, míg végre elérkezett az elbírálás ideje. Az eredményről a szobrászok csak félhivatalosan értesültek. Eszerint a zsüri mindkét pályaművet elfogadta olymódon, hogy a Gyenes-szobor lesz az emlékmű, Mikus munkáját más célra, felszabadulási emlékműként állítják fel. Ugyancsak félhivatalosan közölték Gyenessel, nézzen helyet műve részére, mert a Vérmező nem alkalmas arra, hogy ott álljon a szobor.

Ekkor következett el október. S az események után mindmáig síri csend veszi körül a félhivatalosan pályázatot nyert szobrot, egyáltalában az emlékművet...

...1957-et írunk.

Annak is a közepefelé járunk már. Életünk konszolidálódásának mai előrehaladott szakaszában időszerű lenne elővenni ezt a régi ügyet, ha régi ügynek lehet ezt nevezni. A Tanácsköztársaságnak 12 éve tartó rehabilitációjára lehetne az emlékmű felállításával pontot tenni. Időszerű lenne megvizsgálni, hogy a tavalyi zsüri döntése érvényes-e most is? S ha igen, sürgősen hozzá kellene fogni az emlékmű kivitelezéséhez. Ha a döntés nem érvényes, gondoskodni kellene a szoborról, amely végeredményben pályanyertes alkotás. Emellett nagyon sürgősen újabb pályázatot kellene kiírni a Tanácsköztársaság emlékművére. A gyors döntés most időszerű lenne, mert két év múlva a Tanácsköztársaság negyvenedik évfordulóját ünnepeljük. A két év pedig nem nagy idő, akár a meglevő szobor teljes nagyságban való megalkotására, felállítására, még kevésbé egy esetleges újabb pályázat kiírására, újabb emlékműtervek elkészítésére és azok kivitelezésére. Minden valószínűség szerint kormányzatunk meg tudja teremteni e számunkra oly fontos emlékmű anyagi alapját...

...A szobor pedig ott áll felkiáltójelként a Százados úti műterem egyik szögletében.

Vincze István

1882 . Tóth Ilyomda

SZABAD IFJÚSÁG

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

KŐBEVÉSETT VIRÁGOSKERT

Vigyázat! Életveszélyes! Belépni tilos! — figyelmeztet a tábla a csendes Szemlőhegyen.

Kőkupacokon, kerítéseken áthágva érjük el a telek közepét. Utcai ruhánkat néhány perc alatt átalakítjuk kevésbé szalonképes öltözetté, felkészülünk a képzeletet izgató kirándulásra. Meggyújtjuk a karbidlámpákat, aztán óvatosan ereszkedni kezdünk a feneketlennek látszó mélybe.

A felnőttbe is befészkelő gyerekes élmény, a kalandvágy, a hegy gyomrának titokzatossága, tisztelet a tudományt önzetlenül szolgáló barlangkutatóknak — csak mindezek együtt küzdik le azt a kezdeti nyomasztó érzést, amelyet a pislákoló fény mellett az ember a szűk sziklacsőben érez.

A higanyoszlop a mélyben 15 fokkal alacsonyabban áll. A kiadós tavaszi csapadék áthatol a mészkövön s lent szinte szemerkél az eső. A levegő azonban csodálatos. Érezhetően könnyebb a lélegzetvétel, mint odafenn.

Aragonit barlangban vagyunk Budapesten, 32 méterrel a föld színe, a Szemlőhegy virágai alatt.

Egy kilométer hosszú folyosókból, számos üregből, sziklakúpból, üstszerű bevágásokból álló lenyügöző látvány tárul a behatolók elé. Míg a sziklarepedések, hasadások, törésvonalak, omlások és a hegymozgás nyomai a boltozatot ékesítik, a pompás színekben tündöklő rózsaalakú aragonitok a falakat díszítik.

A föld felszínét átformáló hatalmas erő, a víz itt lent is csodákat művelt. A többszázezer éves barlangot a kőzet hasadékaiban feltörő szénsavas hévvizek oldották, marták ki. A benne áramló melegvízből ásványi anyagok rakódtak le, amelyekből aragonit kristályok képződtek. Valamikor

a Duna még a Várhegy magasságában hömpölygött

s azóta fokozatosan süllyedt. A közlekedőedények törvénye szerint a barlang vize is lejebb szállt, de a víz feletti mészkő itt, ha nem is sértetlenül, de megmaradt, maradványai most is jól láthatók. A hévforrások idővel alacsonyabb szintre süllyedtek. Ennek következtében a barlang vizének hőmérséklete is csökkent, tehát a hidegebb vízben fokozódott a mészkő kiválása és így keletkeztek a szövevényes folyosórendszer alján a dúsabb kövirágok.

Az *„Óriás"* folyosón haladunk tovább a barlang felfedezőjével, dr. *Kessler* Huberttel. Helyenként összegörnyedve, óvatosan kapaszkodva, átcsúszva a sziklák között olyan részeken, ahol préselni kell a testünket, ismerkedünk a feltárás izgalmas részleteivel.

... Még a harmincas években történt, hogy az egyik Zöldmáli úti telektulajdonos kőbányát nyitott. Fejtés közben a munkások gyanús üregre bukkantak. Követ dobtak a nyílásba s a hosszantartó csendből ítélve úgy sejtették, hogy nagyobb mélységű aknába, esetleg barlangba zuhant a kő. Tekintettel arra, hogy a mélybe csak szakszerű felszerelésel lehetett lemenni, *a barlangkutatót* nította és ezzel hazánk tudományos és természetvédelmi értékévé tette. Kisajátította és egyelőre a barlangkutatókra bízta a kezelését. A védetté nyilvánítás célja: megismerjék a tömegek — ezért gondoskodik a Tanács arról, hogy az állami szervek az idegen- és a belforgalom részére fejlesszék. — Ilzenkívül megteremtik a tudományos kutatás feltételeit is.

Érdekes emberek

a barlangkutatók, karbidlámpánál a rózsalugasszerű kikezpésben *„bogaraikról"* csevegünk. Azt mondják, ha fizetnének ezért a veszélyes és nehéz hivatásért, biztos nem csinálnák. *Hégráth Gyula* szerint két dolog okvetlen kell a barlangkutatáshoz *szív és szív.* Meg is magyarázza, miért. Hétköznap munka után, vasárnap és ünnepnap, míg mások pihennek, ők a föld mélyében kutatnak, hordják a köveket, hozzáférhetővé teszik a járatokat, keresik az új folyosókat, — de mindezt szívből.

Ám a barlang felfedezése csak a fáradozás kezdetét jelenti. Ezután következik a régészeti, a hidrológiai, geológiai tanulmányozás, az eredmények hasznosítása a tudomány számára. A barlang állatvilágának kutatása sok érdekes adatot nyújt a biológus számára.

Most nyolc barlangkutató munkálkodik serényen Szemlőhegyen. A közönség részére még nem nyílt meg, de kivételesen egy-egy iskola látogatását engedélyezik. A tanulók megtekinthetik a veszélytelenebb szakaszokat és az élményért cserébe *önkéntesen ottmaradnak néhány óráig törmeléket hordani,* hogy a későbbi érdeklődők még kényelmesebben járjanak a mélyben, még több szemetkáprázató szépségben legyen részük. A külföldi tudósok közül már többen meglátogatták és elismeréssel szóltak az országhatárunkon kívül is ismert különleges barlangról.

A második világháborúban a fasisztáktól üldözöttek bújtak el egy üregében. Voltak, akik csak lopni, rabolni jártak be, kristályokat, cseppköveket gyűjteni, akváriumok, díszkertek számára. Kalapáccsal, vésővel estek neki a pótolhatatlan értékeknek, törtek zúztak, józan emberi ésszel fel nem fogható módon. Mások a történelembe úgy akartak bevonulni, hogy a mésztufa képződményekre pingálják magukat és hölgyeik nevét. A napokban szerszámokkal megrakott betörőtársaságot fogtak el a lejáratban. Az élelmes barlangkutatók felcsaptak bírónak s „gyorsított eljárással": *ott-tartották a díszes társaságot félnapi kemény munkára.*

Észre sem vesszük s már két órája tartózkodunk odalenn. A majdnem baktérium- és pormentes finom levegő felfrissíti, marasztalja a látogatót. A barlangkutatók szerint *lenn tartózkodni ugyannyi, mint 3000 méteres magasleton üdülni,* előfordul, hogy többször náthásan szállnak le és néhány óra ott-tartózkodás után eltűnik a megfázás következménye.

Sötétedik, mire nyakig agyagosan kibújunk a felszínre. Tőlünk néhány méterre kitűnő műút kanyarodik a

M.D.K.

Gyenes Tamás

Szobrászművész.1920.-ban született Pécsváradon. A Képzőművészeti Főiskola tanára volt.1963.júl. 27-én halt meg.Munkássága harmonikusan olvadt bele korunk szobrászatába.Szobraiban hela hősi pátosz.hol az emberi élet tragikuma,vagyüde játékos megfogalmazás csendül ki.327.o.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.327.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966.

M.D.A.

Gyenes Tamás

Szobraszmüvész.1920.-ban szuletett Técsváradon.
A Képzőmüvészeti Főiskola tanára volt.1961.jól.
27-én halt meg.Munkassága harmonikusan elvadt
bele korunk szobraszatába.Szobraiban hola hőmi
patosz.hol az emberi élet tragikuma,vagyüde játé-
kos megfogalmazas csendül ki.327.o.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotasai.327.o.

A Janus Pannonius Mús.Évkönyve,1965.Pécs,1966.

Gyenes Tamás szobrász

6 éve halt meg

Budapest 1969 junius 27
4. old.

Gyenes Tamás

lis körülményeiről, nagy családjáról, szerény keresetéről... Az volt a mondókájának értelme, hogy Kozák rászorult a lopásra. Nem ő tehet róla, hogy lopott. A szegénység vitte rá... Pajtás, azt hittem, megüt a guta."

Nem folytatom Hajdu János szavait. Gondolom, az olvasó kommentár nélkül is megérti, mi hozta ki Hajdut a sodrából. De arról már érdemes beszélni, hogy jó néhány üzemben, állami gazdaságban sűrűn pártfogókra lelnek a tolvajok. Ha egy-egy üzemi tolvajt, herdálót, naplopót felelősségre vonnak, olykor részvét nyilvánul meg iránta. A dolgozók egy része hajlandó megértően kezelni az ügyet. Egyesek megbocsátás kérnek számára az üzem vezetőségétől, mások úton-útfélen han got adnak együttérzésüknek. Hajdu János elbeszélése éberségre int: érdemes szemügyre venn kik terjesztik legjobban ezt

leplezzün
gyünk.
gyár é

MNOSZ,
iskolai füze
szappan
mók

Vegyesd. 1958
11.28. 4.e.

R. I.

MDK.

Gyenes Tamás

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 nov.

GYENES Tamás szobrász M.D.K.

Részvétel a kiállitáson

Kohász

Dutka Mária: " Épitjük, védjük szép hazánkat" Kiállitás az Ernst Muzeumban

Magyar Nemzet 1962. szeptember 30. 8.l.

Gyenes Tamás, szobrász MDh.

Erőteljes parasztportrékkal szerepel az Ernst Múzeum kiállításán.

Somogyi József sertésgondozó c. portréja. Repr.

Péter Imre: Dolgozó emberek között 9.(

NÉPSZABADSÁG, bn. 1961. dec. 22.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Gyenes Tamás

NÉPSZAVA
1966 OKT 28

Gyenes Tamás emlékkiállítása

Szomorú kötelességének tett eleget a Nemzeti Galéria, amikor megrendezte a három éve tragikusan elhunyt szobrászművész, Gyenes Tamás emlékkiállítását. A tíz évnél alig hosszabb művészpálya 78 alkotása nagyjából három csoportot alkot. A legérettebb eredményeket a képmások mutatják — élő modell vagy dokumentumok alapján készültek pályatársakról, munkásokról, a lovászpatonai állami gazdaság dolgozóiról, az irodalom vagy a történelmi múlt nagyjairól. A művek legjobbjaira a kifejezés pátoszmentes egyszerűsége jellemző, a külső jellegzetességek mögött az egyéniség belső jellemvonásainak kutatása. Az alkotások másik nagy csoportja az emlékművek — köztéren állók, vagy pályatervek. Ezek a többnyire egész alakos szobrok, a portrék erős egyénítésének ellentéteképpen, elvont ideáltípusok, emlékmű-szobrászatunkban újabban általánossá lett gesztusokkal. Végül a legkisebb csoportot azok az alkotások képezik, amelyeknél megrendeléstől, külső indítéktól függetlenül egy élmény spontán kifejezése, vagy valamilyen művészi probléma izgatta.

A különböző törekvések szintézisének ezután kellett volna létrejönnie. Hogy váratott magára, abban bizonyosan része volt fáradhatatlan tevékenységének is, amelyet Gyenes Tamás mint pedagógus, népművelő, társadalmi munkás végzett. Az emlékkiállítás ezért nemcsak egy művészpálya, hanem egy szép és áldozatos emberi élet emlékének is adózik. *(havas)*

NÉPSZAVA

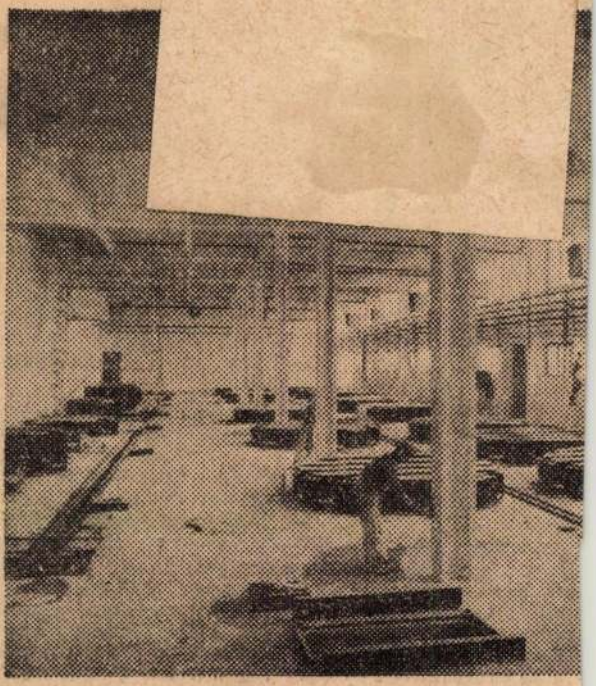

Épül a Tiszamenti Vegyiművek porfestékgyára. A
tek a gépalapok, s a festők és mázolók rövidesen
gépszerelőknek *(MTI Fotó -*

Gyenes Tamás Munkácsy-díjas szobrászművész /1920-1963/.

Krúdy Gyula mellszobra az óbudai Zichy-kastélynál. Gyenes Tamás alkotása.

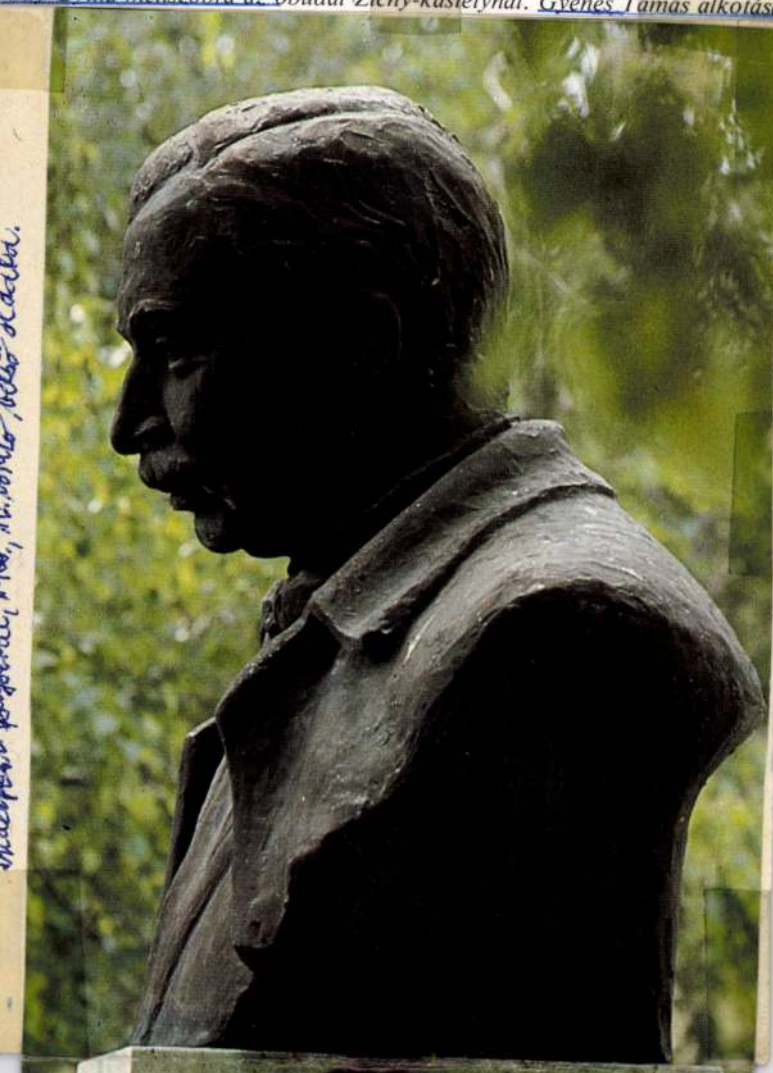

Budapest folyóirat, 1988, 10. bontó, belső oldala.

Méltósággal, fényárban

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Gyenes Tamás

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1965 JUL — 4.

Kiállítás

A Janus Pannonius Múzeum Káptalan utcai kiállítótermében ma délelőtt 11 órakor nyílik meg Gyenes Tamás szobrászművész emlékkiállítása.

A kiállítást *Varga Imre* író, a Szocialista Művészetért című lap főszerkesztője nyitja meg.

1021

legtöbb gátorjárásban enyhült.

A legkritikusabb részen, az az országhatár közelében húzódó töltésszakaszokon azonban nem következett be lényeges javulás, itt továbbra is

Gyenes Tamás

MDK

Gombás Mária, gipsz

Pálinkás Mihály, "

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz. 1960. nov.

Gyenes Tamás

Gombás Mária, gipsz

Pálinkás Mihály, "

Gyenes Tamás

Krúdy Gyulát ábrázoló szobra emlétve.

Magyar Nemzet 1968 dec. 8

Gyenes Tamás, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményei: Képek jegyzéke:
67. sz. kép: "Gitáros nő", bronz. 40 cm. Ltsz.: 67.30.
Fekete repr. 229.old

KOMÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 229.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Gyenes Tamás

Szobrászművén kiállítása. Bp. Magyar Nemzeti Galéria. 1966. – Ism. Cs. Varga Zsuzsa, Művészet, 1967. 8. szám. 2. n. 38-39. l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

91. l.

Gyenes Tamás szobász

Neve emlitve

„Szindbád lányánál"

Magyar Nemzet 1968 okt 20.

1) Gyenes Tamás
szobrász

1966. okt. 5. én kiállítás nyílt művéből
a Nemzeti Galériában.

Pénzváradon született 1920-ban. Szülei gómó-
dú kereskedők.

1941-ben bejutott a főiskolára.

Munkaszolgálatos a II. V. H. idején.

Dunántúli Napló 1966 okt. 5. 4.

2) Egenes Tamás
szobrász

1945-ben tért haza Pécsváradra. Sidló Ferenc és Pátrey Páltanítványa.

Ugyanezt volt a Dési Huber Kör, mint kollégium megszervezésében.

Szovjet osztondíjat kapott, 1953-ban Lenin-Stádból, minta műveneti tudományok

Dunántúli Napló 1966. okt. 5-4

3) Gyenes Tamás
szobrán

kandidátusa, tért haza.
A képzőmű. Fő.isk. docense. Önálló kiállításokat rendezett. A Szabad Művészet szerkesztője volt.
1963-ban hunyt el tragikus körülmények között.
Műve: sepeli Szovjet Emlékmű, ajpesti Dunántúli Napló 1966 okt. 5-4.

4) Gyenes Tamás
szobrász

Tanácskoztársasági Emlékmű, az Ily-ligeti „Határos" c. szobor, Tornyai János Hódmezővásárhelyen felállított mellszobra, Krúdy Gyula óbudai, Kalmár József nepeli, Jókai Mór balatonfüredi szobrai. Megmintázta Radnóti, Karikás Frigyest, Zalka Dunántúli Napló 1966. okt. 5. 4.

5) Gyenes Tamás
szobrász

Mátét, Rózsa Ferencet és fluminaoli szobrát kalapára.

Egyéb művei: „Olvasó nő", „Ülő nő" galambbal", „Fajankó", „A vak", „Gunynyasztó", stb.

A MNG. kiállítása után a műv. örvegye a Dunántúli Napló 1966 okt. 5. 4

6) Gyenes Tamás
szobrán

műrek a/m rénét a Janus Pannonius Múze
umnak ajándékozta. Az anyagból Pécsvá-
radon állandó kiállítást rendeznek be,
Gyenes Tamás emlékszobával.

Dunántúli Napló 1966. okt. 5. 4.

Gyenes Tamás

szobrászmüvész (emlék) kiállitása. Bp. Magy. Nemz. Gal. - Rend., bev. a katalógust összeáll. Csap. Erzsébet. Bp. 1966. - Ism: Dunántúli Napló, 1966. okt. 5. - Sándor Sándor, Szocialista művészetért, 1966. nov.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3.sz. 243-284.1./

267. 1.

Gyenes Tamás

tanítványa volt egy ideig a Képző-
művészeti Főiskolán Tóth Sándor

Laczó katalin: Tóth Sándor
Tiszatáj, Szeged 1970. II. 161.

Fénykép

Magyar Foto: KT 5411/54 Hegedűsné

Gyenes Tamás: Magyar vendég a kolhozban

Gipsz

1955. IV. 11.

Neg. van

Gyenes Tamás

Szóró Kovács János, gipsz,
100 cm.

Budapest Műcsarnok Kiállítása,
1957. Kat. nesk. kisdéginé,
Kírimi Irén.

17

Gyenes Tamás

A kosjeszuniókban tanult, noros kapcsolatban volt a Vásárhelyi Művéntelepjek

Ahnási Gyula Béla: Vásárhely és a kyzőművénet

Tiszatáj 1967 IV n. 366 old.

Gyenes Tamás

emlitve

Popány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 41. l.
Budapest 1965

Gyenes Tamás

elkészítette Pór Bertalan

Arcképét.

Magyar Nemzet, 1967. VI. 3.

Gyenes Tamás

kiállitott noha:

Szántó Kovács János, gipsz, 100 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

17. l.

Gyenes Tamás

a Művészeti Hakmerveretek Központi veretőségének valamint a Képző- és Iparművészeti ~~[illegible]~~ és Művészeti Dolgozók Hakmerverete próttagja

A Művészeti Hakmerveretek V. kongresszusa, Bp. 1963

96.

Gyenes Tamás

Munkácsy díjas festőművén 2 portréja a lovászpatonai gépállomás dolgozóiról

2 fotó

Magunkról beszélünk Bp. 1960.

39.o.

Gyenes Tamás

tanítványa volt a főiskolán

Ulleres Tóth Gyula

H. Gy.: Három kiállítás.

Magyar Nemzet, 1967. VI. 17. 4. o.

Gyenes Tamás, szobrász

- oktatta a főiskolán Bányai József.

Dr Ujvári Béla: Műrészpostrék
Magyar Ifjúság, 1958. XI. 22. 14. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

MAGYAR NEMZET

1968 OKT 20
1021

Nemzet 9

Gyenes Tamás

Szindbád lányánál

Holnap, hétfőn lesz Krúdy Gyula születésének 90-ik évfordulója.

Itt vagyok a nagy évforduló küszöbén az Alsóhegy úton, Krúdy egyik lányánál.

Már csak két gyermeke él. Tanárnő lánya — dr. Krúdy Mária — a Váci utcában lakik, asszony lánya — Rózsa Györgyné, Krúdy Zsuzsa — a Gellérthegy tövében.

Miért jöttem ebben a párás őszi estében, amely Krúdy illúziókat, harmatos fröccsöket, nagy emlékezéseket kergető estéihez hasonlatos?

Megismerni őt. Beszélgetni. Föléldézni. Kissé álmodozni is. És hallgatni „Kedves kisleányom, Zsuzsika", gordonkához hasonlatos hangját? Nekem úgy tetszik, ez a hang inkább őszi levelek lassú pergéséhez hasonlatos.

Mihez hasonlítsam, nem hangját ugyan, de egyéniségének azt a sajátos légkörét, amely megérinti az embert, amint közelébe lép?

Móriczot Kosztolányi irodalmunk Napjának, Krúdyt a Holdjának nevezte. „Kedves kisleányom, Zsuzsika" fölcseperedett, megnőtt, asszonnyá lett, dolgozó ember, az Országos Széchényi Könyvtár könyvtárosa, de mintha mindig, mintha örökösen az a halovány, de sohasem hervadó, krúdys holdfény lengene körülötte.

A Krúdy-könyvekkel, relikviákkal, családi arcmásokkal zsúfolt szobában finom alakját, törékeny kezét nézem, és bocsássa meg a legendateremtő képzelet, képtelen vagyok elhitetni magammal, hogy voltaképpen a „négy liter három deci"-nél vendégeskedem.

Egy disznóból töltött káposzta?

— Fogyassza csak. Apu egyik kedvenc étele volt.

Fogyasztom a kenyérszeletkékre kent finom ízeket, s lejegyzem a Krúdy-receptet: egy vaj, egy doboz szardínia, két darab — apróra vágott — kemény tojás, citromlével, reszelt hagymával összekeverve.

Közben folytonosan a „Kedves kisleányom"-at figyelem: nem, nem néz ki négy liter és három decinek.

— Pedig ez a nagyon kevés legendák közül való, amely — igaz is.

Mikor Zsuzsa született, Krúdy kártyázott, mindenét elvesztette, azután megnézte a gyermeket és mikor barátai megkérdezték, mekkora az újszülött, így felelt: „Négy liter és három deci."

— Kedves Krúdy Zsuzsa, ott élt szüleivel az óbudai lakásban. És az igaz, hogy Krúdy egyszer levágatott egy nagy disznót és az egészből töltött káposztát csináltatott?

— Ilyenre én nem emlékszem, ilyet édesanyám sem mesélt soha. Egy süldőt egyszer levágatott apu. *Egy részéből* valóban töltött káposzta készült.

Fölidézek néhány Krúdy-legendát: hogy boldogult úrfikorában, egyszer, Váradon, gróf Krúdynak adta ki magát. Hogy IV. Károly budai koronázása idején, mikor a király lova megbotlott és Károly fején megbillent a korona, Krúdy szobornyugalommal jegyezte meg: „A zöld király." Hogy Bothmer báróval együtt szokása volt kapatos hajnalokon kimenni az Állatkertbe, ahol leborravalózták az őrt, aki beengedte őket a farkas, vagy az oroszlán ketrecébe, s ott vígan ittak tovább. Krúdyt egyszer iszapba merült, elsüllyedt, gyönyörű antik gályához hasonlították.

— Nem ez volt apu.

Ha ez nem igaz, mi igaz, „Kedves kisleányom, Zsuzsika"?

Szindbád valódi hajnalai

A szelíd lényben először fedezem fel az indulat hevét:

— *Mint egy napszámos, úgy dolgozott.* Ha átmulatta az éjszakát, akkor is leült négykor. Ötkor dolgozni. Hajnali négykor! Nem mondhatok mást: *kegyetlenül* sokat dolgozott.

(Czine Mihály irodalomtörténész száznegyven kötetre becsüli munkásságát.)

— 1926-ban, mikor súlyosan beteg volt, s eltiltották az írástól, egy papírcédulára azt írta föl: Istenem, mi lesz velem, ha nem tudok többé írni? Mi lesz velünk? Éhenhalunk.

(Szerb Antal szerint Krúdy pénzt akart keresni, ehelyett remekműveket írt.)

— Elhiszi nekem, hogy a „bohém Krúdy" sohasem nyaralt életében? Herczeg a „Szelek szárnyán" bolyongott az Adrián, Sirály nevű vitoriásával. Apu dolgozott. Tizenhárom éves korától kezdve — akkor jelent meg első írása — egészen haláláig —, hiszen még fiatalon, ötvennégy éves korában halt meg — dolgozott. Élete szenvedélye nem az ital, a nő, a kártya, a zöld gyep volt, hanem a munka. A munkát senki kedvéért nem áldozta volna föl. Azt írta, ha pénze volna, akkor is írna. Pénzért írt. De nem a pénz kedvéért. „A bohém Krúdy" a munka szobra volt. Frakkban temették el, ez igaz, de elhiszi-e nekem, hogy Krúdy Gyulának íróasztala sem volt? Óbudán egy lila csomagolópapírral bevont, egyfiókos, kicsi asztalkán írt lila betűivel. Ezek voltak Szindbád valódi hajnalai. Mindennap délig írt. A napszámos Krúdy, ez a valódi Krúdy. S hogy „frakkban" temették, Istenem! Tudja miért? Mert csak az maradt meg, a zálogházi becsüs nem vette be apu hatalmas termete miatt. A frakk is szétfoszlott már, akár a legendák. Ezt mesélik azok, akik látták. Aput nemrég exhumáltattuk, a Nemzeti Pantheon részbe került, s a Kerepesiben Ferenczy Béni lett a szomszédja.

A roppant egyéniségről már mindent, *majdnem* mindent tudunk. E „minden"-en túl valamire még kíváncsi vagyok.

— Ki volt Krúdy eszményképe? Volt ilyen?

— A rokon Krúdy Kálmánra, az úri betyárra volt büszke. Krúdy Kálmán Világos után fegyvereseivel guerillát szervezett, rabolt az Ipoly mentén, s a rablott pénzt az emigrációnak küldte.

Gyöngyszemek a hagyatékban

Számvetést készítünk a kilencvenedik születésnap küszöbén:

A hajósnak Budapesten utcája, szobra (Gyenes Tamás műve), síremléke (Borsos Miklós alkotása), emlékplakettje (Vig Tamás munkája), s a Kéhli-kocsmában emléktáblája van. *A vörös postakocsi* már kilenc kiadásban jelent meg, a közeli időben kerül az utcára hetvenezer példányban, a nyugatnémet Ro-Ro-Ro zsebkönyvek sorozatában is. A magyar próza legnagyobb mestere holtában a mai magyar olvasók százezreit hódította meg, s a „lefordíthatatlan" próza, amelynek minden sora mögött „az óra ingája leng" (Kárpáti Aurél), megigézte már a külföldi olvasókat is. A vörös postakocsi utasa, aki bejárta velünk honunk édes és keserű tájait, holtában lassan beporoszkált a halhatatlanságba.

S ha egy róla elnevezett gimnáziuma is lenne Budapesten vagy Nyíregyházán, ahol egy friss, élő testület ápolná emlékét szakadatlanul? S ha még emlékszobája is lenne az óbudai Templom utcában, ahol nem íróasztalon, hanem csak íróasztalnak nevezett, lila csomagolóval bevont asztallapon írt?

— Ezt az emlékszobát el tudnám látni mindennel: fényképekkel, emléktárgyakkal, és rengeteg kézirattal.

— Kéziratokkal is?

— Apunak olyan hagyatéka maradt, mint egyetlen más magyar írónak sem. Édesanyám ugyan 1934-ben a nagy szükségben 500 pengőért eladta apu levelezését, novellakéziratait, néhány könyvkéziratát is (közte *A vörös postakocsi* színpadi változatát) az Országos Széchényi Könyvtárnak, de a nálam őrzött hagyaték így is annyira gazdag, hogy négy-öt kiadatlan mű is kitelne belőle. Az élet jó véletlene, hogy munkahelyemen, az Országos Széchényi Könyvtárban ez lett a kutatási témám: Krúdy Gyula hagyatéka.

— S mi telne még ki ebből a hagyatékból?

— Például a *Budapest vőlegénye*", amely Podmaniczky Frigyesről szól, és Podmaniczkynak letétbe helyezett naplói alapján készült. A mű harminc novella, ezeknek jó része újságban megjelent, a teljes mű azonban könyvalakban soha. Azután az 1931-ben írt, a Magyarországban folytatásokban megjelent *„Tiszaeszlári Solymosi Eszter"*, amelyet demosztrációnak szánt Hitlerék közelgő hatalma ellen — ezt sem adták ki könyvformában. Azután a *„Kossuth fiúk"*, Ferenc és Lajos Tivadar kesernyés története, amely megjelent ugyan az Esti Kurírban folytatásokban, de könyvalakban soha. A Krúdy nevével jegyzett, s 1943-ban megjelent hasonló tárgyú könyv, „A magyar Sasfiók" ugyanis szélhámosság és hamisítás volt. Az 1924-ben, a Nyírségben, egy napilapban folytatásokban megjelent *Élettörténetem* még az életrajzi írásokban sincs benne; pedig gyönyörű! *A tegnapok ködlovagjai* megjelent, de milyen bámulatosan sok, megragadó, kiadatlan portréval lehetne kiegészíteni. A Magyarország című napilapban — kis futamok a természet zenéjéről, rövid írások virágokról, fákról — volt egy rovata. A természet kis imádságos könyve lehetne ez a gyűjtemény.

Ha élne

A valóság megtetézi még Czine számítását is, aki százegyven kötetre becsüli az életművet? A száznegyven, vagy száznegyvenöt kötet közül Szindbád lánya melyiket becsüli a legtöbbre? Nem irodalomtörténeti jelentőségű kérdés ez. A kíváncsiság feszegetése csupán.

— Az *Asszonyságok díja* az én legkedvesebb Krúdy-könyvem. Nem azért, mert a gyermek, aki a könyvben megszületett, én vagyok. Az *Asszonyságok díja* ott van az öt legnagyobb Krúdy-könyv között. S hogy melyiket tartom a legszomorúbbnak, a legmegdöbbentőbbnek, amely egy teljesen más Krúdyt mutat be? A *„Mit látott Vak Béla szerelemben és bánatban"* címűt, amelyet a nagy bukások, megcsalattatások után, 1921-ben írt, s folytatásokban küldött ki Bécsbe. Torzó maradt, folytatását — bármennyire kerestük, kutattuk — nem találtuk meg. Ebben a könyvben a forradalmakban elbukott ország fia már — szabad mondani? — „mindent tud a világról".

A „züllött hajós", az „elsüllyedt, antik gálya", a magyar irodalom Holdja — mi mindennek nevezték! — holnap lenne kilencven éves.

— S milyennek képzelné el a kilencvenéves, élő Krúdyt? „Kedves kisleányom, Zsuzsika" azt feleli:

— Talán a legendás nagyapjához hasonlítana, aki majdnem kilencven évig élt, élete utolsó percéig udvarolt s halálos ágyán vette feleségül gazdasszonyát. A kilencven éves apu nagyon szép öregúr lenne, pajkos dolgokat suttogna a nők fülébe és óbudai hajnalokon remekműveket írna.

Ruffy Péter

Berlini Ünnepi Napok

Színház és zene Berlinben

A KÉTHETES FESZTIVÁL külföldi látogatója elsősorban *a zenés színházról* kaphat gazdag és mélyen szántó benyomásokat a Német Demokratikus Köztársaság fővárosában. Természetesen akad minden más is, ami egy európai fővárosnak ünnepi napjainak szokásos arculatához hozzátartozik — ha szabályos fesztiválbeszámolót írnék, talán részletesen méltatnom kellene a Berlini Ünnepi Napok „pirosbetűsen" kiemelt attrakcióit: hangversenyeket, bemutatókat, külföldi vendégjátékokat. A berlini közönség számára mindez valóban művészi események ünnepi sűrítését, újdonságok megismerését jelenti — a Budapestről jött látogató számára óhatatlanul bizonyos ismétlődéseket, „átfedéseket" is. Ami a fesztiválok nemzetköziségét illeti, mostanában kissé ott kísért az uniformizálódás szelleme. Érdekesebb tapasztalatokkal gazdagodunk, ha ezen az ünnepi kereten belül azt keressük, ami sajátosan berlini — s ez mindenekelőtt a zenés színház, az operajátszás; pontosabban, az operakultúra berlini arculata.

Hogy futólag mégis áttekintést adjak a 12. Berlini Ünnepi Napok fontosabb programpontjairól, hadd következzék itt legalább vázlatos felsorolás: a hangversenyprogramban Leonyid *Kogan* és Igor *Ojsztrah* fellépései, a *Szovjetunió Állami Szimfonikus Zenekarának* (egy hangzásban és technikában kitűnően csiszolt, mintaszerűen fegyelmezett együttesnek) két hangversenye, Jevgenyij *Szvetlanov* és az igen tehetséges, fiatal Maxim *Sosztakovics* vezényletével; a *lipcsei Bach-zenekar* berlini fellépései, s természetesen a *Berliner Simfonieorchester* koncertjei Kurt *Sanderling* irányításával.

SZÍNHÁZI „CSEMEGÉKBEN" is érdekes választék: a Deutsches Theater merész, új szellemű, és viták kereszttüzében álló *Faust-bemutatója* (Goethe Faustjának első része); a hallei színház vendégelőadása Hermann Kant *„Aulá"*-jával; a *Staatsoper Bolygó hollandi*-premierje. A külföldi színházi vendégjátékok számunkra már nagyrészt ismertek: a *lengyel Nemzeti Színház* Európát megjárt, nagyszerű előadása: a *„József élete"*; a mi *Bábszínházunk Fából faragott királyfija* és *Petruskája*, amelyeket itt is, mint mindenütt máshol, kirobbanó sikerrel fogadtak; a *szófiai Opera* vendégjátéka a fesztivál befejező napjaiban, a Budapesten is híressé vált *Hovanscsina*-előadás mellett egy új *Borisz Godunovval*, és Lubomir Pipkov: *„Antigone 43"* című operájával.

MINDENEKELŐTT AZ OPERÁRA műfajának szól személyes érdeklődésem és szakmai tapasztalatom a színházi kultúrán belül, s így — néhány érdekes és szép prózai előadás élménye ellenére — az operáról van mondanivalóm elsősorban. S ez a kiválasztás még mint Walter *Felsenstein* városát. Felsenstein közvetett vagy közvetlen formában rányomta egyéniségének bélyegét Berlin, sőt az egész Német Demokratikus Köztársaság operakultúrájára. Hogy hatása nem véletlenül ennyire szuggesztív, azt féltucatnyi, meglehetősen sűrű egymásutánban látott előadás a *Komische Oper*-ben, a személyes élmény erejével is igazolta. Köztük sok éve híres Felsenstein-produkciók, mint a *Traviata*, a *Hoffmann meséi*, a *Don Juan*, Offenbach *Kékszakállja*. Hallatlanul érdekes és roppantul tanulságos előadások, káprázatos színház-mivoltukkal, és következetesen visszatérő problémáikkal egyaránt.

Problémák? Hogy a Felsenstein-féle operajátszás éppenséggel nem mentes az ellentmondásoktól, szakmai körökben már ismert, s évek óta visszatérő téma a színházi szakirodalomban is. Nem ismeretlen magyar színházi szakemberek körében sem, akik számos alkalommal fordultak már meg Berlinben, és személyes tapasztalatokból is rég ismerik a *Komische Oper* előadásait. Mivel azonban a magyar közönség szélesebb köre még nem sokat hallhatott róla, talán mégis érdemes érintenem.

A NAGY RENDEZŐEGYÉNISÉGGEL állunk szemben mindenekelőtt (szemléletében, színpadlátásában határozottan *romantikus* egyéniséggel), aki kérlelhetetlen következetességgel valósít meg egy elvet: az opera „színháziasításának" elvét. Szakmai mindentudás és hihetetlen mesterségbeli alaposság párosul nála nem mindennapi képzelőerővel — nemcsak a részletező pontosságot, a fantáziát is nagyban mérik ezen a színpadon.

Minden nagy előadása „ki van találva", következetesen végiggondolva, stiláris szempontból is megfogalmazva. Ami közös vonás bennük: a romantikus mozgalmasságra, túlhabzásra való hajlam; s Felsenstein legtöbb színpadképe (kitűnő színpadtervező munkatársak alkotása) is ezt a mozgalmasságot tükrözi. A díszlet mindig gazdagon bevan épített, ott, ahol fantasztikus is, naturális elemekből áll összse. Roppantul játékos díszletek, s mindig „játszanak" is az előadásban. Stílusuk is szuggesztív; emlékként hozzuk magunkkal például a *Traviata* fehérből, fekete lakkból és aranyozásból komponáló empire-stílusát, a *Don Juan* barna faburkolatokba álmodott barokkját.

S minden előadás végletekig *kidolgozott*. Semmi sem sikkad el a játék logikájából: minden játékmozzanat a helyén „ül", minden drámai fordulatra pontos a reakció.

SZÓLISTÁKRA ÉS CSOPORTOS SZEREPLŐKRE egyaránt vonatkozik ez. A csoportokra külön érdemes felhívni a figyelmet. Más színházakban szinte elképzelhetetlen az a virtuozitás, ahogy Felsenstein operai kórusával és statisztériájával bánik, ahogy személyekig lebontva egyéníti őket, ahogy bonyolult játékfeladatokat hajtat végre velük, óramű pontosságú összmunkával, ahogy a kórus masszájából dinamikus színpadi szereplőket formál. Irigylésre méltó munkamódszer!

A legelbűvölőbb színpadi hatások emléke éppen ilyen csoportjelenetekhez fűződik: a *Traviata* első felvonásának és második fináléjának habzó báli jeleneteihez, a *Hoffmann meséi* Olympia-képéhez és velencei jelenetéhez, a *Don Juan* báli képéhez, a *Kékszakáll* szakadatlan, virtuóz pezsgéséhez és a felsensteini víziókhoz: a *Traviata* haldokló-szobája mögött felderengő farsangi ünnepséghez, vagy a *Don Juan* pezsgőáriájának hátterében kivilágosodó élőképhez: táncmozdulatokban „megfagyott" báli csoport — festői látomás Watteau vagy Fragonard stílusában.

EZ A HATALMAS RENDEZŐI MARKOLÁS azonban folyton azzal is fenyeget, hogy valami fontosat el is sorvaszt az operajátszásból. A zene és ének egyenrangúságát a drámai kifejezésben, s az egyéniségek jelentőségét. Nem mintha Felsenstein nem tudna mindent a zenéről is — hiszen a zenei dramaturgia pontos követéséről tanúskodik minden produkciója.

Mégis, a zenekari és karmesteri munkánál megelégszik a megbízhatónál és korrektnél többnek nemigen mondható teljesítménnyel — énekesi nívóban is legfeljebb ugyanannyival, gyakran még kevesebbel. Ami még meglepőbb: ebben a csillogó és káprázatos színházi svungban úgy látszik, igazi *színészegyéniség* is ritkán akad. Mintha egy láthatatlan mágus kezében mozognának mindannyian: pontosan és hibátlan logikával „végrehajtják" szerepeiket, de az átélés belső hitele és folyamatossága többnyire hiányzik belőlük; alakításuk inkább cselekvésmozaik, mint élő folyamat, s önmaguk is kissé marionettekké válnak.

Nincs-e szerencséje Felsensteinnek a jelentős muzsikus- és énekes-egyéniségek kiválasztásában? Vagy a színházi formálhatóság szempontja minden más zenei és művészi kvalitásnál nyomósabban esik latba a szereplők kiválasztásakor? A legjobbak, akiket láthattam Felsenstein színpadán: Anny *Schlemm*, Hans *Nocker*, Werner *Enders* még mindig inkább színészi kvalitásaikkal hódítottak, mint énekesi képességeikkel; s talán Melitta *Muszely* — a *Traviata* címszereplője, s a *Hoffmann meséi* női főszereplője — volt az egyetlen, akinél kielégítő harmóniában egyesült a színpadi egyéniség és énekesi kvalitás.

Túl kategorikus fogalmazás volna, ha úgy mondanám, hogy a zene „a rövidebbet húzza". De mindenesetre az operajátszás drámai szempontból is nélkülözhetetlen kifejező eszköze: a zenélés és éneklés művészi igénye észrevehetően elhanyagoltabb tényező Felsenstein színházi koncepciójában. Az operairodalom elsőrendű zeneműveinél (*Traviata, Don Juan*) mindig marad ilyen hiányérzetünk; a felsensteini varázslat inkább ott érvényesül fenntartás nélkül, ahol teljesen átadhatjuk magunkat a színházi bravúrnak: a két Offenbach-darabnál.

MINDENNÉL MEGGYŐZŐBBEN bizonyította, hogy az opera csak nagy énekes- és művészegyéniségektől élhet igazán, a *Staatsoper* világrahangzó művészének, Theo *Adam*nak három alakítása-a *Bolygó hollandi* címszerepében, a *Cosi fan tutte* Don Alfonzójával és a *Nürnbergi mesterdalnokok* eszményi és felülmúlhatatlan Hans Sachsaként. Az ő példája azt is ismételten igazolja, hogy a nagyszerű énekes és a nagyszerű drámai színész egy személyben egyesülhet, sőt (ha a *Bolygó hollandi* premierjére, vagy a *Cosi fan tutte* előadására gondolunk) jelentős rendezői koncepcióba is könnyedén beilleszkedhet.

Egyébként a *Staatsoper* sem vonhatta ki magát az idők folyamán a Felsenstein-diktálta színházi igényesség hatása alól — ugyanabban a városban két-három utcányi távolságra! Igaz, féltékenyen ápolni törekszik a maga zeneibb fogantatású előadóstílusát és hagyományait, de (ha nem is minden előadásban) itt is jól érzékelhető az egyre magasabb színházi nívó. Kiemelkedő példája ennek a kiváló *Bolygó hollandi*-rendezés: stílusban, kidolgozásban, a rendezői fantázia gazdagságában egyaránt felvillanyozóan jó produkció.

HA TANULSÁGOT PRÓBÁLNÉK LEVONNI a magunk számára, a *Staatsoper* és a *Komische Oper* szintézisében keresném: zenei igényesség, igazi művészegyéniség és tökéletes színház óhajtott szintézisében. De számunkra — Berlinhez képest — még továbbra is aktuálisabb az a színházi tanulság, hogy a jövő útja és követelménye az operajátszásban a „színháziasítás" igényének megerősítése felé mutat.

Kovács János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PAJTÁS
1971 JAN 28

DOBOZ KÉTSZÁZ ÓRA ALATT

A LEGÖRDÖNGÖSEBB BICSKA Sződligeten Gyenes tanár úr birtokában van.

— Nem mondhatnám, hogy korán megnyilatkozott faragó „tehetségem" — mondja Gyenes tanár úr. — Emlékszem, középiskolás koromban, az első alkalommal levizsgáztam a kézimunka tanárom előtt: alig adta kezembe a vésőt, máris beleszaladt a kezembe. „No, te kétbalkezes, te se vegyél szerszámot a kezedbe, mert..." Aztán egyszer úgy alakult, hogy nagyon sok időm lett; unalmamban egy törött fűrészlapból pengét köszörültem, s farigcsálni kezdtem. Ekkor jöttem rá, hogy faragni nem is olyan nagy művészet. Csupán éles kés, és nagy-nagy türelem kell hozzá.

— Mennyi idő alatt készül el egy ilyen díszes doboz? — kérdem.

— Az első dobozom kétszáz órát vett igénybe. A második már csak százötvenet, a többiek még kevesebbet.

— Hogyan kezdjen a faragáshoz, aki először veszi a kést kezébe?

— Először is: csak éles szerszámmal dolgozzék. Másodszor: rajzolja ki a mintát (egyszerű népi motívumot ajánlok) és nagyon apró forgácsokkal dolgozzék. A késnek nem szabad beleszaladnia az anyagba. Később megpróbálkozhatunk emberi profillal is. Ha megszeretjük, és nem akarunk első munkákkal kiállítást nyerni, biztos, hogy jó faragók leszünk, s sok szép dísztárgygyal gazdagíthatjuk otthonunkat.

T. Gy.

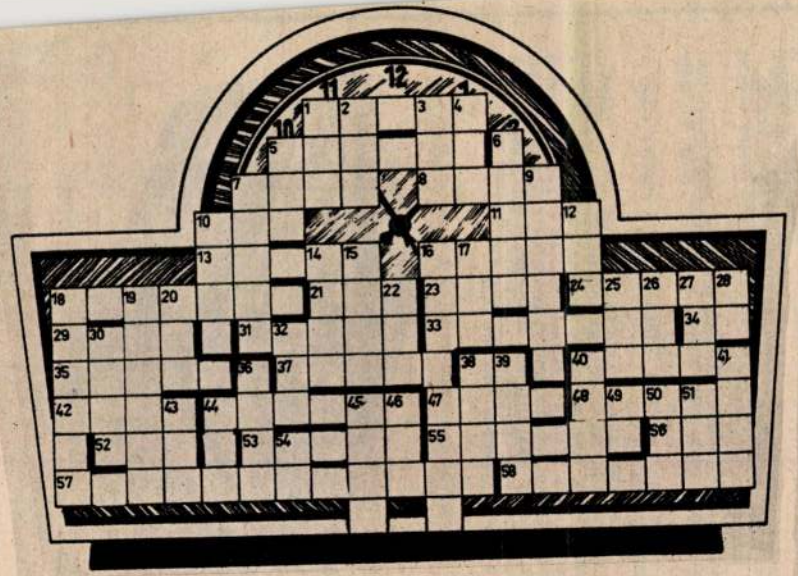

régi korok emberei függ. 7. és 46. órát használtak, s az ókori Egyiptom egyik különleges időmérő eszköze a függ. 12. óra volt.

Beküldendő sorok: vízsz. 1., függ. 7., 12., 41. és 46. sz.

VÍZSZINTES: 5. Elhagyja a medrét. 7. Igaznak tart valamit. 8. Képes volt rá. 10. Húz. 11. Elhinti a magot. 13. Becézett Imre. 16. Léte. 18. Produktív munkát végzők. 21. Nézet mássalhangzói. 23. Sport. 24. Kitűnő osztályzat. 29. Szezeszesitalt. ?[illegible] kérdőszó birtokos esetben. 33. Kiesik [illegible] Téli sport. 35. Hibáztatott. 3[illegible] válik. 38. Teri magánhangz[illegible] 42. Európai főváros. 44. F[illegible] Jegyezni. 48. Csukat. 52. H[illegible] 53. Becézett férfinév. 55. [illegible] nem ódon! 57. Szervezet az[illegible] ból áll. 59. A szólásmondá[illegible] szülője.

FÜGGŐLEGES: 1. Kicsik[illegible] csontokból áll. 3. Fogoly. Fájdalom. 6. Mások meg[illegible] hatók. 9. Fedele. 10. Szá[illegible] gelni. 15. Az asztalos dolg[illegible] innivaló. (Két szó!) 17. [illegible] háziállat. 19. Ólom... f[illegible] 20. Össze-vissza tol! 22. [illegible] 25. Azonos betűk. 26. L. U. a., mint a 34. sz. 30[illegible] betűi, keverve. 36. Csak [illegible] 38. Vérpályát. 39. Ilyen [illegible] tor. 43. Növény része, né[illegible] Fán vannak. 49. Több „[illegible] 51. Juttató. 54. Kettősbet[illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1965. ÁPRILIS 17. 1021

nap

A baranyai múzeumok és az idegenforgalom

Idegenforgalom és a múzeumi tevékenység között a legerősebb kapcsolatot a kiállítások jelentik. *Pécsett* hét állandó kiállítás várja a látogatókat, s ennek ellenére is azt kell megállapítanunk, hogy vannak kiállítási hiányosságaink. Sürgősen egy újabb épületre van szükségünk, amelyben a helytörténeti osztályt helyeznénk el, otthont nyújtva természetesen nagyszabású *helytörténeti állandó kiállításnak* is. Ez iránt a kiállítás iránt idegenforgalmilag a legnagyobb az igény. Hazai és külföldi látogatók elsőrenden a város történetére, régebbi és közelebbi múltjára, életére kíváncsiak. *Képtárunk* elhelyezése ideiglenes jellegű és szűkösségénél fogva csak csekély töredékét tudja bemutatni gazdag képzőművészeti gyűjteményünknek. Idegenforgalmi szempontból éppen szűkössége miatt bizonyos érdektelenséggel küzd, mert a kisméretű képtár nem vonzó. Helytörténeti kiállításunk biztosításával párhuzamosan képtárunk méltó elhelyezéséről és ezzel kapcsolatosan nagyobbításáról kell gondoskodnunk.

Helyi múzeumok a járási székhelyeken

A megyét illetően el kell érnünk belátható időn belül, hogy minden járási székhelyen kiállítással rendelkező helyi múzeum működjék. Ezen a téren nagy előrehaladást tapasztalhatunk *Mohácson*, ahol mintegy félmilliós ráfordítással, a régóta zárva tartó múzeum új, saját épületet, megfelelő kiállítóhelyiségeket és még ebben az évben megnyíló állandó kiállítást kap.

Szigetvárott 1964-ben megnyílt a Zrínyi emlékkiállítás s ezzel kezdetét vette az ugyancsak több éve kényszerűségből szünetelő szigetvári Zrínyi Miklós Múzeum rekonstruálása. A továbbiakban idegenforgalmi érdekből is — ezt a kiállítást kell fejlesztenünk és kiterjesztenünk, elsősorban a szigetvári várásatási anyagokkal, a dzsámit körülvevő folyosóra és esetleg a dzsámi belsejére is. Ugyancsak Szigetvárott, az úgynevezett Korán-iskola múzeumi célra való felhasználásával török iparművészeti kiállítást kell rendeznünk. Ennek előfeltétele azonban az épület műemléki helyreállítása.

Pécsváradon a magyar középkorral foglalkozó régészeti jellegű kiállításunk van az altemplomban. Ez a kiállítás jelen adottságai között nem fejleszthető tovább. Holott feltétlenül szükséges nemcsak Pécsvárad rendkívül nagy művelődéstörténeti jelentősége miatt, nemcsak járási székhely jellegéből kifolyólag, hanem egyre inkább növekvő idegenforgalma miatt is, vagy ennek a kiállításnak a középkori történelem, vagy a közelmúlt néprajzának irányába való továbbfejlesztése. Erre a várépület jelenleg elfoglalt helyiségeinek felszabadulása után lehetőség is kínálkozik. Egyelőre egy más irányú, állandó jellegű kiállítás létesítése van napirenden Pécsváradon. Éspedig a falu szülöttjének, a korán elhunyt Gyenes Tamás szobrászművésznek alkotásaiból, emlékanyagából létesítünk ott a Magyar Nemzeti Galéria és a művész özvegye segítségével emlékszobát.

A komlói kiállítást egységesebbé kell tennünk. Egy, a közeljövőben véghezviendő, átfogó újjárendezés során a régészeti és néprajzi kiállításrészeket el kell távolítanunk. Ugyanakkor biztosítani fogjuk a Komlói Múzeum kiállításának egységes természettudományi profilját. A természettudományi profil nem zárná ki természetesen, sőt megkövetelné, hogy a helyi bányászat fejlődésével párhuzamosan kiállításunk a város fejlődését is bemutassa. Ezzel a kiállítási koncepcióval szolgálná Komló múzeuma legeredményesebben a Komlóra irányuló idegenforgalmat.

Hasonlóképpen profilírozni kell a *siklósi* kiállításokat is. A jelenlegi képtár helyébe országos jellegű porcelánkiállítást szándékozunk felállítani. Ez a kiállítás a baranyai népi kerámiák és annak egyik kimagasló mesterével, néhai Gerencsér Sebestyénnel, illetőleg az ő munkásságával összefüggésben mutatná be az anyagot. Nyilvánvaló, hogy ez a kiállítás nagy tömegeket vonzana és széleskörű érdeklődést támasztana a baranyai népművészet iránt is. Kérdéses, hogy az első emeleti helyén vártörténeti kiállítás megmaradjon-e, természetesen megfelelő átrendezéssel, gazdagításával. Általános vélemény az, hogy meg kell hagyni és éppen idegenforgalmi szempontból kell ragaszkodni hozzá, mert a látogatók tekintélyes része kizárólag a vár történetére, hadifelszerelésére, fegyvereire stb. kíváncsi.

A sellyei kiállítást, amely sajnálatosan már évek óta zárt, az anyag konzerválása és letisztogatása végett, de biztonsági okokból is a közeljövőben meg kell szüntetnünk. Ugyanakkor a községi tanács részéről ígéret van arra nézve, hogy házat vásárolnak egy létesítendő ormánsági helyi gyűjtemény és kiállítás számára. Ha ez az ígéret valóra válik, úgy véljük, hogy kiállításunk Sellye más adottságaival együtt alapját képezhetné az odairányuló idegenforgalomnak.

A baranyai skanzen

A megyei és a városi kiállításrendezés nagy közös problémája *a baranyai skanzen* felállítása. Hosszú idő óta szőnyegen van ez a kérdés és ha néhány lépést tettünk is előre benne, a leglényegesebben, tudnillik a helykijelölésben semmi sem történt. A helykijelölés kérdését illetően két ellentétes álláspont ismeretes: az első Pécsett, illetőleg Pécs közvetlen közelségében kívánja elhelyezni; míg a második valahol a megyében, ahol erre megfelelő földrajzi környezet kínálkozik. Ez az utóbbi álláspont összefügg azzal, hogy a skanzen elhelyezésével idegenforgalmilag eddig kevésbé fontos hely válnék idegenforgalmilag fontossá. Ilyen elképzelés volna például az, amelyik *Mohács és Bár között a Duna-parton* akarná elhelyezni a baranyai skanzent, vagy *Pécsváradon* a község északnyugati részén, a Zengő felé eső területen. Véleményünk szerint legegészségesebb volna — mindkét álláspont bizonyos fokú kielégítésével — ha a baranyai skanzent vagy *Orfűn vagy az abaligeti nagy tótól északnyugatra* valósítanánk meg. Így a szabadtéri múzeum úgy kerülne természetes környezetbe és kerülne megvalósításra vidéken, fejlődő és fejlesztést igénylő idegenforgalmi helyen, hogy szorosan beletartozna Pécs idegenforgalmi körzetébe.

Múzeumunk *két szabadtéri vitrines kiállítást* is tervez. Az elsőt Abaligeten még ez évben, a másikat Harkányban, jövőre fogjuk felállítani. Mindkét kiállítás a geológiai viszonyoktól kezdve a helytörténeti kérdések ismertetésén át a baranyai múzeumi szervezet propagálását szolgálná.

A múzeumi propaganda egyúttal idegenforgalmi jellegű is, hiszen propagandánk tekintélyes része a kiállítások látogatottságát kívánja emelni. Évégből kiállításainkhoz *vezetők* készültek, melyek idegennyelvű összefoglalásokkal is el vannak látva. Tizenhét féle múzeumi *levelezőlapunk* nagyon népszerű. Egy művészi kivitelű *múzeumi leporelló* pedig, amely Pécs hét múzeumi állandó kiállítását propagálja, éppen most került ki a nyomdából. Ezt a leporellót a későbbiek során több idegen nyelven is meg fogjuk jelentetni. A vezetők, a levelezőlapok, leporellók színezett, többnyelvű kiadása mellett gondoskodnunk kell a csoportos látogatókat kalauzoló *tárlatvezetőkről is*. Szükségesnek látszik azonban egy úgynevezett *„múzeumi népművelő"* beállítása is, aki a múzeum más jellegű, ismeretterjesztő, népművelési feladatainak végzése mellett csoportos látogatások, különösen pedig külföldi csoportok esetében a tárlatvezetéseket hivatalból ellátná. Amíg ez meg nem valósul, addig is áthidaló megoldásokkal kísérletezünk. Így 1965-ben állandó kiállításainkhoz *német, orosz s angol nyelvű összefoglaló szövegeket* fogunk készíttetni.

Kínálkozó lehetőségek

Nagyon hátrányos idegenforgalmi szempontból is, hogy *kiállításaink napi nyitvatartási ideje* mindössze 6, nem pedig 8 óra. Ennek hátrányait különösen a nyári időszakban, az idegenforgalmi főszezonban tapasztaljuk. Ez a kérdés azonban csak újabb teremőri státusok létesítésével oldható meg.

A várost és a megyét különösen érintő problémák között meg kell említenünk a *pécsi Jakováli Hasszán-féle dzsámi* ügyét is. Ezt jelenleg minden vonatkozásában Pécs Városi Idegenforgalmi Hivatal üzemelteti. Kívánatos volna a jelenleginél gazdagabb felhasználása múzeumi célokra.

A Pécs városi műemlékek nagy általánosságban megfelelően védettek, gondozottak és felirattal is el vannak látva. Nem mondható el ez azonban a *megyei műemlékekről* teljes egészükben. A megyében lévő műemlékeket is meg kell jelölni és fokozatosan s egyben folyamatosan gondoskodni kell állagmegóvásukról, célszerű felhasználásukról, propagálásukról. Itt nem az olyan kimagasló jelentőségű műemlékekről van szó, mint pl. a siklósi vár, hanem néhány falusi kúriáról, kisebb kastélyról, pár templomról és egy egész sereg úgynevezett népi műemlékről.

Műemléki vonatkozásban feladattá kell tenni a már befejezéshez közeledő *szigetvári és márévári feltárások* és helyreállítások, a folyamatban lévő *pécsváradi várásatás* és felhasználási építkezés elvégzését, befejezését, a *Kantavár* feltárását, a *szigetvári Korán-iskola* restaurálását, a szigetvári, mohácsi *Dorfmeister festmény* helyreállítását.

Emlékművekkel és esetlegesen az emlékművekhez, emléktáblákhoz kapcsolódva *emlékszobákkal* kell az idegenforgalom figyelmét is felhívni *Pécsett Janus Pannoniusra*, Szigetváron a hős *Zrínyi Miklósra*, Nagypeterden *Baksay Sándorra*, Pécsett *Várady Antalra, Bartók Bélára, Móricz Zsigmondra*, Kákicson *Kiss Gézára*.

Idegenforgalmi szempontból is fejleszteni kell a *baranyai vásárnapok* elnevezésű, immár hagyományossá váló kezdeményezéseket. Ezek mindegyikén a múzeumi szervezet tanácsaival, szervező munkájával és kiállításaival részt vesz.

Dankó Imre

aplō

sport

nérkőzés

dulójában

Ércbányász – Dombóvár

rémben a Haladás ellen szerepel. Mindhárom csapat összeállítása nehezen alakul ki, különösen a BTC edzője, Dara János van gondban, egész sereg játékosa sérüléssel bajlódik, és beteg. Az NB III. listavezetője, a Pécsi Ércbányász vasárnap a hazai pályán a Dombóvári Vasutas ellen szeretné megőrizni veretlenségét. A PEAC az Egyetemi Tornacsarnok melletti pályán Nagymányok csapatát fogadja. Az egyetemisták sem vesztettek még mérkőzést, a csapat ugyan hullámvölgybe került a legutóbbi hetekben, de a vezetők bíznak, vasárnap Pécsett tartják a két pontot. A Mohácsi TE labdarúgói Siófokon az Olajbányász ellen próbálnak szerencsét. A megyei mérkőzések közül a Vasas I. Bányász—Bóly és a Pécsszabolcs—Helyiipar találkozók iránt nyilvánul meg a legnagyobb érdeklődés.

csi Bányásszal?

lt Lombosi, Ulrich, jó labdarúgók. Bármelyik csapatunk szívesen elfogadná őket, de Hein, Koch, Balázs is tehetséges fejlődőképes játékosok. A sportköri elnökség és a szakosztályvezetőség feladata megvizsgálni a szakosztály helyzetét, megtalálni és feltárni azokat az okokat, melyek közrejátszanak, hogy a csapat képességeihez méltatlanul szerepel. Ezt várják a bányász szurkolók, akik aggódó figyelemmel kísérik a csapat szereplését.

Pénteken délután a Tüzér utcai pályán játszotta első tavaszi mérkőzését a Pécsi Dózsa NB II-es röplabda csapata a budapesti Postás csapatával. Az első mérkőzésen a pécsi csapat 3:1 arányban vereséget szenvedett.

KÉSZÜL AZ ETO A BENFICA ELLEN

A Győri Vasas ETO labdarúgócsapata készül a Népstadionban április 30-án sorra kerülő Benfica elleni Európa Kupa elődöntő mérkőzésre.

A Győri ETO április 26-án, hétfőn a tatai edzőtáborba vonul és itt tölti a Benfica elleni mérkőzés előtti napokat. Hidegkuti Nándor edző olyan haditervet dolgoz ki, amelynek végrehajtásával a magyar csapat tisztes eredményt érhet el a világhírű portugál csapattal szemben. Győrött nagy érdeklődés előzi meg a Népstadionban sorrakerülő EK találkozót, s négy különvonat szállítja majd a szurkolókat Budapestre.

INDEPENDIENTE—PENAROL 4:1 (3:1)

Santiagóban 50 000 néző előtt játszotta harmadik mérkőzését a Dél-Amerikai Kupa elnyeréséért az argentin Independiente és az uruguayi Penarol. Mint ismeretes, az első találkozón az argentin bajnok győzött 1:0-ra, a visszavágót pedig 3:1-re nyerte a Penarol. Az uruguayi együttesnek így a döntetlen is elég lett volna (jobb volt a gólaránya) a végső győzelemhez, meglepetésre azonban az argentinok biztos győzelmet arattak. Independiente, mint a Dél-Amerikai Kupa győztese, játszik majd az EK győztesével a Világkupáért.

Ma dé'után:

PVSK—OSC kosárlabda NB I. mérkőzés

A PVSK férfi kosárlabdázói javítani szertnének. A csapat a legutóbbi fordulóban Székesfehérváron vereséget szenvedett és most a hazai pályán az OSC elleni győzelemmel szeretnék magukat vigasztalni a vasutas játékosok. A találkozó délután 3 órakor lesz a vasutas tornacsarnokban. A vendégcsapatban fiatal tehetséges játékosok szerepelnek, akik nagyszerű teljesítményre képesek. A kosárlabda NB II. csapatai közül a Szigetvári Vörös Meteor női együttese szerepel otthonában. A szigetvári lányok a hazai pályán ebben az idényben most vasárnap játszanak először, az ellenfél Kecskemét csapata lesz.

DUNANTÚLI NAPLÓ
A Magyar Szocialista Munkáspárt Baranya megyei Bizottsága és a megyei tanács lapja.
Főszerkesztő: Vasvári Ferenc.
Szerkesztőség: Pécs, Hunyadi út 11. Tel.: 15-32, 15-33, 21-60, 26-22, 60-11.
Belpolitikai rovat: 31-38.
Kiadja:
a Baranya megyei Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Braun Károly
Kiadóhivatal: Pécs, Hunyadi út 11. Tel.: 15-32, 15-33, 21-60, 26-22, 60-11.

PÉCSI SZIKRA NYOMDA
Pécs, Munkácsy Mihály u. 10. sz.
Felelős vezető: Melles Rezső.

Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető a helyi postahivatalnál és kézbesítőknél.
Előfizetési díj 1 hónapra 12.— Ft.
Indexszám: 25 054

rdetések

:2 négyszögöl termő gyü- 1, 10 ezer és 15 ezer) Ft részlet). Bottyán u. sztián.

adó 600 négy rület pellérdi fölött, autóbercre, me- állomástól S Ajánlatokat ra a Somogy pkiadóba ké-

eladók. Ci- Vállalat — yeri út 78.

konyhás, nyá egyéb mel- es családi apincével, gaz illetekkel, ko- bognármű- dezés, 16 so- o, kultivátor, ható eladó. — sz. Putyéra.

napos vem- és egyéres-

Alsó-Gyükés 24. számú (Lámpásvölgy) új ház 400 négyszögöl szőlővel, 200 négyszögöl konyhakerttel, beköltözhetően eladó.

Jól fejlett 8 hetes malacok eladók. Kovács-telep, Hajnalka u. 21. sz. Oszlánczi.

600 négyszögöl szántó, 140 négyszögöl gyümölcsös eladó v. bérbeadó. Diós út 50.

Kétszer szoba-konyha, éléskamrás ház eladó a Felső-Vámház utcában. — Egyszobakonyha, éléskamra azonnal beköltözhető. — Érdeklődni: Fekete Gyémánt tér 4. Bencze Józsefné.

Beköltözhetően eladó 3 szobás családi ház garázzsal. Érdeklődni: Ágoston tér 1.

2 db 300—400 négyszögöl csemegeszőlő — gyönyörű — kilátással, — magasla

Harkányi víkendtelepen, közel a fürdőhöz, Fürdő u. 24. kétszobás ház eladó. Érdeklődni helyszínen vagy Pécs, Surányi Miklós út 43. Telefon: 42-33.

Skoda Octavia Super személygépkocsi jó állapotban, igényesnek eladó. Körzeti orvos, Kaposszekcső.

Pneumatikus (levegőhajtású) kézi (száraz és vizes) síkcsiszológép eladó. Pécs, Alsó-Balokány u. 31.

Faredony minden méretben kapható. Fizetési kedvezmény, jótállás! Atléta u. 20. Dózsa futballpályánál. Kiss Kálmán redőnykészítő.

Pécsváradon órásműhelyemet megnyitottam. Mindenfajta óra-javítást vállalok. Erdélyi órás, Dózsa Gy. u. 26.

Villanyszerelés. Családi ház, villanytűzhely, főzőlap, sütő, víz melegítő, villanymotor, földelés átalakítás javítás, villanyszerelését szakszerűen garanciával azonnalra is vál- Joós Nándor yszerelő, Pécslcs, Szabó István Telefon: 24-91, mellék.

pár 9 éves kanca sen eladó. Ara- József, Abaliget.

öny minden me- kapható. Fizekedvezmény, jót- Atléta u. 20. — futballpályánál. Kálmán redőny-ó.

A díszcserje, egribizli, málna, virág, örökzöld. díjmentes fajtakem. Koller Kárózsakertészete pest. III., Bécsi 256 hrsz.

ltözhető házrész khelyiségekkel el Pécs, Orsolya u.

pesti két szoba ortos lakást elnék 3—4 szobas e. Telefon: 10-42 l 8-tól délután

k irósztalok, vi- és sötét hálószorok, fotelek, szé asztalok, hármas nyek, szelon, re-, ágybetét, sodro konyhaszekréolcsön kapható. r Sándor u. 57. üzlet.

burg de Luxe eladó. Atléta . Dózsa futballnál. Megtekint- 5 óra után.

Egy fiatal kis borjas tehén eladó Zók 5. sz.

Harkányban vennék készpénzért kisméretű házat, vagy nyaralót, 70 000-ig. „Fűtési lehetőséggel" jeligére Sallai u. Hirdetőbe.

Szigetvár, Rákóczi út 15 sz. elkülönített fél ház eladó, 2 szobás lakással azonnal beköltözhető.

Eladó Torda u. 9. számú házrész, szoba konyha, éléskamra, zárt üvegfolyosóval, beköltözhetően megfelelő lakáscserével még egy szoba konyha éléskamra beköltözhető, így vevőnek három szobás konyhás éléskamrás fürdőszobás lakása lesz. Érdeklődni a tulajdonosnál, Torda u. 9. emeleten.

Két szoba hallos Szent István téri lakást elcserélném 3—4 szoba komforttal. Telefon 10-42, reggel 8-tól, du. 2-ig.

Ablakredőny megrendelhető minden méretben, helyszínre szállítva és felszerelve. Redőnyszekrény nélküli ablakra felhúzható, kitámasztható faredőnyt jótállással készítek. Kenderesi Kálmán, Szabadság út 50.

Hálóbútorok, konyhabútorok, rekamiék, garnitúrák, ágyak, asztalok, hármasszekrények, prima bútorok olcsón vásárolhatók Soóky bútorüzletében, Zsolnay u. 1.

Nagyobb üres szobát keresek sürgősen. Korrepetálok is. „Számtanszakos tanár" jeligére Sallai u. Hirdetőbe.

Idős házaspárnak nagyméretű 1 szoba konyha előszobás lakást adok, megegyezéssel. Lehet vidéki is. „70 ezer forint" jeligére Sallai u. Hirdetőbe.

Kettőszobás személyzeti és előszobás összkomfortos öröklakás, Petőfi u. 64. I. 4. alatt, beköltözhetően eladó. Telefon nappal 11—80, 6 után 27—80.

Mosógépek, porszívók tekercselése, villanytűzhelyek, családi házak villanyszerelése Palotai villanyszerelő nél. Tolbuhin út 84. Lakás: Megye u. 15/2.

2 szoba konyha kamra és egy szoba konyha kamra előszobás ház garázzsal és mellékhelyiségekkel eladó. Az egy szoba konyhás rész beköltözhető. Pécs, II. ker. Orsolya u. 7.

Tíz malac eladó. Bicsérd 35. sz. alatt.

Nylon és orkánkabátok, zippzárak szakszerű javítása. Nylonjavító, Megye u. 9.

TŰZIFA-FŰRÉSZELÉS? — Kapitány. Telefon: 10-01. Alkotmány u. 6.

Négerbarna válltáskák, repülőtáskák, sportszatyrok, utitáskák nagy választékban kivaló minőségben kaphatók Táskaboltban, Rákóczi út 40/1-ben.

Kertes, családi házban mely épült, kocsiszintesen, alsó részben 2 szoba összkomfort, házrész eladó októberi beköltözéssel. „Nagyméretű" jeligére Sallai u. Hirdetőbe.

4 hónapos kesesüldék eladók. Keszü út 47. Tóth Lajos.

Veszek szőlőprést és darálót, a prés nagyságát és ármegjelölést kérek: Körtvényesi Erző, Szentlőrinc.

Beköltözhető három szobás öröklakás Mikes Kelemen u. 2. sz. alatt eladó.

Opel Rekord 54-es kiadású eladó. Pécs, Aranyhegy 12.

Süldők eladók Gyarmati téknál, a Megyeri úti vasúti soromponál.

HALÁLOZÁS

Fájdalommal tudatjuk, hogy GRUBER MIHÁLYNÉ Rumszauer Katalin április 16-án 75 éves korában hosszú szenvedés után csendesen elhunyt. Temetése ápr. 20-án, kedden 2 órakor lesz a központi temetőben. Gyászolják: férje, gyermekei, unokái, dédunokái.

HAMVAS ERVIN gyógyszerész hosszú szenvedés után április 16-án elhunyt. Kívánsága szerint elhamvasztják.

Értesítem a rokonokat és ismerősöket, hogy férjem, KAKAS SÁNDOR temetése április 21-én, szerdán 3 órakor lesz a központi temetőben. Minden külön értesítés helyett. Gyászoló felesége.

Fájdalommal tudatjuk, hogy SZABOLCSI JÓZSEF ny. villamosvezető elhunyt. Temetése április 20-án fél 4 órakor lesz a központi temetőben. A gyászoló család.

Szeretett édesanyánk, nagymamám, testvérem és kedves rokonunk, ÖZV. MARTON JÓZSEFNÉ Ludassy Mária elhunyt. Temetése április 20-án, kedden 4 órakor lesz a központi temetőben. A gyászoló család.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk, GYIMESI FERENC kiskereskedő temetésén megjelentek, koszorúk, virágok küldésével fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk, ÖZV. RETTER REZSŐNÉ temetésén megjelentek, koszorúk, virágok küldésével fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család.

Gyenes Tamás 1920-1963

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1968 JUN 26.
LOBOGÓ

1021

JÚNIUS 27.

CSÜTÖRTÖK

LÁSZLÓ

ÖT ÉVVEL EZELŐTT e napon halt meg Gyenes Tamás (1920—1963) Munkácsy-díjas szobrászművész, a művészettörténeti tudományok kandidátusa. Először Pátzay Pál növendéke, majd Beck András tanársegédje volt. Tanárai munkája mellett sokat alkotott. Szobrai közterekeken és a Nemzeti Galérián találhatók.

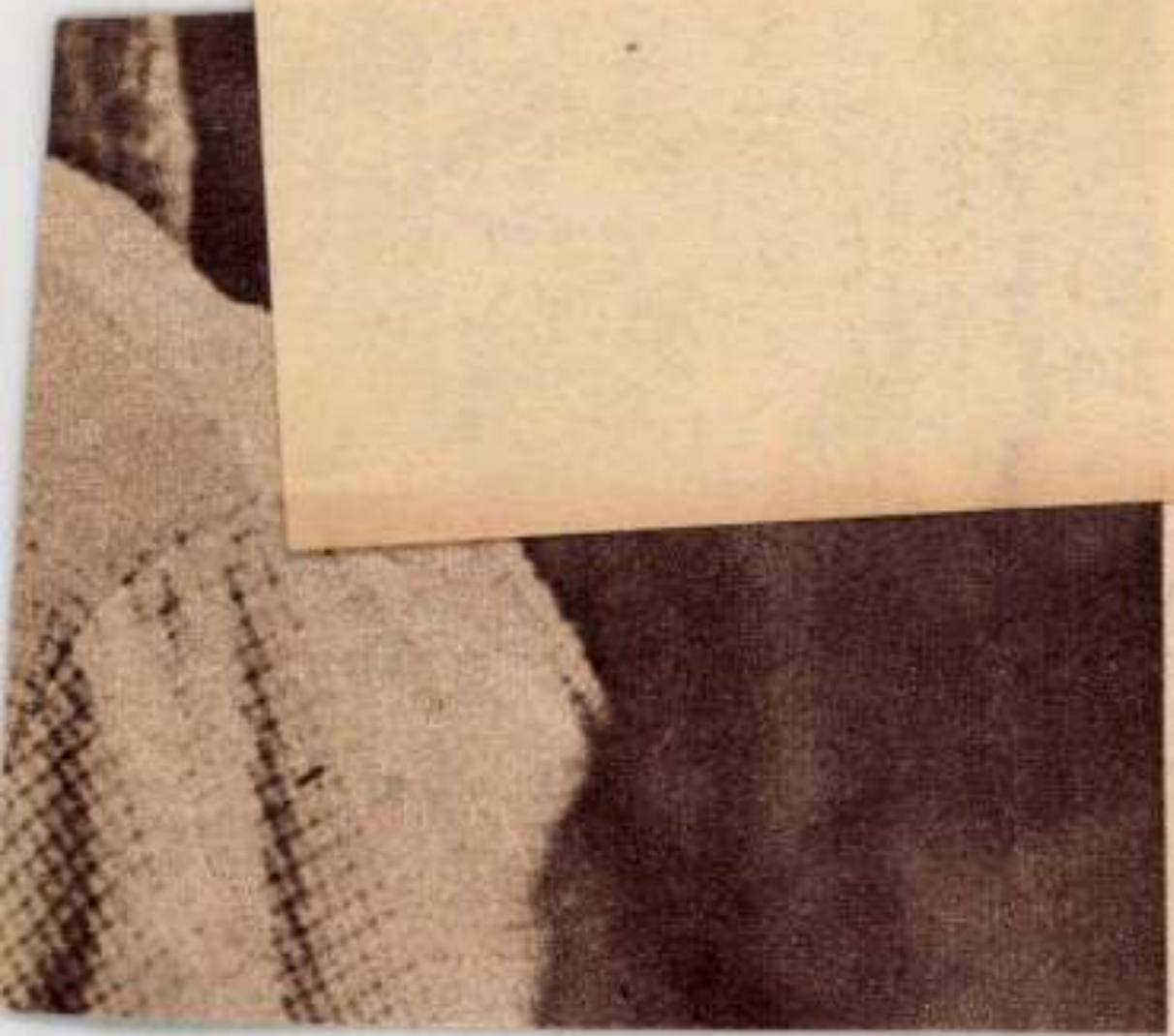

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1968 DEC 8

Krúdy-kiállítás a Petőfi Irodalmi Múzeumban

Az író születésének 90. évfordulója alkalmából „*Krúdy illusztrátorai*" címmel szombat délben kiállítás nyílt meg a Petőfi Irodalmi Múzeumban. A megnyitó ünnepségen, amelyen részt vett az író két lánya is, dr. *Genthon* István egyetemi tanár mondott beszédet.

A rendkívül gazdag tárlat számára a művészi reprodukciókat az Irodalmi Múzeum, a Nemzeti Galéria, továbbá különféle intézmények és magángyűjtők anyagaiból válogatták össze. Kiállították Krúdy kedvenc szalongarnitúráját, továbbá *Gyenes* Tamás szobrászművésznek Krúdy Gyulát ábrázoló alkotását is.

Gyenes Tamás

Az elmúlt hét végén érdekes tájékoztató automatát bocsátottak a közönség rendelkezésére a kolozsvári vasútállomáson — írja az Előre című bukaresti napilap. Az utas gombnyomással kérdez, az automata válaszol, mégpedig sokoldalúan. Az asztal nagyságú térképen kigyullad az útvonal, amelyen az utas a vonattal a kívánt helységbe juthat, felvilágosít a megfelelő útnak indulási idejéről, esetleges átszállásról és a viteldíjról.

JÚNIUS 27

SZÉKELYHIDY FERENC,
a Magyar Állami Operaház tagja halálának 15. évfordulója.

GYENES TAMÁS
szobrászművész 6 esztendeje halt meg.

DIENER-DÉNES JÓZSEF
mérnök és művészettörténész születésének 112. évfordulója.

F. A. RUBO
orosz festőművész, a szevasztopoli körkép alkotója 113 esztendeje született.

A PATYOMKIN CIRKÁLÓ
legénysége fegyveres felkelésének 64. évfordulója.

HARRY POLLITT
Nagy-Britannia Kommunista Pártjának volt elnöke 3 esztendeje halt meg.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

1969 JÚN. 27

Gyenes Tamá

haladéktalanul be kell kö-
vetkeznie. A házakba ide-

Gyenes Tamás

Lenin szobortervek 1954
gipsz 55 cm

Lenin alakja a magyar
szobrászatban

Mdk.

Gyenes Tamás szobrász

S. I. „Tertésgondozó"

c. műve

reprodukció

„Dolgozó Emberek között. Kiállítás az Ernst Muzeumban

Népművelés 1962. 1. sz Hátsóbontó

MDK

Kiállitás

Gyenes Tamár

Népszava 1958.aug.17.

M.D.K.

Gy

Gyenes Tamás

Szobrászmüvész Krudy Gyula mellszobrán dolgozik

Népszava 1958. ápr.10. 10.old. 84.szám.

MDK

Gyenes Tamás

Krudy Gyuláról készült szobrot, ki 25 éve halt meg. Korvin Ottó téren állitják fel.

Esti Hiplap 1o9 sz. 1958. máj. 11. 2 old.

Gyenes Tamás, szobrász

MDSH

Emlékkiállítása a Nemzeti Galériában okt. 5-én nyílik meg.

— : Kulturális hírek

7

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1966. okt. 4. [Vidéki]

MDK

Gyenes Tamás

Buzanéző, gipsz

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. Mics. 1962. 27.1.

MDK

Gyenes Tamás

Somogyi József sertésgondozó, gipsz

Tamás János " "

Fazekas Ferenc birka " "

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.1961.

Gyenes Tamás [festő]

Emlékkiállítása megnézhető a Nemzeti Galériában.

– : A hét végi kulturális programokból

12.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. okt. 15.

Gyenes Tamás, Jestő

Emlékkiállítása technikai okok miatt néhány napig zárva lesz.

– : Kulturális hírek 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. okt. 18.

Gyenes Tamás, festő MDK

Emlékkiállítása a Nemzeti Galériában tekinthető meg.

- : A hét végi kulturális programból 12.

NÉPSZABADSÁG, 1966. okt. 22.

Gyenes Tamás MDK

Pór Bertalan, gipsz

Vasmunkás, gipsz

Magyar vendég a kolhozban, gipsz

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.Y

Gyenes Tamás
szobrász

A képző művészeti Főiskolát 1949-ben fejezi be a háború okozta hiányszer-szemet miatt. 1950-53 ban a Leningrádi Repin Akadémián van.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Gyenes Tamás emlékkiállítás...
Művészet, 1967. február - 38 kap.

M.D.K

Gyenes Tamás
szobrász

A Műszaki Egyetemen vállalt tanári
állást, mint publicista a szabad
Művészet szerkesztői feladatait látta
el.

Dengerynné Nagy Eszrsa: Gyenes Tamás emlékkiállítás...
Művészet, 1967-felszám – 30 kep

M.D.Y

Gyenes Tamás
szobrász

A kiállításon nagy számban
portrék szerepelnek. A hatvanas
évekből kisplasztikák lettek bemu-
tatva.

Csengeryné Nagy Erzsébet: Gyenes Tamás mélekkiállítás...
Művészet, 1967. február – 38 lap

M. Dy

Gyenes Tamás
szobrász

1957-ben készítette a „Feleségem"
arcmiásat, 1960-ban „Karadi Éva"
portréját.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Gyenes Tamás mulatkiállítás
Művészet, 1967. február - 38 kep

Gyenes Tamás
szobrász

M.D.K

1963-ban készült a „Fajankó"
című műve, 1953-ból való a
„Vasmunkás", 1955-beli termés
a „Radnóti Miklós" arcmása

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Gyenes Tamás emlékkiállítás...
Művészet, 1967. február - 38 kap

M.D.K

Gyenes Tamás
szobrász

1955-ben készült a Csepel
szovjet emlékműtere, 1956-ban
az Ujpesti tanácskóktársasági
emlékműtere.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Gyenes Tamás emlékkiállítása.
Művészet, 1967. február - 38 kep

14.D.4

Gyenes Tamás
szobrász

1958-ból való műve a Kisztaksa-
ság-téri emlékműtervi. Ugyanebben
az évben készült az „Auschwitzi
emlékműtervi. Alb.

Gengeryné Nagy Erzsa: Gyenes Tamás emlékkiállítása...
Művészet, 1967. február - 38 kap

M.D.V.

Gyenes Tamás
szobrász

A Magyar Nemzeti Galériában
1966 Muzeumi Hónapjának
keretében emlékkiállítását meg-
rendezték. – „Nő gitárral" (repr.)

Csengeryné Vagy Zsuzsa: Gyenes Tamás emlékkiállítása...
Művészet, 1967. február – 38 lap

Gyenes
GGyenes Tamás szobrász

M.D.K.

43 éves korában , 1963 nyarán autóbaleset áldozata lett.
Egyik legkorábbi szobra: A vak / 1943 /
3 évi tanulmán Leningradban
Pápán és Lovászpatonan dolgozott.
Munkásfejek,
Vásárhelyen égetett pirogránit portrék,
Büsztök: Krudy / Corvin tér / , Hunydi / Kalocsa,
Karikás Frigyes, Komját Aladár, Tornyai Albert,
Schweitzer
Női portré

Magyar Nemzet 1966. okt. 6. 4.l. /.

M.D.K.

Gyenes Tamás szobrász

Ujpesti Tanácsköztársaság emlékmü,
Gunnyasztó / 1961 /
Nő galambba 1,
Gitáros nő / egy ik példánya a Puskin Múzeumban /
Könyvolvasó XIX. ker Majakovszkij utca i napközi otthon elött.
Fajankó, Tuskó Maty, mesefigurák
Derkovits-portré

Dutka Mária: Gyenes Tamás emlékkiállitása a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet

Magyar Nemzet 1966. okt. 6. 4.1.

M.D.K.

Gyenes Tamás

Emlékkiállitása okt. 5-én nyilik a Nemzeti Galériában

Napló

Magyar Nemzet 1966. okt. 2. 12.1.

MDK

Gyenes Tamás

S.J. sertésgondozó, gp.

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt. Tornyai J. Múz. Hmvhely

Gyenes Tamás festő M

Emlékkiállítása a Nemzeti Galériában látható.

– : A hét végi kulturális programokból 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. okt. 29.

MDK

Gyenes Tamás

Szántó Kovács János, gipsz

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

Gyenes Tamás, [szobrász] 01 Dk

A Nemzeti Galériában
Gyenes Tamás – emlékkiállítás
nyílt meg.

– : Hír 8

NÉPSZABADSÁG , 1966. okt. 6.

Gyenes Tamás, szobrász MDK

Emlékkiállítása a Neusz. Galériában látható.

–: A két végi 12

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. okt. 8.

Gyenes Tamás, rajzai

MDk

Emlékkiállításon mutatják be műveit.

: Rubens, Rembrandt, Goya rajzai vendég-
kiállításon Budapesten 9.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. dec. 25.

MDK

Gyenes Tamás

Krudy Gyula, gipsz

19-es emlékmü, br.

Csepeli szovjet emlékmü, gipsz

Felszabadult Bp müvészete N.Gal. 196o

M.D.K.

Gyenes Tamás

Szobrászművész. Főbb művei: Baltás ember. Tanácsköztársasági Emlékmű. Határőr. /Ady-ligeten/. Kalmár József /Csepelen/. Radnóti Miklós portré. Karikás Frigyes, Zalka Máté portrék. Lenin Emlékmű. Rózsa Ferenc Schweitzer Albert portrék. Fajankó, Ülő nő galambbal A vak, A gumnyasztó. 327. o.

Dankó Imre: Gyenes Tamás ex és alkotásai. 327. o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1965. Pécs, 1966

M.D.K.

Gyenes Tamás

Ł.kép.Gyenes Tamás Krúdy Gyula szobrát mintázza.
322.o.Fekete repr.Az ábrázolt személy nagyrabecsülését árulja el az alkotás.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.322.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve.1965.Pécs,1966

Ex Libris

M.D.K.

Gyenes Tamás

2,kép.Gyenes Tamás egy tsz.közgyülésen.322.o.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.322.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965,1966

M.D.K.

Gyenes Tamás

2,kép.Gyenes Tamás egy tsz.kongyülésen.322.o.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.322.o.

A Janus Pannonius Muz.Évkönyve,1965,1966

M.D.K.

Gyenes Tamás

3.kép.Gyenes a csepeli felszabadulási emlékmüvön dolgozik.323.o.Fekete repr.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.323.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

M.D.A.

Szkápx 3.kép. Gyenes a csepeli felszabadulási

M.D.K.

Gyenes Tamás
Sz----

4.kép.Gyenes Tamás csepeli felszabadulási emlékművének alakja.323.o. Fekete repr.A hősi pátosz,a helytállás jellemzi.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.323.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

.A.L.A.

M.D.K.

Exképx Gyenes Tamás

5.kép.Töltőtollrajzok.324.o.Fekete repr.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.324.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

M.D.K.

Gyenes Tamás

6.kép.Tintarajz.325.o.Fekete repr.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.325.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

B.D.A.

M.D.K.

Gyenes Tamás

1.kép.Tusrajz.325.o.Fekete repr.

Dankó Imre: Gyenes Tamás és alkotásai.325.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

N.B.K.

M.D.K.

Gyenes Tamás

8.kép.A Túrkevén felállitott"Magyar vendég a kolhoszban"c.szobor két nézetben.326.o.
Fekete repr.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.326.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

M.D.K.

Gyenes Tamás

9.kép.A föld ura.327.o.Fekete repr.

Dankó Imre:Gyenes Tamás:és alkotásai.327.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

M.D.K.

M.D.K.

Gyenes Tamás

10.kép.Pécsváradi gesztenyefába faragott dombormű-t
tanulmány.328.o.Fekete repr.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.328.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

M.D.K.

Gyenes Tamás

11.kép.Olvasó nő.328.o.Fekete repr.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.328.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

Α.Β.Κ.

M.D.K.

Gyenes Tamás

12.kép.Anyaság.328.o.Fekete repr.Nemesen egyszerü vonalak jellemzik.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.328.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

M.D.K.

12.kép.Anyaság.328.o.Fekete repr.

M.D.K.

Gyenes Tamás

13.kép.A Kalocsán felállitott Hunyadi szobor.
329.o.Fekete repr.Hunyadi erejét,állhatatosságát, harckészségét érzékelteti e szobor.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.329.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

.A.D.B

M.D.K.

Gyenes Tamás

14.kép.A Hódmezővásárhelyen felállitott Tornyai szobor eredetije.330.o.Fekete repr.A hozzájuk kapcsolódó szoros viszony árúlják el alkotásai. Az ábrázolt személy nagyrabecsülését mutatja alkotása.

Dankó Imre:Gyenes Tamás és alkotásai.330.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

.A.C.M

MDK.

Gyenes Tamás

Kiállitási hiradás

Pesti Müsor 1966 okt.2o.

Gyenes Tamás szobrász
Emlékkiállítása nyílt a
Nemzeti galériában

Magyar Hírlap 1966 X. 22

Gyenes Tamás

Reprodukció:

Hunyadi, 1961.

Százados uti művéntelep kiállítása.
Kat. összeáll. Csap Erzsébet, Elischer
Brigitta. Bp. 1965

Gyenes Tamás (pol.)

--(Szovjet hősi emlékmű, bronz, 1955. Bp., Gepeli szovjet temető; Tornyai János, bronz, 1955. Hódmezővásárhely, múzeum; Krúdy Gyula, bronz, 1958. Bp., III. Korvin otto tér; Tanácsköztársaseji emlékmű, bronz, 1958. Bp., Bíprád u.)

1955-63 dolg. a házados úti művésztelepen.

Százados úti művésztelep ziállítása. A lat. összeáll. Gap Erzsébet, Elischer Brigitta Bp. 1965

16.

Gyenes Tamás

~~1953-as Tiall~~.

MDK

Gyenes Tamás

neve emlitve

Meszes Tóth Gyula szobr.kiáll. Mednyánszky terem
1967. jun.

M.D.Y

Gyarmos Tamás
szobász

Banyai József nek volt a mestere.

Kovács Gyula: Banyai József szobászata
Művészet, 1968. junius – 34 lap.

Gyenes Tamás nobrán művész

1920-ban Pénzváradon szül. és 1963-ban Bp. halt meg. 1941-48 között a Képz. Főisk. Sidló F. és Pátzay P. növendéke, majd tanársegédként dolgozott. 1949-53-ig a leningrádi Repin int.-ben tanult. Bp. a Képz. Főisk., utóbb a Műszaki Egyetemen tanított. 1953-ban a Fényes A. térem-ben önikó kiáll. rendezett.

Százados utí művészkelep kiállítása. A kat. összeáll. Gap Erzsébet, Elischer Brigitta

Bp. 1965

16.

Gjenes Tamás

Gunnyanló, 1961. Bronz, 28 cm. J.o.: Gjenes T. 1961.
Gitáros lány. 1963. Bronz, a műv. örv. tul.
42 cm. J.n. a " " "
Hunyadi 1961. Pat. gipsz. 95 cm. J.o.:
Gjenes T. 1961. a műv. örv. tul.

Szárados uti művészkelep Viállítása.
Katalógust összeáll. Gap Erzsébet, Elischer
Brigitta. Bp. 1965.

48.

Gyenes Tamás szobrász

Egyik szorgalmazója volt 1949-ben a hódmezővásárhelyi művésztelep megalapításának, mely végül csak 1953-ban valósult meg.

Ambrus Tibor: A vásárhelyi művészet multja

Kortáks 1968 II. 304 old.

MDK

Gyenes Tamás

Kiállitási hir

Szovialista Müvészetért 1967 nov.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

repr.:

Tornyai János

Gunnyasztó

Pihenő martinász

Fajankó

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

repr.:

Hunyadi

Ujpesti tanácsközt. emlékmü

Radnóti Miklós

Krudy Gyula

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

repr.:

Vak

Pór Bertalan

Csepeli felszabadulási emlékmü

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Anya gyerekkel, terr.

Pihenő parasztasszony agyag

Női tanulmányfej, gipsz

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Apa, alum

Tárogatózó paraszt, gipsz

A vak, br.

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Raszler Károly, gipsz

Bálint József, "

Női portré, "

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Pór Bertalan, gipsz

Vasmunkás, "

Lenin, "

Gyenes T. emlékkiáll. M.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Tornyai János, gipsz

"Csakazértis" Jutka, br.

Radnóti Miklós, br.

Gyenes T. emlékkiáll. M.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Molnár Imréné, gipsz

Csepeli szovjet emlékmüterv, gipsz

Ujpesti tanácsközt. " br.

Gyenes T. emlékkiáll. M.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Rajter Gusztáv, gipsz

Patócs István, pirogránit

Szántó Kovács János, gipsz

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Apáczai Csere János, gipsz

Feleségem, "

Händel, "

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Gelléri Andor Endre, gipsz

Krudy Gyula, "

Krudy Zsuzsa, "

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Köztársaság téri emlékműterv, gipsz

Auschwitzi " "

Albert Schweitzer, "

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Vörös-matróz, gipsz

Hunyadi János, "

Szakasits Árpád, "

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrai

Rózsa Ferenc, gipsz

Karikás Frigyes, "

Bolla István zetoros,"

Gyenes T. emlékkiáll. M.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrai

Munkás-paraszt szövetség, gipsz

Anyaság, fa

A föld ura, gipsz

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Ülő nő, fa

Ujvári Imre, gipsz

Ady ligeti határőr emlékmüterv, gipsz

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Karádi Éva, gipsz

Paul Robeson, "

Komját Aladár, "

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Pihenő bányász, gipsz

Könyöklő paraszt, "

A. Nagy György, "

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Ajkai szénszabályozó dombormüterve, gipsz

Buzanéző, gipsz

Sertésgondozó mellszobra, gipsz

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Siremlék /Gunnyasztó/, br.

Doboló néger, gipsz

Ülő martinász, gipsz

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Ujságolvasó kislány, br.

Kislány portréja, gipsz

Ülő galambbal, br.

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Olvasó nő, br.

Gitáros nő, br.

Dabasi dombormüterv, gipsz

Fajankó, gipsz

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

agyag vázlatok:

Derkovits, br,

Munkás-paraszt szövetség

Olvasó nő

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

agyag vázlatok:

Galambos nő

Ülő martinász

Köztársasági emlékmüterv

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

agyag vázlatok:

Pihenő bányász

Fajankó

Harmonikás

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galória 1966.

MEK

Gyenes Tamás szobrász

agyag vázlatok:

Állatkerti tanulmányok I.

" " II.

Fésülködő

Gyenes T. emlékkiáll. B.Galória 1966.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

agyag vázlatok:

Kompozició

Tanulmány

Gyenes T. emlékkiáll. N.Galéria 1966.

MBK

Gyenes Tamás szobrász

agyag vázlatok:

Kétalakos kompozició

Fuvolás

Együtt

Gyenes T. emlékkiáll. M.Galória 1966.

MDK

Gyenes Tamás

A Magyar Nemzeti Galéria 1965.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 OKT 22
Magyar Ifjúság

1021

MÚZEUMI SÉTÁK

A múzeumi hónap keretében — Budapesten és vidéken — számos érdekes kiállítás nyílt meg, s a régebbiek is várják látogatóikat. Ebből az alkalomból most olvasóinkat elkalauzoljuk két nevezetes múzeumba. Kalauzainké a szó...

FÜLEP FERENC,

a Nemzeti Múzeum főigazgatója

A *vértesszöllősi őstelep* feltárási munkálatai két esztendeje folynak, Vértes László vezetésével. A nagyértékű, világhírű leleteket most megnyílt kiállításunkon mutatjuk be a Nemzeti Múzeumban. Látható az a koponyarész, amelynek kora, megközelítő pontossággal, félmillió évre tehető. Kiállításunkon megpróbáltuk rekonstruálni az úgynevezett előember fejének alakját. *Európában jelenleg a vértesszöllősi koponyarész a legrégibb — ismert — emberi maradvány.* A kutatómunkáról film is készült, amely rövidesen a nagyközönség elé kerül.

Felhívom a figyelmet a Nemzeti Múzeumnak arra a másik kiállítására is, amely szintén a múzeumi hónap alkalmából nyílt meg. Ott azok *a pontos műanyagmásolatok tekinthetők, s vásárolhatók meg, amelyet a múzeum birtokában levő római kori bronzszobrocskákról és egyéb műtárgyakról készítettünk restaurátori műhelyünkben.* Az érdeklődésre mi sem jellemzőbb, mint az, hogy a miskolci gimnazisták előre megrendelték a sorozat valamennyi darabját.

SOLYMÁR ISTVÁN,

a Nemzeti Galéria főigazgatóhelyettese

A Nemzeti Galéria, kapcsolódva a múzeumi hónap eseményeihez, a *szolnoki művésztelep* kiállítását rendezte meg 12 termében. A szolnoki művésztelep a magyar képzőművészetnek egyik igen fontos centruma volt a *múltban.* Érdekes tehát megismerkedni azzal, hogy szerepét milyen színvonalon tölti be *napjainkban* Elmondhatom, hogy a fiatalok máris nagy érdeklődést tanúsítanak kiállításunk iránt.

Dísztermünkben, ugyancsak a múzeumi hónap alkalmából, *emlékkiállítást nyitottunk meg a fiatalon elhunyt szobrászművész, Gyenes Tamás műveiből.* A művész az elmúlt évben tragikus autóbaleset áldozata lett. Most alkotásainak csaknem egyharmadát bocsátjuk közszemlére.

Lezártuk azt az ifjúsági pályázatot, amelynek művészetismereti kérdéseire október 10-ig lehetett beküldeni az írásbeli válaszokat. Most az elbírálásnál tartunk. Legközelebb már arról számolhatok be, hogy *kik nyerték a díjakat.*

Az egyik műanyagmásolat

„Ufkir rendőrségén

Egy volt marokkói titkosrendőr l parancsra — Lahrezi eltüné

A bankrablás pontosan a tervek szerint kezdődött. Szkiredzs százados, a marokkói biztonsági szolgálat helyettes vezetője az óráját nézte. Az előbb telefonon közölték, hogy a banditák már megérkeztek a helyszínre, pontosan akkorra, amikorra a rendőrökkel még aznap délelőtt megbeszélték.

Felsültek a banditák?

Míg a gépkocsi a felfegyverzett rendőrökkel végigszáguldott Casablanca üzleti negyedében, Szkiredzs elképzelte, hogy miként fognak másnap beszámolni a lapok erről a kis színjátékról. „A rendőrség meghiúsította a gengsztertámadást!" „Lakat alatt a támadók!" „Biztos kezekben a közrend: felsültek a banditák!"

A százados cigarettára gyújtott, mosolygott. Ügyes fickó a sít meg az éppen időben érkező rendőrség, mindenkivel elhitetik: a közrend őrei elkeseredett harcot vívnak a banditákkal, sikereket érnek el, hála kitűnő szervezettségüknek és a bölcs irányításnak — azaz Ufkirnak, a belügyminiszternek. Mi sem természetesebb hát, hogy a jól működő gépezetet kenni kell, egyre emelve költségvetését, létszámát.

A gépkocsi csikorogva fékezett, a rendőrök villámgyorsan kiugráltak, és pisztollyal a kézben a bejárathoz rohantak. A pisztolyokat egyébként ki sem biztosították: a forgatókönyv szerint a „banditáknak" most — a túlerő láttán — magasba kell emelniük kezüket.

Minden egy pillanat alatt zajlott le. Szkiredzs még látta, hogy az egyik rablót játszó rendőr feléje fordítja géppisztolyát, aztán égő fény borította el agyát. A kórházi ágyon

Gyenes Tamás
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1966 SZEP 25.

1021

Gazdag program az idei múzeumi hónapban

Október öt esztendeje a múzeumok hónapja. Ekkor nyílik meg a legtöbb kiállítás, az egyre gazdagodó eseménysorozatba mind több és több múzeumunk, városunk kapcsolódik be. Az idei múzeumi hónap rendezvényeiről szombaton tájékoztatták a sajtó képviselőit a Művelődésügyi Minisztériumban.

Az országos múzeumi hónapot először nyitják meg vidéken, Pécsett. A Janus Pannonius Múzeumban szeptember 30-án mutatják be *A Mecsek hegység természeti képe* című kiállítást. Ezzel egyidőben Budapesten a Petőfi Irodalmi Múzeumban *A reformkor és a szabadságharc irodalma* című tárlattal nyitják meg a múzeumi hónapot.

A budapesti múzeumokban több jelentős kiállítás nyílik meg. A Nemzeti Múzeumban a fővárosi tanáccsal közösen *Liszt—Bartók emlékkiállítást* rendeznek. Érdekesnek ígérkezik a világhírű vértesszőllősi őemberi koponya és telephely bemutatása. Összehasonlításként a magyar leletanyag mellett e korból származó dél- és kelet-afrikai, franciaországi és hollandiai leleteket is kiállítanak. Az Iparművészeti Múzeumban a magyarországi reneszánsz könyvkötések kiállításával, a már hagyományossá vált gyermekrajz-kiállítással és a magyarországi fajansz és keménycserép művészet bemutatásával emlékeznek meg a múzeumi hónapról. A Nemzeti Galériában október 1-én *A szolnoki művésztelep tíz éve* címmel rendeznek jubileumi kiállítást. Ezt követően pedig a tragikus hirtelenséggel elhunyt Gyenes Tamás szobrászművész munkáiból állítanak ki gyűjteményt. A Szépművészeti Múzeumban októberben is látható lesz a magyar művészet kiállítása, s az egész múzeumi hónapból kiemelkedik a világhírű bécsi Albertina-képtár grafikai gyűjteményéből rendezett kiállítást.

A múzeumi hónap eseménysorozatába legtöbb megyénk és a nagyobb vidéki városok is bekapcsolódnak. *Szegeden* fiatal művészek alkotásait és a szilágysomlyói kincset tekinthetik meg a látogatók. *Hódmezővásárhelyen* megnyílik a 13. őszi tárlat. *Székesfehérvárott* a Közép-Dunántúl anyagi műveltségét bemutató történelmi sorozat első kiállításaként kerámiatörténeti tárlatot rendeznek. *Esztergomban* a Keresztény Múzeum textilgyűjteményét mutatják be, *Szőnyben* pedig az ókori Brigetio történetét ismertetik a látogatókkal. A múzeumi hónapban több száz előadást és ankétot is tartanak.

Azt én nen
dani, miért v
kocsma, mint
vagy a pálma
A rossz fél l

Az ember
Nála igen gy
jó.

2. Régen meggyőz... már arról, hogy a pályafutásokban semmiféle logika sincs. A karrierek útját nem logarléccel számítják ki.

Egy újságíró egyszer megkérdezte a Kossuth-díjas »kiváló művész«-t, hogy mikor mutatkozott meg benne a hajlam a színpad iránt?

— Semmikor — felelte Gyula.

— De kérem, ön, a Kossuth-díjas... Bartók koreográfusa...

— Semmikor.

Gyula nem mond mesét. Gyula az igazat szereti.

— S az igazság?

De minek kérdezem. Tudom. Festő akart lenni. Ma is fest, nyáron, balatoni kis háza kertjében. Ki is állította már a képeit az Opera-klubban, a dilettáns festők tárlatán.

Már gyermekkorában beszökdösött a Szépművészeti Múzeumba. Minden tárlatot megnéz. Minden szín nyugtalanítja.

— Különösen a kék.

— A kék?

— Igen, a víz kékje, az égé, a tengeré, a tintakék, a mélykék, az összes árnyalat.

— Ha már a Mandarint nem lehetett bemutatni, legalább A fából faragott királyfi felújítását szerettük volna lehetővé tenni. Felkerestem Bartókot. Szomorkás volt. Keserűen jegyezte meg, hogy A fából faragott nem színpadszerű. »Hagyjuk...«, mondta. Minden érvemet összeszedtem, hogy meggyőzzem. Végül beleegyezett a felújításába. »Próbálja meg, fiatalember«, mondta. A fából faragott felújításának nagy sikere volt.

— A felújítás után Bartók lenyűgözően szerény és szemérmes modorában megkérdezte, hogy nem próbálkoznék-e a Mandarinnal is? Tudtuk, hogy a bemutatást a cenzúra ellenzi. Kényszermegoldást választottunk. Tegyük meseszerűvé a Mandarint. Helyezzük keleti környezetbe, talán így engedélyezik. Ez megalkuvás volt, de így is megérte volna, hogy fölcsendüljön az Operában Bartók zenéje. Ez a bemutató 1941. február 6-ra volt kitűzve.

— A cenzúra így is letiltotta a legnagyobb magyar táncjáték bemutatását. Az erőszakot azonban szégyellték és rám akarták hárítani az

Gyenes Tamás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1980 AUG 23

MAGYAR NEMZET

∞

A lovászpatonai állami gazdaság augusztus 20-án a község iskolájában kiállítást rendezett Gyenes Tamás Munkácsy-díjas szobrászművésznek a gazdaság és az Új Élet Tsz kiváló dolgozóiról készített portréiból, valamint egyéb munkás, paraszt témájú szobraiból.

117

év közötti leányt
gy egyedülálló nőt.
ázam, 2500 Ft-os
sztviselői fizetésem
n. Fényképes levele-

jelig, a Felszabadulás
téri hirdetőbe.

Csinos tanárnővel meg-
ismerkedne házasság
céljából középiskolai
tanár, 33 évesig. Rész-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Gyenes Tamás

1960 AUG 23.

1960. augusztus 23, kedd

NAPRÓL NAPRA

117

Paletták a fűben

Paletta fekszik a fűben. Mellette hever a festő, fáradt. Négy óra hosszat festette egyfolytában a cséplősöket. Kimerült, de megérte.

Vászna még az állványon. Aki erre jár, megnézheti új művét, nem röstelli, mert érzi, hogy jót alkotott és a cséplősök élnek is az engedelemmel. Jönnek sorba, tehetik, mert mára véget ért az ő munkájuk is, s most ámulják a színekben dús vásznat, ahonnét mindennapi munkájuk tükörképe néz rájuk és mégis több. Igazi művészet ereje, s ez a munkás hétköznapokat az örökkévalóba emelheti.

Tavaly alig néhány művész vágott neki a falusi nyárnak. Idén hetvenen jelentkeztek — főleg festők —, tizenöten visszajöttek már gazdag termésükkel, húszan alkotnak most szerte az országban, s télig még harmincöt művész indul útnak.

Nem bánta meg, aki jelentkezett. A földek népe ma már nemcsak modell a művésznek, de legtöbbször jó barát és nemegyszer segítőtárs is. Józsemű emberek hívják föl a képzőművész figyelmét a munka, a táj általa nem ismert érdekességeire és szépségeire. Messziről érkezik leginkább a művész, nem rendelkezhet kellő helyismerettel.

Értékes, meggondolkoztató mozzanatai vannak már e barátságnak. A Pápa melletti Lovászpatonára másodszor tért vissza Gyenes Tamás, a szobrász. Most, a második nyár végén a szakszervezet és a Képzőművészeti Alap közbejött segítségével leviteti műterme kincseit és eddigi életművéből rendez kiállítást Lovászpatona dolgozóinak.

Irodalmunkban kísérlet csak — képzőművészetünkben már régen kiteljesedés. A vidéknek már rég nem az a bogaras ember a festő, aki torzonborz szakállal, félmeztelenül üldögél tábori székén az állványa előtt és ingerült morgással zavarja el a lábatlankodó gyermekeket. Ma már nemcsak új életünk krónikása, de emberi kapcsolataival a képzőművészetek népszerűsítője is.

A művészek főként állami gazdaságok vendégei. A tsz-ek most még kevés művészt fogadnak földjükre, és ez hiányosság. Állami gazdaságainkban a képzőművész már a fejlett nagyüzemi mezőgazdasággal találkozik, de új tsz-einkben tanúja lehetne a kezdet nehézségeinek, ám szép erőfeszítéseinek is.

Festőnk ezeken mereng a fűben, majd felül és lassacskán ő is készülődik hazafelé. Nemcsak a faluba, de hazafelé, mert e vidék már második otthona. Keresztnevén szólítják, hivogatják erre-arra, képet kérnek tőle az első szobába és most is, kiveszik a holmit elzsibbadt kezéből és felrakják a teherautó ülésére. Hagyja, mert tudja, hogy nem lesz baja semminek, s mire hazaballag, holmija már a tornácon várja, katonás rendben.

A gyalogúton, a kertek alatt még egy kérdés motoszkál fejében. Őszre nagy kiállítást rendeznek az összegyűlt művekből Budapesten, később több vidéki városban is, s bizonyára már jobb lesz ez a kiállítás a tavalyinál, ám még mindig hiányos. Igen, hetvenük között alig van országos név. Legtöbbjük nemrég jött el a főiskoláról. Hol késnek a nagy nevek? Miért nem jönnek ők is a földekre? Igaz, hogy a Képzőművészek Szövetsége vezetőségéből eddig nyolcan jelentkeztek. Ez derék dolog, de még mindig kevés.

Darázs Endre

1960. augusztus 23, kedd

A „Tűz a Dunán" című román film díszbemutatója

A román nemzeti ünnep alkalmából hétfő este a Művelődésügyi Minisztérium Filmfőigazgatósága, a Kulturális Kapcsolatok Intézete és a fővárosi tanács végrehajtó bizottsága ünnepi román filmbemutatót rendezett a Puskin Filmszínházban.

A díszbemutatón megjelent *Rónai Sándor*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az országgyűlés elnöke, *dr. Sík Endre* külügyminiszter, *Szerényi Sándor*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, *dr. Ortutay Gyula*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára, valamint politikai, gazdasági és kulturális életünk sok más vezető személyisége. Ott volt *Vasile Pogaceanu*, a Román Népköztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, a nagykövetség tagjai, valamint a budapesti diplomáciai képviseletek sok vezetője és tagja. Részt vett a bemutatón *Lucian Bratu* filmrendező, a hazánkba érkezett román filmküldöttség vezetője és *Sylvia Popovici*, a bukaresti Nemzeti Színház művésznője, a filmküldöttség tagja.

A román és a magyar himnusz elhangzása után *Szemes Mihály* filmrendező méltatta az ünnepi román filmbemutató jelentőségét, majd *Lucian Bratu* üdvözölte a megjelenteket.

A díszbemutató második részében levetítették a *Tűz a Dunán* című új román filmet, amelyet a közönség nagy tetszéssel fogadott. (MTI)

Ünnepélyesen megnyílt a román könyvkiállítás

A baráti román nép felszabadulásának 16. évfordulója alkalmából hétfőn román könyvkiállítás nyílt a Műcsarnokban. A megnyitón jelen volt *Ilku Pál* művelődésügyi miniszterhelyettes, *Köpeczi Béla*, a Kiadói Főigazgatóság vezetője, a Külügyminisztérium és a Kulturális Kapcsolatok Intézete több vezető munkatársa, a magyar irodalmi élet képviselői, valamint *Vasile Pogaceanu*, a Román Népköztársaság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, s a budapesti diplomáciai testület több más tagja.

Megnyitó beszédet mondott *Dobozy Imre*, a Magyar Írószövetség főtitkára, majd *Aurel Mihale*, a román közoktatási és művelődésügyi minisztérium kiadói és terjesztői főigazgatóságának vezetője, az RNK Írószövetségének titkára köszöntötte a megjelenteket, s ismertette a román könyvkiadás nagyarányú fejlődését a felszabadulástól napjainkig.

CSAKNEM KÉTEZER PEDAGÓGUS ÜDÜLT AZ IDÉN KÜLFÖLDÖN

Az idei nyáron mintegy 15 000 pedagógus üdült a szervezett üdültetés keretében, s közülük csaknem kétezren külföldön. A SZOT külföldi üdülőhajóival 214 pedagógus utazott Bécsbe, Pozsonyba vagy az Al-Dunára. Volt ezenkívül hétnapos prágai üdülés, csehszlovákiai autóbusztúra, kéthetes [illegible] üdültetés. A csoportos pedagógus járt a Szovjetunióban, az NDK-ban, Romániában, Ausztriában, Csehszlovákiában, Bulgáriában és Albániában. Ezenkívül a Pedagógusok Szakszervezetének kultúrotthona is szervezett külföldi üdültetést. Ennek keretében több mint ezer nevelő pihent cseh, lengyel, szovjet, román és német

Gyenes Tamás

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA ÖNT

GYENES TAMÁS
EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1966. OKTÓBER HÓ 5-ÉN, SZERDÁN DU. FÉL 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET

VASS IMRE
A MŰVÉSZETI SZAKSZERVEZETEK SZÖVETSÉGÉNEK FŐTITKÁRA MOND

66 9 FNyV 14 15508 — Fv.: Patyi Árpád

Gyenes Tamás
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HIRLAP

1958 AUG 23

Művészbarát szakkör alakult a Dunakeszi Vagongyárban

A Dunakeszi Vagongyárban figyelmet érdemlő mozgalom bontakozott ki. Az üzem dolgozói közül szép számmal vannak olyanok, akik eljegyezték magukat valamelyik művészeti ággal. Ez a művészetrajongásuk nemcsak abban nyilvánul meg, hogy rendszeres látogatói a hangversenytermeknek, képzőművészeti kiállításoknak és tárlatoknak, színház- és könyvtárlátogatók, hanem

sokan közülük maguk is amatőr festők, szobrászok, zenekari, énekkari tagok.

A nyár elején éppen a képzőművészeti szakkör tagjai arról beszélgettek, hogy festegetésen kívül mit tehetnének az üzem kulturális életének formálásában. Valamilyen hiányérzetük volt, úgy érezték, hogy saját szórakozásuk mellett valamit — többet — kell tenniük a közösségért. De hogyan? Hamarosan megszületett a terv: megkeresik azt a formát, amelyben szószólóivá válnak a művészeteknek.

Baráti kört szerveznek, amely keretében egy-egy művészeti ágról beszélgetés közben közelebb kerülnek annak szépségéhez, így hozzáértőbbé válnak és mélyebb ismerőivé.

A baráti kör első találkozóján a képzőművészettel ismerkedtek. Gyenes Tamás Munkácsi-díjas szobrászművészt kérték meg a beszélgetés vezetésére, aki számos giccs és művészi festmény bemutatásával igen élénk vitát váltott ki a hallgatóság körében. Sok kérdés vetődött fel, amelyekre illetékes szerveknek is érdemes felfigyelni, mint például hogyan lehet harcolni a giccsáradat ellen, amikor azokat úton-útfélen sokszor szervezetten árulják „olcsó" pénzen. Többen

hangsúlyozták a művészek felelősségét a tömegek ízlésének fejlesztésében, az igazi művészet megismertetésében és megszerettetésében.

A baráti kör elhatározása szerint rendszeresen foglalkoznak majd különböző művészeti ágakkal. Ehhez kérik és várják a művészek segítségét.

Katona Mihály,
az SZMT kultúrfelelőse

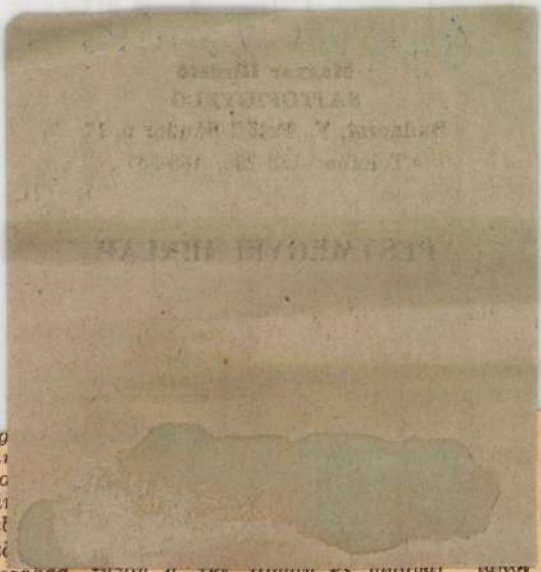

adamsagot. Eg
után szállásu
ököristálló va
kában a romá
nyát, a másik
csorához közé
tünk. S míg szabad tűzön, a
bográcsban lebbencs pörkölődött, évődtünk. Vacsora után pedig előkerült a citera, s hol román, hol magyar nótára jártuk a táncot.

Haj, de sok szép szerelem szövődött ezeken a csillagos, holdvilágos estéken, kint a pusztai éjszakában a magyar legények és a bogárszemű román lányok, meg a nótáskedvű román fiúk és magyar lányok között. Az enyelgésnek, a szeptevésnek bizony sokszor házasság lett a vége. Egy kicsit a bihari magyarok románoknak, s az erdélyi románok magyaroknak is érzik magukat. Nemzedékek barátkozása, ölelkezése, a közös sors, az embert formáló erdélyi táj összekovácsolta, testvérré tette a két népet.

Soha nem volt a szegénységnek egymással baja. A váradi piacon kicserélte termését, s gondolatait. Különböző nyelven, de egyformán szidta gazdáját, egyformán haragudott urára, aki lenézte, megvetette a románt épp úgy, mint a magyart, ha szegény, ha cselëd volt.

rek román és magyar falvak együtt osztották a földet, együtt tanácskoztak a nemzeti bizottságokban, s együtt hányták-vetették meg a gondokat, s együtt osztozkodtak az örömökön ...

A méhkeréki baráti fogadtatásra még ma is szeretettel emlékezem. Ezerkilencszáznegyvenhét nyarán, választási kampány idején jártam Méhkeréken. Mire a faluba érkeztem, öreg este lett. A falusi párttitkár elkísért egyik barátjához, hogy ott szálljak meg. Sipa Dimitri szívesen fogadott és felesége friss tejjel vendégelt meg.

Aratásra készülődtek a falu lakói és a munka végeztével az utcabeli fiatalokkal estedén kiültünk az árokpartra, együtt daloltuk szép, szívet rikató, lelket gyönyörködtető népdalainkat. Együtt jártuk a bihari csárdást meg a román polkát. Az ifjúsági szervezetben együtt terveztünk és vitatkoztunk a parasztfiatalok helyzetéről.

Ezt a kedvességet, nagynagy szeretetet már akkor tapasztaltam, amikor Váradon a sörgyárban hordómosóként román fiúkkal dolgoztam

GYENES Tamás

KOVÁCS Péter: Fejezetek a magyar szobrászat közelmultjából. = Életünk, XXVIII. évf. 1990

878.

MDK

Gyenes Tamás

A Szovjetunio Képzőm. Akad. Repin-intézetének tud. tanácsa "Magyar vendég a Szovjetunioban" c. szobráért a müvészeti tudományok kandidátus cimmel tüntette ki.

Szabad Müvészet 1953. 49.l.

Gyenes Tamás, szobrász MDK

Emlékkiállítása 20-án
zárul a Nemzeti Galériában

— : Hír 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. nov. 17.

20.

Gyenes Tamás MDK

Gazdátlan emlékmü

Gyenes Tamás szobrának sorsáról.

mélt.

Esti Hirlap 223 sz. 1957. szept. 24 6 old.

[illegible]DK

Gyenes Tamás

Albert Schweizer sebész proffeszor
szobrát készitette el. Felállitották
az Üllői uton a Vörösmarthy mozi előtt.

Esti Hirlap 150 sz. 1958. jun. 28. 2 old.

Gyenes Tamás, szobrász MDK

A Corvin-téri Kandy-szobor és az újpesti tanácsköztársasági emlékmű alkotója. Tiatalon hunyt el. Emlékkiállítása a Nemzeti Galériában tekinthető meg.

— : Kiállítások 4

ESTI HIRLAP Dec. 1966. okt. 8.

MDK

Gyenes Tamás

Uj szobra a magyar Vörös Hadsereg harcosa.

Esti Hirlap 27o sz. 1957. nov.17 8 old.

MDK

Gyenes Tamás

Kőműves Sándor képmását festi.

Esti Hírlap 252 sz. 1957. okt.26 2 old.

Gyenes Tamás MDK

Albert Schweitzerről portrét készit, ill. képmását festi.

Esti Hirlap 252 sz. 1957. okt.26. 2 old.

MDK

Gyenes Tamás

Händel képmását készíti.

Esti Hirlap 252 sz. 1957. okt. 26 2 old.

MDK

Gyenes Tamás

Krudy Gyuláról portrét készit, ill. képmását festi.

Esti Hirlap 252 sz. 1957. okt.26 2 old.

Gyenes Tamás, szobrász

B. Dh

A nyarat a t.sz.-ben, ill. áll. gazdaságban töltötte Pápán. Ugyanott az Áll. Gazdaságban tárlata nyílt meg.

—: Hír

10. l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1961. aug. 17. [Vidéki]

mdk.

Gyenes Tamás szobrászm.

Tornya Sanósról alkotott fobra az V. M. Képzőművészeti kiállításon.

Gogolák Lajos: Képzőművészeti szemények
Népművelés, 1955. 2 éof. 1 sz.

Mdk

Gyenes Tamás szobrászm

alkotása a IV. M. Képzőművészeti kiállitáson

Gogolák Lajos: Két Képzőművészeti kiállitás

Népművelés 1954. 1 évf. 1 sz. 16-18 l.

M.D.K.

Gyenes Tamás szobrászmüvész

A Dési-Huber Kör helyiségében a Szakszervezeti Tanács Kulturosztálya Központi Képzőmüvészeti Szabadiskolát nyitott az üzemek dolgozói számára. Ennek az iskolának tanára Gyenes Tamás szobrászmüvész.

Sömi: A müvész feladata, hogy népet tanitsa. Szinház és Mozi. Bp. 1948. okt. 6. I. évf. 8. sz. 21. l.

MDK

Gyenes Tamás

Apáczai Csere János képmását festi.

Esti Hirlap 252 sz. 1957. okt.26. 2 old.

MDK

Gyenes Tamás
festő

a mi műveszünk' megjelöléseivel emle-
"getik a Dunai Vasmű öntödéjében
G. Szabó László: ly tartalom, uj formák stb.

Nipszava, 89 évf. 268 sz 1961 nov 12, 4 l.

MDK

Gyenes Tamás, szobrász

Szántó Kovács János, gipsz.

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat.17.1.

Gyenes Tamás

Mütermében sok portrét találunk:

Albert Schweitzer /képmás/
Krudy Gyula "
Kőmüves Sándor "

Esti Hirlap 252 sz. 1957. okt.26. 2 old.

Gyenes Tamás MDK

szobrász

szerepelt a kiállitáson.

(sze): Az Alföld - a VI' Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.
VIHARSAROK; Hódmezővásárhely. 1956. jan. 12.

MDK

Gyenes Tamás

Vitéz Mihály: Művészek a vásáron. Uj Szántás, 1948. jul. 434 l.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

Nevas L.: Munka és munkaábrázolás a képzőművészetben. Szép Szó, 1960. febr. 21.

GYENES Tamás szobrász M.D.K.

1959-ben Lovászpatonán az állami gazdaságban dolgozott, megmintázta az ÁG dolgozóit.

1960- ban ismét Lovászpatonára ment.

1961-benaz egyesült pápai Ág-ban dolgozott.

1962-ben ismét a " " "

Ott készült müveit kiállitáson mutatta be.
Süle Sándor zeteros, Ács Pál sertésgondozó/rajz/repr.

Gyenes Tamás: Ésti szobrász egy állami gazdaságban

Magyar Nemzet 1962. szeptember 16. 9.1.

Gyenes Tamás, szobrász MTI

Hunyadi Jánost ábrázoló szobrát
Kalocsán helyezik el.

— : Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 29.

Gyenes Tamás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HIRLAP
1958 JUN 17.

— A MAGYAR VÖRÖSKATONÁK EMLÉKMŰVE, amelyet a Tanácsköztársaság kikiáltásának 40. évfordulójára Ujpesten, a Szabadság téren állítanak fel, már készül Gyenes Tamás Munkácsy-díjas szobrászművész műtermében.

Stephen Tennis

Gyenes Tamás, [ ] 7 D 4

Vállalta az üzemlátogatásokat.

–: Képzőművészeti kiállításokat rendeznek az üzemekben 4. 1.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. febr. 16.

Gyenes Tamás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 FEB 20.

NÉPSZABADSÁG

tabiajat.

*

117

A Balatoni Intéző Bizottság az idén a balatonfüredi Jókai-villa előtt felállíttatja az író szobrát, Gyenes Tamás szobrászművész alkotását. A Balaton-felvidék másik nagy idegenforgalmi központja, Tapolca, nagy szülötte, Batsányi János szobrával gazdagodik.

*

sok
dási
útvo
ban
nem
NDI
renc
nya
vona
alaposan téved. A Szovjetunió szerződéses kötelezettségeinek

MDK

Gyenes Tamás, szobrász.

Pór Berta Jan. Gipsz.
Vasmunkás. "
Magyar vendég a kolhozban. "

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 19.l.

MDK

Gyenes Tamás, szobrász.

Takonyi Miklós, a Gottwald-gyár kétszeres sztahanovistája. Gipsz.

Tornyai János. "

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 27.l.

MDK

Gyenes Tamás szobrász

kiss: Tanácsközt. eml.müveken dolgoznak szobrászaink.
Népszava, 1959. jan. 30. 8.l.

MDK

Gyenes Tamás

j.j: cikke készülő emlékművekről. Népszava, 1959. febr. 5. 5.l.

MDK

Gyenes Tamás

Üdvözöljük az 1956.é. Munkácsyódíjas művészeket.
Szabad Művészet, 1956. 5.sz.

MDK

Gyenes Tamás

MN. 1956. ápr. 4. Kiosztották 1956. irod. és müv. díjakat. Munkácsy díj

N.D.E.

GYENES Tamás szobrász

Tsz.-portrék: Tamás Jonas vértés gondozó

Gábor István: Dolgozó emberek között
Kiállítás az Ernst Muzeumban

Magyar Nemzet 1961. december 19. 4.1.

PÁZMÁNDY Margit

MDK.

Gyenes Tamás, szobrász

Aradi Nóra:

Képzőm. és Iparm. Tudosító. 12.1.

MDK

Gyenes Tamás

85,86 l.

Sz.M. 1953. 3.sz. címlapkép ,márc.ápr. sz.
/Az I.Orsz. Képzőm. Tanácskozás./

Gyenes Tamás

ESTI HIRLAP
1957 SZEP 24.

610

Gazdátlan emlékmű

Tizennégy hónapja várja hiába a megbízást egy négyesztendős szoborpályázat nyertese

1953-ban írta ki a fővárosi tanács és a Népművelésügyi Minisztérium — párt- és kormányszervek támogatásával — a Tanácsköztársaság 40. évfordulójára felállítandó emlékmű szoborpályázatát. A pályázaton meghívott művészek vettek részt, többek közt a fiatal *Gyenes Tamás* is, akinek korábbi művei már magukra hívták a képzőművészeti szakemberek figyelmét. A pályázat több „menetben" zajlott le, s évekig tartott. Az első pályamunkák benyújtása után nem adták ki a győztesnek járó díjat, hanem csökkentették a meghívottak számát, s folytatták a pályázatot. Ebben a fázisban nem volt többé semmiféle megkötöttség: a részvevő művészek önmaguk dönthették el, egy vagy több figurából álló művel vesznek-e részt. Az egyetlen követelmény az volt, hogy az emlékműnek 1959-ben, a Tanácsköztársaság 40. évfordulóján mindenképpen állnia kell a Vérmezőn.

Versengés több fázisban

Az emlékmű felállításának tervezett helye ellen valamennyi részvevő művész kifogást emelt, hiszen a Vérmező óriási kiterjedésű térsége, az ott épülő földalatti vasút miatti rendezetlensége „elnyel" minden művészi alkotást. A válasz az volt; a felállítási helyről majd később döntenek az illetékesek.

A pályázat második fázisa azzal végződött, hogy *Mikus Sándor* és *Gyenes Tamás* készítsenek egy harmadik, immáron egy méter nagyságú és egyetlen figurából álló pályamunkát, s a megbízatás majd kettejük közt dől el. A két pályamű az elmúlt év október elején került zsűri elé, amely végül is *Gyenes művét fogadta el kivitelezésre, azzal, hogy az emlékművet nem a Vérmezőn, hanem egy kisebb téren állítják majd fel.*

— Azóta egy teljes esztendő telt el —, mondja Gyenes Tamás keserű szájjal — anélkül, hogy pályaművemmel valaki is törődött volna, vagy tudnám, mi lesz a sorsa.

Nincs felelős

A Százados úti világos műteremben ott áll a győztes pályamű: jobbjában puskát emelő munkás. *Mellette Krudy, Albert Schweitzer* és *Kőmüves Sándor* színész mellszobra, a szobrász három utolsó alkotása.

— Ki a pályamű felelőse jelenleg? — teszem fel a kérdést.

— Senki. A *Művelődésügyi Minisztériumban nem vállalják, a tanácsnál szintúgy.* Van ugyan egy határozat, amely szerint fokozatosan fel kell állítani a folyamatban lévő új emlékműveket és a Tanácsköztársaságét az elsők között kellene. Persze ez csak akkor sikerülne, ha egy-két hónapon belül megkapnám a megbízást a munka elkészítésére. Mindenről azonban egyetlen szó sem esik. Az ügynek nincs többé gazdája.

— Mennyibe került maga a pályázat?

— Körülbelül *százezer forintba.* Ez természetesen elveszett pénznek számít, hiszen kivitelezetlen, agyagban fekszik.

Az idő sürget. A Tanácsköztársaság születésének 40. évfordulóját nyilván méltó ünnepségekkel üli majd meg az állam. Jó lenne, ha egy év után végre „megtalálnák" a négyesztendős pályázat felelősét és döntenének a nagyjelentőségű történelmi eseményt maradandóan megörökítő emlékmű ügyében.

Turi András

MAGYAR RÁDIÓ
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

a társaságok
nek, hogy az
ződés *preced*
ni, és az ill
is követelni
lékos részes
amerikai ola
ma tehát na
mert valószí
muk indokol
rázhatjuk az
nak — hogy úgy mond
ezt az „áldozatkészségét", hiszen világos, hogy az olasz társaság is a legmagasabb nyereségre törekszik, s erre, éppen a mintául szolgáló angol—amerikai szerződések következtében, nyilván megvolt a lehetőség. S ez az a pont, ahol a dologba *bekapcsolódnak a politikai célkitűzések is.* A köztársasági elnök utazása nemcsak az olajszerződésnek szólt, hanem *az olasz külpolitika bizonyos új és önálló kezdeményezésének is.*

Ezt az új külpolitikai vonalat *elsősorban maga a köztársasági elnök képviseli.* Emlékezetes, hogy Gronchinak, aki annak idején a baloldal támogatásával jutott az elnöki székbe, ez év elején igen éles

olasz külpolitika új
bizonyos mértékben *alighanem összefüggenek a közelgő parlamenti választásokkal is.* A választások előreláthatólag igen nagy küzdelmet hoznak majd, s a kereszténydemokrata pártnak feltétlenül *szüksége van* olyan cselekedetekre, amelyekkel nemcsak régi szavazatait tudja biztosítani, *hanem a haladó szellemű polgári tömegek körében is új híveket tud szerezni magának.* Éppen ezért, bár az olasz külpolitika irányvonaláért folyó harc igen figyelemre méltó, de ahhoz, hogy ebben a kérdésben tisztábban lehessen látni, meg kell még várni a további fejleményeket.

Wesselényi Miklós

...ja"
...zardínia szigetén

...ztrájkba"
...és nem
...k tojni.
...a tyúkok
...nak való-
...nem bér-
...az oka, a
... arra a

nézetre jutottak, hogy szárnyasállataik meddőségét a falucska felett igen gyakran elrepülő lökhajtásos gépek fülsiketítő lármája okozza.

...ztartási Bolt

Ázsiai influenza Jugoszláviában

Belgrád, szeptember 23.

A szpliti *Hajdúk* svájci vendégszereplésen lévő labdarúgócsapata második mérkőzéséből csak egy félidőt tudott lejátszani, *mert mind a tizenegy játékosa hirtelen rosszul lett, s mint később kiderült, ázsiai influenzában megbetegedett.* Az együttes tagjai nyomban hazaindultak, mire azonban Szplitbe értek, már a városukat is hatalmába kerítette a járvány.

Szórványosan hasonló megbetegedéseket jelentettek más jugoszláv városokból is. *Az egészségügyi szervek határozott intézkedéseket foganatosítottak a járvány terjedésének megakadályozására.*

Raab osztrák kancellár, akit néhány héttel ezelőtt könnyebb lefolyású agyszélhüdés ért, egy linzi kórházban gyógykezelteti magát. A kancellár, jóllehet gyógyulása gyors ütemben halad előre, egyelőre a kórházban marad.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Gyenes Tamás

NÉPSZAVA

1958 AUG 17.

— KÉT ÉRDEKES KIÁLLÍTÁS NYÍLT SZOMBATON a fővárosban. Az iparművészeti kiállítást a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége, valamint a Műcsarnok rendezte a Csók István Galériában. A tárlat augusztus 30-ig délelőtt fél 10-től este 6 óráig tart nyitva. — A Józsefvárosi Művelődési Házban szombaton megnyílt képzőművészeti kiállítást a VIII. kerületi tanács és a Műcsarnok rendezte. A kiállításon a VIII. kerület képzőművészei mutatkoznak be. Szerepel a kiállításon Mikus Sándor, Makrisz Agamemnon, Farkas Aladár, Gyenes Tamás, Grantner Jenő számos szobra is. A kiállítás szeptember 6-ig tekinthető meg.

a Szovjetunió tudomán
eredményeiről.

A nemzetközi feszültség
héz napjaiban szinte friss l
áramlatként hatnak a geofi
kai év eredményeiről szóló
dósítások, amelyek sorra tan
sítják, hogy ilyen méretű ne
zetközi tudományos együ
működésre még nem volt pé
da. A moszkvai tanácskozás
95 ország tudósai tesznek j
lentést, akik előre meghatár

Gyenes Tamás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1958 JUN 28

Albert Schweitzer levele Gyenes szobrászművészhez

Az Üllői úti Vörösmarty-mozi előterében életnagyságú, okkerszín mellszobrot állnak körül az érdeklődők. Míg az előadás megkezdésére várnak, megvitatják, ki is az az *Albert Schweitzer*, akit a szobor ábrázol. Schweitzer svájci sebészprofesszor és zeneművész, aki humanista meggyőződésből *Francia-Kongóban a bennszülöttek gyógyítására tart fenn kórházat saját költségén.* Az idős tudós és művész — több mint 80 éves — előadássorozatban tiltakozott az atom- és hidrogénfegyver-kísérletek folytatása ellen, és a pusztító fegyverek örök időkre szóló eltiltását követelte. Tetteinek szép példája ihlette *Gyenes Tamás* szobrászművészt mellszobrának megmintázására.

— *Albert Schweitzer afrikai kórházában dolgozott egy ideig honfitársunk, dr. Berczi Imre sebész,* Rokonaitól — mondja a művész — sikerült fényképeket szereznem a professzorról. Ezek alapján dolgoztam. Amikor a szobor elkészült, az újságokban megjelenő híradások nyomán eljött hozzám a Református Élet munkatársa. Riportot írt a szoborról lapjában, amelyet elküldtek Albert Schweitzernek Francia-Kongóba. Közben a Vörösmarty-mozi üzemvezetője, *Bottyán János* felajánlotta: *a műteremben porosodó mellszobrot elhelyezi a filmszínház előterében.*

— Munkám legszebb jutalma, hogy Albert Schweitzer elismerésre méltatta. Néhány nappal ezelőtt érkezett Budapestre a válaszlevél. Schweitzer üzenetének első felét a professzor titkárnője írta géppel. Megköszöni a magyar művész fáradozását. Közben talán maga a professzor is szemügyre vette a szoborról közölt fényképet, mert a levél folytatása már kézírással papírra vetett, személyes üdvözlet. Nagyon örülök — írja Albert Schweitzer —, hogy *a távol Magyarországon egy jeles művész figyelmére méltatott.* Amennyire az Önök újságjában közölt reprodukcióról megítélhetem, a szobor művészi hűséggel mutatja arcvonásaimat. Üdvözlöm a művészt, Gyenes Tamást, és sok sikert kívánok munkájához."

Albert Schweitzer mellszobra a Vörösmarty-moziban gipszbe öntve várja, hogy az illetékesek gondoskodjanak kivitelezéséről és elhelyezéséről.

D. T.

Az EN
alapokmá
megsér

Az ENSZ rossze
gú különbizottsága ügyanis ismét a színre lépett. Az Egyesült Államok imperialista köreinek nyomására összeült és sajtóközleményt adott ki Nagy Imre és bűntársai elítélésével kapcsolatban.

Ismeretes, hogy amikor a Magyar Népköztársaság állami és társadalmi rendjének felforgatására irányuló támadás meghiusult, e támadást előkészítő és szervező imperialista hatalmak követelésére — *az ENSZ alapokmányának durva megsértésével — hozták létre az öttagú különbizottságot.* A Magyar Népköztársaság kormánya 1957 januárjában és 1957. szeptember 10-én az ENSZ XI. közgyűlésén, majd az ENSZ XII. közgyűlésén több ízben *tiltakozott* a különbizottság működése ellen, s kijelentette, hogy *a bizottságnak semmilyen tájékoztatást nem ad.* A Magyar Népköztársaság kormánya ezt az álláspontját továbbra is fenntartja, s egyben *újból megállapítja, hogy az ENSZ e szerve egyes imperialista hatalmak készséges eszköze és tevékenységével veszélyezteti az ENSZ pártatlanságát. A Magyar Népköztársaság kormánya nem vetette és soha nem veti alá magát azoknak a belügyeibe avatkozó és, ezért az ENSZ alapokmányába ütköző határozatoknak, amelyeket az ENSZ közgyűlései az úgynevezett „magyar kérdés"-ben hoztak.*

A Magyar Népköztársaság kormánya *teljes egészében az ENSZ alapokmányának értelmében jár el,* amely a 2. cikk 7. pontjában kimondja: „*A je-*

(Folytatás az 5. oldalon.)

lentősen nem változik. Budapesten ma délelőtt a hőmérséklet 17 fok.

Kilenc ipari fűtőerőmű épül

A tiszapalkonyai, a pécsújhegyi, az ajkai és az oroszlányi nagy villamoserőműveken kívül a hároméves terv időszaka alatt *kilenc kisebb ipari fűtőerőmű épül.* Már szerelik a Csepeli Papírgyár óránként 100 tonna gőzteljesítményű hőerőművét. Haladnak a hasonló teljesítményű kispesti távhőszolgáltató munkái is. Ez — előreláthatólag — 1961-ben 15 gyár energiájáról gondoskodik. Budapesten az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyár, a Hungária Vegyiművek, a Láng Gépgyár, a Csepel Autógyár *30—70 tonna óránkénti gőzteljesítményű kis hőerőművet kap.* Dolgoznak a 200 tonna gőzteljesítményű kőbányai fűtőerőmű kiviteli tervein, amely majd a MAVAG, a Ganz Vagongyár, a Ruggyantaárugyár és több kisebb üzem ellátását szolgálja. A Hőtechnikai Tervező Vállalatnál a mérnökök *már hozzákezdtek a 100 tonna gőzteljesítményű óbudai erőmű terveinek előkészítéséhez.*

Földcsuszamlás Equadorban

Quito, június 27.

Az equadori fővárosban tegnap egy csatorna tisztítása során földcsuszamlás történt. Az első jelentések harminc halálos áldozatról számolnak be.

~~Galitzer Imre~~

~~festő~~

mûs
céd
s

Gyenes Tamás,
hobrász

vod
z
Világosság
1947. márc. 14.
(Kés kiállítási)

Gyenes Tamás

VI Magyar Kápolna
Kiállítás 42 l.

1955.

Radnóti Miklós 6r

Csepeli szovj emlmű tere
komáromi Lajos a szov. ... hőse

Szept

Gyenes Tamás

Kobráz

VI. Aradi. u. 60.

MKSz 1947

IV. M. képe kiáll
1954 jan.-febr.

Pór Bertalan
Vasmunkás
M. vendig a kolhoszban | gépes

V. M. képe kiáll 1954-55

Taksonyi Merlós, a Gottwald-ozsi
27 ex sztaszan = ja
Tornyai János,

gépes

Ahmed Tawfiq

Tawfiq Tawfiq 1957

Ahmed Tawfiq (Tawfiq Ahmed Tawfiq)

1934. Beb Kebir. 122.

Tawfiq Tawfiq Tawfiq Tawfiq Tawfiq.

Pg 45

...rozzi ~~prete~~ il prete Genovese.

...~~halt~~ Velencében 1644-ben.

...zlet. (Luk 1. r. 28)

...re térdelve látjuk Máriát. ~~ki~~ Jobb kezét
...ajtva ~~fölfelé néz~~ meglepetve hallgatja
...m angyalnak üdvözlő szavait. Mária
...nagas ruhája piros és palástja világos-
...al felemelt baljában virágzó liliom szálat
...a. Felettök galamb képében a Szentlélek
...alatt három imádkozó ~~s istent dicsőítő~~ an-
...földön a munkakosárban fehér kendő van.

...ei ~~63~~ 62: 3,2 cm;
...ker János László ajándéka.

Kunyrádi kap. Főisk tanult

1947 (máre) Vezet. (Bibliotheca) 6 Hrenne (Andr. út 47)

1949 Dési Huber kör mint tanulók vezet. tanáre

1952 Kunyrádi Ryczen Jut Kandidátusa „M. vendég a tanúságban", a diploma mérgyáért

1953 [illegible] város irodalmi [illegible]

1953 [illegible] Fejes terem

1954 Tanácskörtárs [illegible] jely [illegible]

Tintoretto

1955 Torvay Hdmvhely trámáre

1956 Turkevére: „M. vendég a kolhozban"

1956 Mihálcsy – [illegible] II. fok

1958 Kandy [illegible] [illegible] III. [illegible] Csivin 6 Tér

Lyzenes László

1908 nagybányai iskola

Nagybányai kiáll kat. 1912

Ez Lajossal epitéz

lesz aronos

Gyenes Tamás tvbl, mův. iró
Pécsvárad 1920 I. 20. SzN
Kép. Főisk 1948 SzM

Koll: Fényes terem 1953
Tan út: Szovjetunió

342-815

A. Schweitzer orvos orgon
I Händel mus.
Afácai Csari Zás
Szénássy-Murlós
Pusztwitzi mártir
emlmi pak

1958

...eumi emlékművek fenntartására 1946.évi
...imén 240.000 milpengőt, azaz Kettőszáz-
...nnal utaljon ki.
...alványozásáról az érdekeltet értesi-

...évi május hó 24.-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr.Pogány Károly s.k.

miniszteri tanácsos

...ül:

Ligeti Tamás

Dávid Katalin:
Hozzászólás Ligeti Tamás és Raszler Károly kiállítá-sához.

Szabad Művészet
1953. 119. l.

Magyar vendég a kolhozban c. szobra itt volt kiállítva.

a Szabad Művészet
1953. 3. füzetének címlapképe

Landesarchiv Berlin

Gordon Mór

~~Gyenes Tamás~~

~~Ferenczy Béni 25. l. (aremása)~~ Vigh Tamásról

Fónyi Géra 27, 28. l. (képpel)
Gábor Móric 34
Gacs Gábor 24. l.

Garami László 30. l.

Glatz Oszkár 20. l. (képpel)
Gordon Mór 34. l.
Gyenes Tamás 25. l.

Pozány G. G.: a IV. M.
képzm. kiállításról. Sz. M.
1954.

Gyenes Tamás

~~Szabó~~ (?)

cikke

l.

Szabad Művèszet

1950. 10. 386—391. l.

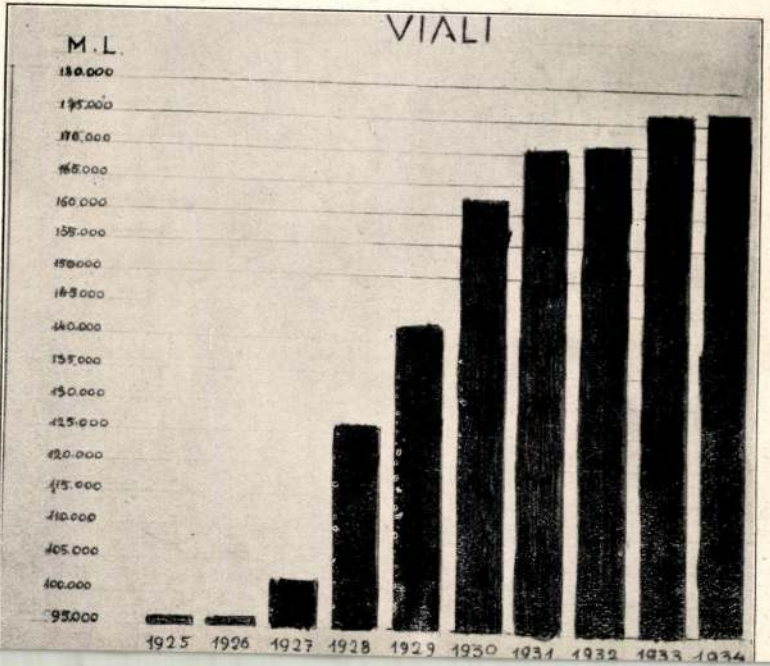
VIALI
M.L.
180.000
195.000
170.000
165.000
160.000
155.000
150.000
145.000
140.000
135.000
130.000
125.000
120.000
115.000
110.000
105.000
100.000
95.000
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934

Gyenes Tamás

nobrain

Szabad Művészet

1947. 39. l.

3256 beszámitható javadalm
előleget róttunk ki. T. Ci
értesitès vételétől számit
fizetés megkönnyitésére a
ló B. jelü póstatakarékpén
ezen póstatakarékpénztári
küldött összegekről okvetl
az értesitès hiányából elő
lősséget elháritunk.

Egyben értesitjü
még fennálló 266 kor. 69 f
és 283 kor,33 fillér befiz
jára átkönyveltük. Ezek ut
56 fillér mutatkozik , mel
hozva marad 70 kor.03 fill

Gyenes Tamás

(szobrász

a Szovjetunióból

nemrég hazatért fiatal)

Szabad Művészet

1953. 85. l. (Az I.

Orsz. Képzőművészeti

Tanácskozás)

Gyenes Tamás

Láid

Szabad Művészet
1955. 345. l.

Gyenes Tamás

Cáid

Szabad Művészet

1955. 8. sz. borítók
401. l.
(Hirek)

Gyenes Tamás

Lajos

Szabad Művészet

1953. 448. l.

Gyenes Tamás

— **Szovjet hősi emlékművet** állítanak fel Csepelen. A két és fél méter magas, szovjet katonát ábrázoló bronzszobrot — Gyenes Tamás szobrászművész alkotását — április **4-én** leplezik le.

Szabad Nép

1955. dec. 2.

~~Galitzer Imre és~~

~~festő~~

míg cód 3

Gyenes Tamás

szobrász

wód 2

Szabad Szó

1947. márc. 30

(Galitzer Imre és Gyenes Tamás kiállítása a Bibliothekában.)

s 7-én. Taitin (St. Domingo)

ngolva, egy
ében, a pálmákon innen látható házi-
Számuk kettő. Közelükben
ülő nő, kik lábaikat keresztbe ve-
an. A szalmafedelű viskóban (egy jobb-
ik szemünkbe. Az égbolt felhőzött.

m.-- Lelt.sz.4625.--Vétetett az 1913
rat
.-- Kifizettetett 1913 november 22-én (2182-913).
mber 8-án (2290-913).

1511-913
913-4
lt.12477.

203

Gyenes Tamás, szobrász, sz. 1920.

Érettségi után tisztviselő lett. Két esztendő multán kezdett ismerkedni a szakmával. Beiratkozott a Képzm.Főiskolára. Sidló Ferenc osztályán azonban mindössze egy évet töltött, a háboru félbeszakitotta tanulmányait. A felszabadulás után Pátzay Pál osztályán tanult tovább, később ugyanott lett demonstrátor. A Főiskola 1946-os kiállitásán elnyerte a M.Kommunista Párt nagydiját. Ebben az időben komoly részt vállalt a mozgalmi munkákból. A Dési-Huber Kör titkára is volt egy ideig, gyárakban és üzemekben rendezett kiállitásokat, vitákat, esti tanfolyamon szobrászatra oktatta a dolgozókat. A Főiskola elvégzése után Beck András tanársegéde lett. 1949-től kezdődően, három évig aspiránsként tanult a leningrádi, Repinről elnevezett Képzm.Akadémián, Lisev, Sztálindijas professzor irányitása mellett. Disszertáció-munkája a "M.vendég a kolhozban" c. kétfigurás, életnagyságu kompozició. Ezzel a kandidátusi fokozatot érte el. Itthon a Képzm.Főiskola docense lett. A Tanácsköztársaság és a Lenin-emlékmü pályázatokon dolgozik. Sztálinvárosi irodaház részére nagyobbméretü dombormüvet mintázott. 1953.önálló kiáll.volt a Fényes A.-teremben.

Uj M.Képzm. IV. 1954. 125.l.

BIBLIOTHECA-OFFICINA KIÁLLITÁSOK

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 47.

MEGHIVÓ

GALITZER IMRE

FESTMÉNYEINEK, RAJZAINAK

ÉS

GYENES TAMÁS

SZOBRAINAK

KIÁLLITÁSÁRA

Megnyitás 1947 március 8-án, délután 4 órakor

*

Nyitva: március 18-ig,

hétköznap 10 — 5, vasárnap 11 — 2 óráig

A BIBLIOTHECA ÚJ KIADVÁNYAI:

REMARQUE:
HÁROM BAJTÁRS

ERASMUS:
NYÁJAS BESZÉLGETÉSEK

EPIKUROS LEVELEI

VAN LOON:
AMERIKA REGÉNYE

*

AZ OFFICINA ÚJ KIADVÁNYAI:

STEFAN ZWEIG:
CASANOVA

DEVECSERI GÁBOR:
BUDAPEST TÜNDÉRVÁROS
Hincz Gyula rajzaival

NYOMTATVÁNY

dr. Dutka Mária

Bpest
VII. Vilma Királyné
út 12.

OFFICINA

Gyergyai Tamás

Kobrán

Leningrád.

l.

Szabad Művészet

1957. 4. sz. 175. l.

Berend Ilona:

Két fiatal művész kiállítása. Színház

1947. márc. 12.

képekkel

Gyenes Tamás
festő

M.D.r

A veszprémi muzeumba
állította ki munkáit

Shvek

Művészet, 1961. december. — 43e

P.T.O.

Mumbai, 10th December,

GYENES ZSOLT

Páros, párathan

Fiatal Fotóművének Stúdiója 1977-97
Óbudai Pincegalória
1997. április 8 – május 4.

GYENES TAMÁS
(1920–1963)

Emlékezni — rettenetes és lehetetlen! Egy ember, aki a testi-lelki erő ritka szép példája volt, aki szembenézett önmagával, s volt bátorsága belátni tévedését — ha tévedett —, és levonni annak konzekvenciáit. De nem tévedett — ezt biztosan tudta — művészetének nemes konzervativizmusát illetően, mert vallotta és gyakorlatban bizonyította, hogy a képzőművészet ábrázoló művészet, s hogy — mert marxista volt — a lényeget csak a jelenségben ragadhatja meg. Ezért nem modellált „kétorrú leányzókat", s a természetadta formát mindazzal együtt, amivé belső erői alakították, mindvégig tiszteletben tartotta. Ám ez a tisztelete nemcsak kiterjedt az emberre, de elsősorban szólt az embernek. Csendes, nyugodt természete, a másik ember iránti megbecsülése maximálisan alkalmassá tette a közösségi életre, arra, amelyben annyi feltűnés nélküli, hasznos munkát végzett. Azon ritka művészfajtához tartozott, akiben nyoma sem volt az exhibicionizmusnak, aki sose viselt Lavallière-nyakkendőt, sem frufrut a homlokán. Tisztára súrolt, rövid körmű keze lehetett volna akár orvosé vagy mérnöké, minthogy majdnem mérnök lett, mert gyermekkorában ez a pálya vonzotta. De, mert roszkor született (1920), roszkor érettségizett (1937) — értve rossz koron a magyar fasizmus negyedszázadát, a becstelen diszkriminációt —, nem is juthatott be az egyetemre. Ám szülőfalujától, Pécsváradtól nem messze, egy szomszéd faluban élt a nagytiszteletű úr, Fülep Lajos (ma Kossuth-díjas művészettörténész professzor), aki a bánatában fazekas mesterséggel próbálkozó fiúban meglátta a jövendő szobrászt. A fazekasság rövid, játékos idejére a művész úgy emlékezett vissza, hogy „keze ráébredt az agyagra".

Ám a jó ítéletű pártfogó ereje sem volt elég a főiskolai felvételhez, és 1941 lett, mire bekerült Pátzay mester osztályára. A háború kitörése s így többrendbeli behívása megakadályozta tanulmányai folytatásában. A feldúlt országba visszatérve egyetlenegy hozzátartozóját sem találta meg, elhurcolták, elpusztították őket. Micsoda életerő kellett ahhoz, hogy újra kezdjen, hogy tovább tanuljon, dolgozzon, építsen! Mert építeni kezdte ezt a morálisan és materiálisan csaknem teljesen szétvert országot. A Dési Huber Kör, majd Kollégium szervezésében oroszlánrésze volt. Felfogta, hogy egyéni élete rendjének feltétele a közösség, a társadalom szervezettsége. A Főiskolát 1949-ben végezte, közben mestere bizalmából demonstrátor volt. Az elsők között kapott szovjet ösztön-

Oelmacher Anna
A szocialista képzőművészet nyomában
Bp. Kossuth 1975

díjat, Leningrádban aspiráns lett, és kandidátusként 1953-ban hazatért. Első, bemutatkozó kiállításának (Fényes Adolf terem, 1953. május) középpontjában diplomamunkája, a kétalakos *Magyar vendég a kolhozban* című nagy kompozíció állt. Ez a munkája még sok tekintetben iskolás, kissé még a részletező, aprólékos természethűség uralja. De szebb és erőteljes portrékat is bemutatott, ezek közt is figyelemre méltó az ugyancsak Leningrádban végzett kolléga, Raszler Károly grafikus arcképe.

Ezután kinevezték a Főiskolára docensnek, és közismert alaposságával, lelkiismeretességével, emberségével végezte munkáját. Mikor 1956-ban a politikai módszerek változtatásának szükségességét megnyergelte a reakció, Gyenes Tamás az első célpontok egyike lett: az ellenforradalmi erők levélben küldött életveszélyes fenyegetésére lemondott állásáról. Ezt megelőzően gyakran megszólalt a lapok hasábjain, sőt maga is szerkesztett lapot; 1954—56-ig a *Szabad Művészet* szerkesztőjeként küzdött az egyre erősebben jelentkező formalista tendenciák ellen. Mert elméleti írásaiban és művészi gyakorlatában fáradhatatlanul érvelt amellett, hogy materialista világnézetű művész csak realista lehet, hogy a világ anyagiságát valló nem bonyolódhat misztikus, az érzékelés számára kökövethetetlen absztrakciókba.

Az ellenforradalom leveretése után nem ment vissza a Főiskolára, ahol kíméletesen bántak azokkal, akik Gyenes Tamás fejét követelték. Inkább a Műszaki Egyetemen vállalt állást — mintázást tanított —, s ott nemcsak becsülték, de szerették is érdeme szerint. Emellett bizonyít a számtalan cikk és fotó, ami pihenéstelen művészi és társadalmi munkájáról ad hírt. Több kollégium állította fel a névadójáról Gyenes Tamás készítette szobrát, *Hunyadi János*ról Kalocsán, *Rózsa Ferenc* buste-jét a Műszaki Egyetem diákotthonában, és így tovább. Tulajdonképpen legszívesebben művelt területe a portré és az emlékmű volt, s mindkettőben nem egy kiemelkedő művet alkotott. Felállított emlékműveinek száma — sajnos — nem sok, de ami áll, s mindennapjainknak része lett, az őrzi meg igazán a hű, a következetes és tárgyával eggyéforrni képes művészt. Áll a *Szovjet emlékmű* (1955) Csepelen, a *Baltás ember* (1957) a Mezőgazdasági Kiállításon, a *Tanácsköztársaság emlékműve* (1955—1959) Újpesten, a *Határőr* (1960) Ady-ligeten. A mellszobrok közül *Tornyai János* (1954) Vásárhelyen, *Krúdy Gyula* (1958) Óbudán, *Kalamár József* (1957) Csepelen, *Jókai Mór* (1958) Balatonfüreden. Felállításra vár egy szép Lenin-terve, az érzelemgazdag *Ülő nő galambbal*, nem utolsósorban a legutóbb készült *Fajankó* és egy dombormű.

Ha egy művésznek ilyen megrendítő váratlansággal és hirtelenséggel lezáródik az élete, s vele az életmű, nem lehet a nekrológ feladata az életmű számbavétele, de az értékelés nem késhet, ha részletekbe menőleg ez még el nem végezhető. Röviden tehát: Gyenes Tamás felismerte az élet értelmét, ezért művészetében az értelem dominált. Élete értelme a szocializmus eszméje és eszménye, s az érette való szüntelen cselekvés volt. Minden alkotása a pártos művészet körébe tartozik, mert középpontja mindenkor az áldozatvállaló, a közösségért munkát,

fáradságot, akár életet adó ember. Szocialista humanizmusa átjárt minden kis agyag-göröngyöt, amit kézbe vett, s amiből kiformálta a gondolathordozó figurát. Olyan pátosz mozdítja alakjait, amely az ábrázolt sajátja, s amely egybeeső a művészével. A felszabadító szovjet katona pompás lendülete a szabadítás és szabadulás azonos hőfokú örömét fejezi ki. A tanácsköztársasági emlékmű fiatal vöröskatonája fegyverbe hív, rohamra indul, elöl jár a tűzben, vagyis igazi kommunista hőst ábrázol. A határőr messze tekintő, nyugodt bátorsága a védettség jó érzését szuggerálja. Leninjének első, zárt tömbbe komponált változata hallatlan biztonságot, ugyanakkor ugrásra, vitára, érvelésre kész vibrálást mutat. A második megoldás a felemelt karral már bizonyos kialakult gyakorlatot követ külsőleges szónoki megjelenésében. Ha portréit tekintjük, látnunk kell, hogy azok többségében az adott ember leglényegesebb, legjellemzőbb vonásait ragadta meg. Tornyai szép fejében a nagy festő saját maga által meghatározott „bús magyar sors" keserű romantikája nyert kifejezést; Radnóti Miklós lehajtott fejében, óriási szemében a méltatlanul zaklatott ember fájdalma tükröződik; Krúdy borongó mosolyában Szindbád egész életélménye bennfoglaltatik; Albert Schweitzer — akit sose láthatott, de akinek embersége világraszóló — szobra meleg, hit-teli tartalmat sugároz. Amihez Gyenes csak hozzányúlt, saját humanizmusával telítődött. A mindenkor mindenkiért tenni készség, az emberekért és embereknek adni akarás volt legfőbb lendkereke. Erőfeszítései, melyekkel a munkások és a művészet között hidat vert, jelentős sikerrel jártak: jó műveket és művészetet szerető publikumot eredményeztek. A lovászpatonai állami gazdaságba több nyáron vissza-visszatért, rajzolt, mintázott, barátkozott, barátokat szerzett. Itt készült portréi sertésgondozókról, kovácsokról és más, a gazdaságban foglalkoztatott dolgozóról a modellálás eleven közvetlensége és az ábrázoltak vidám elégedettsége, a szoborba örökítés feletti titkolhatatlan büszkesége által hívják magukra a figyelmet. Élen járt a vidéki, mezőgazdasági munkásokkal való aktív együttélésben, vagyis nem előkelő idegenként, kívülről nézegette dolgos életüket. A példa nem maradt hatástalan, az ő mozgalma nyomán születtek a nagy sikerű *Dolgozó emberek között* című kiállítások, miken a munkásság nem csupán mint téma, de mint eleven hatóerő is szerephez jutott.

Vajon ennyi volt-e Gyenes Tamás, amit most itt s kissé még a döbbenet görcsében leírtunk? Biztos, hogy több volt, s mindenki, aki ismerte valamilyen viszonylatából — apa volt, tanár, kolléga, barát, elvtárs stb. —, kiegészíthetné a megemlékezést szubjektív színekkel. Ám a kortárs-elvtárs objektivitásával megállapíthatjuk olyan jellemvonásait, amelyek a szubjektív ítéletből sem hiányozhatnak: jó művész, tiszta ember és áldozatos kommunista volt. Erkölcsi erejére, pártos következetességére, realista hűségére kívánatos minél gyakrabban hivatkozni.

(Művészet, 1963. 10. sz.)

BERÉNY RÓBERT
(1887–1953)

Emlékkiállítása a Magyar Nemzeti Galériában (1963)

Egy nagy festő meghalt 1953-ban, azzal a keserű elégedetlenséggel szívében, hogy semmi nem maradt utána. Tíz évvel később meg kibontakozik az œuvre, amely a legnagyobbak közé állítja. Azok közé, akik a magyar festészetet teljes egyenértékűséggel a XX. század európai vonulataihoz emelték.

Berény Róbert életműve, azt lehet mondani, a modern magyar piktúra ábécéskönyve, mert mindent érintett, s minden érintette, ami az elmúlt hat évtized alatt a festői alakítás mikéntjét illetően szükségszerűen és korszerűen felvetődött. Az újítókhoz kapcsolta indulása a Nyolcakkal; szárnyalt a Tanácsköztársaság idején; visszatérve a nehéz emigrációs évek után, a hazai hagyományok hatottak bizonyos fokig, de ugyanakkor szerkezetesebb és dekoratívabb sajátossággal visszanyúlva az indulás nagy lendületéhez; majd a harmincas évektől érvényesült a líraibb és festőibb hangvételű összefoglalás tendenciája, amikor tulajdonképpen a korszak legtisztább húrjain szólt; végül a felszabadulás utáni évek szorító szigora ellenére — de vele is — alkotott kér-három jeles mű: ezekben lehet összegezni megtett útjának főbb állomásait.

Emlékkiállításának egésze olyan zsenialitásra vall, amilyen hagyományainkban is ritka. Olyan képességekkel rendelkezett, amikből többféle nagy tehetség kitelt volna. Az érzékelhető világ képi árbázolásán és kifejezésén túl, a fogalmi világ nagy mestere volt, az elvont gondolkodás, a filozófia, a pszichológia s nem utolsósorban a zene páratlan ismerője és művelője. A festői indulat és az intellektuális rendszerező alkat látszólag ellentmondó tulajdonságok azon a fokon, ahogyan Berénynél — ritka együttesként — jelentkeztek.

Nehéz volna ma már eldönteni, javára vált-e festői kibontakozásának ez a rendkívüli és sokoldalú műveltség. Talán boldogabb az egyoldalú ember, aki nem tud — hacsak amatőrként nem — másra koncentrálni. Berény semmiben sem volt amatőr, mindenhez teljes szakmai felkészültséggel nyúlt, hiszen alkotó muzsikus volt — sikeres szerző —, jeles művészeti író, és lélektani ismeretei is mélyebbek és szélesebbek voltak sok gyakorló kortárs-pszichológusénál. Ez az elmélyülés a freudi lélektanban — ma úgy látszik — talán inkább gátolta a képzőművészeti kifejezés lendületét, semmint segítette. A kianalizált művész gyötrelmes tudatossága s amúgy is hihetetlen kritikai érzéke elsősorban önmagát tette újra és újra mérlegre. Feloldódást, igazi maga-elengedést a zenében talált.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Gyenes Tamás
MAGYAR NEMZET
1962 SZEP 30

„Építjük, védjük szép

1021

Kiállítás az Ernst Múzeu

Általános érdeklődésre számottartó kiállítás nyílik ma az Ernst Múzeum termeiben. A Fegyveres Erők Napján mutatják be az elmúlt hónapok képzőművészeti terméséből válogatott minden tekintetben sokrétu anyagot, ezzel is hangsúlyozva, hogy a kiállítás létrejöttében a honvédség aktív szerepet vállalt, amikor a Művelődésügyi Minisztériummal, a Képzőművészek Szövetségével és szakszervezetével együtt pályázatot hirdetett a szocialista építéssel és a fegyveres erők mai életével foglalkozó képzőművészeti alkotásokra.

Nem első eset, hogy a fegyveres erők művészetpártoló, mecénási tevékenységének eredményeiről kiállítás számol be, hiszen néhány év óta rendszeres támogatással, pályázatok kiírásával serkentik művészeinket az alkotó munkára, s egyre több művész érzi belső szükségét annak, hogy a független, békés alkotómunkát védelmező katonaélet sajátos hivatását, feladatait közelebbről megismerve, tanulmányozások alapján művészileg ábrázolja. Az idei pályázat eleven érdeklődést keltett, a művészek széles rétegeit mozgatta meg é. ennek következtében szokatlanul nagyszámú, katonai témájú munka került a zsüri elé.

Az Ernst Múzeum kiállítása a honvédség életének tematikáján kívül egy másik nagy témakört is felölel. A gyárak, üzemek, szocialista mezőgazdaság életét megjelenítő legfrissebb művészi termés (ami az elmúlt években »A dolgozó emberek között« című kiállításokon került a közönség elé) szintén helyet foglal képzőművészetünket a kísérletezés, a formák, a kifejezések megújításának mozgalmas stádiumában felmérő kiállításon. Éppen ezért kezdtük azzal, hogy a képzőművészeti évad első nagyobb szabású kiállítása általános érdeklődésre tarthat számot.

Képzőművészeti életünk fejlődésének, kibontakozásának zálogát látjuk a kiállításra került anyag válogatását végző bizottság munkájában. Örvendetesen szélesebbre tárták az ajtókat a kísérleti művek bemutatása előtt, mint például a tavaszi IX. Képzőművészeti Kiállításra beérkezett munkák rostálásakor. Fontos ez elsősorban azért, hogy a formákat újító, a kifejező eszközök változatosságára és a korszerűségre törekvő művekkel minél gyakrabban találkozzon a közönség, hogy szemlélete, látása hozzászokjon a képzőművészetekben ahhoz az újszerű formakultúrához, amit már az építészetben, plakátban, textilben elfogadott és befogadott. Ez a kollektív művészi megmozdulás, *nem tévesztve szem elől a szocialista realizmus átfogó célkitűzését, újító művészi kísérletekkel* állt a nyilvánosság elé.

A kiállítás egészére a frisseség, a lendület jellemző, s általában a tanulmányozott, a megfigyelt téma tömör művészi megfogalmazása, bizonyos fokú egyszerűségre való törekvés, ami azonban nem jelenti a művészi előadás elszürkítését, elszegényesítését. Kétségtelen, hogy a pályázaton részt vevő művészek tehetségük s az elmélyedés teljes latbavetésével kutatják azokat a formákat, amelyek a szocialista tartalomnak leginkább megfelelnek. Sok szép gondolat, élményből fakadó ötlet, a szocializmus építőmunkájának új momentumai teszik tartalmában és művészi megfogalmazásokban is változatossá a kiállítást. Örülnünk kell annak, hogy a művészi előadás nem éri be már a szokvánnyal és egyre kevesebb festő indul ki és elégedik meg vásznán a természeti látvány visszaadásával. A kiállított munkák java része az építészeti formákhoz igazodik; tisztázni iparkodnak a sík és a tér korszerű ábrázolási problémáit. Egyszerű, áttekinthető, eszmeileg tisztázott, egy pillantásra megérthető és befogadható alkotásokat látunk, melyek egy újszerű képi világ kialakítását jelzik. Ebben az újjáalakuló képi világban minimumra csökken az esetlegesség, s helyette a szocialista élet jellegzetességeinek átgondolt sommázása, általánosítása lép előtérbe a kompozíciók ritmikus felépítésében, az előadás ünnepi hangú megfogalmazásában. Mindezt a kiállításon megnyilvánuló újszerűséget az élet, a valóság inspirálta. A művek arról vallanak, hogy a művész egyre inkább belekapcsolódik a szocialista építés áramkörébe, nem kívülről szemléli az eseményeket, hanem ismeri és élményszerűen érti, mi miért és hogyan történik az új országépítés gigantikus munkájában.

Munkásságukkal már megbecsülést kivívott művészek, pályájukon néhány éve induló fiatalok alkotásai, pannók, táblaképek, szobrok, érmék és grafikák változatos együttese fogadja a látogatót az Ernst Múzeum kiállításán. A bejárathoz közel mindjárt egy nagy formákra, plasztikai tömegekre redukált, benső pátosszal hevített érdekes szobor hívja magára a figyelmet: *Gyenes* Tamás kis méretében is monumentális hatású *Kohásza*. Gyenes is a lényeg megragadásával közvetíti a nehéz fizikai munkán felülkerekedő embert, az építő munka hétköznapjainak hősét állítva elénk. S ahogy általában az egész kiállítás szelleméből sugárzik, ő is egyszerű eszközöket használ, szerencsésen találta meg a bensőségesség és az ünnepi pátosz emberséges hangját. S ha már egy szoborral kezdtük, ide kívánkoznak *Szabó* Iván nagyobb és kisebb méretű életteli plakettkompozíciói, *Laborcz* Ferenc *Rendőr vakkal* című, a tartalmi mondanivalót a formák ritmikus rendjével kifejező, megkapó szoborterve, *Kamotsai* István érzékenyen fogalmazott Katonafej-e, *Marosán* László Olvasó honvéd-je, *Németh* Mihály dekoratív terakottái.

A festmények ezúttal még több újszerűséggel örvendeztetik meg a látogatót, mint a plasztikák, vagy a grafikai anyag. Bár a grafikák között is felfigyeltünk *Balázs* József hídépítést ábrázoló színes fametszetének artisztikumára, *Czinke* Ferenc erőteljességére, *Kajári* Gyula drámai hangú színes krétarajzaira, *Kerti* Károly klasszicista fogalmazású Almaszüreté-re, *Bálványos* Huba sommázott előadására, *Mersits* Piroska üde kompozíciójának eleven színkezelésére.

Új festékek, lakkok használata, a technika megújítása is jellemzi a kiállított festészeti anyagot. Általában úgy láttuk, hogy a felületek csillogó fakturája, a lakkokkal való lazurozás, a tompa keményítős festék alkalmazása nem öncélúan, hanem a kifejezések változatosságának érdekében történik. Hetven festő szerepel ezen a kiállításon, s ebben a tekintélyes számú együttesben egyéniségek, művészi meggyőződések határozott profiljai mutatkoznak meg, eredeti meglátások és megoldások, stílusirányzatok körvonalait látjuk kibontakozóban. *Kurucz D.* István megbízásból készült *Salgótarján 1919* című nagy méretű pannóterve egyik legjelentékenyebb alkotása a kiállításnak. Sok figurát fűzött ünnepi ritmusba, a történelmi esemény emlékét elbeszélően elevenítette meg, az alakok egymásra és az egységes cselekményre utalnak s mindezzel sikerült felidéznie a Vörös Hadsereg katonáinak típusait is. Négy képpel szerepel a fiatal *Somos* Miklós. Ő is a freskószerűséget, az általánosat keresi. Eszmeileg tisztázott képelemeit pontosan fogalmazza; elmélyült látását gyöngéd érzelmességét, kultúráltságát szépen reprezentálja az *Árvízi mentés* című nagy lélegzetű kompozíciója. Fiatal katonát ábrázoló festménye jó típusalkotás, de emellett nagy gondot fordított a felület gazdag festői megmunkálására, s a háttér építészeti elemeinek jelzésszerű játékosságára. *Orosz* János talán közelebbről szemléli a valóságot és képzeletét inkább az életképszerűség mozdítja meg. De ő is az általános megjelenítésének módszereit keresgéli. Kompozícióin sajátos ornamen-

hazánkat"

mban

tális rendet iparkodik teremteni nagy formákkal, egységes színfoltokkal, egyénien egymás mellé helyezett színekkel. A festői eszközök mértéktartó használata, a stilizálás és fénylő színek jellemzik *Szinte* Gábor *Este a bányatelepen* című festményének könnyed dekorativitását. Mellette *Mustó* János erőművet ábrázoló képe csaknem szétfeszül a dinamikus lendülettől, érzékeltetve az erőműben a hallatlan energiákat. *Konfár* Gyula egy gyár külső képének visszaadásában, erőteljes, vastagon húzott vonalakba fektetett, dúrra hangolt színeivel többet juttat kifejezésre a látvány külsőségeinél. *Fejér* Csaba két építkezési témájú képe megint teljesen más hangon szól. Itt a téma mintha a kulturált színek összehangolásának törekvésében háttérbe szorulna. Inkább kiegyensúlyozott színélményt rögzít, a hangulatot emeli ki, a konkrét mondanivaló azonban elmosódik. Ízes, érzékletes palettáját üzemi képeiben is érvényre juttatja *Kling* György. *Huzsicza* Lajost szintén kísérletezés közben, hangot váltva, valami új, korszerű megjelenítési forma keresése közben látjuk viszont a kiállításon s gyanezt mondhatjuk el *Molnár* István, *Szentgyörgyi* Dornél, *Bükkösdi* Gábor, *Czeg* Béla, *Hikádi* Erzsébet, *Bér* Rudolf, *Baranyó* Sándor, *Gyimesi* Lajos problémákat felvető munkásságáról.

Scholz Erik, *Nemcsics* Antal, *Szántus* Gyula, *Berényi* Ferenc, *Csik* István, *Izsák* József, *Somogyi* János, *Zsille* Károly, *Újvári* Lajos *Papp* Gábor, *Pogány* Géza, *Dezső* József munkái egyaránt arra valók, hogy képzőművészetünk további kísérletei széles mederben folynak. Meg kell említenünk a szolnoki művésztelep fiatal művészéről, *Meggyes* Tiborról, aki *Hídépítők* című festményében jelentős fejlődésről ad számot. Fel kell hívnunk azonban azt a körülményt is, vajon szürrealista peszimizmussal, a koncepcióban, a megformálásban felépítésben minden elemnek azonos szerep juttatásával lehet-e korunk áhított stílusát, a szocialista realizmust megközelíteni? Mert ilyenre is van példa az Ernst Múzeum színvonalas kiállításán.

Dutka Mária

akarok írni, dnak"

covval

kély része a teljes szovjet életnek. Nekem nem tetszik, hogy az ő, egyébként nagyon okos hősei semmit sem alkotnak. Akszjonov a jó regény, a Kollégák után egy rosszat írt, a Csillagos jegyet. Ez formai szempontból kitűnő, de tartalmilag az a kifogásom ellene, hogy hősei sokat beszélnek és keveset cselekednek. Az ilyen emberekben sem az életben, sem a könyv lapjain nem hiszek.

„Szerelmes vagyok hőseimbe"

— S az ön hősei? A legenda folytatása naplót író fiatalembere, a Nagyvilágban közölt novella traktoristája és orvosa?

— Ne tartson elfogultnak, de én valósággal szerelmes vagyok hőseimbe. — Nevetve teszi hozzá: — Igen kedvesek, szimpatikusak számomra.

Megáll egy pillanatra, helyesbít, nehogy elbizakodottnak higgyük őt:

— Ez nem jelenti azt, hogy meg vagyok velük elégedve. Távolról sem! Egyelőre csak az a törekvés van meg bennem, hogy olyan emberekről írjak, akik alkotni képesek. Ezeket pedig lehet szeretni. Nem? Ha már A legenda folytatását és a novellámat említette, mindkettő rossz. A novellát kísérletnek szántam, de nem sikerült, A legenda folytatása pedig rossz, elhibázott könyv. Nem szerénységből mondom, de ez a tény.

— És melyik könyvét szereti?

— Azt, amelyiket majd most írok.

— Mondjon róla valamit!

— Soha nem jó ilyesmiről előre beszélni, mert gyakran nem úgy sikerül, ahogyan szeretném.

— Min dolgozik még?

— *Fejőnő* című regényemen, de ez sem az, amit én szeretek. Majd talán a másik...

„Imádok csavarogni"

— A legenda folytatása, mint tudjuk, kelet-szibériai utazása alapján készült, alig huszonöt éves korában. Utazik-e mostanában is?

— A tavalyelőtti és a múlt év nyarát vidéken töltöttem. A tulai kerületben voltam, Moszkva alatt. Ez a vidék, ahol Turgenyev vadászgatott.

— Ebből is lesz *Egy vadász feljegyzései*?

— Nem, a többi között azért sem, mert én nem vadászok. Számomra éppen az volt az érdekes, miben különbözik ez a mostani élet a régitől. Nagyon megragadott engem például a fejőnők élete. Rendkívül nehéz munka ez, én is dolgoztam egy hatalmas állattenyésztő kolhoz tehenészetében, egész jól elsajátítottam a fejés tudományát. Közeli barátságba kerültem az ottani emberekkel, ezek szerepelnek majd a Fejőnőben.

— Hogyan érzi magát itt, Budapesten?

— Úgy élünk itt, mint az istenek. Itt csak pihenek. Budapest egyébként nagyon mély benyomást gyakorolt rám, el vagyok ragadtatva ettől a várostól. Nagyon szeretném megismerni az országot is. Imádok csavarogni, barangolni egy számomra ismeretlen városban, szeretem nézegetni a kirakatokat. De mást is szeretek: a kirakatok mögött benézni az üzletekbe, a házak kapuján túl bemenni az udvarokba is. Ahogyan ismerem magamat, meg is teszem majd...

Gábor István

PÓTMAMÁT
küld gyermekéhez, betegéhez gondozót a
TEMPO CSALÁDSEGÍTŐ SZOLGÁLAT
V. Bajcsy-Zsilinszky út 56.
127—051

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR NEMZET
1966. OKT. 6.

Gyenes Tamás emlékkiállítása a Nemzeti Galériában

1021

A szomorúság kertje számunkra, akik ismertük és közelebbről ismertük *Gyenes* Tamást, a Nemzeti Galériában kegyeletes szándékkal, gondos kezekkel rendezett emlékkiállítása. Minden alkotása mögött ott látjuk kedves, robusztus alakját, halljuk okos, átgondolt mondatainak szellemes fordulatait. Alkotó művész volt és tanár. Mindkét foglalkozását hivatásnak fogta fel. Sokat dolgozott a műteremben, sokat tanított a katedrán és filozófiailag megalapozott írásaival. A beszélgetés vele nemcsak élvezetes volt, hanem pezsdítő, gondolatokat ébresztő. 1963 nyarán tragikus szerencsétlenség áldozata lett; az életerős, tetterős, művészi tervekkel teli szobrász 43 éves korában meghalt; fiatal özvegyet és egy kisfiút hagyott hátra. Az autóbaleset egy kiváló, a közösségért munkálkodó emberi életet tört derékba.

Tehetségének kibontása elé sok akadályt tettek a nehéz évtizedek. Művészi tanulmányait a munkaszolgálat pokla szakította meg; családját szülőhelyéről, Pécsváradról elhurcolták, nem jött vissza közülük senki.

Egyik legkorábbi szobrát 1946-ban csinálta. Címe: *A vak*. Tömör egyszerűségre redukált figura, a világtalanok jellegzetes, fülelő fejtartásával, mozdulatával, s az emberrel szinte összeforrva, mintha testrésze volna, a hűséges segítő, a vakvezető kutya. A megrendítő hatású kis szobor minden formája saljangmentes egységbe záródik a tragikus lejtésű vonalakkal. Az együttérzés a legnemesebb szinten öltött formát ebben a korai művében; Gyenes legbensőbb, humanista hangja szólal meg benne, az az emberséges, komoly, felelősségteljes hang, mely művészetét és egyéniségét annyira jellemzi.

Gazdaggá kell tenni *az embert* — írta egyik cikkében —, *szellemi kenyeret adva, kultúrát és szépséget; kinyitni a szemeket, s a művésznek szerepet kell vállalnia közönsége alakításában.*« Gyenes Tamás vállalta is, amit leírt, egész életével, minden munkájával, cselekedetével. Amikor háromévi leningrádi tanulmány után, mint a Képzőművészeti Akadémia kandidátusa hazatért, nyarait vidéki tsz-ekben töltötte. Dolgozott Pápán, de legszívesebben Lovászpatonán. Megmintázta a tsz dolgozóit, közöttük, velük élt, élesztgetve a kultúra, a művészet iránti érdeklődést. Markáns parasztportrék — valósággal jellemrajzok —, néhány biztos ízléssel, jóízűen előadott, tipikusra sűrített zsáner emléke ezeknek a termékeny nyaraknak, melyek mindig életkedvre hangolták.

Mert Gyenes Tamásnak, akiben volt művészi és emberi lelkiismeret, gondterhelt vívódásokat okozott a személyi kultusz kultúrpolitikája. A tiszta célokért, nemes szándékokért lelkesülő művész nem mentesült a csalódásoktól. Tulajdonképpen a Műegyetem rajzi tanszékén, ahol a mintázást tanította, rövidre szabott életének utolsó éveiben, adatott meg számára — kissé távolabb a képzőművészeti élettől — a harmónia, ami után sóvárgott, s amit szobraiban valósított meg.

Sokoldalú érdeklődését mutatja az emlékkiállítás, a maga elé tűzött feladatok sokrétűségét és markánsan emeli ki, mennyire a tömondat tömörségére tudta összevonni mondanivalóját, bármilyen téma foglalkoztatta is. A munkásfejek, a Vásárhelyen égetett pirogránit portrék, barátainak képmásai a hivatott jellemábrázolót állítják elénk. Reprezentatív busztjei, mint a Corvin téren álló Krúdy, a kalocsai Hunyady-fej, Karikás Frigyes, Komját Aladár, Tornyai, Albert Schweitzer portréja, erőteljesek, szuggesztívek. Kevés eszközzel, nagy formákba foglalt, s a különböző egyéniségek világát tükröző képmássorozatát három női portré zárja le. *Legutolsó munkái.* Minden mozdulatot még inkább megtisztított az esetlegességtől, s előadását is a végtelenségig leegyszerűsítette. A három fiatal nő képmásával búcsúzott, mit sem tudva, hogy ez a búcsúja. Milyen komolyak, magukba zártak, gondolkodók és rejtélyesek e szép, fiatal, női fejek!

A portré Gyenes Tamás életművének állandó kísérőzenéje. Érdekelte az ember, tisztelte a mások egyéniségét, nem esett nehezére a megközelítés, de minden szobrába magát is belevitte.

Azt tartotta, *hogy a »teljes életet kell élni«.* És ő úgy élte, hogy sokféle irányban próbálta ki képességeit. Több emlékműpályázaton vett részt. *Az újpesti Tanácsköztársasági emlékmű* az ő alkotása. Ebben is egyetlen kifejező mozdulatra építette elgondolását. A fiatal, szinte siheder vöröskatona jobbjába fegyvert adott, amit lendületes mozdulattal, ujjongó lobogással emel a magasba, s az egész figurát olyan biztos, dinamikusan ívelő körvonalba fogta, hogy aki nézi, első pillantásra tudja, miről van szó.

Gyenes Tamás után egy sereg szép, elgondolkoztató szobor maradt. Pihenő bányászalakok, a síremléknek készült 1961-es *Gunnyasztó*, a *Nő galambbal*, a *Gitáros nő* (egyik példánya a moszkvai Puskin Múzeumban van), s a közvetlen halála előtti *Könyvolvasó*. Életműve a köztéri szoborral zárul. A XIX. kerületi, Majakovszkij utcai napközi otthon elé mesealakot tervezett, igazi Fajankót, Tuskó Matyit, amint hányaveti, groteszk közvetlenséggel ül profilba fordulva, valami csínyen töri ravasz fejét.

S legutolsó művei közül való az öklömnyi *Derkovits-portré*. Kifejezésének bensősége, megmunkálásának finomsága egy quattrocento mesterhez is méltó lenne. Döbbenetesen sokat tudott ebben a kis fejben Derkovitsról elmondani, érzékeltetni.

»Művésznek lenni nagyobb felelősség, mint valaha« — mondta ki egyszer, amit állandóan érzett. Emlékkiállítása Gyenes Tamás tiszta szándékait, művészi törekvéseinek emberségét a szobrászat nyelvén mondja el a látogatóknak.

Dutka Mária

A kőfaragók serege do
lépcsők építésén. *Az fehér márványt kap szegéllyel.* A padló *gránit lesz*, hatalmas, gránitkockák fekete-f art mintákkal.

Villanyszerelők szo nak, helyükön állnal telefonfülkék, az automaták helyét is kijelölték, öt darab cigarettaautomata működik majd a tágas, nagyszerű csarnokban, amelyben még újságelárusító pavilont is létesítenek.

20-án zöld fény

Itt lent csak óvatosan lehet lépkedni, a kábelek egy része még a földön tekereg. A mozgólépcsőt, amely az aluljárót az épülő földalatti állomással köti majd össze, szintén megépítették, persze ezt egyelőre elfalazzák, majd akkor nyitják meg, ha a földalatti is elkészül.

A felettünk futó villamos csak tompa dübörgés, és messziről, mint a jégverést, hallani a légfúrók kopogását. Itt lent, ebben a hatalmas, tágas csarnokban a nyilvánosság kizárásával folyik már a megfeszített munka. A járókelők, akiket hol az árkádok alá, hol azokon kívül terelnek el, már csak a felszíni munkát kísérhetik figyelemmel.

Mindjárt meg is kérdezem Müller mérnököt, miért kell a gyalogos forgalom irányát olyan sűrűn változtatni.

— Mert a feljárólépcsők szegélykövének elhelyezésén dolgoznak. Egyszer az árkádon belüli, egyszer az úttesten kívüli részen, s ezért változik a gyalogos forgalom iránya is.

A hatalmas tartóoszlopok már állnak, *nyolc gomba-reflektor kerül ide, a térre a Rákóczi úti fénytengely meghosszabbításaként.* Az óriási gombák felszerelését már meg is kezdték.

— A forgalom részére mikor nyílik meg az út?

— *Október 20-a körül a közúti forgalom is zöld fényt kap az útkereszteződésnél.* Már aszfaltozzák az útburkolatot. Dolgoznak az új forgalmi rendnek megfelelő jelzőtáblák elhelyezésén is. Építik a peronszigeteket és a hónap második felében a Fővárosi Kertészeti Vállalat is megkezdi a parkosítást.

Park, szökőkúttal

— Milyen lesz ez a most kialakuló, nagy forgalmú tér Budapest szívében?

— Az új tér 500 négyzetmé-

Harminc nap, amiről beszélnek

A harminc nap, ami olyan sokszor szóba kerül, *nem is létezik tulajdonképpen.* Harminc nap, amit *nem kell megkezdeni, ledolgozni, mert más ledolgozták, tervét teljesítették.*

Elbúcsúztattá

Szerdán a Kerepesi temetőben mély részvéttel búcsúztatták Szijártó Lajost, a párt- és a munkásmozgalom régi harcosát. Szijártó Lajos a párt alapító tagjai közé tartozott, s fontos parancsnoki tisztséget töltött be a Tanácsköztársaság Vörös Hadseregében. Az ellenforradalmi rendszer börtönéből fogolycserével a Szovjetunióba került, majd a felszabadulás után tudását és tapasztalatait itthon gyümölcsöztette. Hosszú ideig építésügyi miniszter volt. Nyugdíjazásáig Kairóban a Magyar Népköztársaság nagykövetségét vezette.

A Kossuth-mauzóleum gyászdrapériával burkolt mellvédje előtt, a koszorúk borította ravatalnál vettek az elhunyttól utolsó búcsút a hozzátartozók és a harcostársak, a barátok és az ismerősök. Részt vett a

Újabb közös község

Tíz megyében több mint 220 község összevonásával újabb 92 közös tanács alakult az elmúlt napokban. Az intézkedések eredményeként tovább csökkent a tanácsi szervezet elaprózottsága; 1962-ben 3021 községi végrehajtó bizottság tevékenykedett az országban, jóllehet a települések körülbelül egyharmadának 800-nál, mintegy felének pedig 1500-nál kisebb a lélekszáma. A kis falvak ezért mind a javító-szolgáltató részlegek hálózatának fejlesztésénél, mind a különböző intézmények építésénél háttérbe szorultak.

Új formák a Patyol

Szerdán délelőtt a Magyar Sajtó Házában kisorsolták a nyári Patyolat-akció 101 nyereményét és főnyereményeit. A sorsolással egyidejűleg *László* György, a Fővárosi Patyolat Vállalat igazgatója sajtótájékoztatót tartott a vállalat eredményeiről, s további terveikről.

Október 6-tól négy új fióküzletet nyitnak, amelyek — hasonlóan a már két meglevő Patyolat szalonhoz — azonnalra, illetve 6—12—24 és 48 órára vállalnak vegyi tisztítást. Ezeket a fióküzleteket a vállalat, minden különösebb beruházás nélkül, saját tervei alapján állította üzembe. Egyébként az elkövetkező hónapokban tovább bővítik az ilyen jellegű Patyolat-fiókok hálózatát.

Újdonságnak számít, hogy az expressz, pipere fehérneműt október 6-tól higiénikus polietilén fóliás csomagolásban adják át a megrendelőknek. A korábbi időkben — s sajnos, még ma is — sok volt a panasz, hogy a vállalat nem adja át határidőre a fehérneműt. László György igazgató most

Gyenes Tamás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉRDEKES UJSÁG

1958 DEC 28

610

ÚJ EMLÉKM

Harcba induló ifjú vörös katona alakján dolgozik Gyenes Tamás szobrászművész. A szobor a magyar vöröskatonák újpesti emlékműve lesz, amelyet a Tanácsköztársaság kikiáltásának 40. évfordulóján lepleznek le. Képünk a készülő művet ábrázolja.

Jobb nem

Az a hír, melyről azt mondják, hogy »futótűzként« terjed, mankón jár ahhoz képest, mely Topolyáék totó-főnyereményével járta be a világot. (Ezek a jelzők, mint »futótűzként«, jelentőségüket régen túlélt szavak, helyettük »rakéta—műhold—szputnyik viharzás« jelzőket kell alkalmazni.)

Pedig Topolyáékról még a mellettük lakó szomszéd sem tudta a házban, hogy totóznak, lottóznak. De a telitalálat után még azt is rájuk fogták, hogy Topolya a lóversenyekre is kijárt női ruhában, és a csendes emberek nyugalmával, a »hátha« bizsergető szorításával ült le Topolya minden vasárnap este nyolc órakor a rádió mellé. Előtte papír, ceruza, először jön az »ágyban vagytok már, gyerekek«, azután a hírek, sportszemle, úgy a totó. Ezek a rovatok azonban még az olyan türelmes embert is idegesítenék, mint Topolya. Mert mi köze ezekhez a totózónak? Ne szégyellje magát a rádió, mondja csak bátran a tizenkettes találatot, akár ne is sugározzon mást a következő vasárnapig...

Az izgalmas perc csak elérkezik. Akkor este Topolyát, mintha a Keletmagyarországi Kőportermelő hátvédje rúgta volna hátba, a plafonig emelkedett:

— Tizenkettesem van!... Esküszöm!

Hanglabdáját Topolyáné szerette [illegible]

mot se hagyom figyelmen kívül. Leghorn, vörösizlandi...

— Menjen, Zsiga bácsi, mind a kettőre!

— Ötvenezer forintból olyan farmot létesítek, de egy olyat! És keltetek is keltetőgépekkel...

— Úgy van, keltessen is, Zsiga bácsi!

— Tudtam, hogy ötletem tetszeni fog... A haszon felefele...

— Én nem kérek semmit! Legyen csak minden haszon a magáé, Zsiga bácsi...

— Az nem lehet, fiam!... A tőkének kamatozni kell, mégpedig busásan... Most eltekintek a marxi ideológiától... Mert, ha te ötvenezer forintot befektetsz jelen esetben...

— De nem fektetek be a jelen esetben...

Hosszú egyezkedési tárgyalások után Zsiga bácsit azzal a kétszáz forinttal »keltették« útnak, melyben a tyúkfarm alapításához adandó végösszegben megállapodtak. Vissza se kell fizetni, haszon se kell utána.

Fájdalom, azonban Zsiga bácsi után seregestől érkeztek. Topolyáné lefogyott. Topolya kétszer eret vágatott, háromszor érkúti nadályt ragasztatott a hátába. A templomba is elment, és húsz forintot [illegible]

Gyenes Tamás szobrász M.D.K.

Emlékkiállitása a pécsi Janus Pannonius Muzeumban

Napló
Magyar Nemzet 1965. julius 3. 4.l.

Gyenes Tamás M.D.K.

A Százados úti művésztelepen dolgozik

50 é es a Százados úti művésztelep

Magyar Hirek 1965. márc. 1.

Gyenes Tamás, szobrász MDK

Műveiből emlékszobát rendeznek be szülőfalujában, Pécsváradon.

Az anyagot a művész özvegye adta.

— : Hír 4

ESTI HIRLAP Bp. 1965. márc 10.

MDK

Gyenes Tamás

Bella István, retoros, gipsz

VIII M.Képzőm. Kiáll. Máv. 1960. ápr.

Gyenes Tamás szobrász M.D.K.

Mü eiből tervez kiállitást a Galéria

Napló

Magyar Nemzet 1965. október 14. 4. l.

MDK.

Gyenes Tamás

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov.lap 44.

Gyenes Tamás
szobrász

14.D.4.

A Vásárhelyi Őszi Tárlatról 1955-ben
a katalógusban elősszót írt.

Ritty Valéria: Vásárhely tír éve
Művészet, 1964. Oktober – 14 kap.

M.D.K.

Gyenes Tamás
szobrász

A tragikus az ellenőrzet művészt
egy-egy alkotása képviseli.

Telepy Katalin: Az 50 éves Szarádos úti művésztelep kiállítása
Művészet, 1965. február – 12 lap

Gyenes Tamás szobrász M.D.K.

Szülőfalujában Pécsváradon emlékszobát rendeznek be a müvész özvegye által adományozott alkotásaiból

Napló

Magyar Nemzet 1965. március 10. 4.1.

MDK

Gyenes Tamás

Radnóti Miklós	bronz	48 cm N.M.
Csepeli Szovjet emlékmü terv	gipsz	1 m
Komáromi Lajos a szocialista munka hőse	gipsz	48 cm

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok. 1955.Kat. 42.l.

Gyenes Tamás

MDK

"Ez Buzanéző"

Konca István: Veszprém megyei ismerősök a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

MAFLO/Veszprém/ 1962. máj. 19.

Gyenes Tamás, szobrász

†

1963. június 27-én, csütörtökön, délben halálos autószerencsétlenség áldozata lett Gyenes Tamás, 43 éves szobrászművész.

Ő készítette az újpesti Felszabadulási Emlékművet.

—: Halálos autószerencsétlenség érte Gyenes Tamás szobrászművészt 8.

Népszabadság Bp. 1963. június 28.

Gyenes Tamás

Hunyadi (nobor, kepkő)

Négy művelés, 1965, 4 n., 4 fold.

Gyenes Tamás, szobrász MDk

A Chinoin gyár óvodájuk részére készít szobrot. A másfél méteres bronzszobor Hegyi Lajos építész modern épülete elé kerül majd.

2.

—: Ma hallottuk

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. jan. 26.

MDK

Gyenes Tamás
szobrász

A Janus Pannonius Múzeum
Káptalan utcai helységében
nyílt meg emlékkiállítása

—: Kiállítás

Napló, 1965. júl. 4. 2. lap

Gyenes Tamás

Tanácsköst. emlékmű pályázati meghívás

Irodalmi Újság 1955 márc. 30 n. jún. 23, 8 l.

GYENES TAMÁS

LE 41.0.

GYENES Tamás

Radnóti Miklós

NN: Dec. 17-én szigetik...

Művelt Nép 1955 II érf. 50 h. dec. 11. 1. l.

GYENES Tamás Szobrász

NN: A. Tanácskörtársaság emlékműve

Művelt Nép 1955 11. évf. 30 s. julius 24

5 l.

GYENES Tamás

NN: Festőállványok között a szépülő Sztálinvárosban

Művelt Nép 1955 Nővf 33. n. aug. 14 3. l.

GYENES TAMÁS Szobrász

NN: A magyar képzőm. feladatairól
Művelt Nép, 1955 11 évf. 24 n. június 12 2l

Gyenes Tamás Szolvasz

Toryai (portrészobor)

Cifra: Szolvok az V. m. képzőm. kiállítéson

Nepszava 1955. febr. 17. 83 évf. 40 n. 61.

Gyenes Tamás Szobász

Munkány-díj II. fk.

NN: ünnepélyesen kiosztották...

Népszava 1956 ápr. 4. 84 évf. 81 n. 7 l.

MDK

Gyenes Tamás

alkotta Urúdy Gyula mellszobrát.
(repr.) (lényeges mümes.)

Bajor Nagy Ernő: Szindbád szobra.
Ország-Világ, Bp. 1957. december 17. 4. l.

Gyenes Tamás
szobrászmüvész MDK

"Albert Schweitzer protréja"-át felállitották Az Üllői uti Vörösmarty mozi előcsarnokában. .-.

Müterem 1958 I. évf. 8. sz. 42.o.

MDK

Gyenes Tamás

szobrász

Krudy Gyulá ól készi - tett mellszobrát felállitották Óbudán, a Korvin Ottó téren.

Müterem 1958. I. évf. 7. sz. 47.o.

Gyenes Tamás

Szobrász.
A Szovjetunió Képzőmű. Akadémiájának
Rjepin intézete a művészeti tudomá-
nyok kandidátusa címet ítélte meg
a művésznek.
„Magyar vendég a Szovjetunióban" c. dip-
lomamunkájáért.

Északmagyarország 1952. dec. 30.

Gyenes Tamás MDK

Magyar vendég a kolhozban, 1952, bronz

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Gyenes Tamás

MDK

Tornyai János portréja, 1954, gipsz

Műcsarnok 1955. Képzőművészetünk tíz éve

Gyenes Tamás

MDK

Taksonyi Miklós a Gottwald-gyár kétszeres sztahanovistája, gipsz

Tornyai János, gipsz

Műcsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Gyenes Tamás, szobrász

"Tornyai" szobra is ki volt állítva a Vásárhelyi Őszi Tárlaton. A város valamelyik terén óhajtja felállítani a művet.

Nikolin Klára

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1955. nov. hó, 4. sz.
32. old.

M.D.K.

Genes Tamás, szobrász

„Tornyai János" szobrának képét közli a lap a borítón. A szövegrészben Almási Gyula Béla ismerteti lelkes szavakkal a szobrot, de még inkább Tornyai kimagaslá, művészi és puritán emberi vonásait.

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. jan. hó, 1. sz.
36-37. old.

M.D.K.

Gyenes Tamás, szobrász

három alkotását állitotta ki a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson, köztük Radnóti Miklós bronz mellszobrát. Tornyairól készült szobra ez évben kerül felállitásra. A művész nyár folyamán Vásárlyen gyűjtött anyagot Szántó Kovács János szobrának megmintázásához.

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. febr. hó, 2. sz.

34. old.

Gyenes Tamás nobiási

3 éve halt meg. 78 művet

kénitett.

Emlékkiállítása nyílt a Nemzeti

galériában

Nyíregyháza 1966 okt. 28 2. old.

M.D.K.

Gyenes Tamás szobrász

főiskolai tanársegéd,

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 38.1.
A Művészettörténeti [illegible]ok. Központ Forráskiadványai
Bp. 1965.

Gyenes Tamás

MDK

Buzanéző, gipsz

Műcsarnok 1962. IX. Nagy. Képzőm. Kiáll.

Gyenes Tamás

Nephalí 1963-66 körött.

Négnava 1966 IV-8 5 old.

Gyenes Tamás MDK

Az ujpesti vöröskatona-emlékmü terve, gipsz

Mücsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Gyenes Tamás MDK

Radnóti Miklós, bronz

Csepeli Szovjet emlékmü terv, gipsz

Komáromi Lajos a szocialista munka hőse, gipsz

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

mdk

Gyenes Tamás szobrászművész

43 éves Munkácsy-díjas művész halálos autószerencsétlenség áldozata lett. Műegyetemen docens, évekig a képzőművészeti Főiskolán tanársegéd. Ő készítette az ujpesti Felszabadulási emléket.

Népszava, 91. évf 149. sz 1963, jun 28. 8. l.

Gyenes Tamás

Bomborműve a dunaujvárosi Irodaház bejárata felett

Szi/ Rekső: Kézzőművészeti ötjárat Dunaujvárosban
Jelenkor, 1964, 12 sz. 1162

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Gyenes Tamás

1965 OKT 31

2 1021

Filmkrónikák a megye életéről

A Baranya megyei Foto- és Filmklub élete új állomáshoz érkezett. Mint ismeretes, a klub 1962-ben Vértes Tibor elvtárs, a megyei tanács titkárának a vezetésével alakult. A klubnak jelenleg 52 tagja van, több sikeres riportfilmet és filmkrónikát készítettek, nevezetesen a megye cigánylakosságáról, a busó ünnepségről, a szigetvári Zrínyi-ünnepségről, a siklósi várfesztiválról, a zengői majálisról stb.

Mindezek ellenére a Foto- és Filmklub munkája az elmúlt évek során inkább csak kísérleti és felkészülés jellegű volt. Először a laboratóriumi felszerelést kellett elkészíteni. A klub szűkebb tagsága estéről estére dolgozott a bonyolult és kényes felszerelések elkészítésén, melyek több mint nagyon drágák vagy beszerezhetetlenek voltak. A klub tagjai maguk készítettek hangkamrát, előhívó gépet, másoló gépet, vágóasztalt. Ma laboratóriumi felszerelésük már készen áll, és a próba kísérleti megterhelések alapján jónak bizonyultak.

A klubtagság most nagy kedvvel és igazi fotósszenvedéllyel látott alkotómunkához. A baranyai vasárnapok riportfilmjei, felvételei alapján egy 10—15 perces krónikaszerű filmet készítenek máris. Megkezdődtek egy tűzrendészeti oktatófilm előkészítő munkálatai is. Az új évben rövid riportfilmeket és filmkrónikákat szeretnének készíteni a megye életéről, jellegzetes tájakról, emberekről, eseményekről. Konkrét terveik között, mint érdekes téma szerepel a pécsváradi, korán elhúnyt Gyenes Tamás szobrászművészt méltató emlékfilm elkészítése, továbbá az elnéptelenedő, megszűnőben lévő baranyai falvak megörökítése.

A Baranya megyei Fotó- és Filmklub riportfilmjeit idáig csak a speciális népművelési és megyetanácsi rendezvényeken vetítették. Az 1966-os év elejétől filmkrónikáik és riportfilmjeik a megye nyilvános filmszínházaiban is bemutatásra kerülnek.

napló

gyei Tanács lapja

1965. OKTÓBER 31., VASÁRNAP

Ülést tartott a Szakszervezetek Országos Tanácsa

Kedden szakszervezeti nagyaktíva Pécsen

A Szakszervezetek Országos Tanácsa szombaton teljes ülést tartott az ÉDOSZ székházának nagytermében. A tanácskozás napirendjén a VI. szakszervezeti világkongresszuson részt vett magyar küldöttség beszámolója szerepelt.

Az ülést Brutyó János nyitotta meg, majd Gaspár Sándor, a Varsóban járt magyar szakszervezeti küldöttség vezetője ismertette a nagy jelentőségű nemzetközi tanácskozás tapasztalatait, tanulságait és az ott hozott fontosabb határozatokat.

*

A Szakszervezetek Megyei Tanácsa november 2-án, kedden délután három órakor az Építők Tüzér utcai nagytermében szakszervezeti nagyaktíva-ülést rendez. Gáspár Sándor elvtárs, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a SZOT főtitkára számol be a VI. szakszervezeti világkongresszus tanácskozásairól, a hozott határozatokról.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Gyenes Tamás

JÖVŐ MÉRNÖKE

1965 JUL 12

Gyenes Tamás szobrászművész, az ÉKME tragikusan elhunyt oktatójának alkotásaiból emlékkiállítás nyílt június 27-én, a pécsi Janus Pannonius Múzeumban. A kiállítás bemutatja a fiatalon elhunyt művész munkásságának javát.

SZABAD NÉP

1952 dec. 30.

Gyenes Tamás.

AD NÉP 276

Két magyar képzőművész elnyerte Leningrádban a kandidátusi fokozatot

A Szovjetunió Képzőművészeti Akadémiája Rjepin Intézetének tudományos tanácsa *Gyenes* Tamás szobrászművész és *Raszler* Károly grafikus, fiatal magyar képzőművészeknek odaítélte a művészeti tudományok kandidátusa címet. Gyenes *«Magyar vendég a Szovjetunióban»* című szobrát készítette el diploma-munkaként, Raszler pedig *«A békéért, demokráciáért és szocializmusért»* címmel plakátsorozatot készített. A Magyar Népköztársaság fiatal képzőművészeinek műveit nagy elismerésben részesítették a szovjet képzőművészet legjobbjai.

A két magyar képzőművész munkáját a leningrádi Képzőművészeti Főiskola aspiránturáján a Sztálin-díjas Vszevolod *Lisszov* és Alekszandr *Pahomov* szovjet művészek irányították. (TASZSZ)

Gyenes Tamás.

Annual Report

Gyenes Tamás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 MÁR 10.

MAGYAR NEMZET

1021

Emlékszobát rendeznek be az 1963-ban elhunyt Gyenes Tamás szobrászművész alkotásaiból szülőfalujában, Pécsváradon. Az anyagot a művész özvegye bocsátja a község, illetve az emlékszoba berendezését vállaló Janus Pannonius Múzeum rendelkezésére. A berendezéshez Pogány Ö. Gábor, a Nemzti Galéria főigazgatója is segítséget nyújt.

szul el Alsoorson, Balatonfüreden, Balatonudvariban, Fonyódon, Balatonlellén, a Dunakanyarban Leányfalun és Visegrádon — valamint a Hűvösvölgyben és a Római-par-

Kirimi

Gyenes Tamás szobrászművész

Munkát Nép, 1954. febr. 2. 17. old.

Kirimi

Pór Bertalan portréja
(Gyenes Tamás szobrász műv. alkotása.)

Művelt Nép, 1954. febr. 2. 17-old.

Gyenes Tamás Grafikus

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 3. sz. 390.
kiállításokról.

MDK

Gyenes Tamás

Tornyai János portréja 1954 gipsz Népmüv.
Min.tul.
Magyar vendég a kolhoszban 1952 bronz
Képzőmüv.Alap t.

Képzőmüvészetünk tiz éve.Mücsarnok.
Kiallitott müvek jegyzéke. 8.1.

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Gyenes Tamás (Folyamőr)

Szobor

Negatív

Lilahy István

Hegedüsné

Gyenes Tamás: Tornyai János
mellszobor

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Gyenes Tamás: Vasmunkás
Mellszobor

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Gyenes Tamás: Pór Bertalan

Mellszobor

Negatív

Zilahy István Hegedűnné

Gyenes Tamás (Férfi portré)
Mellszobor

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Gyenes Tamás: (Férfi portré)

Mellszobor

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Gyenes Tamás: (Férfi portré)

Mellszobor

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Gyenes Tamás (Kovjet katona)
Emlékmű

Negatív

Lilahy Ildikó

Hegedüsné

Gyenes Tamás: Vasmunkás

Gipsz

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Gyenes Tamás (Férfi portré)
Mellszobor

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Gyenes Tamás: (kovjet + katona)
Mellszobor

Negatív

Lilahy István

Hegedűsné

Gyenes Tamás: (Emlékmű)

Szobortero

Gyenes Tamás szobrász M.D.K.

Munkácsy-dijas

Egyetemi docens, kandidátus, a Müvészeti Szakszervezetek központi vezetőségének tagja volt.

Eltemették Gyenes Tamást

Magyar Nemzet 1963. julius 6. 4.l.

Gyenes Tamás szobrász M.D.K.

Utolsó munkái a dabasi tanácsházára készülő dombormü és a Csatárka utcai Gyermekotthon elé készülő mesefigura befejezetlen maradt.

Halálos autóbaleset érte Gyenes Tamás szobrászmüvészt

Magyar Nemzet 1963. junius 28. 4.l.

Gyenes Tamás szobrász M.D.K.

A Képzőművészeti Főiskola elvégzése után 1949-1952-ig a Leningrádi Képzőművészeti Akadémián tanult, kandidátusi fokozatot nyert.

Ujpest, 1919-es Emlékmü,
Magyar
Turkeve, Vendég a kolhozban c. alkotása

1956-ban kapta a Munkácsy-dijat

A Müvészeti Szakszervezetek közp. vezetőségének tagja volt. 28. 4.1.

Magyar Nemzet 1963. junius

./.

M.D.K.

Gyenes Tamás
szobrász

A Dési Huber Kör is Kollegium szervezése
ben nagy része volt. 1953. májusában
a Fenyes Adolf teremben tartott tárlatot,
ahol a „Magyar vendég a kolhozban"
cimú kompozícióját is bemutatta.

Oelmacher Anna: Gyenes Tamás emlékezete
Művészet, 1963. október – 36 lap

Gyenes Tamás
szobrász

M.D.K.

Felállításra vár Lenin-terve, Ülő nő galambbal szakaminit „Fajánkó" cimű műve és egy dombormű alkotása. — Albert Schweitzerről is készített szobrot. Több-nyázon át a kovászpatonai Állami gazdaságban dolgozott.

Oelmacher Anna: Gyenes Tamás emlékezete
Művészet, 1963. október – 36 lap.

M.D.K.

Gyenes Tamás
sorsán

Radnóti Miklós (repró)

Oelmacher Anna: Gyenes Tamás emlékezete
Művészet, 1963. október – 36 lap.

Gyenes Tamás
szobrász

M.D.K.

1954-ben készült Tornyai János mellszobra, Vásárhelyen van elhelyezve, Obudán Kriedy Gyulác, Csepelen Szalmán József, Balatonfüreden Jókai Mórc.

Oelmacher Anna: Gyenes Tamás emlékezete
Művészet, 1963. október – 36 lap

Gyenes Tamás
szobrász

M.D.K.

1957-ben készült a „Baltás ember"-e, Ujpesten van felállítva a Tanácskörétársasági emlékműve. 1960-ban állítottak fel a „Határőr"-t Ady ligeten.

Oelmacher Anna: Gyenes Tamás emlékezete
Művészet, 1963. október – 36 lap

Gyenes Tamás
szobrász

M.D.K.

Kalocsán Hunyadi János-ról készült szobrát,
a Műszaki Egyetem diákotthonában
Rózsa Ferenc buste-jét állították fel.
1955-ben alkotta a csepeli „Szovjet
emlékművet"

Oelmacher Anna: Gyenes Tamás emlékezete
Művészet, 1963. Október – 36 lap.

Gyenes Tamás szobrász M.D.K.

Utolsó alkotása , egy bronzból készitett mesealak a XIX, kerületi Vörös Október utcai bölcsöde vizmedencéje mellé kerül.

Uj szobrok a fővárosban és vidéken

Magyar Nemzet 1964. március 7. 4.l.

M.D.K.

Gyenes Tamás
szobrász

Gellér Andor Endre mellszob-
rát készítette el.

Élet és Irodalom, 1963. június 23 – 3 lap

MDK

Gyenes Tamás, szobrászm.

a Munkácsy Mihály-díj II. fokozatát: 7000 ft.-t kapta a Csepelen felállítandó szovjet emlékműért és Radnóti Miklós portréjáért. Illusztrálva.

Az 1956. évi irod. és művészeti díjak kiosztása. Művelt Nép/kult. hetilap / 1956. ápr. 8. VII. évf. 15. sz.

Gyenes Tamás, szobrász

MDK

A tragikusan elhunyt Munkácsy-díjas szobrászművész temetése júl. 5-én, pénteken lesz a Farkasréti temetőben.

—: Hír

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 2.

Gyenes Tamás szobrász M.D.K.

Munkácsy-díjas

autóbalesét áldozata lett. A VII.ker.Dembinszky u és Bethlen utca torkolatánál maga vezette személygépkocsijával összeütközött a Csepel Autógyár egyik teherkocsijával. Kórházba szállitása közben meghalt. 43 éves volt.

/.

Magyar Nemzet 1963. junius 28. 4.1.

MDK

Gyenes Tamás, szobrász

1963. júl. 5-én, pénteken temették el a Farkasréti temetőben.
A Munkácsy-díjas szobrászművész egyetemi docens és a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének központi vezetőségi tagja volt.

-: Kulturális hírek 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 6.

Gyenes Tamás nobrász

Fiatalon halt meg. Egyik nekve-
zője volt a főiskolások kódmekő-
vásárhelyre telepítésének
Emlékkiállítása volt az elmult
évben

Kritika 1967. I. n. 44 old.

Gyenes Tamás

M, Nemz. Galéria, vezető 1965.

Gyenes Tamás

MDK

Szántó Kovács János, gipsz

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK

Gyenes Tamás

Tóth Sándor szobrász kiáll. Hmvhely,
Szeged, 1964.

Gyenes Tamás

Bella István retoros, gipsz

Műcsarnok 1960. VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Gyenes Tamás, szobrász

Póz Bertalanról készült mellszobrát a művészeti szakszervezetek székházának kertjben állították föl.

-: Kulturális hírek 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. jún. 4.

Gyenes Tamás, szobrász

A V. kongresszus óta elhunyt művészeink egyike.

–: Megkezdődött a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének VI. kongresszusa 6.

NÉPSZABADSÁG Bp., 1967. jún. 6.

Gyenes Tamás MDK

Szántó Kovács János, gipsz

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Gyenes Tamás Munkácsy-díjas szobrászművész

Tóth Sándor a Képzőművészeti Főiskolán 1959-ben kapta meg a szobrászművész oklevelet. – Ilkey Gyula, Papp Gyula, Barcsay Jenő, Gyenes Tamás és Kisfaludy Stróbl Zsigmond tanították a szakmára.

Tóth László: a Munkácsy-díjas szobrászművész
Élet Magyarország, 1983. okt. 1.

Gyenes Tamás szobrász M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Gunnyasztó

S.M.: A Százados úti müvésztelep jubileumi kiállitása

Magyar Nemzet 1965. január 20. 4.l.

Gyenes Tamás szobrász M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Gunnyasztó

Sárvári Márta: A Századsoo uti müvésztelep jubileumi kiállitása a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1965. jan. 20.

MDK.

Gyenes Tamás szobrasz

""Radnóti Miklós" /bronz/
" Csepeli Szovjet emlékmu terv" /gipsz/ a Népmüvelési Minisztérium megbizasa
"Komáromi Lajos a szocialista munka hőse" /gipsz/

VI.Magyar Képzőmüvészeti Kiállitás
Mucsarnok,1955. 42.1.

Gyenes Tamás, szobrász M Dh

A lovászpatonai dolgozók rendszeresen meghívják falujukba.

-: festő- és szobrászművének falun 9.l

NÉPSZABADSÁG bp. 1961. júl. 21 [Vidéki]

Gyenes Tamás nolván M.D.K.

Pór Bertalanról készített nolva a IV. képzőművészeti kiállitásra.

Redő F. IV. hagyar képzőművészeti kiállitás. Műv tört. Ért. 1954 1 n. 168.

M.D.Y.

Gyenes Tamás
festő

A veszprémi Bakony Muzeumban volt tárlata – kajd Pápán mutatta be műveit.

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április – 42 l.

M.D.K.

Gyenes Tamás

Szobrászmüvész a "Csepeli szovjet emlékmü " c. szobrát kiállitotta a Mücsarnokban a VI. magyar képzőmüvészeti kiállitáson.

Noszlopy Gy? A VI.magyar képzőmüvészeti kiállitás szobrairól.

Népszava 1956. I.7. 6.szám. 6.old.

se. D. K.

GYENES Tamás szobrász

kiállítása a veszprémi

Bakonyi kiscsarnokban

Magyar Nemzet 1961. márc. 3. 4. o.

MDK

Gyenes Tamás

a Szovjetunióban végezte tanulmányait a leningrádi képzőművészeti főiskolán

Molnár J.: Gyenes Tamás és Raszler Károly kiáll. a Fényes Adolf teremben. Szabad Művészet 1953. 117,118.l. /képpel/

A JANUS PANNONIUS MÚZEUM

meghívja Önt

GYENES TAMÁS *szobrászművész*

emlékkiállításának megnyitására

1965. július 4-én, vasárnap délelőtt 11 órakor

A kiállítást

VARGA IMRE

a Szocialista Művészet főszerkesztője nyitja meg

Janus Pannonius Múzeum, Káptalan utca 2.

F. k. Romváry Ferenc

65-1973 Pécsi Szikra Nyomda

GYENES TAMA'S

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Gyenes Tamás

1966 NOV 17

/1021

szik majd.

— *A GYENES TAMÁS EMLÉKKIÁLLÍTÁS 20-án zárul a Nemzeti Galériában. A nagy sikerű kiállítás vasárnap este 9 óráig tekinthető meg.*

feladatai
nek a tár
körébe, s
nak a hat
sadalmi s
javasolt n

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Gyenes Tamás

1963 JUN 22

/1021

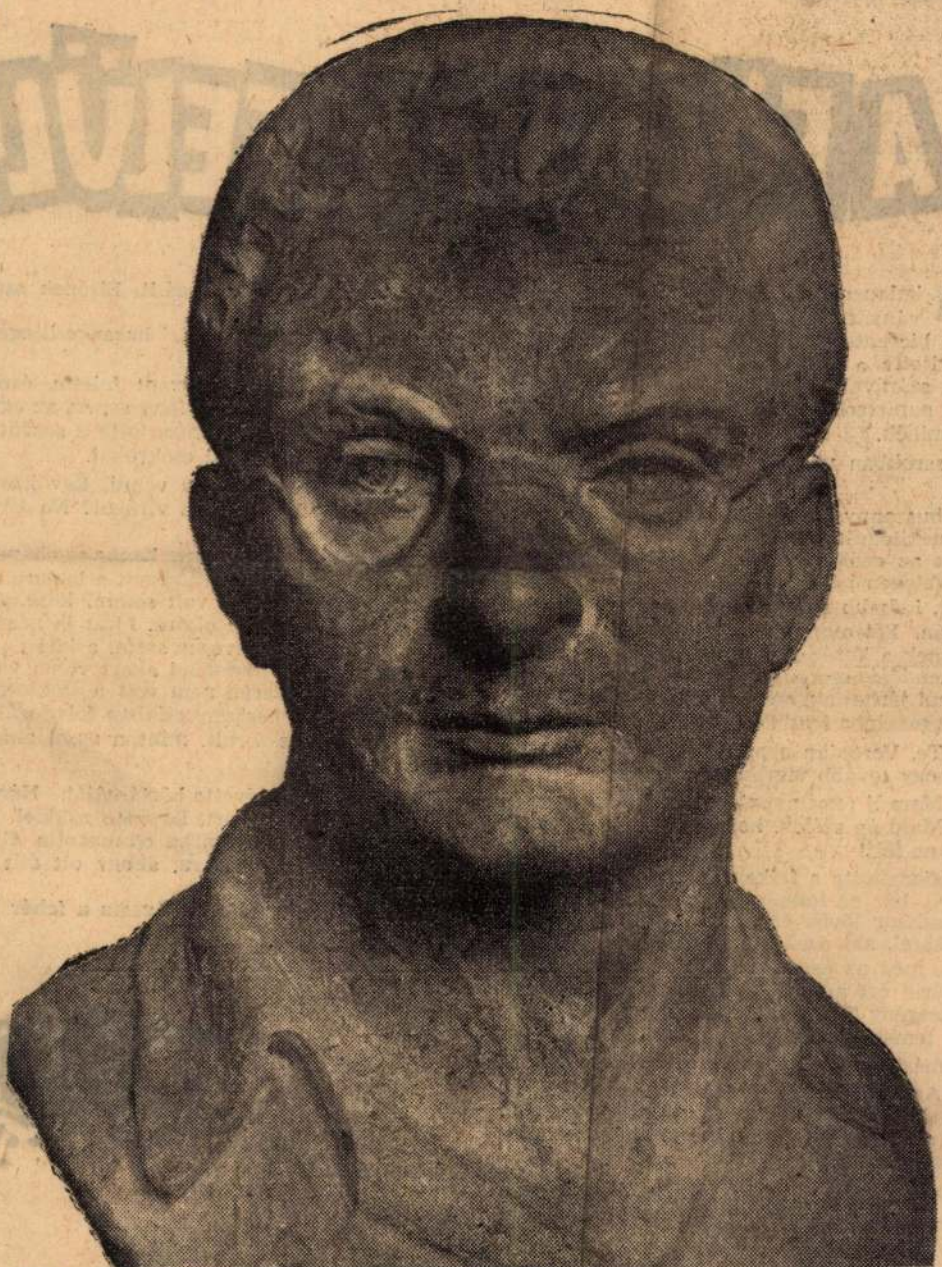

Gyenes Tamás szobrászművész elkészítette Gelléri Andor Endre mellszobrát. A III. kerület népfrontbizottsága és Szabó Ervin könyvtára javasolja, hogy a szobrot állítsák fel ott, ahol Gelléri Andor Endre született és lakott: a III. kerületben. Reméljük, e javaslat meghallgatásra talál.

KOPRÉ JÓZSEF:

A FÖLD VAN FELÜL

A kalauznőnek felmutatta utazási igazolványát. Az éppen csak odapislantott, aztán bicentett a fejével. Látta, hogy buszos. Felnyitotta a bőrtáska fedelét. A lyukasztó egyik szárával a jegytömb kapcsát birizgálta. Apró papírszeletkék hullottak a lába elé. Papírhópihék.

A sarokban volt egy szabad hely. Elfoglalta.

A huszonnyolcas a kanyar utáni egyenesben nekilódult. A kerekek, éles csattogással falták az ezüstfényesre koptatott sineket.

Révetegen bámult maga elé.

Két, idősebb fekete ruhás asszony ült a bal oldalán. Félszemmel rájuk pislantott. Az egyiknek a kezében virágcsokor. A másik zsebkendőjét szorongatta a markában. A Sörgyárnál járhattak, amikor a zsebkendős karja, arcmagasságba lendült és megszólalt:

— Te, Veronika nem vagyunk még ott? Ne ám, hogy tovább vigyen bennünket!

— Maradj csak nyugton Rozál. Még messze van. Majd én szólok, hol kell leszállni. Én tudom, ne félj!

Megigazította a fejkendőjét.

— Ó, bár ne tudnám! Ebben az évben már harmadszor jövök erre. Tilda kezdte a sort. Emlékszel, aki azokat a helyes kötésmintákat hozta, még az ősszel... Februárban ment el. Félszárig ért a hó. Mondtam is magamban: „na szegény Tilda, mindig arra vágytál, hogy télen temessenek. Hát, most megkaptad."

A másik mély együttérzéssel bólogatott.

— Aztán az Ernő — szólt kis idő után. Az, várta is. Májrákja volt. Pontosan addig élt, amíg az orvos mondotta. Három hónapot. Egy nappal se tovább.

Utasok szálltak fel a kórháznál. Idős asszonyt támogatott két úttörőruhás fiú. Az egyik előre szaladt:

— Ide, nagymama.

Szorítottak neki helyet maguk mellett.

— Ládd, a Babinyák néninek már jobb ideje volt — folytatta. — Pünkösd másnapján halt meg. Az is, hogy milyen hirtelen ment el! Este még megette a rakott krumplit. A veje mesélte — mert az, tudod, ott lakik a házunk-

A kocsi csikorogva megállt. Elsőnek szállt le.

A temető bejárata felől, harangcsilingelés hallatszott.

Egy csapat veréb elsurrant felette, északi irányba. Köpenyes, fiatal lány sepert az egyik virágosbódé előtt. Megtámasztotta a seprűt és igazgatta a félrecsuklott csokrokat.

Valamit illenék neki is venni. Egy kisebb csokrot. Vagy néhány szál virágot? Ne álljon ott üres kézzel.

Különben? — szólalt meg benne egy hang — semmi köze hozzá. Megremegett a hangra. Az életéhez, valóban nem volt semmi köze. Akkor látta először és utoljára. Most is néz rá az eltorzult arc, az üveges szem, a kicsit kinyílt száj. Mintha mondani akart volna valamit. Nem, vád, harag nem volt a tekintetében. Szájaszélén keskeny csíkban folydogált a vér. Keze ökölbeszorult, mintha azzal akarta volna letörölni.

Farzsebéből elővette bőrtárcáját. Három szál szegfűt kért, kevéske zölddel. A lány vékony selyempapírba csomagolta. Gyámoltalanul fogta marokra, ahogy ott állt a tábla előtt.

Temetések sorrendje — olvasta a fehér be-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Ujvári Tamás

1966 NOV 17.

1021

— **Gyenes Tamás emlékkiállítása** a Nemzeti Galériában 20-án 19 órakor zárul, tehát vasárnap tekinthető meg utoljára.